GEDENKSCHRIFTEN

VAN

JOZEF GRIMALDI,

DEN CLOWN

DOOR

CHARLES DICKENS.

MET TIEN HOUTGRAVUREN NAAR TEEKENINGEN VAN GEORGE CRUIKSHANK.

VIJFDE TOT TIENDE DUIZEND
VERBETERDE EN VERMEERDERDE DRUK.

NIJMEGEN — GEBR. E. & M. COHEN. — ARNHEM.



JOZEF GRIMALDI.

INLEIDING.

Het is reeds jaren geleden, sedert wij voor het eerst een innige vereering opvatten voor Clowns, en een vurig verlangen om te weten wat zij uitvoerden als er geen pantomime was, en zij dus niet op het tooneel waren. Als kind hadden wij de gewoonte onze kennissen en vrienden met tallooze vragen over dit slag van menschen lastig te vallen; of hun genegenheid voor worst en dergelijke waren overal dezelfde was, en zoo ja op wiens kosten zij die bekwa-

men; of ze nooit gevat werden voor het zich toeëigenen van eens anders goed en of men hun dit niet vergaf, daar zij het denkelijk alleen voor de grap deden; hoe het kwam, dat zij zoo'n mooie gelaatskleur hadden; waar zij woonden; of zij als Clowns geboren waren of geleidelijk daartoe opgroeiden.

Onze nieuwsgierigheid in deze en dergelijke dingen was onuitputtelijk, doch onze bespiegelingen bepaalden zich niet alleen tot Clowns, maar strekten zich ook uit tot Harlekijns, Pantalons en Colombines, terwijl wij ons verbeeldden, dat die personen er altijd en overal zoo uitzagen als op het tooneel.

Hoe dikwijls wenschten wij, dat Pantalon onze peet mocht zijn en hoe dikwijls dachten wij, dat er geen grooter menschelijk geluk denkbaar was, dan met Colombine te trouwen. De genoegens, – de tienmaal duizend millioen genoegens, — van een pantomime-voorstelling. komen ons thans weer helder voor den geest, wanneer het gezelschap, dat in de voortwaggelende wagens van Richardson, [1]) op kermis en marktdagen het eenvoudige kleine stadje, waarin wij de eer hadden te worden grootgebracht, kwam bezoeken en eene lange rij van kleine jongens met hagelwitte halsboorden en zoo schoon mogelijk gewasschen handen op klaarlichten dag naar al die heerlijkheden stonden te kijken. Wij gevoelen nog, met hoeveel trotsch wij neerzagen op de toeschouwers, die voor de tent naar ons stonden te kijken, wanneer wij boven bij den ingang stonden, terwijl de ondermeester vierentwintigmaal negen stuiver entreegeld betaalde aan een sterken mijnheer, die onder een Gothischen boog stond, met een aantal verschillende lampen boven zijn hoofd. Nog kunnen wij een blik (maar slechts zeer kort) werpen op de in bonte papieren gedoste dame met de groene parasol in de hand, die zich voor den ingang der nevenstaande tent vertoonde, maar die blik gaf ons haar te zien, terwijl zij met het eene been op den rug van een prachtig paard en met het andere op den vloer stond."

Hoe vroolijk klopte ons hart en hoe verbaasd sloegen wij onze oogen op, als wij de kaartjes in de hand van Harlekijn zelf mochten overgeven, die schitterend van het klatergoud en de bonte kleeren waarin hij gedost was, zich verwaardigde ons een aardigheid te zeggen, terwijl wij naar binnen gingen.

Maar wat was dit — en dit zelfs — bij de heerlijkheden daar binnen, wanneer bij den geur van sinaasappelschillen en zaagsel, voor de neuzen der jeugd aangenamer dan die van viooltjes en rozen, nadat het eerste stuk was afgeloopen, de beminden vereenigd, de geest verzoend, de baron gedood en alles prettig en fraai geëindigd was — de pantomime zelf begon.

Woorden ontbreken ons om het overweldigend treffende van het eerste tooneel naar waarde af te schilderen, waarin een machtige toovenaar, die een jong meisje gevangen hield, in een heksenboek zat te studeeren, terwijl de gongong zijn zachte tonen deed hooren! of welke uitdrukkingen zijn voldoende, om de opgewonden gewaarwordingen te beschrijven als wij dat vreeselijk monster, door een tooverkracht, die de zijne nog ver overtrof, eensklaps in een Clown zagen veranderen.

Wat gaven wij er om, dat het geheele tooneel maar drie el breed en vier el diep was; dat viel ons nooit op. Ons oor, ons oog — al onze zintuigen waren slechts op de pantomime gericht.

En als de pantomime na een poos uit was en de baron, die vroeger vermoord was, met de hand op het hart naar voren trad, om het publiek te zeggen, dat mijnheer Richardson zeer dankbaar was voor de gunst van het publiek en dat binnen een kwartier weer een nieuwe voorstelling zou beginnen, welke klucht zou dan te vergelijken zijn bij de verontwaardiging en verwondering van den baron, als de Clown van achter het scherm te voorschijn kwam en het publiek toeschreeuwde: „den baron niet te moeten gelooven daar het niets dan wind was." — Eén Clown slechts kon dat eindeloos gelach verwekken, dat hierop volgde; die ééne Clown kon onzen ondermeester bui-

1) De kleine troep van Richardson trok van de eene kermis naar de andere. Hij sloeg daar zijne tenten op, die altijd propvol waren en niemand kon bij hem vergeleken worden.

Kean en vele andere tooneelspelers begonnen bij hem hunne loopbaan.

ten zich zelf van vreugde, den uitroep afpersen: dat dit het beste was wat hij ooit hoorde!

Die Clown is voor ons verloren — hoewel hij nog in leven is, want daags voor de laatste kermis zagen wij hem nog een echten pudding eten, doch wij moeten er met droefheid bijvoegen dat hij tot het alledaagsche drama was overgeloopen, daar hij op een der wagens van Clark's troep zat. Die Clown en zijn pantomime zijn voor ons verloren, maar onze genegenheid voor beide blijft onveranderd. Elke dag, die ons een bokspartij te zien geeft, brengt ons in dienzelfden toestand van zenuwachtige spanning.

Op de heugelijke dagen, als er een nieuwe pantomime op een der beide groote of dertig kleine schouwburgen zal vertoond worden, verslinden wij reeds 's morgens de aanplakbiljetten, met hunne aantrekkende, met kolossale zwarte en roode letters gedrukte beschrijvingen van decoratiën enz.; wij vallen met andere groote en kleine menschen, dáár, waar zij in de straten zijn aangeplakt, op de knieën neer, om ze tot den laatsten regel te kunnen lezen. Evenals vroeger lezen wij nog steeds met denzelfden ijver de aankondigingen der tooneelbladen van 's Zondags om te zien welke wonderen er de volgende week gebeuren zullen en wij gelooven daar nog even onnoozel aan, als toen wij nog niet door een veeljarige ondervinding geleerd hadden, dat zij zonder eenigen grond en vreeselijk opgeschroefd zijn.

Bij zulk een voorliefde voor het tooneel kan het geen verwondering wekken, dat, toen wij hoorden, dat Grimaldi gedenkschriften over zijn leven en daden had nagelaten, wij in koortsachtige spanning verkeerden, tot wij het handschrift bezaten. Zoodra wij het in handen hadden, zetten wij ons neer om het te lezen en elk woord als het ware te verslinden. En deze vermelding van het handschrift brengt ons juist dáár, waar wij zoo gaarne wilden zijn en waar wij ook reeds waren geweest, hadden wij ons niet opgehouden met onze bemerkingen en uitweidingen over pantomime-voorstellingen.

Grimaldi had zich omstreeks een jaar voor zijn dood beziggehouden met eene uitvoerige beschrijving van zijn leven en lotgevallen. Het was zijn voornaamste bezigheid en geliefkoosde uitspanning geweest, en zooals het gewoonlijk gaat met personen die hun eigen leven beschrijven, werden sommige hoofdstukken, die hem zelf bijzonder aantrokken, erg lang en daardoor het werk zeer uitgebreid. Dit manuscript had Grimaldi aan den heer Thomas Egerton Wilks toevertrouwd om het voor de uitgave te laten bewerken. De heer Wilks die zeer goed met Grimaldi en zijne familiebetrekkingen bekend was, schrapte veel weg wat voor het publiek onbelangrijk was en voegde er sommige grappen en voorvallen bij, die de schrijver hem zoo nu en dan had verteld en terwijl hij hiermede bezig was stierf Grimaldi. Toen de heer Wilks met zijn werk gereed was, bood hij het den tegenwoordigen uitgever zonder eenig voorbehoud aan, met toestemming van den heer Richard Hughes, Grimaldi's executeur, zoodat hij er naar welgevallen mee kon handelen; om de echtheid der gedenkschriften boven allen twijfel te verheffen, vond hij deze mededeelingen bepaald noodig.

Wat betreft het werk van den omwerker dit is in weinig woorden te zeggen. Daar het manuscript verscheidene voorvallen al te uitvoerig behandelde, zooals zijne kindsheid, de inbraak, de terugkomst van zijn broeder, de man met de twee vingers en zoovele andere, oordeelde deze dat Grimaldi's lotgevallen in een uitlokkender trant konden verhandeld worden. In het handschrift zooals het oorspronkelijk was, sprak Grimaldi steeds in den eersten persoon, terwijl het aan duidelijkheid veel te wenschen overliet. De omwerker heeft, zoo goed hij kon, den vorm veranderd en over het geheel slechts dáár verandering gemaakt, waar hij verbetering bepaald noodig achtte. In de zaken zelf werd echter nooit verandering gebracht.

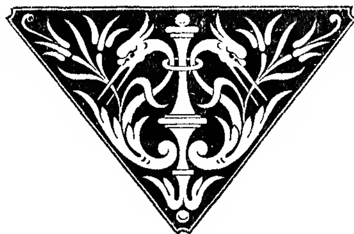
Hij verzocht echter hem bij dit alles niet van boekenmakerij te beschuldigen. Hij heeft het werk niet uitgebreid maar wel aanmerkelijk besnoeid, en komt u misschien de eerste liefdesgeschiedenis van Grimaldi wat gerekt voor, zij is nog belangrijk verkort, daar de oude man gaarne uitweidde over eene omstandigheid, die hem als jongeling zoozeer ter harte ging, en daar het eene zoowel als het andere hem tot eer verstrekt, had de omwer-

ker den moed niet, dit verhaal nog verder te bekorten.

En ziehier nu eindelijk het boek. Nadat nu zoovele handen er het hunne aan gedaan hebben, — waarbij ook de verdiensten van George Cruikshank, die zelden gelukkiger opvatting heeft gehad, — willen wij hopen dat het gunstig door het publiek opgenomen zal worden.

Doughty Street
Februari 1838.

EINDE VAN DE INLEIDING.



EERSTE HOOFDSTUK.

1779—1788.

DE GROOTVADER EN VADER VAN JOZEF. — ZIJNE GEBOORTE EN EERSTE OPTREDEN IN DRURY-LANE EN SADLERS-WELLS. — GESTRENGHEID VAN ZIJN VADER. — DE GRAAF VAN DERBY EN DE PRUIK. — BELOONING DER WELDAAD. — SCHIJNDOOD VAN ZIJN VADER EN HET GEDRAG DER BEIDE ZOONS BIJ DAT GEVAL.

Jozef Grimaldi's grootvader, van vaders zij, was zoowel bij het Italiaansche als bij het Fransche publiek als een uitstekend balletdanser bekend en zijn vlugheid en kracht hadden zich door dagelijksche oefeningen zoo sterk ontwikkeld, dat men hem den bijnaam van „IJzerbeen" gaf. Dibdin verhaalt in zijne „Geschiedenis van het tooneel" vele anecdotes hieromtrent. Verscheidene daarvan zijn nog in omloop en hoewel er bij zijn, die men betwijfelen mag, is de volgende toch geheel waar.

Op zekeren avond deed hij, terwijl hij in een opgewonden toestand verkeerde, waarschijnlijk veroorzaakt door de tegenwoordigheid van den Turkschen gezant, die zich met aanzienlijk gevolg in eene zijloge bevond, zulk een hoogen sprong, dat hij een der kroonlampen brak, die destijds boven de tooneeldeuren hingen, met het gevolg dat een stuk glas tegen het oog van den gezant terecht kwam.

Natuurlijk was de waardigheid van dit voornaam personage hierdoor zwaar beleedigd en er werd een formeele klacht aan het Fransche hof ingediend. Het hof veroordeelde „IJzerbeen", den gezant om vergiffenis te vragen, hetwelk mijnheer IJzerbeen dan ook in behoorlijken vorm deed, tot groot genoegen van zich zelven, het hof en om kort te gaan, van iedereen, behalve van den beleedigden edelman, die uitermate verbitterd was.

Deze belangrijke zaak eindigde met een couplet dat aldus begon:

> Heil, IJzerbeen! onsterflijk man,
> Weergâloos vlug en krachtig,
> Die men niet overtreffen kan:
> In 't zweven, springen, machtig.

Dit voorval had plaats op het Fransche tooneel.

De eerste Grimaldi, [1]) die in Engeland verscheen was de persoon waarover deze gedenkschriften handelen en de zoon van „IJzerbeen", die in de hoedanigheid van tandmeester van koningin Charlotte in het jaar 1760 naar Engeland kwam. Hij was in Genua geboren en reeds sedert lang als tandmeester beroemd. Wij begrijpen niet, in hoeverre er betrekking bestaat tusschen een tandarts en een dansmeester, doch dit is zeker, dat Grimaldi, die beide kunsten met goed gevolg beoefende, veel meer roeping

---

1) Giuseppe Grimaldi was de werkelijke „IJzerbeen"; van den grootvader is niets bijzonders bekend geworden. De vader van Joe was oorspronkelijk een pantomimist op kermissen in Italië en Frankrijk. Hij trad te London het eerst op in King's Theatre op Haymarket.

voor de edele danskunst gevoelde en weldra na zijn aankomst ontslag uit zijn betrekking bij den Koning aanvroeg en les begon te geven in dansen en schermen, en bij voorkeur zijn leerlingen proeven gaf van zijn vroegere kunst.

In menig geschrift over het leven van onzen Grimaldi wordt gezegd, dat zijn vader de betrekking aan het Hof verloren had door de hardheid van zijn begunstiger, dien hij door een onvoegzaamheid zou beleedigd hebben. Deze zaak werd door den zoon zeer ter harte genomen en daar de Koning en Koningin hem in het publiek steeds begunstigden, zijn dit bewijzen genoeg om de ongegrondheid van dezen laster aan te toonen.

Weldra verkreeg Grimaldi in zijn nieuwe loopbaan een grooten naam en werd daarom tot balletmeester en eerste bouffon bij het oude Drury-Lane en Sadlers-Wells aangesteld. In deze beide betrekkingen was hij steeds de lieveling van het publiek en van de koninklijke familie, die bijna elke week een pantomime deden vertoonen waarin Grimaldi de held moest zijn. Hij had den naam een zeer eerlijk en weldadig man te zijn, die nimmer doof was voor de smeekingen van zijn ongelukkige natuurgenooten, doch hun naar zijn beste krachten ondersteunde.

Ook wordt met zekerheid gezegd — en hierop was zijn zoon met recht trotsch, — dat men hem nooit dronken heeft gezien; eene deugd, die maar zeer schaars bij tooneelkunstenaren van den lateren tijd voorkomt en op welke mannen van meer naam dan hij zich wel eens mochten toeleggen.

Hij schijnt overigens een zonderlinge en buitengewoon verwonderlijke man te zijn geweest, iets wat men wel in 't oog dient te houden om zijn karakter goed te begrijpen. Eens kocht hij te Lambeth een stuk grond, dat hij als tuin wilde gebruiken, en hoewel het in het hartje van een zeer strengen winter was, was hij echter zoo ongeduldig om te zien hoe die er in vollen bloei wel zou uitzien, dat hij niet kon afwachten tot het voorjaar en de zomer er de schoonheden van zouden ontwikkelen, maar den tuin vol kunstbloemen liet versieren, terwijl de boomen gebukt gingen onder den last van het schoonste groen en de fraaiste vruchten, natuurlijk ook kunstmatig.

Een zonderlinge trek van zijn persoonlijk karakter was zijn angst voor den veertienden van elke maand, bij welks nadering hij steeds in vreesachtige spanning en onrust was. Zoodra was deze echter niet voorbij, of hij was een geheel ander mensch en riep vroolijk uit: „Ziezoo, nu ben ik weer voor een maand verzekerd.” Natuurlijk was die vrees maar een zonderlinge inbeelding, doch het is opmerkelijk, dat hij juist den veertienden Maart stierf en ook op dien datum geboren, gedoopt en getrouwd is.

Ook van Hendrik IV en anderen vertelt men dergelijke anecdotes, en de hier meegedeelde is volkomen waar en kan als een waarachtig voorbeeld gevoegd worden bij de lijst van voorgevoelens, of hoe de lezer zulk een zonderlingen samenloop van omstandigheden noemen wil. Doch dit waren niet de eenige vreemde gewoonten van dezen man. Hij was in hooge mate gevoelig, zwaarmoedig en ziekelijk en buitengewoon beangst voor den dood.

Hij had de gewoonte soms uren lang, op kerkhoven en begraafplaatsen rond te dolen, deed onderzoek naar de ziekten waaraan de begravenen gestorven waren, dacht aan hun doodsstrijd en berekende hoevelen er wellicht levend konden begraven zijn, eene mogelijkheid, waaraan hij nimmer zonder siddering kon denken, en die hem zijn leven lang in een zenuwachtige spanning deed verkeeren. Zijn vrees daarvoor was zoo sterk, dat hij in zijn testament de uitdrukkelijke bepaling maakte, dat men, alvorens hem te begraven, zijn hoofd van het lichaam moest snijden, welke operatie dan ook werkelijk in tegenwoordigheid van verscheidene personen is geschied.

Het is een zonderlinge omstandigheid, dat hij den dood, die hem steeds in zijne akeligste en vreeselijkste gedaante voor oogen zweefde en die hem in zijne ledige oogenblikken onophoudelijk voor den geest stond, bij voorkeur tot onderwerp der hoofdtooneelen zijner balletten gebruikte. Zoo vond hij onder meer ook de bekende Skelet-Scene uit voor den Clown, die toen zeer geliefd was en ook thans nog wel eens gegeven wordt. Het is echter een feit, dat zwaarmoedigen het liefst lachen over dingen, die hen in het geheim kwellen en beangstigen, evenals zij, die aan geestverschijningen gelooven,

juist het meest daarover spreken. Wanneer dit niet zoo was, dan zou men moeten aannemen, dat die akelige gedachten het gemoed van den ongelukkige zóó sterk bezighielden, dat zelfs zijn vroolijkheid die naargeestige zwarte kleur aannam en zijne luim en komischen aard de grootste onderwerpen vond in graven en knekelhuizen.

Grimaldi was ook dezelfde man, die tijdens het Gordon-oproer te Londen, toen de burgers om hun eigendom tegen de woede van het volk te beveiligen voor hunne deuren schreven: „Geen paperij!" voor zijn huis met groote letters liet schilderen: „In het geheel geen godsdienst!" Hij deedt dit om beide partijen tot vriend te houden en niemand te beleedigen, en bereikte zijn doel volkomen, hoewel wij niet kunnen uitmaken of dit het gevolg van zijn luim was, of wel omdat de oproerige troepen de straat waarin hij woonde, niet passeerden.

Den 18den December 1779, het jaar waarin Garrick stierf, werd Jozef Grimaldi, „de oude Joe," in de Stanhope straat geboren, in welk gedeelte der stad toen, evenals nu, het grootste gedeelte van het tooneelpersoneel woonde. Zijn vader was toen ruim zeventig jaar oud, en twee jaar later werd hem nog een zoon geboren, — Jozef's eenige broeder.

Jozef bleef juist niet lang een hulpbehoevend nutteloos lid der maatschappij, want toen hij één jaar en elf maanden oud was, werd hij door zijn vader op het tooneel van Drury-Lane gebracht, waar hij zijne eerste buiging maakte en zijn eersten sprong deed.

Het stuk waarin hij het eerst optrad, was de pantomime Robinson Crusoë; de vader speelde voor schipbreukeling en de zoon vervulde de rol van den kleinen Clown. Het succes van den kleinen was volkomen en hij werd dadelijk geëngageerd tegen een wekelijksch inkomen van vijftien shillings; — terwijl hij jaarlijks eene nieuwe hoofdrol te vervullen had.

Hij werd de lieveling zoowel bij het publiek als achter de coulissen, en heette in de kleedkamer altijd „de kleine aardige Joe"; welken naam hij tot aan zijn dood toe behield.

In 1782 trad hij voor het eerst in Sadlers-Wells ten tooneele, in de zeer lastige rol van een aap, en was zoo gelukkig, dat hij hierin nog meer werd toegejuicht dan vroeger als Clown. Oogenblikkelijk werd hij tot vast lid van den troep in Sadlers-Wells aangenomen en bleef zulks (een paar jaren uitgezonderd) negen en veertig jaren lang, tot aan het einde van zijn kunstenaarsleven.

Nu hij, of liever zijn vader voor hem, twee engagementen had aangegaan, dat hem verplichtten, op denzelfden avond en nagenoeg op hetzelfde uur op twee tooneelen werkzaam te zijn, begonnen zijne moeiten eerst in ernst. Zoo iets zou moeielijk zijn geweest voor een man, hoeveel meer was dit voor een kind; en men zal bemerken, dat, hoewel ook nu en dan zijn winst aanzienlijk was, zijn geest- en lichaamsinspanningen daaraan geëvenredigd waren. Jongelieden, die veel van het tooneel houden, en die, als bestendige bezoekers van alle openbare en bijzondere tooneelen, dikwijls zoo vurig verlangen tooneelspeler te worden „omdat het zoo gemakkelijk is", denken weinig aan al de zorgen, moeiten en ontberingen, die het leven van de meeste tooneelspelers oplevert.

Wij hebben vroeger reeds opgemerkt, dat Jozef's vader een zonderling was, en zulks blijkt voornamelijk en wel op onaangename wijze, bij het straffen van zijn zoon.

De jongen, die voor allerlei grappen op het tooneel werd grootgebracht, was evenzeer Clown, aap, of wat er maar zots te bedenken is, buiten het tooneel als er op. De dames en heeren in de kleedkamer moedigden hem aan en hij vermaakten hen evenzeer als het publiek.

Men hield dit alles echter voor den vader verborgen, want zoodra hij er iets van vernam, klopte hij Joe hevig af, greep hem bij de haren en smeet hem in een hoek, met de waarschuwing zich niet te verroeren.

Zoodra was echter zijn vader niet verdwenen, of zijn tranen hielden op te stroomen en hij waagde het wel degelijk zich te verroeren en met eenige zijner wonderlijke grijnzen en gezichten, die hem later zoo beroemd maakten, begon hij zijne potsen opnieuw, doch op de kreet van: „Joe, Joe, daar komt je vader," vloog hij weer in den hoek, en schreeuwde even hard als toen zijn vader hem er in smeet.

Dit werd door verloop van tijd eene algemeene grap en men riep dikwijls: „Joe, Joe, je vader komt!" hoewel dit niet waar was, alleen om het ge-

noegen te hebben Joe naar zijn hoek te zien terugkruipen. Toen Joe dit begon te merken, verwarde hij dikwijls de ernstige met de schertsende waarschuwing, waarvan het gevolg was, dat hij meer slagen kreeg dan vroeger, van zijn, gelijk hij hem in zijn handschrift noemt, „gestrengen maar voortreffelijken vader." Eens toen hij voor zijn lievelingsrol, den kleinen Clown in Robinson Crusoë, gekleed en zijn gezicht juist als dat van zijn vader geschilderd was, waarop in hoofdzaak het grappige der rol berustte, bracht zijn vader hem in zijn gewonen hoek met de ernstige waarschuwing zich geen haar breed van zijn plaats te begeven, en vertrok toen.

De graaf Van Derby, die in dien tijd de kleedkamer dikwijls bezocht, trad op dat oogenblik juist binnen en het droevig uiterlijk van den jongen ziende, dat zoo weinig overeenstemde met zijn comische kleeding, riep hij hem vriendelijk tot zich. „Welaan mijn jongen, kom eens bij mij!" zeide de graaf.

Joe trok een grappig en verwonderd gezicht, maar bleef waar hij was. De graaf lachte en zocht tevergeefs naar eene verklaring, omtrent het vreemdsoortig gedrag van den jongen. Eindelijk nam mejuffrouw Farren, die de graaf het hof maakte, en die hij naderhand ook huwde, het woord en zeide:

„Hij mag niet van zijne plaats, anders slaat zijn vader hem."

„Werkelijk?" vraagde de lord; en tot bevestiging trok Joe een gezicht nog koddiger dan zoo even.

„Ik geloof niet," zeide de lord lachend, „dat hij zoo bang is voor zijn vader als gij wel denkt: kom eens hier, kleine!"

Hierop hield hij hem eene halve kroon voor, en Joe, die de waarde van het geld zeer goed kende, sprong uit zijn hoek te voorschijn en maakte zich met eene pantomimische snelheid meester van het geldstuk, waarmede hij weer in zijn hoek wilde terugsnellen.

De graaf hield hem echter bij zijn arm vast en zeide: „Kom eens hier, Joe, zet uw pruik af en werp ze in het vuur, dan krijgt gij nog een halve kroon."

Zoo gezegd, zoo gedaan. Joe wierp zijn pruik in het vuur; er ontstond een uitbundig gelach en de jongen sprong met een halve kroon in elke hand verheugd door de kamer, terwijl de graaf, bevreesd voor de gevolgen, met tang en aschschop bezig was, de pruik uit het vuur te halen. Op hetzelfde oogenblik stormt de vader, geheel in het kostuum van den verongelukten zeeman, het vertrek binnen. Gelukkig stelde de graaf zich voor den kleinen Joe in de bres, anders had het gevolg kunnen zijn geweest, dat de zoon ten minste niet levend begraven was geworden, doch wel degelijk morsdood onder den grond was gekomen. In elk geval, zonder een duchtig pak slagen kwam hij niet vrij.

De tranen stroomden hem zoo hevig langs zijn dik beschilderde wangen, dat de kleuren zich dooreenmengden en hij ten laatste even weinig op een Clown als op een gewoon mensch geleek.

Oogenblikkelijk daarna moest hij op het tooneel verschijnen, en zijn hevig vertoornde vader bemerkte den toestand waarin zijn zoon verkeerde niet, voordat Joe reeds op het tooneel was en een uitbundig lachen hem tegenklonk. Toen werd hij nog woedender, en sloeg hij Joe zoo vreeselijk, dat het akelig geschreeuw door de zaal galmde. De toeschouwers, die dit alles voor een grap hielden, deden een gelach en gejuich hooren, dat de muren er van daverden en de couranten verklaarden den volgenden dag, dat het waarlijk onbegrijpelijk was, zoo natuurlijk het kind gespeeld had en zwaaiden den vader veel lof toe voor zijn goeden tact om van den jongen iets te maken.

Dit voorval werpt een schaduw op het tooneelspelersleven. Scherts op de lippen en tranen in de oogen, aardige potsen en een verscheurd hart kunnen even gemakkelijk den lachlust van het publiek opwekken.

Half verhongerden worden meestal op het tooneel toegejuicht; de toeschouwers toch hebben smakelijk gegeten.

Geen harder straf was er voor den knaap, dan dat zijn voortreffelijke vader hem zijn vijf shillings ontnam, waarschijnlijk om het bij zijn overige weekgeld, dat ook door hem behouden werd, te leggen en hij evenals de berenleider Van Goldschmith oordeelde, „dat alles bijeen genomen een aardig geheel maakte."

Indien de graaf echter in 't vervolg in de kleedkamer kwam, gaf hij Joe geregeld eene halve kroon, zoodat deze wel reden had be-

droefd te zijn, toen de graaf met juffrouw Farren gehuwd zijnde, zich niet meer in de kleedkamer vertoonde. Evenals in Drury-Lane, was hij ook in Sadlers-Wells oogenblikkelijk de algemeene lieveling. De tooneelspeler King, die toen eigenaar van Sadlers-Wells en hoofddirecteur van Drury-Lane was, hield zeer veel van hem en gaf dan ook dikwijs een goudstuk om daarvoor een hobbelpaard of ander speelgoed naar verkiezen te koopen.

In eene der voorstellingen van het eerste stuk waarin Joe in Sadlers-Wells optrad, maakte hij voor het eerst een ernstig effect, waarbij echter alleen het geluk, dat hem steeds genegen schijnt geweest te zijn, hem voor het ongeluk bewaarde van zijn geheele leven verminkt te zijn. Hij had de rol van aap te vervullen en moest zoolang het stuk duurde, om den Clown (zijn vader) loopen. Daarin kwam een tooneel voor, waarin zijn vader hem bij de ketting opnam en hem, op armslengte van zich verwijderd verbazend snel in het rond slingerde. Door het breken van dezen ketting vloog Joe midden in het parterre, doch hij viel gelukkig zoo, dat hij als door een wonder in de armen vloog van een heer, die met gespannen aandacht stond te kijken.

Onder de veel personen, die veel van kleinen Joe hielden, bevond zich ook het paar beroemde koorddansers, de heer en mevrouw Ridge, bijgenaamd de kleine duivel en de schoone Spaansche.

Zij gaven hem dikwijls een geldstuk om een of ander speelgoed te koopen, doch zijn vader nam het hem geregeld weer af, om het in een doos te steken waarop Joe's naam stond, en die zorgvuldig gesloten werd. Joe kreeg den sleutel met de waarschuwing: „Daar, Joe, pas er goed op, het is al wat gij zult hebben, als ik dood ben." Joe verloor echter dezen spaarpot evengoed als hij later zijn geheele vermogen verloor.

Daar de Kerstpantomime in Drury-Lane maar vier weken duurde en de voorstellingen in Sadlers-Wells niet voor Paschen begonnen, was Joe bijna vier maanden vrij. In dien tusschentijd zond zijn vader hem naar de kostschool van mijnheer Ford te Putney, van wiens goedhartigheid en toegenegenheid Joe nog in zijne laatste dagen met roerende dankbaarheid sprak. Vele van zijne schoolkameraden hebben zich later ook aan het tooneel gewijd, zooals onder anderen Henry Harris, van Covent Garden; niemand hunner echter aan de pantomime. Wij moeten er ons bepaald over verwonderen, dat zij bij Joe's levendig voorbeeld en luim niet allen Clowns geworden zijn.

Kerstmis 1782 trad hij op in zijne tweede rol in „De kleine Harlekijn of de toovergordel," waarin hij een duivel voorstelde, die door een vijandig toovenaar gezonden was om Harlekijn tegen te werken. Hij werd zeer toegejuicht en sinds was zijn roem, die bij het klimmen zijner jaren ook steeds grooter werd, gevestigd.

Nadat hij na Paschen weer de rol van aap, doch thans gelukkiger dan de vorige maal, had vervuld en de schouwburg gesloten was, ging hij weer naar Putney.

Kerstmis 1783 trad hij weer op in Drury-Lane, in eene pantomime „de Verwarring," en niet alleen als aap, maar thans ook als kat.

Men zou zelfs geneigd zijn te gelooven, dat hij eene ware katten-natuur moet bezeten hebben, daar hij in deze rol een ongeval kreeg, dat weer evenals vroeger goed afliep. Zijn kostuum had een groot gebrek, namelijk dat hij niet zien kon; hierdoor gebeurde het, dat hij door eene opening viel, die anders door eene valdeur gesloten was, doch thans openstond om eene fontein voor te stellen. Hij deed een val van 40 voet, brak het sleutelbeen, en er volgden bloedstortingen.

Hij werd dadelijk naar huis gebracht en onder geneeskundige behandeling gesteld; voordat het speelseizoen in Drury-Lane eindigde, was hij echter niet hersteld, zoodat hij niet voor Paschen te Sadlers-Wells op het tooneel verscheen.

Als een bijzondere gunst kreeg hij in den zomer van dat jaar verlof om des Zondags bij den vader van zijne moeder te komen eten, die zooals hij zelf vertelt, „in de Newton-straat woonde, een slagerij in het groot had en buitendien eigenaar van de groote vleeschhal in Bloomsbury, die hij toen hij stierf ruim zestig jaren bezeten had.

Joe kwam daar gaarne, want daar hij de lieveling van den ouden man was, kon hij doen wat hem beviel en werd hem steeds het beste toegedeeld. Zijn vader, die er ook bepaald op gesteld was, dat Joe de eer zijner familie bij

grootvader ophield, liet voor den kleinen Clown, na ernstige beraadslagingen en overleg met verschillende kleermakers, het volgend kostuum maken. Hij kreeg een groenen rok, met ongeveer evenveel bloemen versierd als er vroeger in den tuin te Lambeth gepronkt hadden; daaronder een wit zijden vestje, verder een korte broek van rijk geborduurd groen laken, zooals men destijds droeg, wit zijden kousen en met witte strikken versierde schoenen, daarbij puntboorden, zijden halsdoek en machetten; een steekje, een klein horloge met diamanten ingelegd (wij vermoeden echter dat het tooneeldiamanten waren) en een wandelstokje, daar hij zoo aardig en gelant mee kon omgaan als men van volwassen Clowns slechts verwachten kon.

Aldus gecostumeerd zijnde, hield zijn vader voor het vertrek nog eens nauwkeurig inspectie, was volkomen tevreden, kuste hem, vroeg den sleutel van Joe's spaarpot die na veel moeite uit een der zakken zijner groene broek kwam, daar de zakken tot aan de knieën reikten, waarna de oude heer een guinje uit den pot nam en in Joe's zak stak zeggende: Ziezoo, nu zijt ge een heer en hebt bovendien goud in uw zak. Nadat de pot weer zorgvuldig gesloten en den sleutel met alle waardigheid aan den eigenaar overhandigd was, kreeg hij nog de vermaning stipt om acht uur thuis te zijn en vertrok. Zijn vader wilde hem niemand meegeven, aangezien hij nu „een heer" was en „dus volkomen in staat voor zich zelven te zorgen" en wandelde hij dus geheel alleen den weg naar Holborn.

Zijne verschijning op straat trok natuurlijk direct zeer de aandacht, niet alleen om zijn ongewoon kostuum, maar vooral omdat hij een publiek persoon was; de verwondering was dan ook algemeen. „Holla!" riep de eene jongen, „daar gaat de kleine Joe!" „Loop heen," riep de ander, „dat is een aap." Eene derde meende, dat het een beer was, aangekleed om te dansen, terwijl een vierde staande hield, „dat het de kat was, die zijne makkers ging opzoeken;" andere, meer bejaarde voorbijgangers, konden niet nalaten hartelijk te lachen over het kind, dat men aldus gekleed alleen over de straat liet loopen. Joe liep ondertusschen onbekommerd voort, nu en dan door dwaze grimassen de menschen nog meer aan het lachen makende, totdat hem eindelijk eene vrouw in het oog viel, die op de straat lag, omringd door een massa menschen. De knaap bleef staan, maar toen hij de geschiedenis en de rampen der arme verlatene vrouw vernam, was hij zoo geroerd, dat hij in zijn zak tastte en haar zijn goudstuk in de hand stopte, waarna hij weer bedaard zijn weg vervolgde. Het kon niet anders of de verwondering van het volk steeg nu ten top, en Joe, die statig doorstapte, had weldra een gevolg achter zich, dat twee geheele straten vulde; en de menigte zou hem bepaald tot in het huis van zijn grootvader gevolgd zijn, zoo niet een vriend van zijn vader hem toevallig ontmoet had en niettegenstaande alle tegenstreven naar de plaats zijner bestemming gedragen had, waar hij den dag tot aller genoegen doorbracht. Toen hij 's avonds weer thuis kwam, zag de vader op zijn horloge en bemerkende dat hij zoo juist op tijd had gepast, kuste hij hem, prees hem om zijne nauwgezetheid, onderzocht zijne kleeding, verheugde zich alles in orde te vinden en vroeg naar den sleutel van den spaarpot en de guinje.

De knaap, die in het eerst niet meer aan het voorval van dien morgen dacht, doorzocht zijne zakken, herinnerde zich eindelijk en vertelde alles, terwijl hij op zijne knieën viel en om vergiffenis verzocht. In het begin wist de vader niet wat hierop te zeggen, daar hij zelf zoo dikwijls geld uit goedhartigheid weggaf en er zijn zoon dus slecht een berisping over kon geven. Hij keek den jongen een poosje besluiteloos aan en zeide eindelijk: „Gij zult een pak slaag hebben," waarop hij hem naar bed zond.

Tot de bizonderheden van den ouden heer behoorde ook, dat hij steeds zijn belofte hield en al verliepen er ook maanden, zooals hier gebeurde, geschonken werd de straf niet, maar wel drie of vier dubbel uitbetaald en bovendien nog vermeerderd door de aanhoudende vrees daarvoor, omdat Joe zeker wist dat zij niet achterwege zou blijven.

Na vier of vijf maanden, in welken tijd de knaap volstrekt geen aanleiding tot straf had gegeven, werd hij dan ook eensklaps door zijn vader geroepen, en verwittigde deze hem, dat hij thans zijne straf moest ontvangen. De jongen begon vreeselijk te weenen en stamelde: „och, vader, waarom dan toch?" „Denk aan

de guinje," zeide de oude heer en gaf Joe een pak slaag dat hij zich zijn geheele leven kon herinneren.

Het huisgezin van Joe bestond toen uit zijne beide ouders, zijn eenige broeder John Baptist en drie of vier dienstboden, benevens een neger, die als knecht fungeerde en vereerd werd met den bijnaam „Zwarte Sam."

Zijn vader was zeer gastvrij en gezellig van aard en hield zijn middagmaal zelden zonder gezelschap. Op sommige dagen, waaronder ook de Kerstdag behoorde, gaf hij groote partijen, waarbij hij dan zijne verzameling zilverwerk en kleinoodiën, die werkelijk kostbaar was, voor zijne gasten ten toon spreidde. Op zekeren Kerstdag, toen de eetzaal met alle pracht en rijkdom versierd was, slopen de twee knapen in gezelschap van Zwarte Sam daar binnen en uitten kreten van bewondering bij het zien van al die pracht.

„Ha!" zei Sam in antwoord op eenige vragen van de broeders, „en als oude Massa sterft, al die mooie dingen van u zijn."

Beide zoons waren over deze aanmerking zeer getroffen en vooral John de jongste, die, daar hij nog zeer jong was en weinig nadacht, ook zonder de minste terughouding zijn wensch te kennen gaf, dat Massa dan maar spoedig sterven mocht en hij in 't bezit van al dat moois komen.

Verder werd hier niet meer over gesproken; Zwarte Sam ging voort met zijn werk, de jongens begonnen een spel en niemand dacht verder aan dit gesprek, behalve de vader zelf, die juist voorbij de deur was gekomen, toen John zijn wensch te kennen gaf. Hij trok zich de zaak zeer aan en peinsde er dagen over na. Eindelijk kwam hij tot het zonderlinge besluit, dat reeds meermalen bij hem was opgekomen, namelijk om zich dood te houden. Hij liet zich in een laken gewikkeld in de voorkamer leggen, de luiken sluiten en alle ceremoniën in acht nemen, alsof hij werkelijk dood was.

Toen dit alles geschied was en de dienstboden behoorlijk onderricht waren, werden de jongens voorzichtig bekend gemaakt, dat hun vader plotseling gestorven was, waarop zij onverwijld in de sterfkamer werden gebracht, opdat de vader hooren zou, welke gevoelens zij zouden uitdrukken. [1])

Toen Joe na zulk een korte inleiding in de donkere kamer gekomen was, keek hij in den beginne bedremmeld rond.

Hij herstelde zich spoedig en kwam door meer dan eene reden tot de overtuiging, dat zijn vader niet dood was, vooral echter door de herinnering, dat zijn vader voor zeer korten tijd nog gezond was, door de vele geheimzinnige wenken die Sam hem gaf en de ontdekking, toen hij onder het laken loerde, dat zijn vader nog ademde. Hij wist dus spoedig hoe zich te gedragen en in een stroom van tranen uitbarstende, wierp hij zich met de duidelijkste teekenen van droefheid en schrik op den grond.

John, die minder ondervinding had dan zijn broeder, was ook zoo slim niet en in den dood zijns vaders niets anders ziende, dan bevrijd te zijn van studeeren en werken (twee zaken die hem erg tegenstonden) en het onmiddellijk bezit van al het zilver der eetkamer, sprong hij door de kamer, allerlei deuntjes zingende, en verklaarde zeer verheugd te zijn dat zijn vader dood was.

„O, gij wreede knaap!" riep Joe, wiens gezicht in tranen zwom, „hadt gij dan volstrekt geen liefde voor uw vader? O, wat zou ik geven, mocht ik hem weer levend zien!"

„Loop heen," riep John, „wees toch niet zoo mal om te weenen; nu is immers de koekoeks-klok en alles van ons."

Dit was meer dan de overledene kon verdragen, hij sprong op van de baar en ranselde zijn jongsten zoon zonder genade, terwijl Joe, niet wetende hoe het met hem zou afloopen, de vlucht nam naar het steenkolenhok, waar hij na uren zoekens, door Zwarten Sam ontdekt werd, die hem naar zijn angstig zoekenden vader bracht, door wien hij met vele teedere woorden ontvangen werd, als de zoon, die hem hartelijk en oprecht beminde.

Van af dezen tijd, tot het jaar 1788 speelde hij nog geregeld voor hetzelfde salaris in Drury-Lane en Sadlers-Wells.

1) Een dergelijk tooneel werd dikwijls in den schouwburg opgevoerd en is het zeer waarschijnlijk, dat de vader daardoor op het idée kwam.

EINDE VAN HET EERSTE HOOFDSTUK.

TWEEDE HOOFDSTUK.

1788—1794.

ZIJN VADER STERFT WERKELIJK. — ZIJN TESTAMENT EN BANKROET VAN DEN EXECUTEUR. — EDELMOEDIG GEDRAG VAN GRIMALDI'S ONDERWIJZER EN VAN WROUGHTON. — VRIENDELIJKHEID VAN SHERIDAN. — GRIMALDI'S WERKZAAMHEID EN UITSPANNING. — KAPELLEN-VANGEN. — UITSTAPJE OM DARTFORD VLIEGEN TE ZOEKEN. — MEVROUW JORDAN. — ONTMOETING OP CHAPHAM-COMMON. — HET GELDSTUK VAN TIN. — ZIJNE EERSTE LIEFDE EN DE GEVOLGEN DAARVAN.

Door verschillende aangiften is gebleken dat Grimaldi's vader in het jaar 1787 stierf. In de gedenkschriften van zijn zoon wordt echter op verscheidene plaatsen vermeld, dat hij den 14 Maart 1788 aan waterzucht overleed in den ouderdom van bijna 87 jaren en dat hij in Exmouth-kerk begraven is, een klein plekje grond, waar hij gedurende zijn leven weinig ruimte om te wandelen en te overpeinzen zou hebben gehad, indien het ten minste toen niet grooter was dan tegenwoordig. Hij liet een testament na, waarbij hij bepaalde, dat al zijne juweelen en kostbaarheden in het publiek zouden verkocht worden, welker opbrengst gevoegd moest worden bij zijne overige eigendommen, ten bedrage van 15000 pond; dit alles zou dan gelijkelijk tusschen zijne beide zonen verdeeld worden, zoodra zij meerderjarig waren. De heer King, van wien wij reeds vroeger terloops melding gemaakt hebben, werd tot executeur benoemd, benevens een zekere heer Jozef Hopwood, een lakenmanufacturier in Long-acre, die op dat tijdstip geoordeeld werd, niet alleen goede zaken te drijven, maar daarenboven in het onafhankelijk bezit van een groot vermogen te zijn.

Kort nadat beiden hunne nieuwe betrekking aanvaard hadden, oordeelde de heer King, die niet veel ondervinding van dergelijke zaken had, dat het best zou zijn, al de gelden onder bewaring te stellen van den heer Hopwood; die ze in zijne zaken stak, binnen een jaar bankroet maakte en uit Engeland vluchtte, waar men nooit meer iets van hem hoorde.

Door dit ongelukkig en onvoorziene toeval waren de beide knapen eensklaps doodarm, en genoodzaakt in het vervolg geheel voor zich zelven te zorgen. Het blijkt echter, en dit strekt den vrienden der weduwe evenzeer tot eer, als het getuigt van het goed gedrag en de beminnelijkheid der beide zoons, dat zoodra het bankroet bekend was, van alle zijden aanbiedingen tot ondersteuning inkwamen. De heer Ford, de onderwijzer van Putney, bood aan om Jozef op zijne school en als zoon aan te nemen. Toen de moeder dit aanbod had afgeslagen, verhoogde Sheridan, toenmalig eigenaar van Drury-Lane, uit eigen beweging zijn salaris tot een

pond per week; daarbij aan zijne moeder, die sedert haar jeugd danseres aan dat tooneel geweest was, verlof gevende om eene dergelijke aanbieding in Sadlers-Wells aan te nemen; hetwelk inderdaad even goed was, als haar een dubbel salaris te geven, daar beide schouwburgen gedurende hetzelfde deel van het jaar geopend waren.

In Sadlers-Wells, waar Jozef, zooals voorheen, in 1788 weder optrad, werd hij niet zoo vriendelijk ontvangen. Zonder plichtplegingen werd zijn wekelijksch salaris van 15 tot 3 shillings verminderd, terwijl men hem beleefdelijk te kennen gaf, dat hij, wanneer hij met de verandering geen genoegen nam, zich naar elders kon wenden.

Hoe klein echter dit loon was, hij kon het niet missen en verbond zich opnieuw voor drie jaren aan Sadlers-Wells; daar hield hij het opzicht over de instrumenten, was nu eens den timmerman, dan weder den schilder behulpzaam, en hielp met één woord, overal waar men hem gebruiken kon.

Na het bankroet van den executeur was de familie Grimaldi genoodzaakt haar ruim verblijf te verlaten en naar een goedkooper woning om te zien. De weduwe, die bekend was met zekeren heer en juffrouw Bailey, die kamers verhuurden, wendde zich tot dezen en woonde vele jaren achtereen bij hen, op drie kamers der onderste verdieping. De jongste broeder was volstrekt niet te bewegen om zich aan het tooneel te verbinden; hij droomde en dacht aan niets anders dan de zee, en verklaarde openlijk dat hij het tooneel verachtte. Somtijds echter, als er knapen in Drury-Lane noodig waren, zond zijne moeder hem daarheen, waardoor hij dan een shilling per avond verdiende; maar zijn tegenzin hierin nam zoozeer de overhand, dat eindelijk de heer Wroughton, die, door aankoop van King, eigenaar van Sadlers-Wells geworden was, moeite voor hem deed, en hem een plaats bezorgde aan boord van een Oost-Indievaarder, die zeilvaardig op den Theems lag.

John was opgetogen, toen eensklaps zijn hoogste wensch vervuld was. Zijne vreugde verminderde echter aanmerkelijk toen hij hoorde, dat voor zijne uitrusting een som van vijftig pond vereischt werd, welke natuurlijk niet door zijne familie kon worden bijeengebracht. Maar dezelfde goedhartige man, die hem zijne plaats bezorgd had, ruimde ook dezen hinderpaal uit den weg, en met eene edelmoedigheid en vaardigheid, die de waarde der gift verdubbelden, schoot hij zonder eenigen waarborg of bewijs de geheele som voor, alleen zeggende:

„Denk er aan John, dat gij het mij moet teruggeven als gij kapitein zijt."

Het kost niet veel moeite om de benoodigdheden voor de reis, naar welk gedeelte der wereld ook, bijeen te krijgen, als ééne zaak in orde is: geld. In twee dagen had John van zijne moeder en zijn broeder afscheid genomen, en was hij met zijne uitrusting naar het schip gebracht, waar hij zijne aanstelling had; maar hoorende dat het vertrek voor acht of tien dagen was uitgesteld, en dat een oorlogsschip, bij Gravesend gereed was het anker te lichten, zwom hij zonder nadenken daarheen, en liet zich, onder een valschen naam, dien zijne vrienden nooit vernomen hebben, als lichtmatroos aldaar inschrijven, daarbij zijne geheele uitrusting aan de bemanning van den Oostindievaarder overlatende. Veertien jaar lang vernam men niets van hem.

In dien tusschentijd was Joe lang niet werkeloos; hij moest elken morgen te tien uur in Sadlers-Wells zijn om de repetitie bij te wonen, daarna, wilde hij zijn maaltijd niet missen, te twee ure in Drury-Lane, des avonds te zes ure weder in Sadlers-Wells, en was onophoudelijk tot elf uur in beweging. Eerst dan kon hij naar huis gaan, na gewoonlijk in de grootste haast twintigmaal in een avond van kleeren verwisseld te hebben.

Wanneer de voorstellingen in Sadlers-Wells langer duurden dan gewoonlijk, zoodat hij eerst gedaan had wanneer hij weer in Drury-Lane moest optreden, had hij zulk een haast, dat hij zonder ophouden moest doordraven om op tijd te komen.

Dat hij zijn beenen in dien tijd goed tot zijn dienst had, kunnen de volgende anecdoten genoegzaam bevestigen.

Eens dat de voorstelling in Sadlers-Wells later eindigde en hij met Fairbrother, de vader van den bekenden tooneeldrukker, samen nog in Drury-Lane moesten optreden, holden zij hand in hand in acht minuten daarheen.

Een anderen keer, toen het gezelschap uit

Drury-Lane, wegens verbouwing van hunnen schouwburg in de Italiaansche Opera op Haymarket speelde, liep hij en Fairbrother dezen weg in 14 minuten, zonder andere ontmoetingen dan dat zij op den hoek eener straat eene oude dame omver liepen zonder zich den tijd te gunnen haar weer op de been te helpen. Toen Grimaldi zijne bezigheid aldaar verricht had, liep hij alleen naar Sadlers-Wells terug in dertien minuten en kwam nog juist op tijd om in de pantomime mee te spelen.

Zoo verliepen er eenige jaren, zonder dat er iets bijzonders voorviel; alleen blijkt het, dat zijn roem van dag tot dag toenam, en ook zijn inkomen vermeerderde. In het jaar 1794 werd zijn salaris in Drury-Lane verdriedubbeld, terwijl het in dien tijd te Sadlers-Weles van 3 shillings tot 4 pond was opgeklommen. Gedurende al dezen tijd woonde hij met zijne moeder in de woning van Bailey, die intusschen gestorven was. Zijne dochter was met zekeren Robert Fairbrother van Drury-Lane gehuwd, dien de oude juffrouw deelgenoot maakte in haar met buitengewoon goed gevolg gedreven pelterijhandel.

Deze omstandigheid zou in ons verhaal geheel overtollig zijn, zoo niet hieruit weer de bijzondere ijver en volharding van Grimaldi bleek. Menige guinje verdiende hij van dezen Fairbrother, door hem in zijn winkel behulpzaam te zijn, en als deze zijne hulp niet noodig had, ging hij naar zijn oom in Newtonstraat, dien hij dan zonder belooning bij het slachten behulpzaam was. Hij zegt ons niet of het een gevolg hiervan was, dat hij later op het tooneel zoo natuurlijk de rol van een bakker vervulde, die de saucijsjes van zijne klanten korter maakt, of van een slager, die op eene kunstige wijs zijn vleesch verzwaart; wij hopen ondertusschen tot eer van slagers en bakkers, dat deze voorstellingen geheel verzonnen waren.

Zoo werkte hij voort, en hield toch nog tijd over om zich te vermaken. Hij had duiven, verzamelde insecten, waarvan hij 4000 verschillende soorten bijeenbracht, welke hem, zooals hij zelf zegt, veel geld, moeite en tijd gekost hebben. In zijn ouderdom dacht hij nog dikwijls met genoegen aan zijne vroegere tochten om die insecten op te sporen, waarbij hem dan altijd eene plaats in Surrey en eene andere in Kent voor den geest stonden, waar hij beroemde vliegen ving. Eene dezer vliegen noemde hij, ofschoon zij leelijk was, „de schoonheid van Camberwell", en eene andere „de Dartforder blauwbuik." Van de laatste soort verzamelde hij een groote hoeveelheid, welker vangst hem in de maand Juni dikwijls veel moeite kostte.

Daar hij echter elken avond in Sadlers-Wells speelde, moest hij steeds geduld hebben totdat zijne rol was afgeloopen. Dan begaf hij zich naar huis, gebruikte zijn avondmaal, en vertrok te middernacht naar Dartford, dat vijf uren van Londen ligt; als hij daar te vijf uren bij zijn vriend Brooks aangekomen was, rustte hij terwijl hij ontbeet, even uit, om daarna onmiddellijk weer het veld te doorkruisen. Hij schijnt echter op zijn eersten tocht niet bijzonder gelukkig geweest te zijn, want uren verliepen er, voordat hij eene vlieg gevangen had; waarmede hij echter hoogst tevreden naar zijn vriend terugkeerde. Te één uur nam hij van dezen afscheid, kwam te vijf uur in Londen, verkleedde zich, dronk zijne thee en haastte zich naar Sadlers-Wells. Daar de Dartforder blauwbuiken nooit langer dan Juni bleven, kon hij geen tijd verliezen als hij er nog meer wilde hebben. Zoodra dus het ballet geëindigd en zijn avondmaal gebruikt was, ging hij weder naar Dartford; ditmaal was hij gelukkiger dan den vorigen dag. Hij geraakte in het bezit van 48 exemplaren en was toch nog te vier uur in Londen. Dáár vernam hij tot zijne vreugde, dat dien avond de voorstelling met het ballet zou beginnen; hij kon dus te negen uren Londen reeds verlaten, om nog meer vliegen te zoeken, en was des nachts te één uur weer in Dartford. Hij begaf zich vermoeid te bed, en behoefde den volgenden dag, die een Zondag was, niet in Londen te zijn. In den loop van den ochtend ving hij meer vliegen dan hij noodig had, zoodat hij den namiddag rustig bij zijn vriend kon doorbrengen. 's Maandags morgens stond hij vroeg op, was intijds op de repetitie, en vervulde des avonds zijne nieuwe rol bijzonder goed.

Door deze en dergelijke tochten moest Grimaldi's gestel bij zijne matige leefwijze wel sterk worden; maar zijne liefde tot insecten was niet de eenige reden van zijne tochten naar Dartford, want hij zegt zelf, dat hij aan

eene der aardigste dames van zijn tijd, mevrouw Jordans [1]), die toen aan Drury-Lane verbonden was, eene kleine collectie insecten beloofd had.

„Eens toen hij haar ontmoette, droeg hij eene groote doos met insecten onder den arm. Zij vraagde hem welke aardigheid daarin was, waarop hij de doos opende en haar zijne geheele verzameling aanbood. Hij voegt er niet bij of het blauwbuiken waren, maar geeft te kennen, dat hij bijzonder goed de kunst verstond om ze op te zetten en te rangschikken; dat hij al die inspanning en moeite op zich had genomen om „der aardigste dame van haar tijd" te behagen, en haar daarom ook bij den aanvang van het nieuwe speelseizoen, na haar daartoe eerst verlof gevraagd te hebben, twee andere verzamelingen van insecten overhandigde, die zij in verrukking mede in haar rijtuig nam, om hem eenigen tijd later te verblijden met de mededeeling, dat de hertog Van Clarence gezegd had, dat deze verzameling fraaier was dan hij er ooit eene had gezien.

Op deze tochten vergezelde hem niet zelden Robert Gomery, of „vriend Bob" zooals zijne makkers hem noemden, die in dien tijd tooneelspeler in Sadlers-Wells was, later jarenlang de lieveling van het publiek in de kleine schouwburgen geweest is, en op zijn ouden dag van zijne renten leefde te Bath. Grimaldi had eens in zijn gezelschap eene ontmoeting, die hij gaarne vertelde.

Zij hadden van 's morgens vroeg tot laat in den avond vliegen nageloopen, zonder aan iets anders te denken.

Eindelijk zeide Grimaldi: „Bob! ik heb honger."

„Ik ook," zeide deze.

„Daar is eene herberg," merkte Grimaldi aan.

„Dat komt dan juist van pas," zeide Robert Gomery.

Maar Grimaldi had weinig lust om naar binnen te gaan, hoe uitlokkend de herberg er ook uitzag, want hij had geen geld en wist dat zijn vriend er ook niet van voorzien was.

„Gaat gij niet naar binnen," ging Bob eindelijk voort; „waarom toeft ge? gij betaalt."

„Neen, neen, gij."

„Ik zou het gaarne doen," zeide zijn vriend, „maar ik heb volstrekt geen geld."

Grimaldi stak zijne hand in zijn rechterzak, daarna in zijn linker en zette daarbij een allerzotst gezicht; hierop tastte hij zoo diep mogelijk in de zakken van zijn vest en zijn rok, en keek eindelijk in zijn hoed; maar ook dáárin was geen geld te vinden.

Zij wandelden voort naar de herberg, toen Grimaldi iets blinkends bij den wortel van een boom ontwaarde; hij raapte het op en riep verheugd uit: „Hier is een sixpence."

De oogen van zijn hongerigen vriend schitterden van vreugde; maar een oogenblik later riep hij teleurgesteld uit: „Het is een stuk blik!"

Grimaldi beschouwde en wreef intusschen zijn dierbaar geldstuk van alle zijden en hield staande dat het echt was. „Ik geloof het niet," zeide zijn vriend, terwijl hij zijn hoofd schudde.

„Weet ge wat," zeide Grimaldi eindelijk, „ik zal naar den waard gaan, die zal wel weten of het stuk echt is of niet."

Bob stemde toe, en al twistende naderden zij de herberg. Hun twist was intusschen niet gemakkelijk uit te maken, bij den toenmaligen slechten toestand van het geld.

De herbergier, een aardig, beleefd man, stond in zijne deur, met een vriend pratende: en het huis zag er zoo bijzonder vriendelijk uit, dat Bob voorstelde om er eerst een stuk brood met kaas te gebruiken, en daarna te vragen of het geldstuk echt was.

Zoo gezegd zoo gedaan; zij bestelden brood met kaas en bier. Toen zij hiermede hun honger zoo goed mogelijk gestild hadden, haalde Grimaldi den éénigen penning, dien hij nog in zijne zakken gevonden had, te voorschijn, om daarmede te beslissen wie het geldstuk zou overgeven. Het lot viel op Grimaldi, die met een ernstig gelaat naar den waard ging en het

---

1) Deze mevrouw Jordans had een zonderlingen levensloop. Hare stem was helder en welluidend en zij muntte uit in blijspelen; haar omgang met een heer van aanzien maakte haar echter meer bekend. Later vluchtte zij om schulden uit Engeland, waar zij 13 volwassene kinderen achterliet, en stierf te St. Cloud, waar zij op kosten van eenige ingezetenen begraven werd. Zie verder hierover: de heer en mevrouw Wititterli in Nickleby.

twijfelachtige geldstuk voor hem op de toonbank legde.

„Zeer goed," zeide deze, die meer op het wonderlijke gelaat van Grimaldi dan op het geldstuk lette.

„Is het zoo goed, mijnheer?" vroeg Grimaldi.

„Uitmuntend, heeren, ik dank u," was het antwoord van den waard, die het geld opstreek.

Gomery zag zijn vriend aan, die met een gezicht dat niet te beschrijven is, door zijn vriend gevolgd, de herberg verliet.

„Zulk een geluk heb ik nooit gehad," zeide eindelijk Grimaldi; „het geldstuk was eene ware weldaad Gods."

„Het blikstuk wilt gij zeggen," merkte Gomery aan.

Hoe het eigenlijk met de zaak was, is nooit uitgemaakt; maar Grimaldi, die later dezelfde herberg nog meermalen bezocht heeft en er nooit over aangesproken werd, hield zich volkomen overtuigd, dat het stuk echt geweest was.

In den aanvang van het jaar 1794 verhuisde Grimaldi met zijne moeder naar een huis met zes kamers en een grooten tuin in Penton-Place. Een gedeelte daarvan lieten zij over aan den heer en mevrouw Lewis, die toen aan Sadlers Wells verbonden waren; en zoo leefden zij ruim drie jaren voort, terwijl Grimaldi's inkomen allengs aanmerkelijk vermeerderde.

Toen Sadlers-Wells Paschen daaraanvolgende, weder geopend was, maakte hij in eene nieuwe rol bijzonder veel opgang. Tegelijkertijd raakte hij bevriend met iemand, die in het vervolg veel invloed op zijn levensgeluk heeft gehad en welke vriendschap op de volgende wijze begon:

Wanneer er in Sadlers-Wells repetitie was, bleef zijne moeder, die zoowel als hij aan hetzelve verbonden was, den geheelen dag dáár, haar middagmaal in de kleedkamer gebruikende en zich met naaien bezig houdende. Dit had zij begonnen toen zij bij Bailey in de Greatwildstraat en dus zeer ver van Sadlers-Wells woonde: en toen zij naar Penton-Place verhuisd was, hield zij dit uit gewoonte vol. De heer Hughes, in dien tijd eigenaar van Sadlers-Wells, en die het daaraan belendende huis bewoonde, had verscheidene kinderen, waarvan de oudste, Maria, zeer gehecht was aan Grimaldi's moeder, wier gezelschap zij altijd opzocht. Daar zij wist op welken tijd van den dag deze in de kleedkamer was, kwam zij gewoonlijk met haar naaiwerk daarheen, om haar van drie tot zes uur gezelschap te houden, en bij de aankomst der overige dames te vertrekken. Gewoonlijk kwam ook Grimaldi te vijf ure bij zijne moeder theedrinken en haar, zoolang zij bleef, gezelschap houden. — Op deze wijze ontstond er spoedig een innige vriendschap tusschen hem en Maria, die van dag tot dag toenam.

Den dag nadat hij zoo algemeen toegejuicht was geworden, ging hij, zooals gewoonlijk, eenige oogenblikken in de kleedkamer, waar mevrouw Lewis, die het opzicht over de kleedkamer hield en die toevallig dáár was, hem met lofredenen overlaadde. Maria was er ook, maar zeide niets, en Grimaldi bleef zoo geduldig mogelijk, hoewel hij liever één woord van Maria dan duizend van mevrouw Lewis gehoord had. Eindelijk hield deze echter op om adem te scheppen, want dit kunnen zelfs de beste redenaars niet vermijden, en nu zag Maria hem aan, en zeide stotterend, dat ook naar hare meening de heer Grimaldi zijne rol zoo buitengemeen goed gespeeld had, dat niemand het hem zou nadoen.

Nu had hij, op weg naar Sadlers-Wells, het besluit genomen, om, wanneer Maria zijn spel prijzen mocht, haar met eene aardige en dubbelzinnige vleierij te antwoorden, die haar zijn gevoel moest kenbaar maken. Hij had er reeds verscheidene bedacht; maar toen zij uitgesproken had, kon hij er niet eene te voorschijn brengen. Hij werd in zijne verwarring zeer rood, keek zeer bedremmeld en maakte eene zeer zotte figuur, waarna hij eene zeer linksche buiging maakte en naar de deur liep.

Het was zes uur en de dames traden binnen. Daar Joe nu altijd de lieveling der dames geweest was, begonnen een paar der vroolijkste en moedwilligste (zooals er altijd eenige onder vrouwen zijn) hem eerst over zijn uitmuntend spel te prijzen, om daarna met hem over andere dingen te schertsen.

„Joe is nu zóózeer de lieveling," zeide er eindelijk eene, „dat het tijd wordt, dat hij een meisje kiest."

Joe zag Maria aan, en bloosde nog sterker.
„Het is bepaald waar," voegde eene tweede er bij, „of moeten wij zelven het doen, Joe?"
Joe werd zoo verlegen, dat zijn bedremmeld gelaat het geheele gezelschap deed schateren. en zoo praatten zij voort, terwijl hij zelf er bij stond met neergeslagen oogen, doodelijk bevreesd, dat Maria gelooven zou wat er verteld werd.
Eindelijk gelukte het hem te ontsnappen,



„HOLLA!" RIEP DE EENE JONGEN, „DAAR GAAT DE KLEINE JOE!" (Blz. 10).

„Als ik mij niet vergis," zeide eindelijk mevrouw Lewis weer, „dan heeft Joe al een meisje."
Eene andere zeide, zeker te weten, dat hij er twee had; eene derde wist stellig van drie, maar toen hij meer bepaald over de zaak nadacht, ontdekte hij spoedig, dat de aardige dochter van den heer Hughes een diepen indruk op zijn gemoed had gemaakt, en dat hij altijd ongetrouwd wilde blijven als hij haar

niet krijgen kon, met nog eene menigte andere akelige gedachten, zooals verliefde jongelui ze meer hebben. Deze overpeinzingen, en de gedachte dat Maria in stand zoo ver boven hem verheven was, maakten hem zoo ongelukkig als een jeugdig minnaar maar wenschen kan; hij at weinig, dronk weinig, sliep niet, werd krachteloos, en vertoonde, in één woord, zoovele kenteekenen van verzwakking, dat zijn toestand altijd gevaarlijk zou geweest zijn, maar voornamelijk nu, daar zijne geheele genezing afhing van de onzekere kans, of zijn hoogste wensch vervuld zou worden.

EINDE VAN HET TWEEDE HOOFDSTUK.



DERDE HOOFDSTUK.

1794—1799.

GRIMALDI WORDT VERLIEFD. — HIJ SLAAGT. — EEN ONGELUK, DAT DEN LEZER MET GRIMALDI'S WRIJFMIDDEL BEKEND MAAKT. — TOENEMENDE GUNST BIJ HET PUBLIEK. — DE BENDE HUISBREKERS VAN PENTONVILLE.

Het zou vreemd zijn, wanneer zulk een plotselinge en geheele verandering van den hoofdpersoon des tooneels, onopgemerkt gebleven was bij zijne makkers en vooral bij zijne moeder. Vele bedekte en rechtstreeksche vragen werden tot hem gericht, om hem het geheim te ontrukken; maar alles was tevergeefs; hij was zwak en vermoeid van zijne onafgebroken inspanning, zeide hij, en meer kon men niet uit hem krijgen.

Maar éóne zaak was vooral onbegrijpelijk voor zijne moeder; vroeger kwam hij dagelijks in de kleedkamer, en nu vermeed hij die geheel, terwijl hij zijne thee thuis of in het geheel niet dronk. De oorzaak hiervan was, dat hij de spotternijen der dames in het bijzijn van Maria niet verdragen kon, die er, zooals hij meende, vermaak in schepte, terwijl het voor hem de grootste kwelling der wereld was.

Zoo verliepen er eenige weken, toen hij op zekeren speelavond onverwacht in de kleedkamer het een of ander halen moest, en daar, in plaats van mevrouw Lewis, mejuffrouw Hughes geheel alleen aantrof.

Wanneer in zulk een geval de dame verlegenheid toont, vat de heer moed, maar het was juist anders; zij zeide zonder eenige bedremmeling:

„Wel, Joe, ik heb u in geen veertien dagen gezien; waar hieldt gij u al dien tijd verscholen; waarom komt gij niet meer bij ons theedrinken?"

Haar vriendelijke toon gaf hem ondertusschen weder eenigen moed, en na wat stotteren zeide hij: „Ik ben niet wel."

„Niet wel!" zeide de jongejuffrouw; en zij zeide het zoo belangstellend, dat zijn gevoel als in een stroom losbrak; en daar hij inderdaad merkelijk verzwakt en zeer gevoelig was, mislukte zijne poging om een vroolijk gezicht te zetten geheel, en barstte hij in een stroom van tranen uit.

De jonge dame zag hem een paar oogenblikken hoogst verwonderd aan, en zeide eindelijk op een toon van innig medelijden: „Ik zie het, gij zijt niet wel en zeer veranderd; maar ik bid u, zeg mij wat is u overkomen?"

Op deze belangstellende vraag wierp Joe, die al het gevoel van zijn vader zonder diens slechtere eigenschappen schijnt overgeërfd te hebben, zich afgemat in een stoel en weende als een kind, tevergeefs zijne krachten inspannende om eenige zinledige woorden uit te stamelen. Maria deed haar best om hem tot bedaren te brengen, toen juist mevrouw Lewis binnentredende, het paartje in dezen centimenteelen toestand verraste. Grimaldi, die oordeelde dat hij zich zeer belachelijk had aangesteld,

maakte zich oogenblikkelijk uit de voeten.

Mevrouw Lewis, die ouder in jaren en in ondervinding was dan een der beide verliefden, zocht Grimaldi den volgenden dag op, toen hij, na een slapeloozen nacht, eenzaam en peinzend door den tuin wandelde, terwijl hij in zijn geest al de hinderpalen en beletselen van zijn innigst verlangen vergrootte.

„Mijn hemel, Joe!” riep zij. „Wat ziet gij er akelig uit, wat scheelt u?”

Hij zocht eerst een paar verontschuldigingen, maar daar hij een groot vertrouwen in hare wijsheid en oprechtheid stelde, en bovendien hartelijk verlangde naar iemand voor wien hij zijn hart kon uitstorten, verhaalde hij haar, na haar ten sterkste tot stilzwijgen te hebben aangemaand, het geheele geval. Mevrouw Lewis bood terstond aan, haar best voor hem te doen bij juffrouw Hughes, en te onderzoeken hoe zij over hem dacht, terwijl zij Grimaldi den raad gaf om een brief gereed te houden, dien hij haar kon toezenden, zoodra mevrouw Lewis haar zou gesproken hebben.

Grimaldi bracht nu al zijne vrije uren door met een brief samen te stellen, waarbij hij verscheidene vellen best papier bedierf; maar eindelijk kwam hij toch klaar, en hoewel de brief in zijn oog niet genoeg zijn gevoel uitdrukte, ging hij toch eenigszins geruster naar Sadlers-Wells, waar hij zorgvuldig de kleedkamer vermeed en zijne rol bijzonder goed uitvoerde. Zoodra hij zich verkleed had, ging hij naar mevrouw Lewis, die hem zonder dralen verhaalde wat er sedert dien morgen was voorgevallen, en waarmede zij ten hoogste, hij zelf echter zeer weinig tevreden was.

Mevrouw Lewis had de eerste gelegenheid, dat zij met juffrouw Hughes alléén was, waargenomen, om haar over het oude onderwerp, Joe's ziekelijkheid, te onderhouden; waarop juffrouw Hughes had geantwoord dat hij zeker zeer ziek moest zijn; hetwelk zij zóó zeide, dat mevrouw Lewis meende dat zij nog meer daarover zeggen wilde, zonder zelf juist te weten wat.

„Wat zou het toch eigenlijk zijn!” zeide zij ten laatste.

„Ik heb het ontdekt, juffrouw; Joe is verliefd.”

„Verliefd!” zeide juffrouw Hughes.

„Tot over zijne ooren. Ik verzeker u dat ik nooit iemand zoo verliefd heb gezien.”

„En wie is de dame?” had daarop juffrouw Hughes gevraagd, terwijl zij naar iets zag dat voor haar op den grond lag.

„Dat is een geheim. Ik weet haar naam; maar zij zelve weet er nog niets van; ik zal haar echter morgen een brief brengen, waarin hij zich openlijk verklaart.”

„Ik zou wel willen weten wie de dame is.”

„Ik heb Joe beloofd, dit aan niemand te zullen zeggen; daar gij ondertusschen zoo verlangend zijt om te vernemen wie zij is, zal ik u het geheim toevertrouwen, zonder mijn woord te breken — ik zal u het adres van den brief laten zien.”

Hierop had juffrouw Hughes zeer tevreden de kamer verlaten, nadat zij met mevrouw Lewis uur en plaats had bepaald.

Toen mevrouw Lewis dit alles uitvoerig verteld had ging Grimaldi, die van dergelijke zaken minder verstand had, niet zeer opgeruimd naar bed, en kon den slaap volstrekt niet vatten.

De volgende morgen was zeer onrustig; mevrouw Lewis begaf zich met den bewusten brief naar den schouwburg, terwijl de minnaar zóó verward was, dat hij niet wist hoe de dag verliep en des middags te vijf ure reeds aan den schouwburg was, om te vernemen hoe het met zijn brief was afgeloopen.

„Ik ben nog niet in de gelegenheid geweest den brief af te geven,” fluisterde mevrouw Lewis hem toe, „maar als gij naar de kleedkamer gaan wilt, zult gij haar vinden; let dan eens op of zij u eenige opmerkzaamheid biedt.”

Hij ging en vond juffrouw Hughes, die er zeer bleek uitzag en wier gelaat de sporen van tranen droeg.

Toen het zes uur sloeg, liep zij haastig naar de vertrouwde, om te vernemen of zij den brief ontvangen had.

„Ik heb hem,” zeide mevrouw Lewis, die haar met listige oogen aanzag.

„Och in 's hemels naam, laat mij hem zien; ik stel er zooveel belang in, te weten wie het is, en zou Joe zoo gaarne gelukkig zien.”

„Maar ik verzeker u, ik vrees dat Joe het mij kwalijk zou nemen, als hij het hoorde.”

„O, wanneer gij wist wat ik sedert gisteravond geleden heb!” riep juffrouw Hughes uit; daarop

zweeg zij eenige oogenblikken en voegde er toen in hevige spanning bij: „Ik zal krankzinnig worden als deze onzekerheid nog langer duren moet.”

„Hemel! juffrouw Maria, krankzinnig! gij kunt toch niet zoo onvoorzichtig geweest zijn, zelf op Joe verliefd te worden! maar aangezien gij het zoozeer wenscht zult gij den brief zien; beloof mij intusschen, dat gij bij de dame een goed woord voor Joe zult doen.”

Juffrouw Hughes draalde, en zeide eindelijk stamelend dat zij haar best zou doen; waarop mevrouw Lewis haar den brief ter hand stelde. Zij nam dien aan, bekeek het adres van ter zijde, en haar naam ontdekkende, zoo goed als de zenuwachtige Joe dat in zijne onrust daarop had kunnen zetten; liet zij den brief op den grond vallen en zonk in de armen van mevrouw Lewis.

Terwijl dit in de huiskamer plaats greep, was Grimaldi vol vuur op het tooneel, want wetende dat al zijne kans van zijn talent afhing, versmoorde hij zijn inwendigen angst en speelde beter dan ooit. Toen het stuk bijna afgeloopen was, hoorde hij iemand in de loge van den heer Hughes komen, en daar ontwaarde hij het voorwerp van al zijne angsten.

„Zij heeft den brief ontvangen,” dacht hij bevend, „zij weet reeds hoe zij handelen zal.”

Alles zou hij hebben willen geven, om te weten wat er gebeurd was, toen zijne rol hem op het tooneel riep; hij richtte de oogen naar hare loge, hunne blikken ontmoetten elkander, en zij lachte hem toe. Dit was niet de eerste maal dat juffrouw Hughes hem op het tooneel toeknikte; maar nu maakte het hem zoo verward en verlegen, dat hij volstrekt niet meer wist wat hij deed. Men heeft hem nooit verweten dat hij zijne rol niet afgespeeld had, en daarom verbeeldde hij zich dat alles goed afgeloopen was; maar hoe dit geschied was, heeft hij nooit kunnen zeggen.

Het is zeer vreemd, dat geheel het wisselvallig leven van Grimaldi zulk eene aaneenschakeling van geluk en ongeluk is geweest, dat elk bijzonder geluk in zijn leven door de eene of andere zware ramp gevolgd is. Van deze omstandigheid spreekt hij meer dan eens in zijne Gedenkschriften.

Op dezen zelfden avond stortte een zwaar balkon in, waarop eenige mannen stonden, terwijl hij zich juist daaronder bevond; eene bedenkelijke wond aan zijn schouder was er het gevolg van, en hij werd oogenblikkelijk naar huis gebracht. Zonder tijd te verliezen werden allerlei middelen aangewend, maar den geheelen nacht leed hij zeer veel pijn, die echter langzamerhand verminderde, voornamelijk ten gevolge van eene zekere zalf, vervaardigd naar een recept dat zijn vader had nagelaten, die Grimaldi altijd in voorraad had. Later, nadat reeds verscheidene genezingen daardoor bewerkstelligd waren, schonk hij dat recept aan zekeren Chamberlane, geneesheer te Clerkenwell, die haar uit erkentelijkheid den naam gaf van „Grimaldi's zalf” en ze dikwijls in zijne praktijk met goed gevolg bezigde. Voordat hij van het tooneel gedragen werd had hij nog de tegenwoordigheid van geest om mevrouw Lewis bij zich te doen roepen, die hij verzocht om zijn ongeval zoo voorzichtig mogelijk aan juffrouw Hughes, die hare loge verlaten had voordat het gebeurd was, mee te deelen. Deze mevrouw Lewis, die bijzonder geschikt schijnt geweest te zijn voor de taak, die zij vrijwillig op zich genomen had, volbracht die boodschap ook naar behooren.

Maar wij hebben geene reden om deze geschiedenis nog langer te rekken, hoe belangrijk ze ook was voor den ouden man zelven, die in zijne laatste dagen altijd nog met dezelfde belangstelling dacht aan deze zijne jeugdige liefde voor een meisje, wier teedere gehechtheid hij nooit vergat; zij heeft voor het overige niet veel aantrekkelijks voor den lezer, terwijl de afloop hem in weinige woorden kan worden medegedeeld. Den volgenden morgen lag Joe met zijne hand in een draagband, uitgestrekt op eene canapé, toen juffrouw Hughes hem kwam bezoeken. Zij verborg hem hare onrust niet en maakte hem, door de verzekering van hare wederliefde, tot den gelukkigsten man of liever knaap (want hij was nauwelijks zestien jaar oud) der wereld.

Éene zaak echter verminderde zijne vreugde aanmerkelijk; juffrouw Hughes weigerde standvastig eenige briefwisseling of gemeenschap met hem te onderhouden, zonder voorkennis van hare ouders, en het was niet vreemd dat hij zich daarover verontrustte, daar de heer Hug-

hes een zeer aanzienlijk en rijk man was, terwijl Grimaldi niets bezat dan zijn talent.

Hij stelde al zijne redeneerkunst in het werk om de jonge dame van besluit te doen veranderen; maar hij kon niets anders van haar verkrijgen dan de belofte, dat zij vooreerst hare liefde alleen aan hare moeder zou bekend maken, op wier vriendelijkheid en stilzwijgen zij vertrouwen kon.

Dit deed zij, en mevrouw Hughes, die inzag dat het geluk harer dochter van hare beslissing afhing, stelde geene hinderpalen in den weg, alleen slechts aanmerkende, dat zij vooralsnog om hunne jeugd aan geen huwelijk konden denken. Zoo verliepen er drie jaren zonder dat de heer Hughes iets van het geheele geval ontdekte.

Deze tijd verliep intusschen zeer genoeglijk voor Grimaldi; hij zag Maria dagelijks bij zijne moeder en bracht elken Zondag in haar gezelschap door; zijn roem nam van dag tot dag toe; elke rol bracht hem weer sterker in de gunst van het publiek, en hij leidde een leven vol vreugde en genot. In zijne woning te Penton-Place woonde hij in dien tijd alleen met zijne moeder, mevrouw Lewis, van wie in den loop van dit hoofdstuk reeds meermalen loffelijk melding is gemaakt, en den heer Lewis — geheel zonder dienstboden, daar de meid, die zij vroeger gehad hadden, naar hare familie teruggekeerd was.

Op zekeren avond in het midden van Augustus werden al de tooneelspelers op eene nacht-repetitie in Sadlers-Wells, ontboden, en moesten zij, na de avond-voorstelling, aan den schouwburg zijn. Zulke nacht-repetities zijn zeer lastig en vermoeiend, en hebben dus alleen plaats wanneer een bijzonder moeielijk en uitgebreid stuk in korten tijd moet ingestudeerd worden. Nu moest er den volgenden Maandag een nieuw ballet worden opgevoerd, dat volstrekt niet uitgesteld kon worden, zoodat deze nacht-repetitie geheel onvermijdelijk was, en hoogstwaarschijnlijk niet voor vier uur in den morgen zou afgeloopen zijn.

Toen echter allen bijeen waren en wilden beginnen, stapte de regisseur eensklaps te voorschijn en sprak tot hen de volgende onverwachte en aangename woorden:

„Dames en heeren, daar het nieuwe stuk niet, zooals het voornemen was, aanstaanden Maandag zal opgevoerd worden, maar eene week uitgesteld is, kunnen wij u meedeelen, dat wij u niet met eene nacht-repetitie behoeven lastig te vallen.”

Deze rede deed het gezelschap met den grootsten spoed uiteengaan. Grimaldi echter, die nog iets op het tooneel te verrichten had, liet zijne moeder met mevrouw Lewis vooruitgaan, om het soupé gereed te maken, en volgde omtrent tien minuten later.

Toen deze thuis kwamen, vonden zij tot hunne groote verbazing de tuindeur openstaan. „Mijn hemel!” riep mevrouw Grimaldi uit, „hoe onvoorzichtig van mijnheer Lewis.” En dit was het voorzeker, want in dien tijd was Pentonville nog eene voorstad, die door eene geduchte bende bandieten onveilig was. Verscheidene hunner waren reeds opgehangen, anderen waren gebannen; maar de overigen plunderden maar door zonder zich in 't minst aan deze voorbeelden te storen.

Toen de dames ondertusschen voortgingen, vonden zij ook de huisdeur geopend, en de straatdeur zonder slot: toen zij deze zachtkens geopend hadden, ontdekten zij het schijnsel van een licht, en met den uitroep „dieven!” liepen zij terug om hulp te halen. Een man, die aan Sadlers-Wells verbonden was, ging juist voorbij en bood zijne hulp aan.

„Wacht hier een oogenblik met mevrouw Lewis, als gij wilt,” zeide Grimaldi's moeder, „dan zal ik naar binnen gaan, en blijf hier tot gij mij om hulp hoort roepen.” Hierop begaf zij zich vol moed in huis, en toen zij in de keuken eene kaars had aangestoken, bemerkte zij dat het huis geheel geplunderd was.

Toen zij de trap opging, kwam Grimaldi met eenige vrienden, die, het geval vernomen hebbende, besloten het huis geheel te doorzoeken, in de hoop van hier of daar een dief te betrappen.

Vol drift stapten zij binnen, in gezelschap van twee nachtwachts, die, zooals deze personen gewoonlijk zijn, bijzonder oud en zwak waren, en begonnen hun onderzoek, terwijl de vrouwen kermden, schreeuwden en dooreenliepen.

Alles in huis was in groote verwarring en wanorde, maar nergens was een dief te vinden

Alle kasten en kisten waren opengebroken, alles wat eenige waarde had was gestolen; alleen eene nette sjaal, die juffrouw Hughes voor hare aanstaande schoonmoeder vervaardigd had, was aan de aandacht der dieven ontsnapt. Toen de overige vrienden na dit vruchteloos onderzoek vertrokken waren, ging Grimaldi, alleen in gezelschap van zijn vriend King, die zich van een dikken knuppel voorzien had, in den tuin naar de dieven zoeken; hij zelf had in de haast niets dan een groot kaasmes kunnen vinden.

Nadat zij eenigen tijd vruchteloos in de duisternis hadden rondgetast, sprong Grimaldi op een muur, die zes voet hoog was en den tuin van een weiland scheidde.

Van hier ontdekte hij een man die een naburigen muur beklimmen wilde. De dief (want dit was hij buiten twijfel) hield hem voor een der hunnen en riep fluisterend: „Pst! pst! Stil, John, zijt gij het?" — „Ja!" riep Grimaldi, sprong op den dief toe, die ontvluchten wilde, en gaf hem zulk een duchtigen slag met zijne sabel, dat hij kermend neerzonk; doch zich spoedig hersteld hebbende, ontkwam hij in de duisternis.

Grimaldi riep zijn vriend King toe, hem door de achterdeur te volgen, liep door het weiland den vluchteling achterna, maar struikelde na weinige oogenblikken over eene koe, die rustig lag te slapen, en zou zich zonder twijfel met zijn eigen wapen zwaar gewond hebben, indien hij zich niet door zijne pantomimische oefeningen gewend had, voorzichtig met scherpe werktuigen om te gaan.

Zijn verder zoeken met behulp van zijn vriend bleef zonder vrucht; zij gingen dus ongetroost weer naar binnen en ontdekten dat de sabel bebloed was.

Ondertusschen was er een gerechtsdienaar bij gekomen, en de beide nachtwachts, die elk een groote lantaren droegen, om de dieven te laten zien dat zij aankwamen, begaven zich op weg om ze levend of nog liever dood in handen te krijgen en zoo mogelijk het gestolene terug te bekomen.

Grimaldi deed bij dit alles zijn best om te troosten; en terwijl hij in orde bracht wat de dieven hadden achtergelaten, bemerkte hij de sjaal van juffrouw Hughes. Verheugd lichtte hij die op, en een buitengewoon zwaar pillendoosje viel er uit, waarop zijne moeder de handen ineensloeg, en nog harder dan bij de eerste ontdekking der plundering begon te schreeuwen: „Mijn geld! o God, mijn geld!"

„Denk daar nu niet aan," riep men van alle kanten, „bedenk dat de arme mevrouw Lewis even ongelukkig is."

„O, daar spreek ik niet van, maar den hemel zij dank, mijn geld hebben de dieven niet ontdekt; zie, hier is het, in deze pillendoos;" en waarlijk, toen zij die opende, schiterden 30 guinjes haar te gemoet.

Zij gingen, hierop aan het avondmaal, en mevrouw Grimaldi stelde alle moeite in het werk om hare vriendin, mevrouw Lewis, te troosten, die echter, geen pillendoosje met guinjes gevonden hebbende, zeer terneergeslagen was.

Toen de maaltijd afgeloopen en de schrik bedaard was, vertrokken de vrienden en maakten de bewoners van het geplunderde huis zich gereed om naar bed te gaan. Daar ondertusschen de meeste bedden gestolen waren, sleepten zij de eenig overgeblevene matras in de huiskamer en wierpen de beide dames zich daarop, terwijl de heer Lewis in een gemakkelijken armstoel ging zitten, en Grimaldi met zijne sabel, waarvan hij het bloed afgeveegd had, en twee geladen pistolen naast zich, in een anderen stoel bij de deur post vatte.

Zóó bleef alles eenigen tijd rustig, tot allen eensklaps werden opgewekt door een hevig en langdurig kloppen aan de tuindeur. Verschrikt zagen zij elkander aan, en de vrouwen zouden zonder twijfel gegild hebben, indien de angst het haar niet belet had; terwijl de mannen voorzeker in lachen zouden zijn uitgebarsten, wanneer ook zij niet door angst verward waren geweest.

Grimaldi was het eerst hersteld van den schrik, dien de vermoedelijke terugkomst der roovers had veroorzaakt, en zich tot den heer Lewis wendende, zeide hij:

„Gij zoudt wél doen, oude vriend! als gij eens naar de tuindeur gingt om te zien wie er is."

Lewis had hierin weinig zin en zeide, terwijl hij zijne vrouw van ter zijde aanzag, „dat hij den heer Grimaldi zeer verplicht was, maar het toch liever niet wilde doen."

In deze verlegenheid kwamen zij overeen, dat Lewis de wacht zou blijven houden bij de deur, terwijl Grimaldi den vijand uit het bovenvenster verkende; — een plan, dat eerstgemelde heer, na rijp overleg, geoordeeld had het beste te zijn.

Gedurende deze beraadslagingen werd het geklop buiten steeds harder, waardoor de vrees binnen niet weinig vergroot werd. Grimaldi, van zijne twee pistolen en zijne sabel voorzien, en meer naar „Robinson Crusoë" dan naar „den verongelukten zeeman" of „den kleinen clown" gelijkende, had intusschen het bovenvenster bereikt, en riep met eene stem, die evenzeer zijne onrust toonde als zijn verlangen, dat de buren met het geval bekend mochten worden: „Wie daar!"

Daar echter de dag juist aanbrak en hij in de schemering ontdekte, dat het twee mannen waren die iets zwaars droegen en geene geweren bij zich hadden, werd hij een weinig geruster en liet zijne pistolen en sabel zoo goed mogelijk zien, terwijl hij opnieuw begon te schreeuwen: „Heidaar, mannen! wat wilt gij hier?" en met een trotschen blik naar beneden zag.

Eindelijk keek een van de mannen naar boven en riep: „Ha, mijnheer! zijt gij daar? wij dachten dat gij niet wakker kondt worden."

„En waarom moest ik dan wakker worden?" ging Grimaldi voort.

„Wel, om uw goed!" riepen beide mannen tegelijk.

„Om wat?" riep Grimaldi, terwijl hij pistolen en sabel naar binnen haalde.

„Om uw goed!" herhaalden zij weder. „Wij hebben den ganschen nacht naar uw goed gezocht en het eindelijk gevonden."

Dit was genoeg; — de deur werd geopend en de nachtwachts droegen twee groote zakken naar binnen, die zij in het veld gevonden hadden; de vrouwen wierpen zich in angstige spanning neder, om derzelver inhoud te onderzoeken, en bevonden na een lang en nauwkeurig onderzoek, dat alles terug was, en nog daarenboven eene aardige verzameling breekijzers, sleutels, loopers, veilen, schroeven, dievenlantarens en al wat men noodig heeft om in te breken. De wachts werden met vele dankbetuigingen en tien shillings weggezonden, en de huisgenooten waren bij het ontbijt vroolijker gestemd dan den vorigen avond.

Zij spraken over niets dan de dievengeschiedenis, en maakten allerlei gissingen omtrent personen, die de daders zouden kunnen zijn; deze toch moesten onderricht zijn geweest, dat er op den bewusten avond eene nachtrepetitie in Sadlers-Wells zou gehouden worden; even zeker was het, dat er van het gestolene niets zou zijn terecht gekomen, als deze repetitie niet was uitgesteld. Ook was het vreemd, dat er nooit poging tot inbraak gedaan was wanneer het dienstmeisje thuis was, en de vrouwen begonnen te vermoeden, dat d e z e wel de schuldige kon zijn; toen de herinnering aan hare eerlijkheid hen weer geheel van het spoor bracht.

Doch w i e het ook geweest waren, het huis moest goed voorzien en gesloten worden. Men gaf daarop aan een timmerman last om de deuren van extra grendels en kettingen te voorzien. Maar niettegenstaande al deze voorzorgen waren de vrouwen nog langen tijd daarna zoo zenuwachtig, dat het vallen van een stuk hout, het kraken der deur, een hard geschel en vooral het postkarretje, dat 's avonds hunne deur voorbijreed, haar den grootsten schrik kon aanjagen. Zij besloten dus, het huis in het vervolg nooit alleen te laten, en namen dientengevolge een man aan, die aan Sadlers-Wells verbonden en hoogst eerlijk was. Daar hij 's avonds nooit voor elf ure aan den schouwburg behoefde te zijn, kon dan een van de familie weer terug zijn. Den avond na de inbraak werd hij in dienst gesteld en nam zijn post langen tijd getrouw waar, totdat eindelijk de meid van buiten terugkwam en hem afloste. Deze toonde veel verwondering toen zij het geval vernam; maar het bleek toch duidelijk, dat alles buiten hare voorkennis geschied was. Zij ondervroegen haar daarom of zij, na al hetgeen er gebeurd was, nog den moed zou hebben, 's avonds alleen thuis te blijven, hetgeen zij bevestigend beantwoordde; doch onder twee voorwaarden: ten eerste moest men haar toestaan licht te branden op de kamer van den heer Lewis, en ten tweede haar een grooten ratel geven, waarmede zij ingeval van nood de buren zou kunnen bijeenroepen. Beide voorwaarden werden haar toegestaan, terwijl de nachtwachts, wier huisje niet ver van Grimaldi's woning verwij-

derd was, verzocht werden, goed acht te geven op het huis en bij het minste geluid van binnen te hulp te komen.

De dieven, wie zij ook geweest mochten zijn, waren voor het overige moedwillige kerels, want, zonder eenigen eerbied voor de wetenschap (waardoor zij duidelijk toonden tot de allerlaagste volksklasse te behooren), hadden zij in Grimaldi's kamer zijn uitmuntend insecten-kabinet met de meeste wreedheid opengebroken en al wat daarin was, daar zij het de moeite van het wegdragen niet waardig keurden, vernield en bedorven; terwijl van zijne keurige Dartforder blauwbuiken niet een enkele gespaard was gebleven.

Eene kleine doos was alles wat hem van zijne geheele verzameling modellen, teekeningen en kleuren overbleef, en het zou hem jaren arbeids of ten minste 200 pond gekost hebben, indien hij alles had willen herstellen. Dit onvoorzien toeval maakte op eene allerongenaamste wijze een einde aan zijne vliegenjachten; hij pakte zijne netten en kasten, met de eenige doos die niet vernield was, bij elkander, en zond die den volgenden dag aan een zijner vrienden, die insgelijks bezig was een insecten-kabinet samen te stellen.

De huisgenooten hadden zich spoedig, ten gevolge van de noodige voorzorgen, eenigszins van hun schrik hersteld en alle vrees voor dieven vergeten; en er waren nog geen veertien dagen verloopen, toen zij reeds de opmerking maakten, dat de dieven zóó slecht ontvangen waren en een hunner zóó duchtig gestraft was, dat zij niet licht weder eene poging zouden wagen.

Maar hoe goed deze redeneering ook zijn mocht, zij hadden buiten den waard gerekend, want den derden dag na de aankomst der dienstmeid deden de dieven een nieuwen inval, dien wij in het volgende hoofdstuk willen beschrijven.

EINDE VAN HET DERDE HOOFDSTUK.



VIERDE HOOFDSTUK.

1797—1798.

TWEEDE INVAL DER DIEVEN. — GRIMALDI, DOOR HUNNE VOLHARDING VERSCHRIKT, GAAT NAAR DE POLITIE. — GESPREK MET DEN HEER TROTT ALDAAR. — AARDIGE LIST VAN DEZEN HEER EN GEVOLGEN DAARVAN BIJ HET DERDE BEZOEK DER DIEVEN. — VERGELIJKENDE AANTREKKINGSKRACHT VAN BALLETTEN EN TOONEELSTUKKEN. — UITSTAPJE NAAR 'S GRAVESEND EN CHATTAM. — ONAANGENAME ONTMOETING MET EEN TELEURGESTELD VRIEND. — AANGENAME MANIER VAN REIZEN, DIE ELK REIZIGER WORDT AANBEVOLEN.

In den derden nacht — de twee vorigen waren zeer rustig geweest — zat de meid alleen in de keuken te naaien, toen zij meende te hooren, dat iemand tegen de tuindeur drukte. In den beginne dacht zij dat het verbeelding was; maar toen zich kort daarna dit geluid heviger herhaalde, liep zij zachtkens de trap op, en ontdekte door het bovenvenster, dat de klink verscheiden malen werd opgelicht door iemand van buiten, terwijl een ander met alle kracht tegen de deur drukte.

Daar het arme kind doodelijk verschrikt was, schreeuwde zij luidkeels om hulp; maar de mannen, hierdoor in het minst niet beangstigd, gingen met verdubbelde kracht voort aan hun werk, en zóó hevig was hunne inspanning, dat zij het slot geheel verbraken en de deur nog slechts door den ketting werd tegengehouden; ware deze ketting niet na de eerste inbraak aan de deur gemaakt, dan zou het meisje zonder twijfel onbarmhartig door de dieven vermoord zijn geworden. Nu echter had zij nog den tijd om door de voordeur te ontsnappen, waarop zij zulk een krachtig gebruik van haar ratel maakte, dat de geheele buurt en ook de nachtwacht op de been kwam. Terstond werd er onderzoek naar de dieven gedaan, maar deze waren zoo voorzichtig geweest zich uit de voeten te maken.

Toen de huisgenooten teruggekomen waren, vervielen zij weer in hun vroegeren angst, en werd deze nog verdubbeld door de ongemeene stoutheid der roovers. Den geheelen nacht moest er gewaakt worden, en op het minste gerucht dacht niemand meer aan slapen. Schrik, verwarring en flauwten volgden elkander op.

Grimaldi ging den volgenden morgen naar het politie-bureau, nadat het huis behoorlijk bezet en de deuren als stadspoorten bevestigd waren.

Dáár wilde hij zijn toestand aan den commissaris bekend maken en hulp tegen zijne gevaarlijke bezoekers eischen. Deze commissaris — Trott was zijn naam — was bijzonder slim en, daar hij niet zelden bij buitengewone voorstellingen in Sadlers-Wells werkzaam was, niet ge-

heel onbekend met Grimaldi. Zoodra deze aan het bureau gekomen was, reikte hij hem de hand en riep hem toe:

„Goedendag Grimaldi. Hoe maakt gij het?"

„Dankje, zeer wel! Ik stond juist gereed om u op te zoeken."

„Hebt gij dat reeds gehoord — ?"

„Zeker, en nog meer dan gij."

„Hebt gij de dieven al gevat?"

„Neen, neen, waarlijk niet, — zij waren nog te talrijk; vroeger waren er meer dan twintig, maar daar er van tijd tot tijd zeventien van zijn opgehangen, zullen wij de anderen ook wel meester worden. Zij houden zich ergens in Pentonville verborgen. — Maar," vervolgde hij, terwijl hij Grimaldi bij zijn roksknoop naar zich toetrok, „ik zal u iets vertellen: de overgeblevenen zijn de gevaarlijkste van de geheele bende en vreezen voor niets."

„Dit is juist geen aangenaam nieuws," merkte Grimaldi aan.

„Wees onbevreesd, mijn vriend," ging Trott voort, die Grimaldi's onrust bemerkte; „zij zullen niet rusten voordat zij zich over hun vroeger ongeluk gewroken hebben."

„Dat is zeer buitengewoon; maar mijn toestand wordt er niet aangenamer door."

„Gij hebt gelijk," ging Trott na een oogenblik zwijgens voort, „gij hebt gelijk, mijnheer Grimaldi, want wat de schurken denken, voeren zij ook uit. Wees echter onbezorgd." ·

„Maar gisteravond zijn zij er weder geweest."

„Ik weet het wel, mijn vriend, en ik verzeker u dat zij hedenavond terugkomen."

„Hedenavond terug!" riep Grimaldi.

„Zoo zeker als de dood," ging Trott voort, terwijl hij zijn vriend aanzag, „en als er niet genoeg volk in huis is, om hen weerstand te bieden —"

„Er zijn maar drie vrouwen en een man in huis behalve ik."

„Dat is te weinig, veel te weinig."

„O ja, en mijne moeder zal het besterven."

„Dat zou wel kunnen gebeuren," verzekerde Trott; „mijne moeder is evenzoo gestorven."

Grimaldi vond in al deze mededeelingen van zijn vriend weinig troost, en tevergeefs staarde hij hem aan, om een middel tot uitkomst te vernemen.

Trott bedacht zich eenige oogenblikken en zeide eindelijk: „Ik geloof dat ik er iets op weet, vriend."

„Wat? Wat zegt gij? ik neem in alles genoegen," zeide Grimaldi, en zal u ten hoogste dankbaar zijn."

„Spreek daarvan niet, doe wat ik u zeg, en ik beloof u, dat uw goed gered en de roovers gevat zullen worden."

Grimaldi was buiten zich zelven van vreugde en riep, terwijl hij Trott hartelijk de handen drukte:

„Red ons van deze vreeselijke vijanden, die ons zonder ophouden schrik aanjagen, en wat gij van ons verlangen mocht zal het uwe zijn."

Trott's antwoord bestond in eene menigte zedenkundige opmerkingen over de plichten der politie-commissarissen, over hunne onomkoopbare eerlijkheid, ijver en nauwgezette vervulling van opgelegde verplichtingen, waarna hij eindigde met te zeggen, dat Grimaldi niets te doen had dan zijn burgerplicht te doen en als aanklager op te treden.

Grimaldi gaf, zonder verder hierover na te denken, zijne toestemming; waarop Trott verklaarde, dat hij zelf zich genoeg beloond zou achten door de bewustheid zijn plicht gedaan te hebben. Hij achtte het echter onnoodig er bij te voegen, dat er nog eene andere belooning in geld was uitgeloofd, die bij de overtuiging der misdadigers aan hem zou worden uitbetaald.

Hierop gingen zij naar Grimaldi's woning, welke Trott met een geoefend oog van alle zijden bekeek, waarna hij verklaarde dat, indien zijne orders behoorlijk werden opgevolgd, zijne onderneming zonder twijfel moest gelukken.

„Het zal noodzakelijk zijn," zeide hij met groote deftigheid tot de hem omringende huisgenooten, „alles wat draagbaar is uit de achterkeuken; uit de slaap- en spreekkamer te halen en mij voor dezen nacht, — of ten minste zoolang, tot ik de dieven gevat heb, in het onverdeelde bezit van het geheele huis te laten.

Deze schikkingen werden bewerkstelligd, en toen Trott te vijf uur in den namiddag terugkwam, en de familie Grimaldi, zooals gewoonlijk, naar den schouwburg ging, werden hem de sleutels ter hand gesteld. De meid werd naar een buurman gezonden, hetzij uit

bescheidenheid van Trott, die een getrouwd man was, of omdat hij vreesde door haar gehinderd te zullen worden.

Hij was nu alleen in huis en kwam niet te voorschijn voordat het geheel donker was; toen liet hij twee van zijne makkers in de grootste stilte binnen. Een hunner begaf zich in de onderaardsche keuken, terwijl de ander zich in de huiskamer op de tweede verdieping opsloot, en Trott zich zelf in de binnenkamer posteerde, nadat hij de deur behoorlijk versperd had.

Zóó bleef alles lang rustig, hetwelk zonder twijfel vrij vervelend was, daar zij geen licht hadden en elk hunner afzonderlijk in eene kamer was opgesloten; de tijd duurde hen vreeselijk lang. Zij luisterden met ingespannen aandacht en van tijd tot tijd werden zij door het een of ander gerucht op straat opgewekt, maar spoedig volgde er weder eene even doodsche, vervelende stilte als vroeger. Eindelijk werd er zacht aan de voordeur geklopt, die natuurlijk niet geopend werd. Het geklop herhaalde zich met meer geweld en weergalmde door het ledige huis, maar niemand verroerde zich. Eenige oogenblikken bleef alles stil; maar toen traden twee dieven, na de deur opengebroken te hebben, binnen, voorzien van dievenlantarens, waarmede zij de trap beklommen.

Toen zij de deur der bovenkamer gesloten vonden, keerden zij terug naar de kamer waarin Trott zich bevond, die aan de deur stond te luisteren en hen in zich zelven hartelijk uitlachte. Hierop gingen zij naar beneden en waren niet weinig verwonderd, toen zij de eene keuken open en de andere goed gesloten vonden. Hier niets vindende, gingen zij weer naar boven.

„Er is niemand thuis," zeide een hunner, onder het opklimmen; „laat ons dus geen tijd verliezen. Maar zie eens hier."

„Wat is er?" riep de ander.

„Zie eens, hoe zij hier de deur hebben vastgemaakt, met stokken, sloten en boomen; die hebben zij er aan laten maken nadat wij hen eens bezocht hadden; als zij dit wat vroeger hadden laten doen, zouden wij meer moeite gehad hebben."

„Als zij ons willen overvallen, kunnen wij weer, evenals vroeger, door de achterdeur ontsnappen. Welaan! de kamerdeur opengebroken."

„Maar wij hebben geen tijd om daaraan te beginnen; zij zijn nu niet naar de nacht-repetitie."

De dieven lachten hartelijk bij deze aanmerking en begonnen intusschen aan het slot te werken.

Trott had echter voor eene goede sluiting gezorgd, zoodat al hunne moeite vruchteloos bleef.

„Dat gaat slecht," riep er eindelijk een; „ik kan die vervloekte deur niet openbreken."

„Laat ons dan in de achterkeuken gaan, daar is toch nog wel iets; ik heb er reeds het een en ander gevonden."

„Wisten wij maar wie u dien sabelhouw gegeven heeft," hervatte de ander, terwijl hij naar beneden ging.

„Ik zweer u, dat hij kennis zou maken met mijn puntmes."

Zoo pratende waren zij beneden gekomen, en Trott, die zijne schuilplaats verlaten had, sloot de straatdeur en ging boven aan de keukentrap staan, waar hij met groot genoegen luisterde naar de herhaalde uitroepen der roovers, die zich niet weinig verwonderden dat beneden alles ledig was.

„Alles is weg," riep eindelijk een van hen uit. „Wat duivel beteekent dat?"

Tot antwoord schoot Trott zijn pistool af, dat met los kruit geladen was, en ging bedaard naar zijne kamer terug.

Dit sein werd dadelijk gevolgd door het geraas van het ontsluiten en openmaken der vertrekken waarin de beide andere mannen opgesloten waren. De dieven liepen haastig naar de voordeur; maar daar deze goed gesloten was, waren zij spoedig gevat, geboeid en weggebracht.

Het huis was weer geheel rustig, toen de familie terugkwam, die er nu weder bezit van nam, terwijl Trott, die hen opgewacht had, vertrok met een grooten zak breekijzers, dien de dieven hadden achtergelaten.

Den volgenden morgen ging Grimaldi weder naar Hatton-Garden en zag daar zijne vijanden voor de eerste maal. Hunne identiteit was spoedig bewezen, en nadat zij een half jaar gevangen gezeten hadden, werden zij voor hun leven gebannen.

Deze gebeurtenis, die in al hare omstandigheden geheel waar is, werpt een zonderling maar helder licht over den toestand van Londen in het laatst der vorige eeuw. Stoute en gevaarlijke straatroovers waren uit Engeland verdwenen, maar in Londen zelf hielden zich nog verscheidene kleine benden dezer gevaarlijke dieven op, wier invallen de regeering met eene onbegrijpelijke onverschilligheid aanzag. Indien iets dergelijks in onzen tijd plaats had, zouden voorzeker alle dagbladen er van gevuld zijn; maar eene inbraak, die zich driemalen midden in de hoofdstad met dezelfde stoutheid herhaalde, zou zonder twijfel door geheel Engeland het onderwerp der gesprekken geworden zijn.

Bij het gerechtelijk onderzoek bleek, dat deze twee de laatsten waren van de gevaarlijke bende, die zich sedert jaren in Pentonville had opgehouden, zoodat de Grimaldi's voortaan rustig en onbevreesd konden zijn.

Dit was de eerste maal dat Grimaldi een politie-bureau bezocht. Later verscheen hij daar nogmaals onder geheel andere omstandigheden, waarover later meer.

Het huis in Pentonville was nu rustig, maar de familie Grimaldi was er afkeerig van geworden en wenschte naar verandering. Ook begon Joe nu ernstig aan zijn huwelijk te denken, en daar hij vernomen had, dat mevrouw Hughes er mede tevreden was, wanhoopte hij ook minder aan de toestemming van den ouden heer. Hij besloot dus een grooter huis te huren en dit geheel op een grooten voet in te richten, hopende, dat de heer Hughes gereeder zijne toestemming zou geven tot een huwelijk zijner dochter met een minnaar, die haar in een groot en keurig huis kon ontvangen.

Hij zeide dus zijne huur op en ging in gezelschap van Maria — die hij natuurlijk in alles om raad vroeg — uit, om alle huizen, die te huur stonden, te bezichtigen. Penton-Street was in dien tijd de hoofdstraat van Pentonville, en Joe achtte zich gelukkig, daarin N°. 27 te kunnen huren, dat hij geheel naar den smaak van Maria meubileerde.

Hij had tijd genoeg om zich voorstellingen te maken van het geluk, dat zijn huwelijk hem zou aanbrengen, en zijn huis in orde te brengen; want tegen het einde van October van dat jaar trad hij voor de laatste maal op in Sadlers-Wells, terwijl Drury-Lane niet voor Kersttijd geopend werd, waar hij daarenboven zeer lichte rollen kreeg, omdat de eigenaars van dezen schouwburg het dezen winter beter oordeelden, prachtiger tooneelstukken dan balletten te geven; eene verandering, die zooals Grimaldi meende, indien zij al niet geheel verkeerd was, toch weinig goeds had. En al trokken ook stukken als Blauwbaard, de Riddertijden en Lodoïska eene menigte volks, het schijnt dat de eigenaars beter rekening gevonden hebben bij de balletten, die dan ook het volgend jaar evenals vroeger, weer vertoond werden.

Grimaldi was in deze tooneelstukken altijd de hoofdpersoon; maar zij kosten hem veel minder inspanning, en hiermede was hij niet weinig in zijn schik, daar hij zijne Maria veel liever voor zich zag dan het geheele schouwburgpubliek. Tegen het einde van Februari hadden de timmerlieden, schilders en behangers hun werk in Penton-Street voltooid, en Joe meende dat het nu een geschikte tijd was om te trouwen. Hij deelde dit gevoelen aan Maria mede, en deze zeide dat zij een dag bepalen wilde, zoodra haar vader zijne goedkeuring zou gegeven hebben.

Joe was met dit antwoord niet zeer in zijn schik, en merkte aan, dat haar vader uit de stad was en hij hem er dus niet over spreken kon.

„Schrijf hem dan, wat gij hem toch niet zoudt durven zeggen," merkte Maria aan; „hij zal u zeker niet lang laten wachten, maar u per omgaande post antwoorden."

„De heer Hughes was te Exeter, en Joe beschreef zoo goed mogelijk al wat hij gevoelde, dacht en hoopte, in een brief, dien hij aan Maria zien liet. Zij keurde hem goed en de brief werd met de post verzonden.

Den volgenden dag moest Maria naar Gravesend, om een paar vriendinnetjes te bezoeken; terwijl de minnaar tot zijne groote spijt moest thuis blijven om zijn plicht op het tooneel te vervullen en antwoord van den heer Hughes af te wachten. Dit duurde vijf dagen, en Grimaldi, geheel aan zich zelven overgelaten, begon weer in zijne vroegere wanhoop te vervallen. Het deed hem in dezen treurigen

toestand niet weinig genoegen toen hij een briefje van zijne Maria kreeg, waarin zij hem uitnoodigde, haar den volgenden Zondag in een zeilschuitje te komen bezoeken. Hij liet zich natuurlijk niet wachten, en vond Maria, die te Gravesend naar hem stond uit te kijken. Zij reden met gezelschap naar Chattam, waar haar broeder woonde, die mede van het geheim wist.

Onderweg moest Joe alles tot in de kleinste bijzonderheden vertellen van hetgeen hem in Londen intusschen overkomen was, en wat haar vader geschreven had.

„Hij heeft mij in het geheel nog niet geantwoord,” zeide hij.

„Dat is vreemd; hij is anders altijd zoo nauwgezet.”

„En toch heeft hij mij nog geen letter geschreven.”

„Dan moet gij morgen zoodra gij thuis komt, weer schrijven, Joe! Ik kan volstrekt niet begrijpen waarom hij niet antwoordt.”

„Ik ook niet,” zeide Grimaldi.

„Gewichtige bezigheden moeten hem uw brief hebben doen vergeten,” besloot Maria.

En hiermede stelde ook Joe zich tevreden, die nu alles veel luchtiger inzag dan den vorigen dag en op dezen ganschen tocht zoo vroolijk en opgeruimd was alsof niets hem deerde. Te elf uur stapte Joe weer in eene zeilschuit te Gravesend, nadat hij met Maria afgesproken had, dat zij hem den volgenden Zaterdag naar Londen zou volgen.

In de kajuit van de zeilschuit trof Joe zekeren heer De Cleave, betaalmeester in Sadlers-Wells aan. In schouwburgen vindt men (evenals in hoven, danszalen en kostscholen) wangunst; en deze heer De Cleave was wangunstig jegens onzen Joe, niet omdat hij hem in den weg stond, maar omdat hij zekeren heer Hartland — een zeer knap en aardig man, zooals Grimaldi hem noemt, die gelijk met hem in Sadlers-Wells als pantomimist en tooneelspeler geëngageerd was — overschaduwd en voorbijgestreefd had.

De Cleave haatte Grimaldi innig. De ontmoeting was dus niet zeer aangenaam, en zou zonder twijfel nog veel onaangenamer geweest zijn, als juffrouw Hughes er bij geweest was.

„Hemel! Grimaldi, wat doet gij hier?”

„Ik ga naar Londen terug, zooals de meesten van ons wel zullen doen.”

„Dat meende ik niet; ik wilde u vragen, waarom gij in Gravesend geweest zijt?”

„Ik had geene bijzondere reden, maar ben van Gravesend onmiddellijk naar Chattam gereden.”

„Wel zoo,” zeide De Cleave.

„Ja,” zeide Grimaldi.

De betaalmeester zag verbluft voor zich, en toonde duidelijk dat hij alleen naar Gravesend gegaan was om Joe op te zoeken. Hij zweeg dus eenige oogenblikken en zeide eindelijk:

„Ik vraag het u slechts, omdat ik meende dat gij naar Gravesend gegaan waart ingevolge de uitnoodiging van eene jonge dame.”

Deze aanmerking overtuigde Grimaldi volkomen, dat De Cleave gehoord had dat juffrouw Hughes zich in Gravesend bevond, en hem dus daarheen gevolgd was met het vriendelijke voornemen om hem te bespieden.

Hij lachte dus hartelijk in zijn vuist, was zeer verheugd dat De Cleave hem niet met Maria had aangetroffen, en zonder verder antwoord ging hij naar het dek, mijnheer De Cleave met zijne hatelijke gedachten alleen latende.

Op het dek stond eene groene bank met leuningen. Hierop zat een buurman met zijne vrouw, zijne schoonzuster en een heel lief meisje, die de vriendin van laatstgenoemde was. Eéne plaats was er nog open en deze nam Grimaldi zonder bedenken in; want hij verkoos de koude nachtlucht ver boven het koude hart van mijnheer De Cleave.

Toen hij daar zat naast het lieve meisje, dat in eene matrozenjas gewikkeld was, zeide de buurman, een schalk, dat zij Grimaldi, die wel koud zou wezen, een deel van hare dikke jas moest leenen. Na veel blozens en neerziens, stak zij haar linkerarm in de linkermouw, terwijl Grimaldi zijn rechterarm in de rechtermouw van de jas stak. Zoo bleven zij, tot groote verwondering van het gezelschap, den geheelen tocht in de reuzenjas zitten, en Grimaldi verklaarde later altijd, dat deze manier van reizen hem zeer goed bevallen was.

„Lach maar,” zeide hij, terwijl het gezelschap schaterde; „lach maar; wij zouden hartelijk meelachen, als wij maar iets hadden om ons inwendig te verwarmen.”

„En wat zoudt gij het geschiktst daartoe oordeelen?" vroeg de buurman.

„Brandewijn."

„Al waart gij een harlekijn in plaats van een clown op het tooneel, gij zoudt het niet sneller vóór u kunnen tooveren," zeide de vroolijke buurman, een gezonde jonge kerel, terwijl hij met beide handen eene zware kruik oplichtte en een glaasje te voorschijn haalde. Dit was al wat aan het gezelschap ontbroken had; de nacht, die wel koud, maar tegelijk helder en schoon was, verliep hoogst aangenaam, en toen zij de stad bereikten, was de dag aangebroken, de kruik geheel leeg, de buurman slapende, en de matrozenjas, waarin Grimaldi met het aardige meisje zat, dichtgeknoopt.

Toen zij aangekomen waren stapte de buurman met zijn gezelschap in eene huurkoets, om huiswaarts te rijden, en Grimaldi wandelde, na hem alles goeds toegewenscht te hebben, naar het postkantoor, dat echter nog twee uren gesloten bleef. Hij besloot dus, gedurende deze twee uren de City eens te doorkruisen, die hem nog geheel vreemd was.

EINDE VAN HET VIERDE HOOFDSTUK.



VIJFDE HOOFDSTUK.

1798.

BUITENGEWONE OMSTANDIGHEID DIE HEM ZELF BETREFT, MET EENE ANDERE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEID DIE ZIJN GROOTVADER AANGAAT. — KORTE ZONDERLINGE BRIEF. — VERHAAL VAN TWEE BELANGRIJKE GESPREKKEN MET DEN HEER HUGHES EN VAN EEN EDELAARDIG MENSCH, DIE IN DAT LAATSTE GESPREK NAAR VERDIENSTEN BELOOND WERD. — VOORBEREIDINGEN TOT HET HUWELIJK. — VERMOEIENDE WERKZAAMHEDEN IN DEN SCHOUWBURG.

Het was nu helder dag. De zon verspreidde een prachtig en vervroolijkend licht door de stille straten, in welke nog niemand te zien was behalve eenige reizigers, die met de zeilschuit waren aangebracht of juist door een andere vroege reisgelegenheid te Londen waren aangekomen. Grimaldi, die een geboren Londenaar was en er altijd gewoond had, was in de stad toch minder bekend dan velen die de hoofdstad slechts tweemaal bezocht hebben, en wist zoo weinig van de City zelve, dat hij den Tower nog nooit gezien had.

Hij liep dus voort om dien op te zoeken, en verwonderde zich over alles wat hij zag, evenals een boer die voor het eerst in de stad komt. Nadat hij op deze wijs twee uren vrij aangenaam had doorgebracht, struikelde hij over iets dat op de straat lag.

Toen hij naar den grond zag, ontdekte hij voor zijne voeten eene ongemeen groote beurs, die geheel met goudstukken gevuld was. Verschrikt beschouwde hij de beurs langen tijd van alle zijden, en waagde het niet haar op te rapen. Maar eensklaps kwam hij tot bezinning, en na goed rondgezien te hebben, of er ook iemand op hem loerde, nam hij de beurs op en stak die in zijn zak. Terwijl hij dit deed, bemerkte hij ook een klein pakje papieren, dat hij insgelijks opraapte; maar hoe verbaasde hij zich, toen hij bij nader onderzoek ontdekte dat het alle banknoten waren.

Er was nog niemand te zien, niemand kwam er voorbij, geen voetstap was er nog in de naburige straten te hooren. Grimaldi bleef nog meer dan een uur op de plaats heen en weer loopen, iedereen in het gezicht ziende, om te ontwaren of zij ook naar het een of ander zochten; maar niemand zocht, niemand vraagde, niemand liep hem peinzend voorbij of zag de menigte vragend aan. Hij ging dan ook eindelijk heen en wandelde langzaam naar het postkantoor. Al dezen tijd, en uren daarna, verkeerde hij in vreeselijken angst en onbeschrijfelijke verwarring. Het was hem alsof hij een diefstal had bedreven en onophoudelijk te vreezen had voor ontdekking en straf. Zijne knieën beefden, zijn hart klopte geweldig, zijne ademhaling was belemmerd, zijn gelaat bleek, en het gaan viel hem moeielijk.

Hoe langer hij over zijn toestand nadacht, des te gevaarlijker scheen deze hem toe; want hoe zou hij kunnen bewijzen, dat hij het geld op straat gevonden had, als de verliezer eens ontdekte wie het had? Zou niet iedereen denken

dat hij het gestolen had? En wat kon het gevolg daarvan worden? Bij deze en dergelijke gedachten kwam dikwijls het denkbeeld bij hem op, beurs en papieren tersluiks uit zijn zak te halen, op straat neer te leggen en weg te loopen zoo hard hij kon; maar hij kwam daarvan terug, bevreesd, dat men hem ontdekken en ondervragen zou, en hem aanzien voor een roover, die zijn buit niet langer wist te bewaren. Hij begon hartelijk te wenschen nooit eene beurs gevonden te hebben.

Het postkantoor was bij zijne aankomst reeds weer gesloten. Hij wandelde dus naar huis en keek op eene eenzame plaats in de City-Road, waarin destijds nog maar weinig huizen stonden, zijn schat eens na. De goudstukken in de beurs waren alle guinjes. Het pakje bestond uit banknoten van vijf tot vijftig pond. Voor het overige zag hij niets waaruit hij zou kunnen opmaken wie de eigenaar was. Het werd hem duizelig voor de oogen en hij was volstrekt niet in staat, om het na te tellen; maar toen



JOE'S VRIEND HAALDE EEN PISTOOL VOOR DEN DAG EN RICHTTE DIT NAAR HET GEZICHT VAN DEN VERSCHRIKTEN LANDMAN. (Blz. 45).

hij thuis gekomen was, bevond hij, dat hij 380 guinjes aan goud en 200 pond aan banknoten gevonden had, te zamen dus eene waarde van 599 pond.

Het was niet veel voor acht uur, toen hij thuis kwam, waar hij zich dadelijk te bed legde en verscheidene uren achtereen sliep. Bij zijn ontwaken sprak er nog niemand over het geld. Hij werd nu ook een weinig rustiger en besloot alles in het werk te stellen om den verliezer te ontdekken.

Bij dit alles vergat hij echter niet te doen wat juffrouw Hughes hem gezegd had, maar schreef een tweeden brief aan haar vader, waarin hij kortelijk herhaalde wat hij vroeger geschreven had, en ten sterkste op antwoord aandrong.

Toen hij dezen brief verzonden had, begon hij weer te denken aan hetgeen hij te doen had met zijne 599 pond. Vooreerst besloot hij, er met een oud en geacht vriend over te spreken, wiens verstand en goede trouw boven allen twijfel verheven waren.

Dit besluit bracht hij nog denzelfden avond ten uitvoer, en na een lang gesprek met gezegden heer, waarin hij toonde dat hij er volstrekt niet aan dacht het geld voor zich te behouden, gaf hij zijn vriend volkomen volmacht om er naar goedvinden mee te handelen.

Eene week lang doorzochten zij alle nieuwspapieren, in de verwachting ergens eenig bericht aangaande het verlies te vinden; maar hoe vreemd het ook schijne, zij vonden niets. Toen deze week eindelijk verloopen was, verscheen de volgende bekendmaking, die zij te zamen hadden opgesteld, in de couranten:

„Gevonden door een heer in Londen eenig „geld, dat den verliezer zal worden teruggegeven, tegen eene voldoende beschrijving van de „wijze waarop het verloren is, en met opgave „van de waarde en nommers der banknoten, „enz., enz."

Hierbij voegden zij een duidelijk adres; maar niettegenstaande al deze voorzorgen, niettegenstaande zij de advertentie zooveel mogelijk bekend maakte en ze meermalen herhaalden — Grimaldi hoorde er nooit iets van; — en nooit viel men hem in het vervolg met navragen daaromtrent lastig.

Een dergelijk geval was zijn grootvader overkomen. Deze was gewoon elken Dinsdag naar de markt te gaan, waar hij niet zelden groote zaken deed. Eens ging hij daarheen met eene beurs, waarin zich 400 pond in goud en zilver bevond, welker zwaarte hem niet weinig hinderde.

Toen hij aan de „Royal Exchange" gekomen was, bemerkte hij dat de gesp van zijn schoen had losgelaten; om dien vast te maken, zette hij zijne goed gevulde beurs, die hem bij het bukken niet weinig zou gehinderd hebben, daar hij zeer zwaarlijvig was, op eene stoep neer. Toen hij zijn gesp vastgemaakt had liep hij voort en dacht eerst aan zijne beurs toen hij op de markt een grooten inkoop gedaan had en betalen wilde. Hij liep verschrikt terug, want het was reeds een uur geleden dat hij zijne beurs neergezet had, doch vond haar nog op dezelfde plaats terug.

Voor onzen Joe verliepen vier dagen hoogst onrustig, want vrouw en geld stonden op het spel; maar op den vijfden ontving hij een der kortste brieven, dien de brievenbesteller misschien ooit bezorgd had. Hij luidde woordelijk:

„Waarde Joe!

„Verwacht mij binnen weinig dagen.

„Geheel de uwe,
R. Hughes."

Hoewel er in dezen brief niets was, dat Joe eenigen troost kon geven, was hij toch niet ongunstig. De heer Hughes toonde zich in allen gevalle niet beleedigd door zijne stoutheid en scheen niet geheel tegen het huwelijk. Hij zelf verlangde er hartelijk naar, en was niet weinig in zijn schik, toen Maria van Gravesend terugkwam.

Hij toonde haar terstond den brief haars vaders; maar zij scheen er weinig belang in te stellen.

„Maria!" riep hij verwonderd uit, „gij ziet den brief bijna niet aan en schijnt er volstrekt geen acht op te slaan."

„Om u de waarheid te zeggen, Joe," antwoordde zij glimlachend, „mijn vader is reeds in de stad. Hij is reeds thuis en heeft mij opgedragen u te verzoeken, aanstaanden Maandag bij hem te komen."

Grimaldi werd zenuwachtig en bevreesd op dit bericht.

„Schep moed, Joe," zeide Maria, die zijn angst bemerkte, „ik heb maar weinig vrees of twijfel aan het gelukken uwer poging."

Grimaldi was van vrees en twijfel beide goed voorzien, maar herstelde zich toch weer eenigszins toen zij hem verzekerde, dat haar vader altijd zeer toegevend jegens haar geweest was en haar dus nu ook niet zou tegenwerken. Hij bracht het overige van den dag vroolijk met haar door, en dacht zoo weinig mogelijk aan het uur dat beider geluk beslissen zou.

Dit oogenblik kwam eindelijk. Grimaldi verborg zijne onrust zoo goed mogelijk en stapte naar Sadlers-Wells, waar hij den heer Hughes in de betaalkamer vond. Deze ontving hem koeltjes en zeide:

„Zoo, Joe, gij wilt dan Sadlers-Wells met al uwe vrienden en kennissen verlaten, alleen om iets meer te verdienen."

Grimaldi was zóó verwonderd, dat hij in den beginne geen woord kon uitbrengen; maar zeide eindelijk toch:

„Ik verzeker u, mijnheer, dat ik daaraan volstrekt niet gedacht heb, en ik zou daaraan ook niet hebben kunnen denken, daar ik, zooals gij weet, volgens ons contract nog aan u verbonden ben."

„Gij vergeet," merkte de heer Hughes aan, „dat ons contract is afgeloopen."

Het was waarlijk zoo. Joe moest bekennen, dat hij daaraan niet gedacht had.

„Het is vreemd," vervolgde de heer Hughes, „dat gij zoo iets vergeten hebt; maar zeg mij eens, kent gij zekeren heer Cross?"

Deze Cross was directeur van het circus en had Grimaldi herhaalde malen aanbiedingen gedaan om Sadlers-Wells te verlaten en bij hem te komen; maar Grimaldi, die om vele redenen dezen schouwburg niet wilde verlaten, had ze onmiddellijk van de hand gewezen. Hij bemerkte echter, door de manier waarop de vraag tot hem gericht werd, dat de een of ander getracht had, hem bij den heer Hughes te belasteren, en daar hij toevallig al de brieven van gezegden Cross met afschriften zijner eigene antwoorden in zijn zak had, besloot hij geen tijd te verliezen, maar ze onverwijld te toonen.

„Mijnheer," zeide hij, „persoonlijk ken ik dezen Cross niet, maar wel als iemand die mij van tijd tot tijd brieven zendt, waarin hij mij aanbiedingen doet, die ik echter alle van de hand heb gewezen, en hier zijn de stukken die er betrekking op hebben."

Het scheen, dat de stukken, die hij neerlegde, den heer Hughes voldoende voorkwamen, en glimlachend zeide hij: „Goed zoo, wij zullen dan over een nieuw contract spreken. Gij hebt tot nu toe drie pond per week gehad; wilt gij u opnieuw voor drie jaren verbinden; het eerste voor zes, het tweede voor zeven en het derde voor acht pond per week?"

Joe nam zonder bedenken het aanbod aan, en de heer Hughes liet hem zonder dralen het contract in het bijzijn van twee getuigen teekenen.

Toen dit was afgeloopen en de getuigen vertrokken waren, stond de heer Hughes op en zeide:

„Hedenavond zie ik u nog wel in Drury-Lane, als gij den Blauwbaard geeft." Hierop wilde hij vertrekken; maar in de deur keerde hij zich om, vragende: „Hebt gij ook nog iets anders te zeggen?"

Nu was het tijd of nooit. Grimaldi zamelde al zijn moed bijeen, en het gelukte hem zijne hoop en vooruitzichten geheel voor den heer Hughes bloot te leggen; waarbij hij vooral niet vergat aan te merken, dat zijn eigen geluk zoowel als dat van Maria van dit oogenblik afhing.

Hughes had rijpelijk over de zaak nagedacht, en was er volstrekt niet zoo ontevreden over als Joe gedacht had. Hij merkte in den beginne aan dat zij nog te jong waren, maar gaf toch spoedig zijne toestemming; waardoor hij Joe tot den gelukkigsten mensch ter wereld maakte. Hij opende daarop de deur van eene aangrenzende kamer, waarin, toevallig of volgens afspraak, zijne dochter zich bevond, en riep haar toe: „Maria, hier is Joe; gij moest eens hier komen en hem begroeten."

Juffrouw Hughes deed, als eene gehoorzame dochter, wat haar vader gezegd had en begroette Joe, die dit door zijne innige, trouwe liefde wel verdiend had, als haar beminde.

In de vreugde van het oogenblik lette geen hunner er op, dat de deur was blijven open staan, zoodat ieder die voorbijging kon zien wat er tusschen hen voorviel.

Deze dag was een rood aangeteekende in Joe's almanak en kon behoorlijk door de minnenden worden genoten, daar Joe slechts in het laatste bedrijf op het tooneel moest zijn.

Toen hij daar kwam, vond hij er den heer Hughes, die de machinerie voor een nieuw ballet onderzocht, en aanmerkte, dat deze zeer ingewikkeld was.

„Gij hebt gelijk, mijnheer," zeide Grimaldi, „en wat erger is, zij werkt zeer slecht."

„Dat dacht ik al," antwoordde Hughes, „ik vrees dat wij ze in Exeter niet zullen kunnen gebruiken."

Grimaldi had in zijne vrije uren veel tijd besteed aan het vervaardigen en uitvinden van nieuwe modellen, en liet bij zijn dood vele beschrijvingen van nieuwe ontdekkingen na, behalve verscheiden modellen die hij reeds bij zijn leven aan den eigenaar van Drury-Lane verkocht had.

Hij was dus niet geheel vreemdeling in het vak, en daar hij zeer verlangde den heer Hughes te behagen, bood hij dezen zijne diensten aan. Hughes, die zich over dit alles niet weinig verwonderde en verheugde, verzocht hem, den volgenden morgen bij hem te komen ontbijten en tevens zijne modellen eens mee te brengen. Hij verzuimde niet te komen, en had daarbij eene aardige ontmoeting.

In Sadlers-Wells had hij één of twee vijanden, die hun nijd toonden door allerlei plagerijen. Een hunner, die van de meid van den heer Hughes vernomen had, wat er tusschen Joe en Maria was voorgevallen, liet zich bij den heer Hughes aandienen, dien hij het geheele geval met vele vergrootingen en verfraaiingen verhaalde, waarbij hij niet weinig uitweidde over de ondankbaarheid van Grimaldi, die de jonge dame buiten weten van haar vader trachtte te verleiden – met eene menigte wijze en geleerde aanmerkingen, die in dergelijke gevallen hoogst nuttig kunnen zijn.

Hughes hoorde hem aan met eene bedaardheid, die den spreker in den beginne niet weinig verwonderde, maar welke hij aan kwalijk verborgen woede toeschreef. Toen hij zijne redevoering eindigde, zeide de ander: „Zoudt gij mij het genoegen willen doen, morgen ten negen ure bij mij te komen?"

„Zeer gaarne," was het antwoord.

„Veroorloof mij intusschen, u hartelijk te bedanken voor uwe belangstelling, om mij bekend te maken met zaken die mij zoo na aan het hart gaan. Zult gij niet een glas madera gebruiken?"

„Zeer verplicht," zeide de vriend.

En na een glas wijn gedronken te hebben vertrok hij, met de zalige bewustheid, dat hij Joe in verlegenheid had gebracht; – en dit was ook zoo, maar de uitslag was geheel anders dan hij verwachtte.

Grimaldi kwam den volgenden morgen met zijne teekeningen aan de woning van zijn aanstaanden schoonvader. Hij was met de zon opgestaan, had verscheidene uren besteed om zijne teekeningen in orde te brengen, en was zoo tevreden met zijn werk, dat hij in eene bijzonder goede luim aanschelde. Het dienstmeisje, dat de deur voor hem opende, verwittigde hem dat de heer Hughes hem in de betaalkamer wachtte. Zij zeide dit met eene uitdrukking (dezelfde nagenoeg waarmede zij zijne vrijerij had oververteld), die hem ongerust deed worden.

„Is mijnheer Hughes alleen?" vroeg hij.

„Neen, mijnheer, er is nog een ander heer," zeide het meisje en noemde daarbij een naam die zijne vrees niet weinig vermeerderde. Hij kwam dus niet zeer moedig binnen en werd vrij koel door Hughes ontvangen, die tot hem zeide:

„Kom binnen, mijnheer, en sluit de deur achter u."

Joe deed wat hem gezegd was en bleef zonder beweging staan, met een gevoel alsof hij eene groote misdaad had begaan.

„Mijnheer Grimaldi," vervolgde Hughes met eene ijskoude bedaardheid en eene plechtigheid, die Joe niet weinig verschrikten, „ik heb u iets van zeer veel belang mee te deelen, — men heeft eene zware beschuldiging tegen u bij mij ingebracht."

„Waarlijk, mijnheer?"

„Ja waarlijk, mijnheer," zeide zijn vijand zegepralend.

„Het is zoo," vervolgde de heer Hughes, „en ik vrees dat gij u slecht zult kunnen verdedigen; intusschen zal ik u niet onrechtvaardig behandelen, maar de beschuldiging zal in uwe tegenwoordigheid herhaald worden,

Wees zoo goed, mijnheer, en herhaal nog eens wat gij gisteren gezegd hebt."

De aanklager deed het, in eene rede overvloeiende van boosheid, en niet geheel zonder verdienste; hij sprak daarin van slangen-valschheid, waarmede de jonge Grimaldi zich in den boezem van een gelukkig en gastvrij huisgezin gewrongen had, met het lage voornemen om de ouders te berooven van eene geliefde dochter, die hij uit haar hoogen en eerbiedwaardigen stand met zich in zijn lagen stand wilde meesleepen, om het ongelukkige meisje deelgenoot te maken van zijn armoede.

Het is onmogelijk, Grimaldi's gewaarwordingen bij dit alles te beschrijven; maar zijne verwondering vermeerderde niet weinig toen hij zag, dat de heer Hughes de geheele redevoering met ernst en oplettendheid aanhoorde en nu en dan den spreker zelfs scheen aan te moedigen.

„Gij hebt volmaakt gelijk," zeide Hughes eindelijk, „gij hebt volmaakt gelijk; niets kan Joe rechtvaardigen, behalve ééne zaak, en deze is ...."

„Mijnheer Hughes," begon de vriend weer, „uwe toegevendheid is mij goed — zóó goed bekend, dat ik overtuigd ben dat gij zelf in dit oogenblik nog zoekt naar de eene of andere verontschuldiging voor Grimaldi; maar veroorloof mij, u als een onpartijdig opmerker te zeggen, dat er niets is, wat een man kan verontschuldigen die laag genoeg is een meisje te verleiden, dat oneindig ver boven hem verheven is, vooral wanneer hij zoo bijzonder veel aan haar vader verplicht is."

„Wilt gij een oogenblikje naar mij luisteren?" vraagde de heer Hughes zeer bedaard.

„Gaarne, mijnheer."

„Welnu dan, ik wilde juist opmerken, toen ge mij wat ruw in de rede vielt, dat ik er volkomen zoo over dacht als gij, en dat er niets is, wat deze manier van handelen kan rechtvaardigen, indien ten minste de jonkman niet reeds de toestemming der ouders verkregen heeft; in dat geval zou het hem vrijstaan hare genegenheid te winnen zoodra hij verkoos."

„Zonder twijfel," antwoordde de ander — „maar zooals de zaak staat —"

„Zooals de zaak nu staat," ging de oude heer voort, „is het volkomen in orde. Mijne dochter Maria heeft mijne volkomen toestemming om Grimaldi te huwen, en ik twijfel niet of zij zal het dientengevolge ook binnen weinige weken doen."

De beschuldiger stond als van den donder getroffen en Grimaldi was buiten zich zelven van vreugde. Nu eerst bemerkte hij, dat Hughes zich ten koste van den kwaadspreker vermaakt had. „Gij hebt intusschen zeer verkeerd gehandeld, Joe," zeide de heer Hughes, terwijl hij zijn aanstaanden schoonzoon ernstig aanzag, maar tevergeefs trachtte een glimlach van zijne lippen te verdrijven, „gij hebt zeer verkeerd gehandeld, door mijne dochter zoo openlijk te kussen, en ik verzoek u, in het vervolg bij zulk eene gelegenheid de deur te sluiten. Dit vorderen de wetten eener welgeordende maatschappij, en zal zulks, hiervan ben ik verzekerd, veel aangenamer zijn aan meergemelde jonge dame."

Hierop maakte hij eene buiging voor den nauwgezetten en belangeloozen vriend, die zulk eene fraaie redevoering gehouden had, en terwijl hij de deur opende, riep hij een knecht om dien heer uit te laten. Daarna wendde hij zich tot Grimaldi en geleidde hem naar het ontbijt, waarmede Maria reeds een half uur had zitten wachten.

Sedert dit tijdstip zetten de verloofden hunne minnarij ongehinderd voort en toonde de heer Hughes duidelijk, dat hij niet weinig ingenomen was met een schoonzoon die zich zoo uitmuntend en onberispelijk gedroeg.

's Zaterdags na den afloop van het tooneel, dat zich zoo slecht had doen aanzien, nam Joe bezit van het nieuwe huis in Penton-Street, en den daaropvolgenden Paaschzondag werden hunne namen voor het eerst in de kerk afgelezen. Op Paaschmaandag verscheen Joe weer te Sadlers-Wells op het tooneel, en voerde daar eene rol uit, zoo moeielijk als hij er nog nooit eene vervuld had, maar die tegelijkertijd zijn roem niet weinig vermeerderde.

Na eene ongestoorde rust van bijna vier maanden kostte deze rol hem echter buitengewone inspanning en ondermijnde zijne krachten zoozeer, dat Grimaldi ten gevolge daarvan tot in zijn ouderdom hevige smarten leed en zijne krachten van dit oogenblik af gestadig verminderden. Hij werd echter daverend toegejuicht, en dit spoorde hem telkens tot nieuwe

inspanning aan, zoodat hij zijne rol tot volkomen genoegen van het publiek uitvoerde; maar toen het stuk afgeloopen was, gevoelde hij zich zoo afgemat en uitgeput, dat hij niet gaan of staan kon en onmiddellijk naar bed gedragen moest worden.

Later maakte hij dikwijls de opmerking, dat, zoo hij al eens buitengewoon veel verdiend had, zijn werk toch altijd aan zijne verdiensten geëvenredigd was geweest. Deze ondervinding was droevig, maar waar, want welk inkomen is in staat om een man — en vooral een gevoelig nadenkend man, zooals Grimaldi wezenlijk was — schadeloos te stellen voor een vroegen ziekelijken ouderdom en een ontijdigen dood?

Joe ontwaakte den volgenden morgen ten elf ure, vroolijk en wel, maar was toch niet tevreden over zijne luiheid, daar hij zich gewend had, elken ochtend ten zeven uur op en gekleed te zijn, bijtijds zijne duiven te voeden, op zijne viool te studeeren, de modellen te teekenen en te vervaardigen, waarvan wij vroeger gesproken hebben, en somtijds te wandelen. Ledigheid vermoeide hem meer dan werken, en hij kon nooit begrijpen, hoe sommige menschen spreken konden van het geluk „niets te doen te hebben.” Hij verlangde er niet naar, maar het zou ook in vele opzichten nadeelig voor hem geweest zijn.

Dienzelfden ochtend moest hij weer naar Sadlers-Wells, om zijne rol nogmaals met het geheele gezelschap te repeteeren, daar het stuk dien avond ten tweeden male zou worden opgevoerd. Hij kleedde zich dus zoo spoedig mogelijk aan en liep in de grootste haast naar den schouwburg.

EINDE VAN HET VIJFDE HOOFDSTUK.



ZESDE HOOFDSTUK.

1798.

MOEIELIJKHEDEN MET „OUDE LUKAS", DEN GERECHTSDIENAAR — MET EEN VERHAAL VAN AL WAT ER DAARNA BIJ DEN HEER BLAMIRE, DEN MAGISTRAAT, UITGEVOERD WERD, EN VAN DE GEHEIMZINNIGE VERSCHIJNING VAN EEN ZILVEREN STAF. — DE WEDDENSCHAP OM EENE GUINJE EN DE VROOLIJKE VRIEND OP DEN WEG NAAR DARTFORD. — DE PRINS VAN WALLIS, SHERIDAN EN HET POTTENMEISJE.

Destijds bestond de geheele streek, waarop later Claremont, Middleton, Lloyd en Wilmington-Square met eene menigte straten en stegen gebouwd zijn, uit weilanden en tuinen, die gewoonlijk de Sadlers-Wells-velden genoemd werden. Deze velden moest Grimaldi volstrekt doorgaan om van den eenen schouwburg naar den anderen te komen. Toen hij op den bewusten morgen daar gekomen was, waren duizenden menschen bezig een woedenden stier op te jagen en aan te hitsen; een vermaak, dat in dien tijd bij de lagere standen der hoofdstad zeer in aanzien, maar tevens hoogst gevaarlijk was, en nu, gelukkig voor het leven en de ledematen van het meer bedaarde gedeelte der bevolking, langzamerhand in verval is geraakt; vooral omdat er niet zooveel ruimte meer is om stieren te jagen, als voor vijftig jaren.

De stier was bijzonder kwaadaardig en zag er woest uit, en Joe oordeelde dat het niet zeer gemakkelijk zou zijn, zich een weg door de menigte te banen. Hij bleef dus een of twee minuten beweginglooos staan, overwegende of het niet beter zou zijn terug te keeren, en een langer maar minder gevaarlijken weg in te slaan, toen een jong heer, dien hij vroeger nooit gezien had, hem aansprak en zeide:

„Is niet uw naam Grimaldi, mijnheer?"

„Ja, mijnheer," antwoordde hij; „maar zou ik ook mogen weten, waarom gij mij deze vraag doet?"

„Omdat," zeide de vreemdeling, terwijl hij naar iemand wees, die op eenigen afstand stond te praten, „omdat ik daar even uw naam door dien heer heb hooren noemen."

De aangewezen heer was zeer wel bekend in Clerkenwell en deszelfs omstreken, en algemeen veracht en gehaat. Zijn naam was Lukas, of „oude Lukas", zooals het volk hem noemde, en hij vervulde den eerbiedwaardigen post van gerechtsdienaar van het kerspel. Gerechtsdienaars zijn zelden zeer bemind bij het volk, maar de oude Lukas was het zoo weinig als maar weinigen van zijn stand, en indien de faam niet liegt, was het niet zonder reden. Om kort te gaan, was hij een volmaakte schurk. Men vertelde algemeen van hem, dat hij, bij gebrek aan deugdelijke beschuldigingen, valsche aanklachten verzon en te voorschijn bracht, en daaraan zulk een verblindenden schijn van waarheid wist te geven, dat hij niet zelden de kleine belooningen verdiende, die bij de schuldigverklaring aan den aanbrenger worden uitbetaald.

Grimaldi, die ook dikwijls over dezen man

had hooren spreken en niet zeer verheugd was over het bericht dat hij zoo even gekregen had, vraagde den jongenheer met bijzonderen angst en aandrang, of hij wel goed gehoord had dat de oude Lukas zijn naam genoemd had.

„Zeer goed," was het antwoord, „ik kan mij niet vergist hebben, want ik heb gezien, dat hij uw naam in zijn boek opschreef."

„In zijn boek opschreef!" riep Grimaldi uit.

„Ja waarlijk," ging de ander voort, „en ik hoorde hem zeggen, dat hij u kon doen vatten, zoodra hij verkoos."

„Wat duivel zegt gij?" riep Grimaldi weer. „Ik begrijp niet wat hij met mij voorheeft; ik blijf u intusschen verplicht, mijnheer, voor uwe vriendelijke waarschuwing, hoewel ik er niet veel wijzer door geworden ben."

Met eenige buigingen verlieten zij elkander. De vreemdeling mengde zich onder het volk en Grimaldi begaf zich naar den schouwburg, langs den langsten weg, om Lukas te vermijden en den dollen stier niet tegen te komen.

Te Sadlers-Wells ging hij dadelijk aan het werk, en hij dacht niet verder aan zijne ontmoeting, voordat de repetitie was afgeloopen, toen hij zich door de eene of andere omstandigheid het geval herinnerde en het aan Dubois, een uitstekend komiek, en aan Bicher en Davis, een paar andere acteurs, vertelde. Zijn verhaal wekte echter zoo weinig medelijden bij hen op, dat zij het uitschaterden van lachen en de listige aanslagen van Lukas niet weinig opvijzelden.

„Die oude Lukas," zeide Dubois met een zeer ernstig gelaat, „is een doortrapte schurk; hij zou Joe met de grootste koelbloedigheid voor een paar pond, en zelfs voor eenige shillings, aan de galg brengen."

Joe werd door deze aanmerking niet gerustter.

„Lukas — Lukas — Is dat die man die een bril draagt?" vroeg Bicher.

„Ja," zeide Dubois, „het is die gerechtsdienaar, gij kent hem zeker wel; — hij heeft uw naam niet zonder doel in zijn boek geschreven, Joe!"

„Dat zou ik ook niet denken," zeide Davis; „hij tracht zonder twijfel u op eene listige manier geheel in zijne macht te krijgen."

Deze profetische waarschuwingen maakten een ongemeenen indruk op den persoon, die bepaaldelijk in de zaak betrokken was. Zijne makkers, die dit spoedig bemerkten, gingen ijverig voort, allerlei gissingen te maken omtrent den aard der beschuldiging, die Lukas tegen hem zou inbrengen. De een hield het er voor, dat hij hem van moord zou beschuldigen, een ander meende, dat het straatrooverij zou zijn, en deze beide misdaden verschilden weinig in de gevolgen, daar op beide dezelfde straf stond. De derde, die medelijden met Joe begon te krijgen, merkte aan, dat het misschien zoo erg niet zou zijn, maar dat Lukas zulk een invloed op de rechters had, dat hij bijna altijd over zijn slachtoffers zegepraalde.

Grimaldi, die nu wel begon te merken dat zijne vrienden den gek met hem staken, kon toch een zenuwachtigen angst niet onderdrukken. Hij stelde echter alle pogingen in het werk om zijne vrees te verbannen, en was hierin reeds vrij goed gevorderd, toen iemand de kamer, waarin hij met zijne vrienden zat te praten, binnentrad, en berichtte, dat een heer verlangde Grimaldi te spreken.

„Wie is het?" vroeg Grimaldi, verbleekend.

„Het is een man met een bril," was het antwoord.

„Met een bril!" herhaalde Grimaldi, nog onrustiger dan vroeger. „Heeft hij zijn naam niet genoemd?"

„O ja, mijnheer, ik ken hem zeer goed," antwoordde de berichtgever; „het is oude Lukas!"

Op dit bericht barstte het geheele gezelschap in een schaterend lachen uit, waaraan ook de berichtgever deelnam; maar Grimaldi bleef als versteend en in den grond geworteld staan, en zag al de aanwezigen aan, met een onbeschrijfelijk angstigen blik.

Nadat zijne vrienden eenige oogenblikken hartelijk gelachen hadden, begonnen zij medelijden met zijn ongelukkigen toestand te krijgen, en Dubois zeide vol ernst:

„Goede Joe, eene grap is eene grap, dat weet gij; wij hebben er eene met u gehad, maar zij was ruw genoeg, en is nu afgeloopen; ik beloof u, dat als de zaak een ernstigen loop mocht nemen, wij toonen zullen waarlijk uwe vrienden te zijn, en u met al onze kracht tegen dien ouden schurk zullen bijstaan."

Al de anderen voegden er iets dergelijks

bij, waarvoor Grimaldi hen recht hartelijk dankte en de handen drukte, want hij was ten hoogste weemoedig geworden. Zijne vrienden besloten daarom, hem gezamenlijk naar den ouden Lukas te vergezellen, om te letten op al wat de dievenvanger zou doen of laten, en hem, wanneer hij beleedigend mocht worden in de nieuwe rivier [1]) te werpen. Zij gingen dus met Joe in hun midden naar den ouden Lukas, die in de gang stond te wachten.

„Wat wilt gij, vriend?" riep de voorste van het gezelschap hem toe, en Grimaldi, die weer moedig begon te worden, herhaalde de vraag: „Wat wilt gij?"

„Gij moet mij naar Hatton-Garden volgen," zeide de oude Lukas op ruwen toon, „en terstond ook, want ik heb geen tijd te verliezen."

Deze opeisching werd door een verward geschreeuw beantwoord. „Waar is uw bewijs," riep men hem van alle kanten toe, terwijl men hem naar eene zeer warme plaats wenschte.

Toen dit geschreeuw een weinig bedaard was vroeg Davis bedaard: „Waar is uw bewijs?" — Oude Lukas verwaardigde zich niet hem te antwoorden, maar zag Grimaldi aan en vroeg dezen of hij verkoos te volgen of niet. Waarop de geheele stoet daverend antwoordde: „Neen!"

„Hoor eens, Lukas," zeide Dubois, die vooruitstapte, „gij zijt een oude schurk; niemand weet dit beter, of zou dit gemakkelijker kunnen bewijzen, dan ik. Wat nu den heer Grimaldi aangaat, toon ons uwe volmacht, of maak u terstond uit de voeten als gij niet naar een duchtig bad verlangt."

„Mijnheer Dubois, met u spreek ik niet," zeide Lukas, zoodra hij aan het woord kon komen. „Ik heb met den heer Grimaldi te doen. Nu, mijnheer, wilt gij mij volgen?"

„Niet zonder bewijs," riep een koorddanser.

„Niet zonder bewijs," herhaalde Davis.

„Zelfs niet met een bewijs," riep Dubois. „Raak hem aan, als gij durft, en...."

„En wat dan?" zeide Lukas; „wat zoudt gij dan doen?"

„Dan naar de rivier!" antwoordde het geheele koor.

1) De nieuwe rivier is eene waterleiding die 13 uren lang is en voorbij Sadlers-Wells vloeit. Zie Hogarth's plaat „de Avond" en de beschrijving van Lichtenberg.

Deze bedreiging, met den noodigen nadruk uitgeschreeuwd, maakte een zichtbaren indruk op Lukas, en hij zeide, een weinig onderdaniger:

„Het is zoo, ik heb geene volmacht (algemeen gelach); maar waarlijk, men vraagt er mij ook bijna nooit naar, want ieder weet welken post ik vervul, en denkt dat dit voldoende is (uitbundig gelach). Indien echter de heer Grimaldi en zijne vrienden hiermede niet tevreden zijn, zal ik niet op eene onmiddellijke komst aandringen, onder voorwaarde, dat hij beloofd, morgenochtend ten elf ure aan het politie-bureau in Hatton-Garden te zullen komen."

Deze belofte werd terstond gedaan, en Lukas maakte zich uit de voeten, dat intusschen niet zeer gemakkelijk ging, want toen het volk, dat evengoed met Grimaldi als met den ouden Lukas bekend was, bemerkte dat er iets in Sadlers-Wells aan de hand was, riepen zij van alle kanten: „Wat is er te doen, Joe?"

„Wat er te doen is?" zeide Dubois, zich tot de menigte wendende, met vuur en levendige gebaren; „die schurk, mijne heeren," — en hij wees naar Lukas — „wil Joe Grimaldi naar de gevangenis sleepen."

„Waarom? waarom?"

„Omdat hij niets gedaan heeft, mijne heeren," zeide de redenaar, die zijne stem voor dit besluit gespaard had.

Dit bericht werd door een algemeen geschreeuw gevolgd en bewoog Lukas, zijn stap aanmerkelijk te versnellen; maar het volk liep hem nog veel harder achterna, wierp hem met slijk en rotte appelen en schreeuwde nog woester dan dien morgen toen het den stier aanhitste. Deze troep vergezelde hem tot aan zijne woning, die hij vol slijk en modder eindelijk bereikte.

Toen de voorstelling in Sadlers-Wells afgeloopen was, ging Grimaldi vrij gerust naar huis, want zijne vrienden hadden hem beloofd, hem den volgenden morgen naar Hatton-Garden te zullen vergezellen, en pogingen in het werk te stellen om den jongenheer op te sporen die hem het eerst gewaarschuwd had.

Op het bepaalde uur was Grimaldi den volgenden ochtend met zijne vrienden aan het bureau, waar hij gebracht werd voor den commissaris Blamire, die hem zeer beleefd ontving

en Lukas verzocht zijne aanklacht te doen.

Deze vertelde hierop met groote onbeschaamdheid, dat Jozef Grimaldi zich schuldig gemaakt had aan het opjagen en aanhitsen van een stier, en dat hij daarbij andere personen had aangespoord om het woedende dier door de velden van Pentonville te jagen, tot groot gevaar van Zijner Majesteits onderdanen en met gevaar dat het dier geheel razend en dol zou worden en groote verwoestingen aanrichten. Dit alles had hij met zijne eigene oogen gezien, en als getuige beriep hij zich op den man met wien hij 's morgens gesproken had en die verklaarde dat alles volkomen waar was.

De beschuldigde, opgeroepen zijnde om zich te verdedigen, verhaalde het geheele geval naar waarheid, en bracht als getuige den jongenheer, die nu bleek de zoon te zijn van een zeer geacht grondeigenaar uit de buurt. Deze bevestigde het laatste verhaal volkomen, verklaarde, dat de beschuldigde zich niet langer dan twee of drie minuten in het veld had opgehouden, dat hij zich altijd op een eerbiedigen afstand van den stier gehouden had, en langs een omweg naar den schouwburg was gegaan, om den stier en den ouden Lukas te ontwijken.

De rechter hoorde deze verklaringen en de halfgesmoorde aanmerkingen van Dubois en zijne makkers, met meer geduld en bedaardheid aan dan vele zijner tegenwoordige opvolgers bij veel gewichtiger zaken ten toon spreiden; eindelijk wendde hij zich tot den beschuldigde en zeide:

„Mijnheer Grimaldi! ik ben volkomen overtuigd, dat de zaak zich heeft toegedragen, gelijk gij ze voorstelt; maar de verklaring van den gerechtsdienaar en zijn getuige m o e t ik als de ware aannemen en u dientengevolge eenige straf opleggen. Ik wil deze echter zoo gering mogelijk maken en veroordeel u hierbij tot een boete van vijf shillings. Wat u aangaat, Lukas, ik raad u, in het vervolg voorzichtiger te zijn, en wat nauwgezetter, wanneer gij getuigenis onder eede zult afleggen.

Na dit vonnis, dat Grimaldi en zijne vrienden als eene volkomene overwinning aanmerkten, verlieten zij met vele buigingen het politie-bureau, nadat Grimaldi met groote plechtigheid zijne vijf shillings — met bijbetaling van eene shilling voor zijne vrijlating — had neergelegd. Zij gingen gezamenlijk naar den „Koning van Pruisen” (eene kroeg die een clown tot uithangbord heeft en recht tegenover Sadlers-Wells staat), om daar wat te gebruiken, en staken daar niet weinig den draak met het ongelukkig gezicht van Lukas bij den afloop van de historie, en met de gekke wetten, die een nauwgezet rechter noodzaken om naar het getuigenis van een bekenden meineedige te vonnissen, en iemand, dien hij voor geheel onschuldig houdt, te veroordeelen.

Toen zij daar vroolijk bij elkander zaten, kwam er iemand binnen en riep: „Joe, Joe! daar is oude Lukas terug!” De vrienden begonnen te lachen en Grimaldi lachte hartelijk mede, want hij hield alles voor eene grap, maar hij had geheel misgerekend; want een paar oogenblikken later trad Lukas zelf binnen.

„Hoe, mijnheer de schurk, durft gij hier nog terugkomen?” snauwde Dubois hem toe.

„Ik heb hier mijne zaken,” zeide Lukas knorrig. „Mijnheer Grimaldi is voor de politie overtuigd van eene misdaad, en veroordeeld tot eene boete van vijf shillings, behalve eene shilling, die hij voor zijne vrijlating moet betalen. Deze zes shillings kom ik invorderen.”

„Invorderen?” riep de veroordeelde; „heb ik de zes shillings dan niet betaald voordat ik het politie-bureau verliet?”

Zijne vrienden verzekerden ten stelligste dat hij ze betaald had, en Joe beriep zich op zijne beurs, die juist zes shillings minder bevatte dan 's morgens.

„Doe maar geen moeite,” zeide Lukas grinnikend; „betaal, of volg mij.” — „Ik heb betaald wat ik schuldig was, en verkies niet uw gevangene te worden,” was het antwoord.

„Wij zullen zien,” zeide Lukas weer.

„Pas op,” zeide Grimaldi; „waag het, mij aan te raken, en ik werp je op den grond!”

Maar Lukas sloeg geen acht op deze waarschuwing, hij vloog op Grimaldi toe, rukte hem van zijn stoel en wilde hem met geweld naar de deur sleepen, maar scheurde daarbij Joe's das en hemdsboorden geheel aan flarden. Tot nu toe had deze zich altijd verdedigend gedragen, maar nu kon hij zich niet langer bedwingen; hij deed letterlijk wat hij gezegd had en gaf zijn aanvaller zulk een duchtigen slag, dat hij op den grond tuimelde en het

bloed op eene even onbevallige als onsentimenteele wijze uit zijn neus vloeide.

Lukas herstelde zich intusschen, en zijn stok opvattende, was hij op het punt zijn vijand daarmede een gevoeligen slag te geven, toen een vreemd heer, die er bij zat, een zilveren staf te voorschijn haalde en Lukas toornig toeriep: „Ik wil hier geene gewelddadigheden; laat beide partijen naar Hatton-Garden terugkeeren, en als het daar blijkt, dat de heer Grimaldi de waarheid gesproken heeft, en dat gij hier gekomen zijt om iemand geld af te persen, zal ik zorgen dat de zaak eindigt zooals het behoort."

Lukas, die op het gezicht van den zilveren staf niet weinig verschrok, deed schoorvoetend wat hem gezegd werd en verscheen ten tweeden male, met het geheele gezelschap, voor den heer Blamire, die zich niet weinig verwonderde over hunne terugkomst en over het bloedige gezicht van Lukas. Hij scheen den heer met den zilveren staf zeer goed te kennen en groette hem hartelijk.

„Welnu," zeide hij, toen allen binnengekomen waren, „wat is er nu te doen? spreek — gij Lukas."

„Edele heer," begon deze, „de heer Grimaldi werd dezen morgen veroordeeld tot eene boete van vijf shillings, en is vertrokken zonder te betalen."

„Is dat zoo?" vroeg de rechter aan zijn klerk.

„Neen, mijnheer," antwoordde deze met een glimlach.

„Ga voort, mijnheer," zeide de rechter tot Lukas, maar deze, een weinig verlegen gemaakt door het korte gesprek ter zijde, besloot den schijn aan te nemen alsof hij het niet gehoord had, en ging dus voort:

„Hij bleef natuurlijk mijn gevangene, mijnheer; ik volgde hem dus en eischte betaling. Hij weigerde. Ik verzocht hem mij te volgen; hij weigerde. Ik wilde hem dwingen, en scheurde daarbij zijne das en vest; hij bemerkte het en gaf mij...." Lukas hield eenige oogenblikken op, en Blamire vulde de rede aan, zeggende:

„En gaf u een slag op uw neus."

„Juist, mijnheer, precies," zeide Lukas in woede.

„Zoo? — gij hadt het verdiend ook. En nu gij, mijnheer Grimaldi, laat ons hooren wat gij te zeggen hebt."

Grimaldi vertelde kortelijk wat er gebeurd was, en toen hij geëindigd had, trad de onbekende met zijn zilveren staf te voorschijn en verklaarde dat het volkomen waar was; hij zeide Lukas duchtig de waarheid, en deze werd tot eene boete van vijf pond veroordeeld ten voordeele der armen.

„Wie de heer met dien zilveren staf eigenlijk geweest is," zegt Grimaldi, „heb ik nooit vernomen, maar uit den eerbied, waarmede men hem aan het politie-bureau bejegende, zou men opmaken, dat hij een hoog geplaatst persoon moet geweest zijn. Later heeft men mij verteld dat hij maarschalk der City was, en ook buiten de stad zeer in aanzien; maar of dit waar is kan ik niet zeggen."

Toen Lukas zijn vonnis vernomen had, schuimbekte hij van woede en was niet ongelijk aan den opgehitsten stier, die de eerste oorzaak zijner ramp geweest was. Hij verzette zich met vele oneerbiedige vloeken tegen het vonnis, en zwoer dat hij de boete nooit betalen zou. De rechter oordeelde dus, dat het best zou zijn hem een dag of wat achter het slot te houden, en dit werd dan ook dadelijk gedaan, tot groote vreugde niet alleen van Grimaldi en zijne vrienden, maar ook van de gerechtsdienaren, die wel is waar gewoon zijn alles toe te juichen wat hunne meerdere doen, maar die tevens den ouden Lukas evenzeer verachtten als anderen, en beter met zijne schurkenstreken bekend waren.

De vrienden namen ten tweeden male afscheid van den rechter en gingen huiswaarts. Den volgenden morgen vernamen zij, dat Lucas, na zes uren vloekend en kermend in de gevangenis te hebben doorgebracht, de boete betaald had. Eenige oogenblikken later schreef hij een zeer boetvaardig briefje aan Grimaldi, waarin hij verklaarde zeer veel berouw te hebben over het gebeurde, en bereid te zijn de schade te vergoeden, die hij aan vest en das had toegebracht. Grimaldi echter oordeelde het beter, de zaak te laten blijven zooals zij was, en meende dat Lukas voor de schade genoegzaam gestraft was met zijn gebroken neus.

De oude Lukas voerde later nooit weer iets gevaarlijks uit. In Sadlers Wells ten minste hoor-

de men niets meer van hem, en het is hoogst waarschijnlijk dat hij na het gebeurde zijn post niet lang zal behouden hebben. Wij stellen overigens weinig belang in zijn persoon, maar gelooven toch niet dat hij voor zijn post bijzonder geschikt was.

De toebereidselen tot het huwelijk van Grimaldi en Maria Hughes werden intusschen met zooveel ijver voortgezet, dat het den 11den Mei daaraanvolgende in de St.-Georgekerk voltrokken werd, met volkomen toestemming der beide ouders van de jonge dame, en tot ongemeen genoegen van Grimaldi's moeder.

Vijf dagen later bezochten zij voor de eerste maal den heer en mevrouw Hughes. Na daar eenige oogenblikken gezeten te hebben, vertrok Joe, om tijdig op de repetitie te wezen.

Daar aangekomen, kwam Bicher naar hem toe, zeggende: „Mag ik weten, Joe, met welke dame gij daar op het oogenblik geloopen hebt?"

„Vraagt gij dat nog?" zeide Dubois; „het was Maria Hughes."

„Verschooning," zeide Grimaldi, „dat is haar naam niet."

„Niet!" riep Dubois. „Ik zou er op gezworen hebben dat zij het was."

„Gij zoudt dan te onrecht gezworen hebben," vervolgde Grimaldi. „De naam der jonge dame was vroeger Hughes, maar gepasseerden maandag heb ik dien in Grimaldi veranderd."

Zijne vrienden waren over dit bericht zeer verwonderd en maakten het oogenblikkelijk overal bekend. Gelukwenschen overstroomden hem, en het gerucht van Joe's huwelijk verspreide zulk eene verwarring door den geheelen schouwburg, dat de directeur, na vele vergeefsche pogingen, genoodzaakt was de repetitie uit te stellen.

Dienzelfden avond vierden zij Joe's huwelijk met een luisterrijken maaltijd, en den volgenden zondag werden de werklieden van den schouwburg ter gedachtenis daaraan op een heerlijk maal onthaald. Met één woord, allen, groot of klein, namen even hartelijk deel in het lang verwachte geluk van den eenvoudigen, goedhartigen jonggetrouwde.

In den zomer van dat jaar verloor hij door eene weddenschap eene guinje, — op eene zóó aardige manier, dat wij durven hopen, dat het verhaal daarvan hier niet geheel ongepast zal geacht worden. Hij was in dien tijd bekend met een zeer schrander en geliefd schrijver, die eens toevallig naar Gravesend ging, toen Grimaldi daar ook wezen moest. Zij hadden elkander eenige dagen vroeger gesproken, en waren toen overeengekomen, voor gezamenlijke kosten een rijtuig derwaarts te nemen. Zij reden vroegtijdig uit, want Grimaldi moest dienzelfden avond nog in Sadlers-Wells spelen.

De reis was zeer aangenaam, en de tijd verliep bijzonder snel. Zijn makker, een geestig en luimig man, was bijzonder vroolijk gestemd, en Grimaldi was gedurende den ganschen tocht in een onafgebroken lach. Toen zij Dartford naderden stak zijn vriend, die geen oogenblik stil zat, zijn hoofd uit het rijtuig en maakte allerlei aanmerkingen over het landschap en de menschen en rijtuigen die zij voorbijreden. Terwijl hij zich hiermede vermaakte, ontdekte hij een man te paard, die nagenoeg drie minuten achter hen reed en hen weldra scheen te zullen voorbijrijden.

„Zie eens uit, Joe!" zeide hij. „Ziet gij dien man daar? hij rijdt goed, vindt gij niet?"

Grimaldi, naar buiten ziende, zag dat de man het rijtuig in een snellen draf volgde. Het was een groote, sterke kerel, waarschijnlijk een pachter, die zijn groot en moedig paard zeer goed bereed.

„Ja, ik zie hem," zeide Grimaldi; „hij rijdt goed, maar ik zie niets bijzonders aan hem."

„Ik ook niet," antwoordde zijn makker; „maar zoudt gij niet denken, dat hij ons op deze wijze spoedig zal voorbijrijden?"

„Zeer zeker, en spoedig ook."

„Weet ge wat, Joe! ik wil om eene guinje met u wedden, dat hij het niet doen zal."

„Gekheid."

„Nu, neemt gij het aan?"

„Wel neen, ik wil u niet afzetten."

„Och, laat mij daarvoor zorgen," zeide zijn vriend, „ik zal het niet als afzetterij aanmerken, en wil de weddenschap nog aannemelijker voor u maken. — Ik wed om eene guinje, dat de man ons niet inhaalt voordat wij Dartford bereikt hebben."

„Top!" riep Grimaldi, die wel inzag, dat er iets zeer bijzonders moest gebeuren, als de ruiter nog éene minuut achterblijven zou.

„Goed," zeide zijn vriend; „maar nog ééns, als gij tusschen hier en Dartford lacht of

glimlacht, zóó, dat hij het zien kan, dan hebt gij verloren. Neemt gij het aan?"

„O, zeker, zeker," antwoordde Grimaldi, zeer nieuwsgierig naar hetgeen er volgen zou.

Zijn vriend liet hem niet lang in de onzekerheid. De ruiter kwam al nader en nader, en de makkers in het rijtuig konden reeds duidelijk het trappelen van het paard hooren, toen Joe's vriend een pistool voor den dag haalde en dit, terwijl hij hoofd en handen uit het rijtuig stak, met vele dreigende gebaren naar het gezicht van den onvoorbereiden landman richtte. Grimaldi, die door het achtervenstertje den ruiter beschouwde, stikte bijna van lachen over de zonderlinge uitwerking, die deze verschijning op den ruiter had.

Want toen deze eensklaps een man met een pistool uit het rijtuig te voorschijn zag komen, rukte hij zijn paard in zijne drift om het tot staan te brengen bijna achterover. Zijn rood gelaat werd zoo wit als een doek, maar hij had toch de tegenwoordigheid van geest, zijn paard op den hals te tikken en tot rust te brengen, terwijl hij zijne oogen onafgebroken op de dreigende verschijning gevestigd hield. Binnen eene minuut had hij zich geheel hersteld, en zijn paard de sporen gevende, trachtte hij het rijtuig aan de andere zijde voorbij te snellen. Hierop had de vriend echter gerekend, en een oogenblik later hield hij den boer uit het andere venster zijn pistool voor. Deze scheen nog meer verschrikt dan de eerste maal, bracht zijn paard met dezelfde drift tot staan, en staarde met zulk eene verbazing naar het rijtuig, dat het scheen alsof zijne oogen aanmerkelijk grooter werden.

Nadat hij daar eenigen tijd stokstijf had stilgestaan, liet hij zijn paard weer bedaard voortdraven, en scheen in groote verslagenheid te overwegen hoe hij handelen zou. Grimaldi had bij dit alles in een hoek van het rijtuig zoo hevig zitten lachen, dat hij geheel uitgeput was, en daar hij nu toch wel inzag dat zijne guinje verloren was, besloot hij de grap zoo goed mogelijk te volmaken. Hij nam dus een eerwaardig gelaat aan en stak dit uit het verlatene venster, den landman met zijne oogen en handen wenkende, dat hij zich op een afstand zou houden, daarbij niet onduidelijk te kennen gevende, dat de man met het pistool krankzinnig was en zich bij toeval van dat wapen had meester gemaakt. De ruiter beantwoordde deze wenken zeer ernstig op dezelfde wijze, om den heer in het rijtuig te doen zien dat hij hem begrepen had, waarop Grimaldi zijn hoofd plotseling in het rijtuig moest terugtrekken, om niet in lachen uit te barsten. Zijn vriend hield nog steeds met denzelfden ernst zijn wapen op den boer gericht, en de boer reed hen op een eerbiedigen afstand achterna, zorg dragende, steeds aan de andere zijde van den straatweg te blijven. Hij wisselde daarbij van tijd tot tijd pantomimische blikken vol uitdrukking met een der grootste kunstenaars in dat vak, wiens wenken, lonken en schouderophalen (waarmede Grimaldi scheen te willen zeggen, dat hij zijn onaangenamen toestand hartelijk beklaagde) hij zoo goed mogelijk beantwoordde. Op deze wijze bereikten zij Dartford. Toen zij de stad binnenreden, ging de vriend weer bedaard zitten en Grimaldi betaalde hem de guinje. Zoodra het pistool verdwenen was, gaf de boer zijn paard de sporen en draafde in vliegenden galop het rijtuig voorbij, tot groote verwondering van de ingezetenen van Dartford.

Het winnen van deze weddenschap gaf den vriend aanleiding tot het verhaal eener weddenschap van Sheridan, die zich op deze wijze had toegedragen:

Toen George de Vierde nog prins van Wallis was, was hij gewoon dagelijks eenige uren door de vensters van een club-huis naar St. James-Street te turen. Natuurlijk was hij hierbij altijd omringd van eenige zijner uitverkorene vrienden, onder welke Sheridan, toenmalig directeur van Drury-Lane, meestal de eerste was. De prins en Sheridan hadden in deze ledige oogenblikken menigmaal gelet op eene jonge vrouw, die dagelijks met eene zware vracht potten het huis voorbijliep, zoodat zij bijzonder sterk en handig moest zijn, om die met zulk eene schijnbare gemakkelijkheid te kunnen dragen, zonder ooit te struikelen.

Eens kwam zij, zooals gewoonlijk, het huis voorbij, en Sheridan maakte er den prins opmerkzaam op.

„Daar is zij weer," zeide hij.

„Wie?" vroeg de prins.

„Het pottenmeisje," antwoordde Sheridan, „en

zij draagt eene zwaardere vracht dan ooit."

„Niet zwaarder dan gewoonlijk, zou ik denken," zeide de prins.

„Verschooning, Uwe Hoogheid! Ik geloof het wel. O, wel zeker, de mand is stellig veel grooter," zeide Sheridan. „Gerechte hemel, zij waggelt er onder! Ha! zij herstelt zich. — Het arme kind!"

De prins beschouwde het meisje nauwkeurig; maar van de teekenen van uitputting, waarover Sheridan zich zoo meewarig uitliet, bemerkte hij niets.

„Zij valt stellig," vervolgde Sheridan, „voordat zij het huis voorbij is."

„Loop, loop!" zeide de prins, „zij zou vallen; — malligheid, zij is er al te goed aan gewend."

„Zij zal," herhaalde Sheridan.

„Ik wed honderd pond, dat zij het niet doen zal," zeide de prins.

„Top!" riep Sheridan.

„Top!" riep Zijne Koninklijke Hoogheid.

En het meisje viel neer, juist toen zij het clubhuis bereikt had. Dit scheen zeer toevallig, want zelden vallen menschen met voordacht op den grond, vooral als zij aardewerk dragen, en toch waren er menschen die den val aan eene andere oorzaak toeschreven. In allen gevalle zou het een sterk bewijs geweest zijn van de juistheid van Sheridan's oordeel in dergelijke zaken. Dat het meisje door Sheridan omgekocht was, kan men uit dit verhaal met genoegzame zekerheid opmaken. Sheridan was overigens een groot liefhebber van dergelijke aardigheden, zooals uit de volgende anekdote blijkt: Eens maakte hij met zijn vriend Richardson een tocht te voet en liet zich, daar hij zeer vermoeid was, met een huurkoets naar Londen terugbrengen, zonder geld bij zich te hebben. Toen hij zijne woning naderde, begon hij met Richardson, die ook in het rijtuig gestapt was, hevig te disputeeren; het kwam spoedig tot hooge woorden en Sheridan sprong uit het rijtuig, zeggende, dat hij niet verkoos een oogenblik langer door te brengen in het gezelschap van een man als Richardson — en deze moest de koets betalen!

Joe's vriend had deze anekdote, terwijl de paarden verspannen werden, lachend verteld, en de tijd, dien zij wachtend moesten doorbrengen, was daarbij met verwonderlijke snelheid voor hen vervlogen. Eindelijk begon hun rijtuig langzaam voort te gaan, maar het moest spoedig, door de groote menigte marktwagens, die de straat versperden, stilstaan. Zij hadden daardoor eenige oogenblikken oponthoud voor een logement. Uit een der vensters van de onderste verdieping keek een bijzonder lang en sterk man naar buiten, die een soldatenrok en een geweldigen knevelbaard droeg en zeer voornaam en krijgshaftig op het volk neerzag. Zoodra Joe's vriend dezen persoon in het oog gekregen had, trachtte hij op allerlei wijze diens aandacht tot zich te trekken; hij kuchte, niesde, lichtte het raampje van zijn rijtuig op en liet het met groot geraas weer neervallen. Eindelijk besloot hij in zijne handen te klappen, en luidkeels te schreeuwen, en dit had uitwerking — de lange man zag met minachting, maar verwonderd, naar hem om. De grappenmaker, die dit terstond bemerkt had, gaf aan zijn gelaat en zijne houding eene onbeschrijfelijk wilde en dweepachtige uitdrukking, en nam weer geheel het uiterlijk van een woesten krankzinnige aan. Toen hij hierdoor de geheele aandacht van den krijgshaftigen man op zich gevestigd had, haalde hij eensklaps zijn pistool uit zijn zak, zette zijne hand op den haan en deed alsof hij op hem aanlegde. Het gelaat van den krijgshaftigen man werd in een oogenblik zoo wit als sneeuw; hij stapte, of liever struikelde achteruit, en verdween zoo snel alsof hij achterover op den grond gevallen was. De vriend stak zijn pistool weer in zijn zak, zonder den minsten glimlach of eenige verandering van gelaatstrekken, terwijl Grimaldi op zijne bank neerzonk en bijna stikte van lachen.

Te Gravesend verlieten zij elkander; de vriend ging door naar Dover, en Grimaldi reed, nadat hij zijne zaken te Gravesend verricht had, door Dartford naar Londen terug; op welken terugweg hij zich levendig zijne herhaalde tochten herinnerde om Dartford-blauwbuiken te zoeken.

EINDE VAN HET ZESDE HOOFDSTUK.

ZEVENDE HOOFDSTUK.

1798—1801.

VOORLIEFDE VAN GEORGE DEN DERDEN VOOR HET TOONEELVERMAAK. — SHERIDAN'S VRIENDELIJKHEID JEGENS GRIMALDI. — GRIMALDI'S HUISELIJK LEED EN ZWARE RAMPEN. — DE VERSCHIJNING VAN „HARLEKIJN AMULET". — EENE OMWENTELING IN HET BALLET. — DUIVENFOKKERIJ EN WEDDENSCHAPPEN. — UITSTAPJE MET MEVROUW BAKER, DE ZONDERLINGE DIRECTRICE. — JOHN KEMBLE EN DAVIS MET EENE NIEUWE LEZING. — BUITENGEWONE TOEJUICHING TE MAIDSTONE EN CANTERBURY. — BELEEFD ONDERHOUD MET JOHN KEMBLE.

De zomer verliep hoogst aangenaam; Grimaldi bracht al zijn vrijen tijd bij zijne vrouw en hare ouders door, totdat de laatsten eindelijk naar Weymouth vertrokken, waar de oude heer Hughes eigenaar van een schouwburg was, dien koning George de Derde geregeld viermaal per week, met een groot gezelschap van edele heeren en dames, bezocht, nadat hij zelf de stukken had uitgekozen.

Drury-Lane werd dit jaar den 20sten September geopend, maar gaf Joe niet veel te doen, daar de eigenaars het weer beter vonden, tooneelstukken te geven. Toen hij op zekeren avond daarheen ging, ontmoette hem Sheridan, en had de volgende samenspraak met hem.

„Zoo, Joe, leeft gij nog, he?"

„Ja, mijnheer, en getrouwd ook."

„Aha! En is zij jong en aardig?"

„Zeer aardig, mijnheer."

„Dat is goed! Gij moet huiselijk leven, Joe; niets is zoo gelukkig als een huiselijk leven. Ik zelf leef ook zeer huiselijk;" en terwijl hij sprak spreidde zich een glans van genoegen over zijn gelaat, dien men nooit vergeet wanneer men hem eens gezien heeft.

„Zoo is ook mijn voornemen, mijnheer!"

„Goed zoo. Maar Joe, wat zal uwe arme vrouw uitvoeren als gij den ganschen avond op het tooneel moet wezen? Het is niet goed, Joe, dat eene aardige vrouw den geheelen avond alleen is. Maar ik zal dit voor u bezorgen en haar twee vrijbiljetten geven, een voor haar zelve en een voor eene vriendin; — eene vriendin, zeg ik, want een vriend zou misschien gevaarlijk zijn, he, Joe?"

En weg was hij, zonder een oogenblik te luisteren naar Joe's uitdrukkingen van dankbaarheid voor zijne onverwachte goedheid. Hij vergat echter niet, te doen wat hij beloofd had, en Grimaldi's vrouw ging van dien tijd af bijna elken avond naar den schouwburg, om na den afloop met haar man huiswaarts te keeren.

Zoo verliepen herfst en winter aangenaam en rustig. In den aanvang van het volgende jaar werd deze vreugde niet weinig vermeerderd door de hoop, dat hij spoedig vader zou worden. Dit vooruitzicht veroorzaakte hun echter weinig zorg of angst, want zij waren te gelukkig om aan kwade gevolgen te denken.

Maar waarom zouden wij lang vertoeven bij zware huiselijke rampen, die in het dagelijksch leven niet zeldzaam zijn? Na verscheidene

maanden hopens en weinige dagen van vrees stierf Grimaldi's vrouw, die hij van zijne kindsheid af zoo innig en oprecht bemind had. Het herdenken harer uitmuntende hoedanigheden verschaften hem nog in zijne laatste levensjaren de aangenaamste herinneringen.

„Arme Joe! O Richard, wees altijd vriendelijk jegens Joe," waren hare laatste woorden, die zij tot haar broeder sprak; — en deze zat weinige oogenblikken later naast haar lijk.

Zij stierf den 18den October 1799, en haar stoffelijk overschot werd in de St.-Jameskerk te Clerkenwell in het familiegraf haars vaders bijgezet.

Grimaldi was in den beginne bijna zinneloos van smart. Zijne vrienden, die hem nooit alleen lieten, konden hem slechts door bestendige waakzaamheid beletten, de handen aan zich zelf te slaan. Maar niemand kon hem anders dan met deelneming troosten, omdat Maria door allen evenzeer bemind was geweest.

Richard Hughes vergat de laatste woorden zijner zuster nooit, maar toonde later altijd, dat hij Grimaldi's getrouwe en werkelijke vriend was. Deze bracht twee maanden in stille droefheid door, maar werd toen op het tooneel geroepen, om zijne toehoorders zoo hard mogelijk te doen lachen; en nadat hij de sporen zijner droefheid en hevige smart zoo goed mogelijk bedekt had, werd hij in het vroolijke kerstmis-ballet daverend toegejuicht en teruggeroepen.

Dit ballet werd in Drury-Lane opgevoerd, en heette: „harlekijn amulet, of de toovenaar van Mona." [1]) De vervaardiger daarvan was Powel, en zijn stuk vond zulk een ongemeenen bijval, dat het onafgebroken tot Paschen 1800 gegeven werd. Het onderscheidde zich ook door meer dan eene zaak, zooals onder anderen door nieuwe kostumes en een geheel veranderd karakter van harlekijn. Deze was tot dusverre altijd gekleed geweest in eene wijde broek en rok, en men achtte het onmogelijk hem anders dan in vijf verschillende toestanden te doen voorkomen, zoodat hij gestadig in beweging moest zijn. Byrne, die bij deze gelegenheid voor de eerste maal als harlekijn optrad, vernietigde deze gewoonte geheel, en bracht, om zoo te zeggen, een geheel nieuwen harlekijn te voorschijn. Al zijne standen en sprongen waren nieuw, en zijn kostuum was veel beter geworden; het bestond geheel uit witte zijde, die hem zonder den minsten rimpel nauw om het lichaam sloot, en waarin verscheiden andere kleuren dan zijde en goud zoo overvloedig geweven waren, dat hij er inderdaad schitterend uitzag. De nieuwheid vond geen tegenstand; de toejuiching was geestvervoerend, „en," zegt Grimaldi, „zij was welverdiend, want in mijne oogen was Byrne de beste harlekijn dien ik ooit gekend heb, en hij werd door niemand voor of na hem, zoover ik weet, overtroffen of geëvenaard.

De verandering vond dan ook spoedig navolging, en is duurzaam gebleven, want ook nu nog heeft harkelijn het karakter, dat Byrne hem gegeven heeft.

Grimaldi's rol in dit stuk was bijzonder zwaar en vermoeiend; hij moest eerst als punch [1]) optreden, om in den loop van het stuk in clown te veranderen. De eerste rol vervulde hij zoo uitermate gelukkig, dat Sheridan wenschte, dat hij deze rol gedurende het geheele stuk zou houden; waartegen Grimaldi zich echter ten sterkste verzette, en niet zonder reden; want als punch had hij een zwaren bult voor zijne borst en een dito dito op zijn rug, eene muts op zijn hoofd zoo hoog en puntig als een suikerbrood, met een grooten neus en zware klompen, die hem niet weinig vermoeiden; terwijl hij met deze geheele vracht bovendien zulke sprongen en buitelingen maken moest, dat hij na den afloop van het zesde tooneel blij was als hij die tegen de gemakkelijke kleeding van den clown verwisselen kon. „De rol van colombine," zegt hij, „werd door mejuffrouw Menage onverbeterlijk gespeeld, zoodat ik altijd nog staande houd, dat er geen beter harlekijn of colombine te vinden is dan Byrne en mejuffrouw Menage."

Daar deze harlekinade zonder tusschenpoozen elken avond tot aan Paschen van het volgende jaar gegeven werd, had Grimaldi ontzaglijk veel te doen, en dit had eene goede

1) Vroeger de verblijfplaats der Druïden, tegenwoordig Anglesey geheeten.

1) Bij ons Jan Klaassen.

uitwerking op zijn geest, die bij al deze lichaamsinspanningen weinig aan het zoo bedroevende verlies denken kon. Zijne vreugde en vroolijkheid keerden dus allengs terug. Kort na den dood zijner vrouw was hij naar Baynes-Row



HIJ WENDDE ZICH TOT DEN DOODGRAVER EN ZAG DAT DEZE IN HET GRAF STOND EN DE ALLERZOTSTE GEZICHTEN TROK. (Blz. 51).

verhuisd. Op het dak van zijne nieuwe woning aldaar liet hij eene groote duiventil aanleggen, bij welke hij soms uren lang doorbracht om zijne duiven, die zestig in getal en zeer fraai waren, uit hunne gevangenis hoog in de lucht te zien rondvliegen. Op ééne dezer duiven was hij niet weinig trotsch, want door deze won hij eens eene weddenschap met zekeren Lambert.

„Daar deze Lambert," zegt Grimaldi, „even als ik een groot liefhebber van duiven was, maar tevens, wat ik niet ben, een groot pocher, verklaarde hij, dat zijne duiven veel beter waren dan die van elk ander." Deze verklaring bracht al de duivenliefhebbers in de buurt in woede,

en Grimaldi raapte den handschoen, dien Lambert hun toegeworpen had, in aller naam op. Hij ging met hem eene weddenschap aan, om twintig pond, dat eene zijner duiven een afstand van twintig mijlen gaans in twintig minuten zou afleggen. De vogel werd, den volgenden morgen, naar den twintigsten mijlpaal op den grooten noorder straatweg gebracht en daar aan de zorg van twee vertrouwde vrienden overgelaten. Deze lieten hem los, toen de klok twaalf ure sloeg, terwijl Grimaldi met Lambert en een zijner vrienden in angstige verwachting stonden uit te kijken. De dag was bijzonder somber, eene dikke laag sneeuw bedekte den grond, en een nare regen, vermengd met sneeuw, belemmerde den vogel niet weinig in het vliegen. Er was intusschen geene voorwaarde van goed weder gemaakt en de drie vrienden gingen in gespannen verwachting naar het dak. Daar hadden zij juist negentien minuten gestaan toen de duif kwam aanvliegen; dadelijk werd er twintig pond voor haar geboden, maar niet aangenomen.

De duiven pasten niet altijd zoo goed op hun tijd, want dikwijls bleven zij zoo lang weg, dat Grimaldi alle hoop opgaf hen ooit weder te zien.

Eens waren ze reeds langer dan vier uren weg en zat hun eigenaar mistroostig op het dak naar hen uit te kijken, toen zijne aandacht werd opgewekt door het onbegrijpelijk gedrag van drie achterblijvers, die met uitgerekte halzen aandachtig naar een bepaald punt van den horizon tuurden. Nadat hij langen tijd vruchteloos naar denzelfden kant uitgezien had, meende hij zeer in de hoogte eene zwarte vlek te ontdekken. Hij had zich niet vergist, want de zwarte vlek werd allengs duidelijker en grooter, en bleek ten laatste, tot zijne onbeschrijfelijke vreugde, niets anders te zijn dan zijne verloren geachte duivenvlucht.

Daar de vroeger vermelde harlekinade niet lang meer in Drury-Lane werd gespeeld, had Grimaldi het rustiger; want al wat hij er daarna te doen had, bepaalde zich tot een paar schermutselingen in Lodoïska en dergelijke tooneelstukken; het tooneel werd daarenboven in Juni gesloten en niet voor September daaraanvolgende geopend. In December begon zijn arbeid echter weer, en in November speelde hij voor de eerste maal zijns levens buiten Londen.

In Sadlers-Wells was een zeer aardig man, Lund genaamd, die zich in zijne vrije maanden bij den troep van mevrouw Baker te Rochester voegde. Hij zou den 15den November aldaar een benefiet hebben, en verzocht Grimaldi om bij die gelegenheid te spelen. Deze gaf zijne toestemming; want als hij kon, deed hij iemand gaarne genoegen.

Op den bewusten dag kwam hij tegen den middag in Rochester, waar hij, na zijne rol vluchtig gerepeteerd en na duchtig gegeten te hebben, naar de komedie ging, die vóór zes ure reeds geheel vol menschen was. Hij werd met donderend geweld begroet zoodra hij op het tooneel kwam; twee vroolijke liedjes, die hij zong, moest hij driemaal herhalen, en al wat hij deed werd met de grootste geestdrift toegejuicht. Toen de voorstelling afgeloopen was, noodigde mevrouw Baker, de eigenares van den schouwburg aldaar, hem uit, om nog twee avonden te spelen, waarvoor hij de helft der ontvangst zou genieten. Hij nam het aanbod aan, en bracht daardoor de oude dame zóózeer in verrukking, dat zij, met denzelfden hoed en doek waarmede zij zoo even aan den ingang gezeten had om het geld te ontvangen, op het tooneel stapte en het publiek bekend maakte, wat het tegen de volgende avonden te wachten had. Een algemeen gejuich en geroep klonk haar te gemoet.

Deze mevrouw Baker was eene zeer zonderlinge dame; zij bestuurde al hare zaken zelf en regelde hare geldzaken op zeer bijzondere wijze.

Nooit leende zij haar geld uit tegen interest, of gebruikte het tot eene of andere speculatie; maar zij bewaarde het in zes of acht groote punchkommen, die allen op hare secretaire stonden, behalve wanneer zij zich nu en dan eens wilde gelukkig maken; dan nam zij de kommen een voor een op haar schoot, keek eens oppervlakkig na hoeveel er in was, en plaatste ze dan voorzichtig weder op hunne oude plaats.

De oude dame had een helper, dien zij gewoonlijk „Langbeen” noemde, daar deze heer Lang heette en er vrij beenig uitzag. Bij een maaltijd, op welken Lund, Grimaldi, twee heeren Dowton met mevrouw Baker en Langbeen aanzaten, werd bepaald, dat Grimaldi den

volgenden avond de rol van Scaramouche [1]) in den Don Juan vervullen zou; doch daar hij maar één kostuum uit Londen had medegebracht, veroorzaakte dit eene kleine moeielijkheid. Mevrouw Baker echter had hierop spoedig iets gevonden; zij ging naar een kleermaker, Palmer, die te Rochester woonde en die naar hare beschrijving een kostuum voor Grimaldi maakte, zoo goed als deze er nog nooit een had gehad. Toen men hem vertelde hoe goed zijne proef als tooneel-kleermaker gelukt was, begon zijne geestdrift voor dat vak merkelijk toe te nemen, en later, toen hij naar Londen gegaan was, werd hij aldaar spoedig tot eersten kleermaker aan Covent-Garden aangesteld. Nadat hij deze betrekking eenige jaren had waargenomen, kreeg hij eene dergelijke aanstelling aan Drury-Lane, welken post hij jarenlang vervulde.

Den tweeden avond was er in den schouwburg geene enkele plaats onbezet en moest er eene menigte volks teruggezonden worden; maar den avond die daarop volgde en waarop Grimaldi voor de laatste maal de rol van Scaramouche en van clown vervulde, was het geheele orkest in loges herschapen; terwijl elke duimbreedte vóór het tooneel tot zit- of staanplaats gebruikt werd.

Toen ook deze voorstelling afgeloopen was, beloofde Grimaldi mevrouw Baker, dat hij, indien het hem eenigszins mogelijk zijn zou, in Maart van het volgende jaar nog een paar avonden bij haar zou komen spelen. Den volgenden morgen bracht Langbeen hem zijne afrekening en 160 pond aan contanten, die hij terstond in banknoten verwisselde, om daarmede naar Londen terug te keeren.

Met Kerstmis kwam in Drury-Lane „harlekijn amulet” weder te voorschijn, dat onafgebroken iederen avond tot aan het einde van Januari gegeven werd, altijd met een talrijk publiek. Om dezen tijd trad Davis, een oud vriend van Grimaldi, voor de eerste maal op het tooneel. Deze had door zijne zonderlinge grillen aanleiding gegeven tot de volgende anekdote met John Kemble.

Kemble gaf eens in het noorden van Engeland gastrollen, en voerde daar in eene kleine komedie, waarin Davis ook speelde, Shakespeare's Hamlet op. Davis zou daarin de rol van den doodgraver vervullen. Alles ging goed tot aan den aanvang van het vijfde bedrijf, toen Davis moest opkomen; hier werd Kemble's ernst en bedaardheid op eene zware proef gesteld. Davis had zich namelijk allerlei grimassen aangewend, die in kluchten en blijspelen zeer aardig kunnen wezen, maar minder gepast zijn in treurspelen, en vooral in het wijsgeerige treurspel waarvan Hamlet de hoofdpersoon is. Nu had het publiek zich aangewend, om bij deze grimassen van Davis altijd hartelijk te lachen, zoodat, toen de groote treurspeler ernstig redeneerde over de schedels van Yorik, hij eensklaps door een schaterend en luid gelach gestoord werd, dat hem niet weinig verontwaardigde.

Toen het stuk afgeloopen was, gaf hij Davis niet onduidelijk te kennen, dat hij eene dergelijke aardigheid in 't vervolg niet weer verwachtte. Davis luisterde er niet naar, en hij antwoordde eenigszins vinnig, dat hij het onderwijs van mijnheer Kemble niet noodig had. Deze dacht niet verder over de zaak na, en speelde nog een tijdlang zóó gelukkig, dat men hem verzocht nog eens den Hamlet te geven.

Ook ditmaal ging alles goed tot aan het doodgravers-tooneel. Kemble trad op het bepaalde oogenblik op het tooneel, maar het schaterend gelach van het publiek klonk hem weer evenals vroeger in de ooren. Hij wendde zich tot den doodgraver, en zag dat deze in het graf stond en tot groot genoegen der menigte, de allerzotste gezichten trok.

In een oogenblik was al zijne bedaardheid verdwenen. Hij stampte woedend op den grond en bromde in zijne onrust eenige vloeken tusschen de tanden. Dit had echter een zeer onverwacht gevolg, want zoodra Davis bemerkte, hoe Kemble wenkte, vloekte en stampte, sloeg hij in schijnbaren schrik zijne handen ineen, alsof hij door zijn vreeselijken blik geheel overweldigd was, en liet zich met een schreeuw, die de toeschouwers door merg en been drong, achterover in het graf neervallen, en kwam daar niet weer uit te voorschijn. Het tooneel moest

1) Dit karakter is uit de Italiaansche harlekinades afkomstig en wordt daar voorgesteld door iemand deftig in het zwart gekleed. Bij den afloop van het stuk wordt hij altijd zonder fout door harlekijn afgeklopt.

dus zoo goed mogelijk zonder doodgraver worden afgespeeld, maar het publiek fluisterde elkander daarbij van tijd tot tijd toe, dat den heer Davis zeker een ongeluk moest overkomen zijn.

Zes maanden later werd Davis toevallig door Sheridan opgemerkt, die zoozeer met zijn spel ingenomen was, dat hij hem terstond voor Drury-Lane aannam. Daar werd hij aan den toenmaligen directeur John Kemble voorgesteld, die hem eenigen tijd verwonderd aanzag en eindelijk uitriep: „A! — o! — a! ik weet het — gij zijt — zijt gij niet die heer, die zoo onverwacht in het graf viel en vergat er weer uit te komen?"

Davis haastte zich, eenige verontschuldigingen over zijne ontijdige scherts uit te spreken, en vertelde daarop het geheele voorval aan Sheridan, die er zich bijzonder mede vermaakte. Zij eindigden met alle drie hartelijk te lachen en scheidden als goede vrienden.

Toen „harlekijn amulet" niet meer gespeeld werd, kon Grimaldi zijne belofte vervullen. Hij ging den 4den Maart naar Maidstone en werd aldaar aangekondigd dat hij als Scaramouche zou optreden, waardoor zich in het stille stadje niet weinig leven verspreidde.

Reeds ten halfvijf ure kon men de straat, waarin de schouwburg stond, niet meer passeeren. Mevrouw Baker had nooit zoo iets beleefd en geraakte daarover eerst in verrukking, maar later in onrust. Zij liet verscheidene dienders komen, opende daarop oogenblikkelijk de deur en ging toen zelven aan den ingang staan, onophoudelijk roepende: „Parterre of loge — parterre of gaanderij — loge of parterre?"

„Parterre, parterre!" riep men haar van alle kanten toe, terwijl men elkander verdrong.

„Betaal dan twee shillings en loop voort, dwaas!" — zoo noemde de oude dame altijd de inkomenden als het vol liep, volstrekt geen acht gevende op den stand of den leeftijd van den persoon.

Om vijf uur was dezen avond de schouwburg geopend, en zoodra zij gevuld was werden de deuren gesloten en begon de voorstelling, daar de oude dame zeer wijselijk aanmerkte, dat het huis niet meer dan opgepropt vol kon zijn, en dat, wanneer men het stuk vroeger begon, het ook eerder afgeloopen zou zijn. De toeschouwers waren hiermede bijzonder tevreden en verlieten uiterst voldaan ten negen ure den schouwburg.

Grimaldi werd door de inwoners der stad bijzonder gevierd, en ontving van de voornaamste lieden uit den omtrek uitnoodigingen tot maaltijden, die hij echter allen van de hand sloeg, daar hij zijn woord had gegeven aan mevrouw Baker, die hem geen oogenblik uit het oog verloor.

Toen hij den volgenden morgen door de stad wandelde, werd hij, evenals vroeger in Londen, door de straatjongens herkend, begroet en nageloopen.

Den volgenden avond was het huis weer even vol en gelukte het zelfs den ontvangers door een of anderen slimmen maatregel drie pond meer in te oogsten dan den vorigen avond. De eerste avond had 154 pond opgebracht, de tweede 157; en op den tweeden avond, na afloop van een vriendschappelijken maaltijd, werden hem de 155 pond en 17 shillings eerlijk uitbetaald.

Zoodra dit gedaan was, stelde de oude dame hem voor, eens naar Canterbury mee te reizen; en toen Grimaldi hiertoe zijne toestemming gegeven had, liet zij in de grootste haast programma's drukken. Zij ontving die 's morgens vóór vier ure en liet ze onmiddellijk, zoo nat als zij waren, door een man te paard naar Canterbury brengen, waar ze nog vóór negen ure rondgebracht en aangeplakt waren. De oude dame had komedies te Rochester, Maidstone, Canterbury en verscheidene andere plaatsen, en daar ze allen bijna even groot waren, kon ze altijd met dezelfde decoraties volstaan. Vroeg in den morgen reisde zij met haar geheele gezelschap naar Canterbury, terwijl Grimaldi hen op zijn gemak in eene post-sjees volgde. Toen hij daar ten één uur aangekomen was, vond hij alles in orde; terwijl er geene repetitie vereischt werd, omdat het allen dezelfde spelers, muzikanten, lichtopstekers enz. waren van den vorigen avond. Toen hij ook gezien had dat alle plaatsen in de komedie verkocht waren, begaf hij zich naar de kamer van mevrouw Baker, die volkomen gelijk was aan die te Rochester en Maidstone, en gebruikte daar zijn middagmaal.

Hij speelde hier twee avonden, telkens met

evengoed gevulde zalen als vroeger te Maidstone. Zijn aandeel in deze plaats bedroeg 156 pond en 9 shillings, zoodat hij nagenoeg 313 pond rijker naar Londen terugkeerde.

Kort nadat hij daar teruggekomen was, las hij tot zijne groote verwondering op de aanplakbiljetten van Drury-Lane, dat „harlekijn amulet" daar weder zou worden opgevoerd, en dat de heer Grimaldi daarin zijne oude rol zou vervullen. Dit streed tegen de voorwaarden van zijn engagement, en zou hem beletten op den behoorlijken tijd in Sadlers-Wells te zijn; hij besloot dus zich terstond tot John Kemble, den eigenaar van Drury-Lane, te wenden.

Dezen vond hij in de komedie. Kemble ontving hem zeer koel, met de deftigheid en stijfheid, die hij gewoonlijk aan den dag legde als hij iets met geweld wilde doordrijven. Grimaldi maakte eene buiging en Kemble raakte zeer deftig aan den rand van zijn hoed, hem in een bijzonder stijven en ernstigen toon naar zijn verlangen vragende. Grimaldi antwoordde eenvoudig, dat hij niet doen kon wat op de biljetten aangekondigd was, en dat hij na Paschen niet anders dan in nastukken kon of wilde spelen; dat het hem leed zou doen als hij hierover ongenoegen kreeg met de eigenaars van Drury-Lane, maar dat hij aan de bestuurders van Sadlers-Wells verplicht was, zoo te handelen.

Kemble hoorde deze rede met eene ernstige en onbeweeglijke houding aan, zweeg eenige oogenblikken, en zeide toen op een plechtigen toon;

„Joe, één woord is hier zoo goed als duizend. — Gij moet komen, mijnheer."

Joe ontstak in hevigen toorn, niet alleen om het woordje moet, dat altijd iets onaangenaams heeft, maar vooral om den toon van trotsche minachting, die het nog veel hatelijker maakte; hij bedacht zich dus niet, maar gaf oogenblikkelijk ten antwoord: „Zeer goed, mijnheer; er is maar één goed antwoord op moet, en dat is: ik kom niet."

„Niet, Joe, he?" zeide Kemble.

„Neen, mijnheer."

„Niet?" zeide Kemble in hevige gemoedsbeweging.

Grimaldi herhaalde zijn vroeger bondig antwoord.

„Dan, mijnheer Grimaldi," zeide Kemble, en maakte eene buiging als de geest in Hamlet, „wensch ik u een zeer goedenmorgen."

Grimaldi nam zijn hoed af, maakte eene dergelijke buiging, wenschte den heer Kemble hetzelfde, en vertrok.

Den volgenden morgen werd zijn naam op de biljetten vervangen door dien van iemand, die tot nog toe niet veel naam op het Londensche tooneel gemaakt had, en die zijne nieuwe rol zoo slecht vervulde, dat hij zeer spoedig vergeten was.

Grimaldi werd intusschen in Sadlers-Wells voor eene nieuwe rol aangenomen, in een stuk, dat den zonderlingen maar uitlokkenden titel had van: „de groote duivel." [1]) Hij koesterde de hoop, dat het stuk en zijne rol bijzonder gelukkig zouden zijn. De uitslag zal in het volgende hoofdstuk worden medegedeeld.

---

1) Deze Tragi-Comische komedie werd voor het eerst in 1801 gespeeld.

EINDE VAN HET ZEVENDE HOOFDSTUK.



ACHTSTE HOOFDSTUK.

1802—1803.

ZWAAR WERK OM GROOTE VERDIENSTEN TE MAKEN. — ONTSLAG AAN DRURY-LANE EN ONTPLOFFING IN SADLERS-WELLS. — TERUGKOMST AAN EERSTGENOEMDEN SCHOUWBURG. — LEWIS DE MONNIK. — ANEKDOTE VAN DEZEN MET SHERIDAN, EN VAN SHERIDAN MET DEN PRINS VAN WALES. — GRIMALDI KRIJGT EEN ZOON EN VERLIEST ZIJN GEHEELE KAPITAAL.

„De groote duivel” kwam Paaschmaandag voor het eerst op het tooneel. Hij werd bijzonder toegejuicht, maar veroorzaakte Grimaldi ongeloofiijk veel inspanning, daar hij twee rollen daarin te vervullen had, om niet te spreken van allerlei sprongen en vechtpartijen. Daarbij moest hij negentienmaal van kleederen verwisselen en had derhalve geen oogenbilk rust. Het maakte intusschen veel opgang, en werd een geheel jaar onafgebroken gespeeld.

Vroeger hebben wij verteld, hoe gemakkelijk Grimaldi eene aanzienlijke som gelds verdiende; thans zullen wij zien, hoeveel inspanning het hem kostte om tot zulke winsten te komen.

Zoodra hij in Sadlers-Wells zijne zware rol in „den grooten duivel” gespeeld had, moest hij onmiddellijk weer in eene andere klucht optreden, bij wier slot hij altijd clown van den koorddanser zijn moest. Hij gaf levendigheid aan alle balletten en kon in geen enkel stuk gemist worden; meest altijd moest hij een paar gekke liedjes zingen, en die eens of meermalen herhalen. Als dit alles afgeloopen was, moest hij nog nu en dan zoo snel mogelijk zijn kostuum verwisselen en naar Drury-Lane draven, waar hij in het nastuk moest optreden.

Door deze vermoeienissen op zes avonden der week was hij den zevenden altijd zoo uitgeput naaar ziel en lichaam, dat hij even ongeschikt was tot werken als tot denken. De goede man had wel gelijk toen hij zeide: dat, zoo zijne winsten al eens bijzonder groot waren, zijn werk toch altijd daaraan geëvenredigd was geweest.

Meestal duurden de voorstellingen in Sadlers-Wells zoo lang, dat het gordijn daar niet viel, voordat het nastuk in Drury-Lane begonnen was. Hij moest zich dan in de grootste haast verkleeden, en kon niet rusten voordat hij de kleedkamer van Drury-Lane bereikt had. Hoe weinig hij bij zulke gelegenheden zijne beenen spaarde, blijkt genoegzaam uit de volgende anekdotes.

Toen hij eens door een onvoorzien toeval langer dan gewoonlijk in Sadlers-Wells opgehouden was, liep hij met zekeren heer Fairbrother (die, evenals hij, dien avond in beide schouwburgen zijn moest) hand in hand zoo hard hij kon, en legde op deze wijze den afstand in acht minuten af, hetwelk zijne bekenden bijna ongeloofelijk toescheen. Bij eene andere gelegenheid, toen het gezelschap van Drury-Lane in de Italiaansche opera speelde, omdat het vroegere gebouw door een nieuw vervangen werd, legde hij den afstand daarheen in gezelschap van denzelfden Fairbrother in veertien

minuten af, zonder eenig oponthoud, behalve dat zij op den hoek eener straat een oude juffrouw omver liepen, zonder den tijd te hebben haar op te helpen. Toen hij daar zijn werk volbracht had, liep hij geheel alleen in dertien minuten naar Sadlers-Wells terug, waar hij onmiddellijk weer als clown optrad.

Zijne nauwgezetheid bij dit alles was echter zoo bijzonder, dat hij, zoolang hij aan eenigen schouwburg verbonden is geweest, nooit het publiek heeft teleurgesteld, of geweigerd heeft eene rol te vervullen die men hem opgedragen had.

Hij speelde voort in Drury-Lane, en vernam drie maanden lang niets van John Kemble. De eenige verandering, die hij opmerken kon, was, dat deze hem niet meer, zooals vroeger, vriendelijk de hand drukte, wanneer hij hem ontmoette, maar altijd zeer statig zijn hoed afnam en eene stijve buiging maakte, die Grimaldi dan op dezelfde wijze beantwoordde. Dit beviel hem wel, maar het verwonderde hem tevens; want hij had stellig verwacht, dat het gevolg zijner weigering zijn ontslag zijn zou; — eindelijk ontving hij den 26sten Juni het volgende briefje:

„Drury-Lane.

„Mijnheer!

„De bestuurders van bovengemelden schouwburg dragen mij op, u te verwittigen, dat zij uwe hulp voor het volgende jaar niet noodig hebben."

Dit briefje was geteekend door Powell, den toenmaligen souffleur, en ergerde Grimaldi niet weinig. Hij begreep, dat de eigenaars laag gehandeld hadden, door hem eerst te willen noodzaken meer te doen dan hij kon, en hem daarna tot straf zijner weigering zijn ontslag te geven.

Eerst wilde hij Sheridan een proces aandoen, dat hij waarschijnlijk zou gewonnen hebben; maar hij bedacht zich en besloot zijn getrouwen en oprechten vriend Hughes over het geval te raadplegen. Hij ging naar diens huis en toonde hem het briefje.

„Verbrand het," zeide Hughes, „en denk er niet verder over. Kom, zoodra uwe hulp niet meer in Sadlers-Wells vereischt wordt, bij mij in Exeter, dan kunt ge daar uitrusten tot men u weer noodig heeft; het zou mij zeer verwonderen, als dit voorval uw contract met Drury-Lane niet verbeterde."

Hij nam het beleefde aanbod van Hughes aan, zonder zich een oogenblik te bedenken, en besloot diens raad onvoorwaardelijk op te volgen en niet verder over de zaak te denken.

Te Sadlers-Wells ging alles goed tot in Augustus, toen er iets plaats had, dat voor Grimaldi slechte gevolgen had kunnen hebben. Hij stelde den eersten luitenant van eene bende roovers voor, en had in een zijner laarzen een pistool, dat hij plotseling moest te voorschijn halen en afschieten. Eens ging het bij deze manoeuvre onverwachts af, vernielde de laars geheel en wondde zijn been zoo hevig, dat hij eene zeer zotte figuur maakte. Evenwel, hoe hevig de pijn was, hij besloot het tooneel niet te bederven, en speelde met bewonderenswaardige koelbloedigheid zijne rol af, waarna hij door verscheiden vrienden naar huis werd gedragen en hij langer dan eene maand het bed moest houden.

Gedurende deze ziekte nam eene zekere mejuffrouw Briston, die in Sadlers-Wells speelde, zijn lot zeer ter harte. Zij bezocht hem elken morgen om zijn wond te verbinden, en vervroolijkte zijne uren, die anders zeer vervelend zouden geweest zijn, door hare levendige gesprekken. Uit dankbaarheid voor deze belangstelling huwde Grimaldi haar op het volgende Kerstfeest, en bracht dertig jaren hoogst gelukkig met haar door.

Eindelijk na eene maand, die hem eindeloos toegeschenen had, kwam hij weer te Sadlers-Wells op het tooneel, waar hij in het vervolg zijn pistool niet weer in zijne laars droeg maar in zijn gordel, zooals het rooverhoofdlieden op het tooneel past. En toen later de „groote duivel" niet meer gespeeld werd, had hij het rustig. In het laatst van September van dit jaar werd in Drury-Lane Blauwbaard opgevoerd. Hierin kwam een groot gevecht voor, dat men tusschen de laatste tooneelen ingevoegd had, om tijd te winnen voor de toebereidselen van het laatste tooneel. Grimaldi, die hierin werkzaam moest wezen, was er natuurlijk niet, en Kemble, die niet gedacht had aan de belangrijkheid van het tooneel, had het geheel weggelaten. Deze weglating veroorzaakte echter eene groote leegte in het stuk, en het talrijk publiek

gaf luid en sissend zijne afkeuring te kennen. Sheridan, die in zijn bijzondere loge, deze voorstellen bijwoonde in het gezelschap van eenige vrienden, die hem herhaaldelijk geluk wenschten met den prachtigen staat van zijn gebouw terwijl hij zich niet weinig over de goed gevulde zaal en den gunstigen loop van het stuk verheugd had, verschrikte hevig bij dit algemeen geroep van misnoegen. Men schreeuwde van alle kanten, dat het gevecht moest gegeven worden; men riep, dat Kemble moest opkomen om zich te verantwoorden of zelf komen vechten; maar tevergeefs, het tooneel bleef leeg, totdat eindelijk de toebereidselen gereed waren en de slotscène kon gegeven worden. Zoodra het gordijn gevallen was, liep Sheridan op het tooneel midden onder de spelers, en riep, terwijl hij in de grootste onrust over het tooneel heen en weer liep:

„Laat niemand vertrekken!"

Allen bleven, en Sheridan met zijn rug naar het gordijn gekeerd zeide met eene indrukwekkende plechtigheid:

„Omtrent dit geval wil ik voldoening hebben, en ik verlang te weten wat de reden van dit helsche geraas geweest is."

Op deze vraag volgde een algemeen stilzwijgen, totdat eindelijk Darrymore, de Blauwbaard van dien avond, het woord nam en zeide, dat er vroeger een gevecht vertoond was tusschen de heeren Goffry en Grimaldi, dat nu overgeslagen was.

„En waarom is dat overgeslagen, mijnheer? waarom is het overgeslagen? Is Joe er niet?"

„Neen, mijnheer, onze oude vriend is in het laatst van het vorige jaar door mijnheer Kemble afgedankt."

Door deze verklaring werd Sheridan bijna dol van woede, en terwijl hij schreeuwde en riep, dat hij meester in zijn eigen huis wilde zijn, en dat niemand zich met zijne zaken moest bemoeien, zond hij iemand naar Joe, om hem te verzoeken den volgenden morgen ten twaalf ure op het tooneel te komen. Hierop nam hij zijn hoed, maakte eene beleefde buiging voor de tegenwoordig zijnde heeren en dames en stapte driftig huiswaarts.

Den volgenden morgen ontving hij Joe bijzonder vriendelijk, nam hem tegen dezelfde voorwaarden als vroeger aan, en vermeerderde zijn inkomen, ongevraagd, met een pond per week, „opdat," gelijk hij zeide, „de zaken volkomen naar genoegen geschikt mochten worden."

Dienzelfden dag werd „harlekijn amulet" opnieuw met groote letters tegen den eerstvolgenden Maandag aangekondigd; eene repetitie werd noodig gekeurd, en terwijl zij daarmede bezig waren, kwam Kemble naar Grimaldi toe, reikte hem de hand en zeide, dat hij zeer verheugd was hem terug te zien, en hoopte dat zij nog zeer lang goede vrienden zouden blijven. Grimaldi wenschte hetzelfde even hartelijk, en zoo eindigde zijn ontslag in Drury-Lane, dat geene andere gevolgen had dan de verhooging van zijn salaris. Hij gaf dan ook zijn plan op, naar Exeter te gaan, dat de heer Hughes alleen gemaakt had om zijn schoonzoon genoegen te doen.

„Om dezen tijd," zegt Grimaldi, „ontmoette ik niet zelden den onlangs gestorven Lewis, dien men gewoonlijk Lewis de monnik noemde, omdat hij de schrijver was van een roman van dien naam [1]), waarvan de moraal niet hoog geprezen wordt. Hij zag er zeer verwijfd uit, kwam dikwijls in Drury-Lane en hield daar allerlei praatjes met de heeren en dames; maar in zulk een laffen en gemaakten toon, dat men zelden naar hem verlangde. Zijne schriften bewijzen intusschen, dat hij een zeer vernuftig man was, hoewel men dit uit zijne gesprekken niet zou hebben opgemaakt. Ik geloof, dat Sheridan niet zelden heimelijk den gek met hem stak en hij dezen dikwijls tot doel zijner spotternijen strekte; maar hoe dit ook zij, zijn „burgspook" [2]) maakte in Drury-Lane veel opgang en trok veel volk, Sheridan evenwel schijnt er niet zulke hooge gedachten van gehad te hebben, en men verhaalt, dat toen hij eens met Lewis in een herberg was, zij met elkander in een hevig geschil geraakten. Lewis, die warm werd, bood hem een weddenschap aan.

„Wat wilt gij dan verwedden?" vroeg Sheridan, die begon in te zien dat hij ongelijk had.

„De ontvangst van een avond als het burgspook gegeven wordt," zeide de schrijver.

„Neen," was het antwoord, „dat zou veel te veel zijn voor eene zaak van zoo weinig ge-

---

1) Deze sombere roman beleefde in Engeland twintig drukken terwijl ook de Duitsche vertaling meermalen herdrukt werd.

2) Dit was een zeer dwaas spectacle-stuk maar daar de spoken in dien tijd in de mode waren, werd het sterk toegejuicht.

wicht; maar weet ge wat, laat ons wedden om de innerlijke waarde van uw werk."

Lewis bleef bij dergelijke uitvallen altijd zeer bedaard, streek zijne handen door zijn lichtgeel haar, en bromde tusschen zijne tanden „ha!" of „hm!"

Grimaldi vertelt nog eene andere anekdote, die wij met zijn eigen woorden willen mededeelen.

„In den winter van dit jaar zag ik dikwijls koning George den Vierden, toen nog prins van Wallis, die zich van tijd tot tijd achter de schermen vertoonde, waar hij door zijne geestige aanmerkingen en beleefde manieren niet weinig leven onder de spelers verspreidde.

„Op den avond van het Driekoningenfeest kwamen, zooals gewoonlijk, al de leden van Drury-Lane in de groene kamer bijeen, om ten gevolge eener instelling van zekeren heer Buddeley, de driekoningentaart te gebruiken. De heer Buddeley had tot dat einde in zijn testament eene som vastgesteld. Toen wij daar vroolijk en wel bij elkander zaten, traden eensklaps Sheridan en de prins van Wallis binnen. Toen de eerstgenoemde de gekroonde taart ontdekte, zeide hij lachend: „Het past niet dat de taart eene kroon draagt; wat zegt gij er van, George?" De prins lachte hartelijk, en Sheridan, de kroon van de taart nemende, bood hem die aan, zeggende:

„„Zal Uwe Hoogheid zich verwaardigen deze kleinigheid aan te nemen?"

„„Neen,"" zeide deze; „„hoe vreemd het ook moge schijnen, eene taart zou mij een veel waardiger geschenk zijn dan de kroon,"" en hierop verliet hij ons in een bijzonder vroolijke luim."

Het jaar 1802 bracht geen nieuw ballet te voorschijn, maar schonk onzen held een zoon, die den 21sten November tot groote vreugde van zijn vader geboren werd.

Doch ging dit jaar ook rustig voorbij, het volgende begon met een ernstig geval, welks gevolgen Joe niet spoedig te boven kwam. Was het ongeluk of gebrek aan ondervinding, was het onvoorzichtigheid of zorgeloosheid? Het is ons niet bekend; maar zeker is het, dat zoodra Grimaldi door ongeloofelijke inspanning er in geslaagd was eene aanzienlijke som gelds bijeen te sparen, hij het ook altijd op eene onverwachte en onvoorziene wijze weder verloor. Hij was bekend met zekeren Charles (niet Abraham) [1]) Newland, die zeer geacht en gezien was en algemeen voor rijk doorging. Deze kwam in het begin van Februari bij hem aan huis, verzocht hem een paar oogenblikken te mogen spreken, en zeide haastig, in den toon van iemand, voor wien eenige honderd pond eene kleinigheid is:

„Gij zult verwonderd zijn, Joe, als gij hoort waarom ik bij u gekomen ben; maar — maar — hoewel ik veel geld heb, het zit alles in mijne zaken, en op dit oogenblik heb ik volstrekt geld noodig; daarom kom ik u verzoeken mij vijfhonderd pond te leenen, als gij ze ten minste beschikbaar hebben mocht."

Grimaldi had tot nog toe de zeshonderd pond, die hij vroeger gevonden had, niet aangeraakt. Nu echter haastte hij zich zijn vriend dit geld aan te bieden, met de oprechte verzekering, dat het tot zijn dienst zou zijn, al was het twee- of driemaal meer. De koopman bedankte hem met vele woorden voor zijne vriendschap, schudde hartelijk zijne hand, teekende een briefje voor het geld, en nam afscheid met de stellige verzekering, dat hij hem binnen drie maanden zijn geld in dank teruggeven zou. Hij maakte echter bankroet, vluchtte naar Amerika en stierf gedurende den overtocht; en al wat Joe gemakkelijk gevonden en moeielijk verdiend had was voor hem verloren.

1) Abraham Newland was secretaris aan de bank van Engeland, en teekende alle bankbiljetten, zooals men in Marryat's „Japhet de Vondeling" vinden kan.

EINDE VAN HET ACHTSTE HOOFDSTUK.

NEGENDE HOOFDSTUK.

1803.

EEN ZONDERLING GEVAL, DAT DE VOLLE AANDACHT VAN DEN LEZER WEL VERDIENT.

Toen Grimaldi op zekerena vond, in November 1803, in de groene kamer van Drury-Lane zat, berichtte men hem, dat twee heeren hem wenschten te spreken. Hij liet hun zeggen, dat hij bij hen zou komen, als hij zijne rol had afgespeeld. Zoodra hij het tooneel verlaten kon ging hij dan ook naar de spreekkamer en vond twee heeren, die geduldig naar hem stonden te wachten. „Hier is nu mijnheer Grimaldi," zeide hij; „wie is er om mij te spreken?"

Nadat hij gesproken had, keerden de beide heeren zich driftig om, en een hunner, die van Joe's leeftijd scheen te zijn, reikte hem levendig de hand. Hij scheen uit eene warmere luchtstreek gekomen te zijn en droeg, naar de mode van dien tijd, een blauwen rok met blinkende knoopen en een rotting met vergulden knop.

„Ha, Joe! hoe gaat het u? goed, hoop ik?" riep hij hem vroolijk toe.

Grimaldi was niet weinig verwonderd over deze vrijpostige toespraak van iemand, dien hij zich niet herinnerde ooit gezien te hebben en na eenige oogenblikken stilte, zeide hij, dat hij het genoegen niet had, mijnheer te kennen.

„Niet het genoegen mij te kennen!" herhaalde de ander lachend; „wel, Joe, Joe! dat is grappig," en zijn makker, dien hij er bij riep, lachte hartelijk mede. Dit alles mocht intusschen de heeren grappig voorkomen, Grimaldi was met de grap niet zeer in zijn schik, en evenzeer verwonderd als beleedigd, wilde hij hen den rug toekeeren, toen de eerste spreker hem terughield en in bewogen toon uitriep:

„Joe, kent gij mij dan volstrekt niet meer?"

Grimaldi staarde den vreemdeling verbaasd aan, toen deze zijne borst ontblootte en hem daarop een groot litteeken toonde. Dit bracht Joe tot bezinning; hij had zijn verloren geachten broeder herkend, zijn eenigen broeder, die op eene zoo zonderlinge wijze verdwenen was.

Beiden waren zeer aangedaan bij de ontmoeting, maar voornamelijk de oudste, voor wien ze zoo geheel onverwacht was, en die er volstrekt niet op was voorbereid. Zij omhelsden elkander herhaalde malen, en weenden van vreugde.

„Kom mee naar boven," zeide Grimaldi eindelijk, zoodra hij in staat was om te spreken.

„Mijnheer Wroughton is boven. — Mijnheer Wroughton, die u in staat gesteld heeft om op zee te gaan; hij zal hartelijk verheugd zijn, als hij u terugziet."

Zij liepen haastig naar boven, toen de vriend, dien zij in hunne opgewondenheid geheel vergeten hadden, zeide:

„Nu, John, dan wensch ik u goedennacht."

„Goedennacht! goedennacht!" zeide de ander, en schudde hem haastig de hand; „morgen spreken wij elkander nog wel."

„Goed," zeide zijn vriend; „denk er aan, morgenochtend om tien uur."

„Ik beloof u dat ik er aan denken zal," was, het antwoord van John, die nu door zijn broeder achtereenvolgens aan Powell, Bannister Wroughton en verscheidene andere heeren werd voorgesteld.

Grimaldi had weinig tijd, daar hij weer op het tooneel moest wezen, maar vroeg toch nog in de haast, hoe het hem gegaan was.

„Ik heb zeshonderd pond bij mij," zeide John, terwijl hij op zijn borstzak sloeg.

„Het is zeer gevaarlijk," merkte zijn broeder aan, met zooveel geld over straat te loopen."

„Gevaarlijk!" zeide John glimlachend, „een zeeman kent geen gevaar; maar ik verzeker u, al 'was ik dit geld ook kwijt, zou ik nog niet behoeftig zijn." En dit zeide hij op zulk een toon, dat Joe duidelijk inzag, dat hij zijne koetjes op het droge had. Hij werd echter op dat oogenblik naar het tooneel geroepen, waarop John het gesprek met den heer Wroughton voortzette, dien hij ter overtuiging eene goed gevulde geldbeurs liet zien."

Zoodra het stuk geëindigd was, kwam Joe terug. De heer Wroughton nam van beiden hartelijk afscheid, en Joe vroeg zijn broeder hoelang hij reeds in Londen geweest was. John antwoordde, dat hij niet langer dan twee of drie uren in de stad was, waar hij terstond een maaltijd gebruikt had, en toen oogenblikkelijk naar den schouwburg was gekomen. Daarna vroeg hij hem naar zijne plannen, maar John antwoordde alleen, dat hij zijne moeder wilde zien. „Wacht dan een oogenblik," zeide Joe; „ik zal mij even verkleeden en u vergezellen." Hierop liep hij terstond naar de kleedkamer, maar was zoo zenuwachtig, dat hij bijna niet in staat was zijne handen te gebruiken, en dus veel langer werk had om zich te verkleeden dan anders. Eindelijk was hij toch klaar en liep zoo hard hij kon naar beneden. Op de trap ontmoette hem Powell, dien hij zonder nadenken vroeg of hij John ook gezien had.

„Nog voor eene halve minuut," antwoordde Powell, „hij wacht u op het tooneel; ik wil u intusschen niet ophouden, want hij was reeds ontevreden over uw uitblijven."

Grimaldi liep naar het tooneel — maar vond zijn broeder niet.

„Wien zoekt gij, Joe?" vroeg Bannister.

„Mijn broeder; op het oogenblik moet hij nog hier geweest zijn," was het antwoord.

„Ik heb hem op het oogenblik ook nog gesproken," zeide Bannister, „maar toen heeft hij de kamer verlaten en is dien kant uitgegaan. Ik geloof dat hij vertrokken is."

Grimaldi liep terstond naar de deur, en vernam van den portier dat zijn broeder zoo even vertrokken was en waarschijnlijk de straat nog niet uit zou zijn. Grimaldi liep de straat op en neer, in de hoop hem hier of daar te zullen vinden, maar tevergeefs. In de nabijheid van den schouwburg woonde een zekere Bowley, hun vroegere schoolkameraad. Aan diens woning klopte hij met alle kracht. Bowley opende de deur en scheen zeer verwonderd.

„Is John hier?"

„Neen," antwoordde Bowley, „maar ik heb hem toch gezien en ben nog nooit zoo verwonderd geweest."

„Is hij hier geweest?"

„Ja, maar hij is nog geene minuut geleden weggegaan."

„Naar welken kant?"

„Ginds."

„Dan is hij zeker naar onze ouden bekende Bailey gegaan," dacht Grimaldi, en stapte haastig daarheen. Na lang kloppen, want de bewoners lagen reeds te bed, kwam het gelaat van eene oude meid uit het bovenvenster te voorschijn, die hem toeriep, dat mijnheer niet thuis was, en hij dus moest vertrekken. Grimaldi maakte zich echter bekend en vernam nu, dat eenige oogenblikken vroeger een heer had aangeklopt, die op het bericht, dat er niemand thuis was, weer was vertrokken. Grimaldi vroeg haar hoe die heer gekleed was, maar kon verder niets vernemen, dan dat hij een wit vest aanhad.

Hij begon angstig te worden en liep naar den schouwburg terug, waar men zijn broeder echter niet weder gezien had; hij ging van het eene huis naar het andere, in de hoop zijn broeder aan te treffen, maar deze was nergens te vinden.

Nogmaals ging hij naar den schouwburg, die juist gesloten werd, want het was laat geworden; — maar tevergeefs. Hij herinnerde zich echter, dat hij zijn broeder gezegd had waar hij met zijn moeder woonde. Wat kon waarschijnlijker zijn, dan dat hij onmiddellijk naar

haar zou gegaan zijn. Hij liep zoo hard mogelijk naar zijne woning en zag dat zijne moeder er bleeker uitzag dan gewoonlijk. John was er echter niet.

„Is er iets bijzonders gebeurd, moeder?"

„Neen, Joe, niet dat ik weet."

„Is hier geen vreemdeling geweest; iemand dien gij in langen tijd niet gezien hadt?" vroeg Joe in klimmende onrust.

„Ik begrijp u niet, Joe."

„Is John dan niet hier geweest; John, die geld genoeg medegebracht heeft om ons allen rijk te maken?"

Zijne moeder gaf een akeligen gil en zonk in onmacht. Toen zij weder tot haar zelve gekomen was, vertelde Joe haar wat er gebeurd was. Zijne moeder en vrouw waren zeer verwonderd. De oude vrouw echter stelde zich gerust en dacht dat John met eenige oude vrienden zou zijn uitgegaan en binnen weinige uren wel komen zou. Zij raadde Joe aan naar bed te gaan, daar hij zeer vermoeid was. Hij deed het dan ook, maar zij zelve bleef den geheelen nacht naar haar zoon uitzien; — doch tevergeefs. Men heeft later niets meer van John gehoord of gezien; ook vernam zijne familie nooit iets, dat haar op het spoor zou hebben kunnen brengen van de reden zijner verdwijning.

Grimaldi stelde, zooals men licht begrijpen zal, alle pogingen in het werk om er meer van te vernemen; maar hoe getrouw hij hierin ook door zijne vrienden ondersteund werd, en hoewel een zeer hooggeplaatst persoon zich zeer veel moeite gaf in deze zaak en de lijsten van alle aangekomen schepen liet onderzoeken; hoewel eene menigte dienaren der politie op de been was, om geheel Londen te doorzoeken, het was alles vruchteloos. Geen spoor van het leven of den dood van Joe's broeder was er te vinden.

Joe dacht telkens, dat de gebeurtenissen van den vorigen avond een droom geweest waren; maar als hij er dan weer over gesproken had met anderen, die zijn broeder gezien hadden, bleef hem daaromtrent geen twijfel over.

Allerlei gissingen werden er gemaakt omtrent dit zonderlinge geval. Vele daarvan waren vrij onwaarschijnlijk, maar twee waren niet geheel zonder grond; — de eene werd gemaakt door den heer, die zooveel moeite bij de admiraliteit gedaan had, en de andere door een langen commissaris van politie, die vele nasporingen omtrent de zaak gedaan had in den omtrek van Sadlers-Wells.

De eerste meende, dat John in de eene of andere dwarsstraat zou zijn geprest; in welk geval het niet vreemd was, dat zijne vrienden, door den valschen naam dien hij aangenomen had, niets verder van hem vernamen; vooral, daar het bij de toen zoo veelvuldige zeegevechten geen wonder zou geweest zijn, als hij daar gesneuveld was. Deze gissing vond echter geen ingang bij de familie, die meer geneigd was, te gelooven wat de politiecommissaris giste, hoewel het veel akeliger was.

Deze was van oordeel, dat de ongelukkige jongen door een of anderen booswicht, die vernomen had, dat hij zooveel geld bij zich had, zou zijn nagegaan, vermoord en uitgeplunderd. Dit was des te waarschijnlijker omdat zij de vermetelheid en zorgeloosheid van den zeeman maar al te goed kenden, en zij wisten dat hij eene groote som aan goud en zilver bij zich had, die men altijd zonder gevaar van ontdekt te worden kon uitgeven.

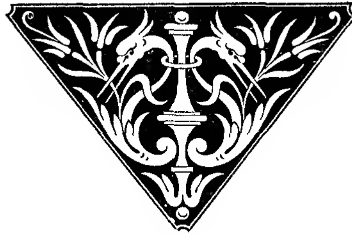
Maar wij willen nog van eene andere omstandigheid melding maken. John had iemand bij zich gehad, en Grimaldi gevoelde nog langen tijd daarna eene innerlijke wroeging er over, dat hij dezen niet nauwkeurig genoeg opgenomen had om hem te kunnen beschrijven.

Als men dezen had kunnen uitvinden, zou men den vermiste misschien hebben kunnen opsporen; maar Grimaldi was zoo verrast geweest bij de onverwachte ontmoeting zijns broeders, dat hij geen oogenblik op diens makker gelet had; hij kon zich zelfs zijne kleeding niet nauwkeurig meer herinneren, hoewel de portier nog zeer goed wist, dat hij evenals zijn broeder, met een wit vest gekleed was geweest. In den beginne verwachtte men nog, dat deze zich zelven wel aanmelden zou, omdat hij eene samenkomst met John bepaald had; maar hij bleef uit, en de familie hield hem voor den schuldige, of ten minste voor een medeplichtige.

Moge deze geschiedenis wat lang schijnen, wij hopen dat onze lezers ze met belangstelling

gelezen hebben; want al gebeurt het ook dikwijls, dat een verloren zoon onverwachts rijk thuis komt, de afloop van het verhaal is zoo ongemeen en treffend en maakt zulk een treurigen en diepen indruk op onze hoofdpersonen, dat ons dit voorval wel waardig voorkwam hier nauwkeurig medegedeeld te worden.

EINDE VAN HET NEGENDE HOOFDSTUK.



TIENDE HOOFDSTUK.

1803—1805.

BOLOGNA EN ZIJN GEZIN. — EEN UITSTAPJE MET DEZEN HEER NAAR KENT. — DE HEER MACKINTOSH, AANZIENLIJK GRONDEIGENAAR, EN ZIJNE VRIJE JACHT. — EENE GROOTE JACHTPARTIJ. — EEN TOONEEL IN HET „GARRICKSHOOFD" IN BOW STREET TUSSCHEN EEN WAARD, EEN VELDWACHTER, BOLOGNA EN GRIMALDI.

Signor Bologna, bij zijne vrienden beter bekend onder den minder welluidenden naam van Jakob Bologna, was een landsman van Grimaldi's vader, daar hij evenals deze in Genua geboren was. Hij kwam in het jaar 1787, met zijne vrouw, twee zoons en eene dochter in Engeland en was balletdanser van beroep. Zijne vrouw danste op het koord, John, zijn oudste zoon (die later als harlekijn veel opgang maakte), Louis, zijn tweede, en Barbara, zijn jongste kind, dansten allen mede in de balletten. Hij werd dadelijk aan Sadlers-Wells aangenomen, waar Grimaldi hem leerde kennen en spoedig eene innige vriendschap met hem aanknoopte, die niet verkoelde. Deze vriendschap was bij hen als kinderen ontstaan, toen zij 's morgens op straat en 's avonds op het tooneel met elkander speelden.

Hij verliet dezen schouwburg echter weer spoedig en verbond zich aan het circus in Covent Garden, waar hij tien jaren met zijne kinderen werkzaam was.

In 1804 werd hij weer in Sadlers-Wells aangenomen, waar hij Paaschmaandag voor het eerst weder verscheen, en deze verandering vernieuwde eensklaps weer de vriendschap, die door lange scheiding veel geleden had. Eens spraken zij er samen over, hoe hunne krachten door allerlei inspanningen werden uitgeput, toen Bologna zich herinnerde, dat hij een vriend in Kent had, die hem verscheidene malen vroeg eens een dag bij hem te komen jagen en dan een vriend mede te brengen. Hij stelde Grimaldi dus voor, samen eens een tochtje naar Kent te maken. Grimaldi nam het aan, zij gaven den vriend bericht van hun voornemen en reden in eene sjees naar Kent.

Onderweg vertelde Bologna zijn vriend, dat de heer, dien zij bezoeken zouden, Mackintosh heette, dat hij geen beroep had, maar veel geld, uitgestrekte landgoederen en vrije jachten bezat. Dit behaagde Grimaldi, die zeer verlangend was, kennis te maken met een heer van aanzien.

„Ik zelf ben nooit op zijn buitengoed geweest," ging Bologna voort, „maar hij komt dikwijls in Londen en bezoekt dan altijd de komedie. Bij dergelijke gelegenheden heeft hij mij meermalen uitgenoodigd hem eens te bezoeken."

Zoo pratende bereikten zij Bromley, dat nog maar een half uurtje van Mackintosh woning verwijderd was. Zij ontmoetten hier een man die een bombazijnen buis droeg en in een ellendigen wagen reed, waarvoor een paard gespannen was, dat min of meer mank liep.

Deze begroette hen met een hartelijken lach en riep luidkeels: „Hallo, vriend! zijt gij daar; en gij ook, Joe?"

Grimaldi verwonderde zich niet weinig over dezen vertrouwelijken uitroep; maar Bologna sprong terstond uit het rijtuig, schudde den vreemdeling hartelijk de hand en stelde hem aan Grimaldi voor als zijn vriend Mackintosh, dien zij bezoeken wilden.

„Ik ben blijde u te zien, Joe!" zeide de heer Mackintosh; „ik ben hier gekomen om u op te wachten en den weg te wijzen."

Grimaldi sprak een paar woorden, tot dank voor deze vriendelijkheid, en het karretje reed in gezelschap van de sjèes weer voort.

„Het spijt mij u te moeten zeggen," begon de heer Mackintosh, nadat zij eenigen tijd zonder een woord te spreken hadden voortgereden, „dat gij geen bijzonder geschikten dag hebt uitgekozen wat het jagen betreft, want morgen is het een feestdag; maar gij kunt vooreerst den omtrek eens opnemen, dan zullen wij overmorgen eens zien. Mij dunkt dat de menschen in de buurt niet weinig verwonderd zullen staan."

„Zijn er veel vogels?" vroeg Bologna.

„Eene menigte," zeide Mackintosh, in wien Grimaldi nog volstrekt zijn gastheer niet herkennen kon. Maar hoe vermeerderde zijne teleurstelling, toen Bologna, gevraagd hebbende of zij nog ver van zijne woning verwijderd waren, tot antwoord kreeg:

„Volstrekt niet, daar is zij."

Bij deze woorden wees hij naar eene vrij geringe herberg aan den grooten weg, waarvoor een uithangbord hing met den naam „Mackintosh," en de woorden: „Goed logies voor menschen en beesten."

Bologna was niet minder verbaasd dan zijn makker. Beurtelings keek hij Grimaldi, de herberg en den man met het bombazijnen buis aan; maar deze was zoo met zijne woning ingenomen, dat hij den minachtenden blik zijns bezoekers in het geheel niet opmerkte. „Gij zult zien," zeide hij, „dat wijn, bier, ale, bedden, tabak en stalling bij mij niets te wenschen overlaten."

„Maar," zeide Bologna, die zijne woede nauwelijks bedwingen kon, terwijl Grimaldi groote neiging tot lachen had, „gij hadt mij gezegd, in het geheel geen beroep te hebben."

„Dat is ook zoo," zeide Mackintosh; „de affaire behoort aan mijne moeder."

Bologna kon bij deze woorden zijn toorn niet langer bedwingen. Grimaldi schoot in een hartelijken lach, en Mackintosh scheen zich over dit alles meer te verheugen dan te ergeren. Het was alsof hij alles voor eene vleierij aanzag, en hij zeide weer: „Men kan voorzeker niemand met zooveel recht een heer noemen, als mij, want ik doe den ganschen dag niets, behalve dat ik nu en dan in mijn rijtuig tochtjes maak, of met mijn geweer in de hand op de jacht ga; mijne moeder bezorgt al de zaken. Ik ben echter haar eenige zoon, en zal die dus in later tijd wel moeten overnemen."

Hierop zweeg hij eenige oogenblikken, en zeide toen, terwijl hij Bologna vertrouwelijk met den knop zijner zweep op den schouder tikte: „Hadt gij dat wel gedacht, oude jongen! dat gij in eene herberg zoudt komen?"

„Neen, zeker niet," was het antwoord.

„Dat had ik wel gedacht," zeide Mackintosh vroolijk lachend; „ik laat mijne Londensche vrienden nooit merken, wie of wat ik ben, behalve als het zulke bijzonder goede vrienden zijn als gij en Joe. Ik zeg hen alleen maar dat ik een aanzienlijk heer ben, en meer niets. Wat raakt het mij dan verder, of zij zich verkeerde voorstellingen maken. Maar wij zijn er. Stap af, als gij wilt, en weest verzekerd, dat gij hartelijker zult ontvangen worden dan bij een der voorname heeren uit den omtrek."

De redeneeringen van Mackintosh, hoe grof ze ook waren, getuigden intusschen van zijne hartelijkheid, en Grimaldi, die wel inzag dat Bologna niet zeer geneigd was om een gesprek aan te knoopen, maakte zijn gastheer eenige complimenten, die hem bijzonder verheugden. Hij schudde hem hartelijk de hand, en bracht hen in huis, waar hij hen als zijne bijzondere vrienden aan zijne moeder voorstelde. Deze ontving hen zeer hartelijk, en kort daarna zaten zij in de nette kamer aan een goeden maaltijd, welke, in vereeniging met eenige glazen fonkelende ale, veel bijdroeg om den toorn van Bologna tot bedaren te brengen.

Na den maaltijd maakten zij te zamen eene wandeling, en toen zij 's avonds terugkwamen, vonden zij weder een keurig toebereiden avondmaaltijd. Bij het naar bed gaan merkte Bologna

aan, „dat het erger had kunnen loopen," maar schorste toch wijselijk het uitspreken van zijn oordeel tot den volgenden dag. Deze werd verdeeld tusschen eten, drinken, 'praten met de klanten, Mackintosh en diens moeder, en het in orde brengen hunner geweren, daar zij hun voornemen nog niet hadden opgegeven om te jagen en eene duchtige verwoesting in de landerijen van Mackintosh aan te richten, waarvan deze hoog opgaf.

Den derden dag ontbeten zij bijzonder vroeg, en gingen toen met Mackintosh uit, die geen geweer medenam, maar zich vergenoegde hun wegwijzer te zijn. Toen zij eenigen tijd geloopen hadden, kwamen zij aan een hek, dat zij overklauterden, en na eenige weilanden doorgegaan en verscheidene bruggetjes overgeloopen te hebben, kwamen zij aan een boekweitveld, en nu beval Mackintosh „halt."

„Wacht een oogenblik — wacht een oogenblik," riep hij uit; „gij zijt niet zoo gewoon te jagen als ik."

Zij bleven stilstaan. Hij liep haastig naar het hek, en fluisterde, terwijl hij terugkeerde:

„Pas nu op, er zijn ontzaglijk veel vogels daar in het land!" Hierop liepen zij vrij zorgeloos het land in, maar verwonderde zich niet weinig, toen zij daarin niets anders dan een groot aantal duiven ontdekten.

„Daar is wild," riep Mackintosh in verrukking.

„Wild?" riep Grimaldi; „ik zie niets dan duiven."

„Niets dan duiven!" herhaalde Mackintosh met verachting; „wat dacht gij anders te vinden dan duiven. He?"

„Fazanten en patrijzen," antwoordden de beide jagers tegelijk; en Bologna, wiens vroeger misnoegen weer opgewekt was, bromde van verontwaardiging. Mackintosh echter was, zoo het scheen, hoogst verwonderd.

„Fazanten en patrijzen!" riep hij uit, met eene zotte uitdrukking van verwondering. „O, mijne vrienden, daaraan hadt gij niet moeten denken! Ik heb u uitgenoodigd om vogels te schieten, welnu, hier zijn duiven, — en duiven zijn vogels; schiet ze dus neer als het u behaagt. Fazanten en patrijzen," herhaalde hij, „hoe vreemd!"

„Het is een gekke kerel," zeide Bologna; „laat ons zooveel van zijne duiven vermoorden als mogelijk is."

En hierop schoot hij in den dichtsten hoop der duiven, die onmiddellijk opvloog en door Grimaldi met een tweede schot begroet werden. De slachting was groot; zij raapten twintig vogels op, en zagen er nog verscheidene vallen die zij niet vinden konden. Terwijl zij aan het zoeken waren en weder vroolijk werden, vroeg Mackintosh: „Hebt gij ze nu allen?"

„Ik geloof het niet," zeide Bologna; „ik geloof dat er in gindsche boschje nog eenige liggen."

„Laat die dan maar in den steek," zeide Mackintosh, „en maakt dat gij uit de voeten komt."

Bologna en Grimaldi zagen elkander verwonderd aan.

„Doet wat ik u zeg," herhaalde Mackintosh, „maakt u uit de voeten."

„Waarom?" vroeg Bologna.

„Waarom? begrijpt gij dat dan niet? omdat gij de duiven geschoten hebt."

„En moeten wij ons daarom uit de voeten maken?"

„Mijn hemel, wat zijt gij heden slecht van begrip! Begrijpt gij dan niet, dat de landheer zeer toornig zijn zal, als hij het hoort, en dat hij u, als hij u krijgen kan, in de gevangenis zetten zal? Begrijpt gij dat niet? Doet wat ik u zeg, en maakt u uit de voeten."

„Loop," zeide Bologna met verachting, „ik zie wel dat gij niets van de wet weet. Er is immers in geheel Engeland geen Squire, die ons in de gevangenis kan zetten omdat wij uwe duiven geschoten hebben."

„Mijne duiven!" zeide Mackintosh; „wie heeft u dat verteld? Er is volstrekt geene van mij bij; zij behooren aan den Squire, die zeer veel van hen houdt, en altijd zeer toornig is als iemand ze doodschiet. Komt dus, en volgt mijn raad. Loopt zoo hard ge kunt met uwe duiven terug."

Deze kleine rede maakte een diepen indruk op de beide jagers en bracht hen eerst in toorn en daarna in angst. Zij hadden zeer weinig lust om in de gevangenis gezet te worden en besloten dus, nadat zij Mackintosh hevig zijne handelwijs verweten hadden, te doen wat hij gezegd had en zich uit de voeten te maken.

Zij liepen in de grootste haast naar de herberg terug, en terwijl zij bezig waren hunne vogels bijeen te pakken, liet hun zonderlinge gastheer een krachtig ontbijt gereedmaken. Zij gebruikten het, beklommen hunne sjees weder, en Bologna elkander in Covent-Garden. Zij lachten niet weinig bij de herinnering aan de vorige dagen en over hunne ontmoetingen met Mackintosh, en begaven zich naar „het Garrikshoofd", om iets te gebruiken en wat te praten. Zij von-



„DAAR IS WILD," RIEP MACKINTOSH IN VERRUKKING. „WILD?" RIEP GRIMALDI; „IK ZIE NIETS DAN DUIVEN." (Blz. 64).

en verlieten met vele dankbetuigingen moeder en zoon; terwijl de laatste hen onophoudelijk toewenkte en zoo hartelijk lachte, dat zij het nooit vergaten.

Den volgenden morgen ontmoetten Grimaldi den er den herbergier Spencer, die vroeger harlekijn in Drury-Lane geweest was, in zijne deur staan. Bologna en Grimaldi begroetten hem als oude bekenden en noodigden hem uit, een glas wijn met hen te drinken. Hij nam het aan en

maakte zich niet weinig vroolijk over het verhaal hunner lotgevallen gedurende het uitstapje naar Kent. Toen zij uitgelachen hadden, zeide de waard: „Ik wenschte intusschen wel, dat gij mij uw plan, om op de jacht te gaan, had medegedeeld, want ik had u daarin zeer goed van dienst kunnen zijn, daar ik in Hayes geboren ben en vele leden mijner familie boschwachters zijn in het graafschap Kent. Zij bezoeken mij dikwijls en zouden met het grootste genoegen een paar mijner goede vrienden van dienst zijn."

„Ha!" zeide Bologna, „dan zouden wij misschien wel patrijzen in plaats van duiven kunnen schieten."

Spencer begon bij deze aanmerking opnieuw hartelijk te lachen, maar werd daarin gestuit door het binnentreden van een jong heer, dien Grimaldi en Bologna volstrekt niet kenden. Spencer liep echter naar hem toe, schudde hem de hand, verzocht hem plaats te nemen en zeide: „Maar Jozef, wat drijft u zoo onverwachts naar de stad?"

„Och, eene ellendige geschiedenis," was het antwoord van den nieuwen bezoeker. „Gisteren zijn er twee landloopers in ons landgoed geweest, waar zij vijftig of zestig van de beste duiven van mijn heer hebben doodgeschoten. Hij heeft mij met een diender, die beneden zit te drinken, naar Londen gezonden, om hen op te sporen; want hij heeft vernomen, dat de een een clown en de ander een harlekijn zijn moet. Hij heeft mij bevolen, niet terug te komen voor dat ik de stroopers zou gevat hebben."

„Is de Squire hardvochtig?" vroeg Spencer.

„Dat geloof ik," was het antwoord; „hij zal hen vervolgen, zoo ver als de wet het maar toelaat."

Grimaldi dit hoorende, begon zeer angstig te worden, terwijl Bologna zeer onrustig en zoo bleek als een doode werd; hij beefde zoo erg, dat, toen hij een glas wijn naar zijn mond wilde brengen, hij er een groot gedeelte van stortte; bij dit alles verloor hij den boschwachter en Spencer geen oogenblik uit het oog, welke laatste hem gedurig door wenken en blikken tot bedaren trachtte te brengen en eindelijk tot zijn vriend het woord richtte, zeggende:

„Eén ding schijnt uw heer nog vergeten te hebben: — hoe zal hij ze vervolgen voordat hij hen in zijne macht heeft?"

„Dat is waar," zeide Jozef, „en dit is geene kleine zwarigheid; maar met uwe hulp hoop ik ze wel te zullen vinden; er zullen wel veel clowns en harlekijns in Londen zijn, niet waar?"

„Zeer zeker," antwoordde Spencer; „ik zelf ben het nu en dan!"

„Ha!" glimlachte Jozef weer; „gij zult toch niet gestroopt hebben, denk ik?"

„Neen," zeide Spencer, „maar ik zal u iets vertellen, het zijn twee mijner boezemvrienden."

„Waarlijk!" riep Jozef, terwijl Grimaldi zoo rood werd als bloed en Bologna zich overtuigde dat het onmogelijk was, zich uit de voeten te maken.

„Boezemvrienden!" herhaalde hij nadenkend. „Dan zult gij mij de hand niet willen leenen bij het onderzoek?"

„Wel zeker niet, gij moogt alle harlekijns en clowns zelf naloopen; en de hemel beware mij voor al de grappen en streken, die zij bij dit onderzoek met u zullen uitvoeren."

Jozef zag verlegen vóór zich en zeide eindelijk stotterend, dat als het een paar zijner boezemvrienden waren, het een groot onderscheid maakte.

„Ik zal u iets zeggen," zeide eindelijk de waard weder, „spreek niet verder over de zaak, en mijne beide vrienden zullen u eene behoorlijke vergoeding voor de duiven betalen en u op een stevigen maaltijd met een goed glas wijn onthalen."

Jozef's gelaat helderde bij deze woorden op. „Welnu," zeide hij, „meer kan ik natuurlijk niet vorderen. Als het boezemvrienden van u zijn, is de zaak in orde; ik zal mijn landheer wel iets vertellen. En wat den maaltijd en den wijn aangaat, die wil ik niet afslaan, als de vrienden mij ten minste beloven, in de volgende week bij mij te komen jagen."

„Dan," zeide Spencer, plechtig opstaande, „dan ziet gij de stroopers hier voor u. Mijne heeren! — de heer Jozef Clarke."

Alles kwam in orde. Zij aten en dronken vroolijk, brachten den namiddag vroolijk door en namen de vriendelijke uitnoodiging van Clarke voor de volgende week met groote blijdschap aan. Zij lieten ook niet na, aan de uitnoodiging gevolg te geven, maar waren op den bepaalden dag ten tweeden male in Kent,

waar zij, onder geleide van hun nieuwen bekende, vier hazen en tien patrijzen schoten. Zij keerden naar Londen terug, zonder Mackintosh gezien te hebben, wel tevreden met hun nieuwen vriend Clarke, hoewel zij dien (en waarschijnlijk niet ten onrechte) verdacht hielden, in overleg met Spencer gehandeld te hebben.

In de stad hadden zij niet spoedig iets op het tooneel te doen. John Kemble had Drury-Lane verlaten, omdat hij een anderen schouwburg gekocht had, en was door den heer Wroughton opgevolgd.

In Januari van het volgende jaar werd er een nieuw ballet, „Harlekijn's huiselijke haard," opgevoerd, dat intusschen tegen aller verwachting geen bijzonderen bijval genoot. In Sadlers-Wells begonnen de voorstellingen met Paschen, en hier speelden Bologna en Grimaldi, met bijzonder goed gevolg, het geheele jaar door.

Toen ook deze schouwburg gesloten was, had Grimaldi een kort onderhoud met deszelfs eigenaar, dat, ofschoon oogenschijnlijk aangenaam en in de gevolgen voor beiden voordeelig, in minder dan zes weken leidde tot zijn vertrek van het tooneel, waarop hij het eerst was verschenen en met den meesten bijval, gedurende bijna vier en twintig jaren, aanhoudend had gespeeld.

EINDE VAN HET TIENDE HOOFDSTUK.



ELFDE HOOFDSTUK.

1805—1806.

TOONEELZAKEN EN TOONEELTWISTEN. — GRAHAM VREDERECHTER VAN BOWSTREET EN TEVENS DIRECTEUR VAN DRURY-LANE. — MIJNHEER PEAKE. — GRIMALDI WORDT DOOR JOHN KEMBLE AAN DEN HEER HARRIS VOORGESTELD. — HIJ VERLAAT DRURY-LANE EN VERBINDT ZICH AAN COVENT-GARDEN. — TELEURSTELLING AAN EERSTGENOEMDEN SCHOUWBURG. — GRIMALDI VERBINDT ZICH AAN DEN TROEP VAN DIBDIN EN BEZOEKT DAARMEE DUBLIN. — DE NATTE SCHOUWBURG. — SLECHTE AFLOOP EENER SPECULATIE EN GOEDE AFLOOP VAN ZIJN BENEFIET. — OPMERKINGEN OVER DE VERGELIJKENDE KRACHT VAN WHISKEY-PUNCH EN RUM-PUNCH, MET BELANGRIJKE WAARNEMINGEN DAAROMTRENT.

De directeur van Drury-Lane had tegen den tweeden avond van het volgende speelseizoen een nieuw blijspel van Tobin, „De honigmand", aangekondigd, zonder te bedenken dat Byrne, de balletmeester, overleden en niemand in zijne plaats aangenomen was. In deze verlegenheid zond men om Grimaldi, die wel eens in Sadlers-Wells de dansen geregeld had. Grimaldi liet zich niet wachten en had het volgende onderhoud met den heer Wroughton.

Wroughton beleed hem openhartig, hoe het met de zaak gesteld was, en dat, als Grimaldi niet hielp, het tegen den volgenden avond aangekondigd stuk geen voortgang zou kunnen hebben. Hij eindigde met hem twee pond per week aan te bieden behalve zijn gewoon wekelijksch inkomen, indien hij de dansen en optochten in Drury-Lane wilde regelen. Grimaldi nam dit aanbod met vreugde aan en maakte daarbij alleen de voorwaarde, dat deze verhooging niet zou ingetrokken worden, zoolang Drury-Lane dit jaar geopend bleef, al kwam er ook vóór dien tijd een ander balletmeester. Mijnheer Wroughton zeide, dat dit ook zijne meening geweest was, en dat hij Grimaldi volmacht gaf zooveel dansers en danseressen aan te nemen, als hij noodig zou oordeelen. Dientengevolge werden er eene menigte handen of liever beenen door hem in het werk gesteld, die hij allen op eene repetitie bijeenriep.

's Zaterdags daarna ontving hij zijn verhoogd traktement van den penningmeester Peake, een man, die door allen evenzeer geacht en bemind werd. Deze schudde hem hartelijk de hand, hem met zijn vermeerderd inkomen gelukwenschende. Voordat Grimaldi echter het geld opstreek vroeg hij hem:

„Mijn waarde heer, om in het vervolg alle onaangenaamheden te voorkomen, deze verhooging is immers voor het geheele jaar vastgesteld?"

„Zonder twijfel, mijnheer," was het antwoord, „en ik wil u ter betere overtuiging nog wel den brief van mijnheer Graham laten zien." Dit deed hij, en Grimaldi was er mee tevreden, want deze Graham was vrederechter en directeur van Drury-Lane.

Alles ging een korten tijd goed. Zekere Ja-

mes d'Egville werd tot balletmeester aangenomen, maar dit maakte in Grimaldi's betrekking geene verandering, die voortging de kleinere dansen en optochten te regelen, waarmede de nieuwe balletmeester altijd bijzonder tevreden was.

Eindelijk werd er weder een nieuw ballet, „Terpsichore", opgevoerd, waarin Grimaldi de rol van Pan, die hem bijzonder beviel, te vervullen had. In dit stuk zou zekere mevrouw Parisot debuteeren, die dat jaar voor duizend guinjes geëngageerd was. Na veertien repetities werd het opgevoerd en zeer goed ontvangen.

Den volgenden Zaterdag was Joe niet weinig verwonderd, toen hij, zijn geld ontvangende, van den penningmeester Peake vernam, dat de twee pond niet langer betaald werden, en dat het hem zelven evenzeer speet en verwonderde als Grimaldi; met de openhartige bekentenis, dat hij deze handelwijs van de directie zeer laag vond. Grimaldi begaf zich oogenblikkelijk naar zijn vriend Wroughton, meldde hem wat er gebeurd was, en bemerkte dat deze er evenzeer over verwonderd was als hij zelf. Wroughton kon echter niets aan de zaak doen, en Grimaldi ging ongetroost naar huis, waar hij het geheele geval aan zijne vrouw vertelde.

Zij troostte hem met de opmerking, dat zij zonder die twee pond nog wel leven konden, en stelde hem voor, met haar Covent Garden eens te bezoeken. Hij deed het en zij gingen onverwijld naar Dibdin den directeur, dien zij om een biljet verzochten. Deze liet hen binnenkomen, knoopte met Grimaldi een gesprek aan, en vernam spoedig wat er met dezen in Drury-Lane voorgevallen was. Hij liet zich in zeer sterke woorden over de zaak uit en raadde Grimaldi aan, den schouwburg te verlaten en zich aan Covent-Garden te verbinden. Grimaldi vond dit goed en verzocht Dibdin, bij de eerstvolgende vergadering in Covent-Garden er over te spreken.

Denzelfden avond nog ontving hij een briefje, waarin hij verzocht werd den volgenden Maandag ten twaalf ure in Covent-Garden te komen. Hij was er op den bepaalden tijd en vond er den hoofddirecteur Harris met zijn ouden bekende Kemble; laatstgenoemde ontving hem bijzonder vriendelijk en zeide:

„Zoo, Joe, ik zie dus dat gij weer eene verbintenis met mij wilt aangaan."

„Ja, mijnheer," zeide Joe, die hem iets aardigs wilde zeggen, „gij zijt voor mij een levende magneet."

Mijnheer Harris lachte en wenschte den treurspeler geluk met de vergelijking. Kemble vroeg Grimaldi hierop of hij den heer Harris kende, en toen Joe dit ontkennend beantwoord had, stelde hij hem statig aan dezen heer voor, als Jozef Grimaldi, wiens vader mijnheer Harris wel gekend had, een echte tak van den ouden stam en een eerst licht in zijn vak.

Harris voegde hier nog veel vleiends bij, en verzocht Grimaldi, terwijl hij opstond, hem in het naaste vertrek te volgen. Grimaldi deed het, en binnen vijf minuten had hij een contract voor vijf jaren geteekend, dat hij het eerste jaar voor zes pond, het tweede en derde voor zeven en het vierde en vijfde jaar voor acht pond per week in Covent-Garden spelen zou. Behalve dit werden hem nog verscheidene voorrechten toegestaan, zooals de vrijheid, om in het vervolg, evenals vroeger, ook in Sadlers-Wells te mogen spelen. Grimaldi keerde dus vroolijk naar huis terug, want in Drury-Lane had hij nooit meer dan vier pond per week verdiend.

Dienzelfden avond moest hij daar weer voor „Pan" spelen. Toen hij zich voor deze rol gekleed had, ging hij in de groene kamer, die vrij vol was met heeren en dames, waaronder ook Graham zelf. Deze vroeg hem, of het bericht waar was, dat hij een engagement aan Covent-Garden aangenomen had.

„Ja," antwoordde Grimaldi, „en niet voor één, maar voor vijf jaren."

De heer Graham was woedend van spijt en hield eene lange rede voor de tegenwoordig zijnde spelers, waarin hij zich hevig uitliet over „Grimaldi's ondankbaarheid."

Grimaldi hoorde dit alles met de grootste bedaardheid aan, maar hield toen tot zijne verdediging insgelijks eene rede, die in allen gevalle veel bondiger was en waarin hij onder anderen melding maakte van den brief, dien Peake hem had laten zien.

„Van welken brief spreekt gij?" zeide Graham.

„Van dien, waarin gij mijnheer Peake last gegeven hebt," zeide Grimaldi, „mij het geheele jaar de twee pond uit te betalen."

„Als mijnheer Peake u dien brief heeft laten zien," zeide Graham driftig, „dan is mijnheer Peake een gek."

„Mijnheer Peake," zeide Grimaldi in toorn, „is een edel man, een man dien men vertrouwen kan, en die zonder twijfel verontwaardigd is, dat gij hem als deelgenoot in deze lage handelwijs jegens mij gebruikt hebt."

Op deze woorden volgde een tooneel van algemeene verwarring, maar daar Barrymore en verscheidene anderen zich voor Grimaldi verklaarden, behield deze de overhand, terwijl mijnheer Graham, ziende dat hij niet aan het woord kon komen, vertrok. Grimaldi zag echter wel in, dat zijne betrekking met Drury-Lane sedert dit voorval veel onaangenamer en lastiger zou wezen, en verzocht dus tegen den volgenden Zaterdag zijn ontslag. Graham weigerde het, met de verklaring, dat hij zonder hem geen ballet kon geven, en dat hij, wanneer Grimaldi vertrok, hem een proces zou aandoen, wegens het verlies dat hij daardoor zou lijden. Grimaldi echter bleef standvastig en werd hierin door zijn vroegeren schoonvader Hughes niet weinig gesterkt; en zonder zich verder over Drury-Lane te bekommeren, besloot hij een uitstapje naar Dublin te doen, om op het Astley-theater aldaar te spelen.

Deze schouwburg was voor korten tijd gehuurd door zijne vrienden de heeren Dibdin, die bijna al de spelers van Sadlers Wells hadden opgenomen, onder welke ook Bologna met zijn huisgezin. Bologna had op denzelfden dag als Grimaldi Drury-Lane verlaten en zich aan Covent-Garden verbonden. Grimaldi had op dezen tocht veertien pond per week voor zich zelven en twee voor zijne vrouw, behalve de halve ontvangst van een benefiet en de vergoeding van al zijne reiskosten.

Den 9den November trad hij voor de laatste maal in Drury-Lane als Pan op, en den volgenden morgen vertrok hij met zijne vrouw, zonder zijn zoontje, dat te zwak was om hem te volgen, naar Dublin. Het begin van dezen tocht was vrij vervelend, en op zee hadden zij veel te lijden van stormachtig weder, koude, ziekte en allerlei ongemakken die een zeereis gewoonlijk vergezellen. Zij kwamen echter in goeden welstand te Dublin aan en werden daar met veel hartelijkheid door de familie Dibdin ontvangen.

Den 18den November werd de schouwburg geopend. Eenigen tijd, zoolang het fraaie weder duurde, werden hunne voorstellingen met bijzonderen bijval ontvangen, maar zoodra het regenachtig begon te worden bemerkte de eigenaar tot zijn schrik en ontzetting, dat het dak van het gebouw in een allerellendigsten toestand en niet waterdicht was, en toen het eens midden in den nacht begon te stortregenen, waren de bezoekers genoodzaakt in de grootste haast de vlucht te nemen. Het water viel stroomend in het parterre en de loges, en slechts weinigen, die veel belang stelden in de voorstelling, bleven met hunne paraplu's zitten, terwijl anderen hun hoofd met jassen en doeken tegen den regen beschermden; maar de regen drong spoedig door tot op het tooneel, en noodzaakte de spelers de voorstelling te staken. Nu verdwenen ook de nablijvers en in de zaal vernam men niets dan het kletteren van den regen, die het parterre aan eene zee gelijk maakte.

Na dezen avond bleef de schouwburg, met uitzondering van één avond, steeds ledig. Men stelde alle pogingen in het werk om het water te keeren, maar wat men ook deed, het drong bij elke regenvlaag naar binnen en kon niet gestuit worden. Aan een nieuw dak kon niet gedacht worden; behalve 200 pond, zou het zeer veel tijd gekost hebben, daar de meeste spelers met Paschen weer in Sadlers-Wells moesten zijn.

In dezen noodlottigen toestand moest Dibdin naar Londen schrijven om geld. Grimaldi vroeg niet naar zijn salaris, maar zeide, dat hij het wel krijgen zou als zij in Londen zouden teruggekomen zijn, en dat zijn vriend daar zelf den betaaltijd maar moest vaststellen. Dit aanbod werd met dankbaarheid aangenomen.

Toen Jones, de directeur van een anderen schouwburg in Dublin, gehoord had hoe ellendig het met Dibdin en zijn gezelschap in den Astley-schouwburg gegaan was, en oordeelende, dat dit gezelschap hem toch nog schade berokkende, deed hij Dibdin het voorstel het personeel aan zijn schouwburg over te doen tegen dezelfde voorwaarden waarop hij het aangenomen had. Dibdin was met dit aanbod zeer in zijn schik en deelde het aan Grimaldi mede, door wiens invloed hij al de spelers, met uitzondering van twee, die naar Engeland te-

rugkeerden, overhaalde om te doen wat Jones voorgesteld had.

Dientengevolge werd tot aller genoegen aangekondigd, dat het Astley-theater den 1sten Februari gesloten zou worden. Toen echter de laatste voorstelling aldaar afgeloopen was, vroeg Grimaldi hoe het nu met zijn half benefiet was.

„Geef mij voor mijne helft zooveel als gij goedvindt,” zeide Dibdin met een treurigen glimlach.

„Zijt gij met twintig pond tevreden?” vroeg Grimaldi.

„Ja,” was het antwoord.

En nog eene voorstellling werd in Astley-theater aangekondigd. Grimaldi sprak over zijn voornemen met zekeren kapitein Trench, met wien hij eene nauwe vriendschap had aangeknoopt, en met zijn huiswaard. Beiden gaven een karakteristiek antwoord.

„Geef mij honderd loge-biljetten,” zeide Trench, „en laat de twee midden-loges voor mij zelven open; als ik nog meer biljetten mocht noodig hebben, zal ik er om zenden. Hier is intusschen het geld voor de eerste honderd.”

„Geef mij honderd lootjes voor het parterre,” zeide zijn huiswaard; „als ik er meer noodig heb zal ik er om vragen. Hier is het geld er voor.”

Zijne programma's waren tijdig gedrukt en rondgebracht; maar daar hij op den ochtend van den speeldag nog maar weinig kaartjes verkocht had, begon hij onrustig te worden. Het publiek wachtte intusschen af, hoe het weer zou zijn, daar zij zeer goed wisten, dat in een natten nacht een natten schouwburg hen wachten zou. Het geluk was hem echter gunstig, de dag was helder, vroolijk en lief; en het gevolg hiervan was, dat, hoewel er 's morgens ten negen ure nog geen enkele plaats was genomen, behalve de twee loges welke kapitein Trench had besproken, er om een uur in den namiddag geen plaats meer te krijgen was. Toen er in den namiddag geen twijfel overbleef omtrent het weer, stonden er op één tijdstip zestien rijtuigen tegelijk voor zijne deur, welker eigenaars uiterst bevreesd waren te laat te komen.

De ontvangst bedroeg 197 pond, behalve verscheidene geschenken, zooals eene gouden snuifdoos van kapitein Trench, die, alleen in goud, dertig pond waard was.

Van dit geluk maakte Grimaldi gebruik, door zijn vriend Dibdin 100 pond ter leen aan te bieden, die deze in zijn hachelijken toestand zeer goed gebruiken kon. Door deze nieuwe leening kreeg Dibdin eene schuld aan Grimaldi van 169 pond, die hij hem ook eerlijk weinige maanden later terugbetaalde.

Dit benefiet was de laatste voorstelling in den „natten schouwburg,” en den volgenden Maandag verschenen bijna al deszelfs vroegere leden in dien van Jones voor het publiek, waar zij tot aan het einde van Maart met bijzonder goed gevolg bleven spelen.

's Maandags den 29sten Maart verlieten zij Dublin weder, tot groote spijt van allen die zij daar hadden leeren kennen. Grimaldi was er zeer geliefd geweest, uitnoodigingen hadden hem overstroomd, zoowel van de grooten der stad als van kunstgenooten; velen verzochten hem, geregeld dagelijks bij hen te komen eten, anderen zouden zeer teleurgesteld zijn, als hij dien middag niet kwam, en verzochten hem, zelf het etensuur te bepalen. In het kort hij ontving zoovele blijken van vriendschap en gastvrijheid, dat zij zeer verre te boven gingen al wat hij er ooit van gelezen of gehoord had.

Evenals de meeste Engelschen was hij zeer getroffen geweest door de ongelooflijke portie punch, welke de inwoners van Dublin gebruiken kunnen, zonder er ooit duizelig of dronken van te worden. Hij hield het er echter voor dat zij even weinig tegen rum-punch bestand zouden zijn als de Engelschen tegen whiskey-punch, waarvan hij zelf eens zoo duchtig dronken was geweest, dat hij er later altijd een schrik voor had.

Om dit te beproeven gaf hij eens op driekoningen-avond een klein partijtje, waarbij hij zijne vrienden rijkelijk van rum-punch bediende, die overvloedig van brandewijn voorzien was. De proef gelukte volkomen, want zijne gasten hadden nog geen vierde gedeelte van hunne gewone portie gebruikt, toen ze reeds volslagen dronken waren, terwijl zijn huiswaard Davis, die dikwijls zeven glazen whiskey-punch gedronken had en dan naar bed ging, met de

aanmerking, dat men altijd nuchter en matig zijn moest, naar boven moest gedragen worden, na één glas rum-punch gebruikt te hebben. Grimaldi kwam hierdoor tot de overtuiging, dat zijne theorie volkomen juist was, hoewel wij van onzen kant gelooven, dat mijnheer Davis, voordat hij op het partijtje gekomen was, zich met een paar stevige glazen whiskey-punch had versterkt.

EINDE VAN HET ELFDE HOOFDSTUK.



TWAALFDE HOOFDSTUK.

1806—1807.

GRIMALDI KEERT NAAR LONDEN TERUG, BEVRIEST ONDERWEG EN BETAALT BIJ ZIJNE THUISKOMST TWEEMAAL ZIJNE HUUR. — MIJNHEER FARLEY. — GRIMALDI IN COVENT-GARDEN. — OURSON EN VALENTIJN. — OPVOERING VAN MOEDER DE GANS EN HET ONGEHOORDE SUCCES. — GEHEIMZINNIGE GESCHIEDENIS VAN ZES HEEREN EN ZES DAMES.

Het weder was op Joe's terugreis bijzonder slecht. Door een misverstand kreeg hij op de diligence eene plaats buitenop, en toen hij in Red Landford gekomen was, was hij zoo koud en stijf, dat men hem van zijne plaats tillen moest en hij geheel buiten kennis in eene herberg gedragen werd. Zijne voeten werden in brandewijn en andere prikkelende middelen gewasschen; maar er verliepen verscheidene uren voordat hij hersteld was, zoodat hij genoodzaakt was zijne reis naar Londen te staken en achter te blijven.

Toen hij er later aankwam had hij daar eene ontmoeting, die weder ten bewijze strekken kan van zijne stelling, dat hij nooit veel geld gehad heeft, zonder het weder door een of ander ongeluk te verliezen.

Toen hij namelijk eens van eene wandeling door de City terugkwam, was hij niet weinig verwonderd, bij zijne terugkomst twee deurwaarders in zijne beste spreekkamer bezig te vinden, met zijne meubelen te verzegelen en op te schrijven.

„Wat doet gij hier?"

„Wij moeten dezen boedel voor de onbetaalde huishuur verkoopen," antwoordde de deurwaarder, en ging voort zijn bediende te dicteeren: „een spiegel in vergulden lijst, Willem."

Grimaldi doorzocht haastig zijne papieren en toonde den deurwaarder de bewuste quitantie.

Deze zag haar vluchtig door en merkte met verscheidene rechtsgeleerde termen aan, dat de verhuurder zelf maar huurder geweest was en dat de eigenlijke eigenaar, zijn geld niet ontvangen hebbende, besloten had van zijn recht gebruik te maken en alles in beslag te nemen wat in zijn huis te vinden was. Grimaldi liep haastig naar zijn vriend Hughes, die hem zeide, dat hij de som (84) pond wel ten tweeden male zou moeten betalen, als hij zijne meubelen niet wilde verliezen. Hij betaalde dus en de deurwaarders vertrokken.

Den volgenden morgen kwam de eigenaar zelf bij hem en groette hem vriendelijk. Grimaldi, die hem vroeger nooit gezien had, zeide:

„Mijnheer, ik heb de eer niet — of zijt gij misschien de eigenaar, die mij tweemaal de huur heeft laten betalen?"

„Ja, mijnheer," was het antwoord, „ik moet bekennen, dat ik die ben. Ik ben hier gekomen om met u een nieuw huurcontract te maken, waardoor gij in het vervolg voor dergelijke schade zult bevrijd blijven."

Grimaldi was hiermede bijzonder tevreden, las het contract, dat zijn bezoeker had medegebracht, vluchtig door, teekende het en betaalde de kosten.

Eenige dagen later zond zijn huisheer hem

echter een briefje, met bericht, „dat, volgens hun gemaakt contract, de eigenaar zoowel als de huurder de vrijheid had, de huur op te zeggen zoodra het hem behaagde; hiervan maakte hij bij deze gelegenheid gebruik, en de heer Grimaldi kon onmiddellijk vertrekken of eene hoogere huur betalen.” — Hij moest tot het laatste besluiten, en dus behalve de 84 pond en de kosten der huurcontracten nog eene verhoogde huur aan zijn schandelijken huisheer betalen.

Het engagement van Grimaldi aan Sadlers-Wells liep in dit jaar ten einde. Hij verbond zich opnieuw voor drie jaar tegen een wekelijksch inkomen van 12 pond en jaarlijks twee benefieten. Het ballet, dat daarin opgevoerd werd, heette „harlekijn en de veertig maagden,” en onderscheidde zich door een liedje, „ik en Neddy,” dat Grimaldi zong en spoedig overal op de straten gehoord werd. In dezen tijd kreeg hij verscheidene geschenken, waaronder vooral een horloge melding verdient, op welks wijzerplaat hij zelf afgebeeld was, dat liedje zingende.

Den geheelen zomer van dit jaar begonnen de voorstellingen in Sadlers-Wells met het ballet, en hierdoor had Grimaldi voor het eerst zijns levens al zijne avonden vrij; want vroeger had hij bijna altijd van ’s avonds zes tot twaalf ure aan dien schouwburg moeten zijn. Het was hem dan ook zoo vreemd, dat hij dikwijls met dezen tijd geen raad wist en door de verlichte straten wandelde, terwijl hij zich verwonderde daar te zijn.

Toen Drury-Lane in October geopend werd, leerde hij een zekeren Farley [1]) kennen, met wien hij eene nauwe vriendschap aanknoopte. Deze heer vroeg hem in welke rol hij in Covent-Garden wilde optreden.

Grimaldi meende, dat Scaramouche het best zou zijn. Farley maakte hem echter opmerkzaam op de rol van Ourson, en Grimaldi nam die gewillig op zich, omdat Ourson en Valentijn altijd zeer gezocht was geweest door het Londensche publiek. Hij was echter niet weinig bezorgd voor den goeden afloop van zijne nieuwe rol, hoewel Farley hem zooveel mogelijk met raad en daad behulpzaam was en zelf de rol van Valentijn op zich nam.

Het werd intusschen levendig toegejuicht en trok elken avond een talrijk publiek, totdat het eindelijk met Kerstmis door een nieuw ballet vervangen werd. Grimaldi verzekert, dat Ourson de moeielijkste rol was, die hij ooit gespeeld heeft, door de vele verschillende gemoedsbewegingen en driften, die hij daarin moest voorstellen en die zijn geest evenzeer als zijn lichaam afmatten. Meermalen speelde hij deze rol, zoowel binnen als buiten Londen, maar altijd had de rol dezelfde uitwerking op hem.

Zoodra het gordijn na den afloop van het eerste bedrijf gevallen was, waggelde hij naar een klein kamertje achter de coulissen, en barstte daar, terwijl hij zich in een stoel liet neervallen en zijn gevoel niet langer bedwingen kon, in een stroom van tranen uit; somtijds schreeuwde en stampte hij daarbij zoo zenuwachtig en akelig dat de omstanders bevreesd waren, dat hij bij het tweede bedrijf niet in staat zou zijn zijne rol te vervullen. Hij liet zich echter nooit wachten, want hoe groot ook zijne vermoeidheid en uitputting zijn mochten, de vrees voor te laat komen gaf hem steeds tijdig zijne krachten terug; — een belangrijk voorbeeld van de macht der gewoonte, die hem deed zegepralen over eene zwakheid, die hij niet kon overwinnen, hoe dikwijls hij ook dezelfde rol speelde.

Zijn Ourson maakte een ongewonen en duurzamen indruk op de toeschouwers, en mannen van naam in de letterkunde en in de tooneelwereld legden een hoogst gunstig getuigenis af van de wijze, waarop hij dezen persoon voorstelde.

„Ourson en Valentijn” werd met Kerstmis vervangen door „Moeder de Gans,” dat zulk een opgang bij het publiek maakte als nooit vroeger een ballet gemaakt had.

De directie van Drury-Lane echter, die wel gemerkt had, dat er in Covent-Garden iets nieuws te verwachten was, had een zekeren Montgomery tot clown aangenomen, die vroeger in het circus eenigen opgang gemaakt had. Zij kondigden drie dagen voor Kerstmis een nieuw

1) Deze Farley schreef en regelde balletten en speelde ook somtijds zelf daarin mee; hij had echter altijd ernstige rollen en verstond bijzonder goed de kunst om stijf en bewegingloos te blijven staan en daardoor de aandacht van het publiek tot zich te trekken.

stuk aan; maar hoewel er goede tooneelen en vroolijke grappen in voorkwamen, er was weinig leven en gang in, en het publiek gaf reeds voordat het half geëindigd was zijn misnoegen door sissen en fluiten te kennen. Grimaldi en Bologna waren er bij tegenwoordig en het was een ware triomf voor hen, want sedert jaren was nooit iets dergelijks in Drury-Lane gebeurd.

Zij moesten denzelfden avond op eene nacht-repetitie in Covent-Garden zijn, waar men niet weinig bezorgd was voor de goede ontvangst van „Moeder de Gans," die bijna van allen glans verstoken en volstrekt niet schitterend was. In het laatste tooneel, dat in balletten gewoonlijk door pracht uitmunt, was geen schijn van goud te bespeuren, behalve het weinige klatergoud, waarmede het kleed van den harlekijn gestikt was.

Men had echter gedwaald: het werd met de uitbundigste toejuichingen ontvangen en twee en negentig avonden achtereen vertoond. De toeloop was ongeloofelijk, en zoolang het gegeven werd was de schouwburg, weinige oogenblikken nadat de deuren geopend waren, steeds propvol. Een nieuw bewijs van het slechte oordeel van tooneelspelers in dergelijke zaken.

Grimaldi echter hield staande, dat het ballet dien bijval niet verdiende; hij oordeelde, dat het te weinig onderhoudend en flauw was, en dat zijne rol daarin de slechtste was, die hij ooit vervuld had.

Het is niet onwaarschijnlijk, dat het uitmuntende spel van Grimaldi en Bologna zeer veel tot het welslagen bijdroegen. Den 9den Juni werd het voor de twee en tachtigste maal gegeven en ditmaal ten voordeele van deze twee vrienden. Het bracht toen de som op van 680 pond.

In dezen tijd kwam Grimaldi op eene zonderlinge wijze in betrekking met eenige vrienden en bekenden.

Op zekeren morgen van het jaar 1807 liet zich een heer bij hem aanmelden. Hij werd terstond binnengelaten, en Grimaldi verwonderde zich niet weinig toen hij Mackintosh voor zich zag, die zich zeer behendig over zijne grap wist te verontschuldigen en op de innemendste wijze om verschooning vroeg.

Grimaldi verzocht hem vriendelijk, niet verder hierover te spreken, en Mackintosh vertelde hem, dat zijne moeder hare herberg verkocht en het land verlaten had, en dat hij nu zaken in Londen deed en een huis in Throgmorton-Street woonde.

Hij was net gekleed en zijne manieren waren beschaafder dan toen hij met het bombazijnen buis in zijn karretje reed. Daarenboven had hij zijne gasten hartelijk ontvangen en behoorlijk onthaald, en Grimaldi noodigde hem tegen den volgenden Zondag ter maaltijd. Hij kwam, werd spoedig de lieveling van het gezin, en op zijn verzoek gaf Grimaldi hem met zijne vrouw een tegenbezoek in de City, waar zijn huis hoogst eenvoudig maar smaakvol ingericht was. Het zag er bij hem uit alsof hij drukke zaken had.

Omtrent een maand later kwam hij weder des morgens bij Grimaldi, met het bericht, dat een zijner vrienden, die in Charlotte-Street woonde, zeer verlangend was hem te leeren kennen, en hem dus uitnoodigde dien avond, als hij van den schouwburg kwam, bij hem te komen doorbrengen. Grimaldi, die vele dergelijke uitnoodigingen kreeg, sloeg deze eerst af, zeggende, dat hij liever verkoos zijn avonden thuis bij zijne vrouw door te brengen. Mackintosh echter drong sterk op zijne uitnoodiging aan, verzekerde Grimaldi dat zijne vrienden in Charlotte-Street menschen van fortuin en aanzien waren, die hem in vervolg van tijd van dienst konden zijn, en bracht zijn vriend zoo ver, dat hij beloofde op een bepaalden avond te zullen komen.

Toen op dien avond de voorstelling in Sadlers-Wells afgeloopen was, liet hij zich met een rijtuig naar de woning brengen, die Mackintosh hem beschreven had. De koets hield stil voor een huis, dat er prachtig uitzag en in een verheven stijl gebouwd was. Grimaldi, die niet kon denken dat de vrienden van Mackintosh rijk genoeg zijn zouden om er zulk eene woning op na te houden, meende dat zijn koetsier zich vergist had; maar terwijl hij onderzoek hiernaar deed, kwam Mackintosh zelf, zeer keurig gekleed, uit het huis te voorschijn, en geleidde hem naar een schitterend verlichte eetzaal.

Alles in huis was met de grootste pracht ingericht; de ruime zalen waren luisterrijk behangen en smaakvol versierd; zwierige kandelaars prijkten aan den muur; rijke kleeden waren over den grond gespreid en de meubelen

waren zoo weelderig mogelijk. De maaltijd leverde alles op, wat het verhemelte streelen en prikkelen kon; de kostelijkste wijnen schitterden hem te gemoet.

Aan de tafel zaten twaalf personen, zes heeren en zes dames, die hem als getrouwde lieden werden voorgesteld. De huisheer en huisvrouw, mijnheer en mevrouw Farmer, ontvingen hem met de grootste vriendelijkheid en minzaamheid. Al de leden van het gezelschap waren met smaak gekleed; de dames droegen kostbare juweelen, en de knechts waren in een schitterende livrei gekleed. Dit alles was zoozeer buiten Grimaldi's verwachting, dat hij zich moeielijk kon verbeelden dat alles waarlijk zoo was. De beleefdheid der heeren, de aardige voorkomendheid der dames en de aangename prikkeling van spijzen en dranken brachten hem echter weldra weder tot zich zelven.

De nacht verliep onder praten, drinken, eten en zingen, en Grimaldi dacht niet aan zijne woning voordat het vijf ure geslagen had. Het verhaal van al wat hij gezien en gehoord had verbaasde zijne vrouw niet weinig; maar de herinnering verbaasde hem zelven nog meer. Mackintosh kwam eenige dagen later terug, vroeg hem of hij zich vermaakt had, verheugde zich toen Grimaldi bevestigend hierop antwoordde, en verzocht hem weder tegen den volgenden avond.

Grimaldi bracht al zijne vroegere bezwaren hiertegen in en zeide dat hij niet gaarne buiten noodzakelijkheid zijne vrouw den geheelen avond alleen liet; maar Mackintosh had hiervan bericht gegeven aan zijne vrienden, en mevrouw Farmer had hem opgedragen haar tegelijk met haar echtgenoot uit te noodigen.

Nu kon Grimaldi er niets meer tegen inbrengen. Den volgenden avond ging hij met zijne vrouw naar Charlotte-Street en vond daar dezelfde heeren en dames, dezelfde kandelaars, lichten, livreien en al wat hij bij de vorige gelegenheid gezien had, en wat het voornaamste was, ook de maaltijd was even keurig.

Hij kwam er later nog verscheidene malen, en de zes heeren en dames zouden Grimaldi een tegenbezoek brengen; waarover zijne vrouw, die niet zoovele lepels, lichten en knechts, en volstrekt geene zilveren kandelaars had, niet weinig bezorgd was. De bewoners van Charlotte-Street waren intusschen beleefd genoeg om te zeggen, dat zij nooit een aangenamer avond hadden doorgebracht.

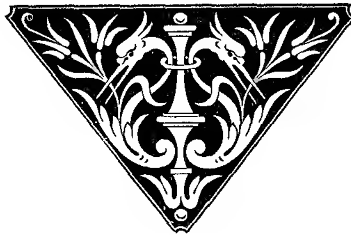
Er was bij dit alles echter iets geheimzinnigs, dat Grimaldi evenmin als zijne echtgenoote kon oplossen. Het scheen dat deze zes paren door niets anders dan vriendschap aan elkander verbonden waren, en toch waren ze altijd bij en met elkander en was er nooit een vreemde bij hen. Altijd vond hij weder dezelfde zes heeren en dames en nooit vond hij iets veranderd, behalve de kleeding. Ook schenen zij volstrekt niets te doen te hebben, en dikwijls vond hij iets stuitends in de aardigheden der heeren en dames, hoewel hij niet uitdrukken kon wat het eigenlijk was. Grimaldi zag wel, dat zij eene geheel andere manier van doen hadden dan de heeren die dikwijls in Covent-Garden kwamen, maar hoe lang hij er ook over nadacht, hij werd het niet met zich zelven eens. Zijne vrouw dacht er eveneens over; maar hoewel zij lang en breed over de zaak spraken, zij konden er geene oplossing van vinden.

Eens toen hij weder den avond met hem doorgebracht had, zeide hij, voornemens te zijn over eenige weken in Woolwich te spelen op het benefiet van zijn vriend Lund. Farmer stelde hierop onmiddellijk voor, dat zij allen met hem zouden meereizen en dan na afloop der voorstelling aldaar gezamenlijk een maaltijd gebruiken; waarin allen genoegen namen behalve een dien men steeds met den vreemden naam van Jones aansprak en die dienzelfden avond eene samenkomst met een edelman had.

De andere vijf heeren pasten op hun tijd en reisden in gezelschap van Grimaldi en Mackintosh naar Woolwich, waar zij, na met elkander het middagmaal gebruikt te hebben, gezamenlijk naar de komedie gingen. In hunne loge vielen zij niet weinig in het oog; zij spraken luid, applaudisseerden onophoudelijk, en hunne schitterende kleeding wekte niet alleen bij het publiek, maar ook onder de acteurs veel opzien. Na den afloop der voorstelling gebruikten zij met elkander een vriendschappelijk souper en den volgenden morgen keerde mijnheer Farmer met de vier andere heeren in eene barouchet naar Londen terug, terwijl Grimaldi, Mackintosh en eenige andere tooneelkunstenaars verkozen den weg te voet af te leggen.

Grimaldi ondervroeg op den terugweg Mackintosh omtrent den stand, de betrekkingen en de plannen zijner zes vrienden; maar deze wist ze allen behendig te ontwijken en zeide alleen maar, dat zij zeer rijk waren. Eenige dagen later kwam hij bij Grimaldi ten eten. De echtgenooten deden hem bij die gelegenheid allerlei listige vragen om achter het geheim te komen; maar alles bleef tevergeefs, totdat eindelijk eene bijzondere omstandigheid, die in het volgende hoofdstuk zal verhaald worden, hunne oogen opende.

EINDE VAN HET TWAALFDE HOOFDSTUK.



DERTIENDE HOOFDSTUK.

1807.

HET GEHEIM WORDT OPGEHELDERD IN HOOFDZAAK DOOR DE BEMOEIINGEN VAN DEN ALDERMAN HARMER — HET KARAKTER VAN DE ZES HEEREN EN DE ZES DAMES VOLDOENDE AAN HET LICHT GEBRACHT. — DE BESCHULDIGING VAN MACKINTOSH WEGENS HUISBRAAK. — DE GEVOLGEN.

Omtrent drie weken waren verloopen sedert het laatste diner in Throgmorton-Street, zonder dat de zes heeren of de zes dames iets van zich hadden laten hooren of zien, toen, terwijl Grimaldi in de spreekkamer zat te lezen, een vreemd heer werd aangediend. Daar Grimaldi gewoon was veel bezoek te krijgen van menschen, die hem geheel onbekend waren, verzocht hij den vreemden heer plaats te nemen, en na eenige alledaagsche aanmerkingen over het nieuws van den dag en het weder, vroeg hij hem, waaraan hij de eer van zijn bezoek te danken had.

„Wel, mijnheer Grimaldi," antwoordde de onbekende, terwijl hij zijn hoed op den grond zette, alsof hij lang meende te blijven, „de oorzaak van mijn bezoek is zeer eigenaardig. Misschien is het best u eerst te vertellen wie ik ben. Mijn naam is Harmer."

„Harmer?" zeide Grimaldi, terwijl hij de namen herdacht van al de tooneelspelers die hij ooit gekend had.

„James Harmer van Hatton-Garden," herhaalde de ander. „De reden van mijn bezoek is, dat ik u wilde spreken over eene zeer onaangename zaak."

Ofschoon de manieren van den vreemdeling bedaard en fatsoenlijk waren, was er iets plechtigs in zijn wijze van spreken, dat Grimaldi plotseling in eene zenuwachtige onrust bracht. Geheel ontsteld verzocht hij hem dat hij zoo vriendelijk zou zijn hem zoo duidelijk mogelijk den aard van zijne boodschap mede te deelen.

„Om dan dadelijk ter zake te komen," zeide Harmer, „kent gij zekeren heer Mackintosh?"

„Ja zeker!" antwoordde Grimaldi, terwijl zijne gedachten van Throgmorton Street naar de zes heeren en dames in Charlotte-Street vlogen. „Ja zeker ken ik hem."

„Op dit oogenblik," zeide Harmer plechtig, „loopt hij groot gevaar zijn leven te verliezen."

Grimaldi kwam plotseling op de gedachte, dat zijne bezoeker een dokter was, zeide daarom dat hem dit zeer speet, en vroeg hem hoelang hij was ziek geweest en wat zijne ziekte was.

„Zijne lichamelijke gezondheid is goed genoeg," hernam de heer Harmer met een glimlach. „Gedurende mijne ambtelijke loopbaan, mijnheer Grimaldi, heb ik menigeen in blijkbaar levensgevaar gezien, die evenwel eene volmaakte gezondheid genoot." Grimaldi zeide te veronderstellen dat zijn bezoeker sprak van gevallen waarin de patiënt plotseling was gestorven. Mijnheer Harmer beaamde dit en zeide tevens, reden te hebben om te denken, dat de heer Mackintosh den een of anderen morgen al zeer plotseling zou weggerukt worden.

„Het doet mij innig leed zulks te hooren," zeide Grimaldi, „maar ik bid u, maak mij zon-

der terughouding met zijn toestand bekend; gij kunt mij vrijelijk alles zeggen. Van welken aard is zijne ongesteldheid? Hoe noemt gij die?"

„Inbraak," antwoordde mijnheer Harmer kortaf.

„Inbraak!" riep Grimaldi uit, terwijl hij van het hoofd tot de voeten beefde.

„Niets minder dan dat," hernam mijnheer Harmer. „De toedracht der zaak is eenvoudig deze: Mackintosh wordt beschuldigd eene inbraak bedreven te hebben te Congleton in Cheshire; ik ben zijn advocaat. De bewijzen tegen hem zijn zeer sterk, en als hij schuldig wordt bevonden, hetgeen ik moet bekennen dat mij zeer waarschijnlijk voorkomt, dan wordt hij ongetwijfeld opgehangen."

Dit bericht trof Grimaldi zoozeer, dat hij in zijn stoel viel alsof hij door een geweerschot was getroffen, en er verliep eene geruime poos voordat hij genoegzaam hersteld was om het gesprek voort te zetten. Zoodra hij hiertoe in staat was, haastte hij zich te verklaren, dat hij Mackintosh steeds voor een eerlijk man had aangezien, daar hij anders zeker zorgvuldig allen omgang met hem vermeden zou hebben.

„Sedert lang is hij niets minder dan een eerlijk man geweest," zeide mijnheer Harmer, „ofschoon hij zich nu schijnt te willen beteren; in allen gevalle ben ik echter overtuigd, dat juist deze inbraak niet door hem bedreven is."

„Goede God!" riep Grimaldi uit, „en het is toch waarschijnlijk dat hij er voor gehangen zal worden?"

„Het is zeker," zeide Harmer, „tenzij wij een alibi kunnen bewijzen. Er is maar één man die zulks in zijne macht heeft, en die man zijt gij zelf, mijnheer Grimaldi."

„Dan kunt gij over mij beschikken," zeide deze.

In een lang, voor Grimaldi zeer belangrijk onderhoud, dat hierop volgde, vernam hij, dat de inbraak was gepleegd op den 13den Maart, denzelfden avond dat hij voor het benefiet van Lund te Woolwich gespeeld had, waarna hij met Mackintosh en diens gezelschap een maaltijd had gebruikt.

Deze toevallige gebeurtenis was natuurlijk van het hoogste gewicht voor den cliënt van mijnheer Harmer. Grimaldi beloofde hem dan ook, des vereischt, eene beëedigde verklaring van de zaak af te leggen, waarna de advocaat hem goeden dag wenschte en vertrok.

Toen weinige dagen daarna Mackintosh op borgtocht werd vrijgelaten, bezocht hij Grimaldi, om hem zijne dankbaarheid te betuigen voor de bereidvaardigheid, waarmede hij er in had toegestemd om zijn belangrijk getuigenis af te leggen.

Maar deze wenschte, na al wat hij van mijnheer Harmer gehoord had, natuurlijk niet verder met hem in aanraking te komen. Eenerzijds echter gedreven door zijn van natuur vriendelijken aard, die hem niet toeliet den man meer harde woorden toe te voegen dan noodig was bij zijne samenkomst, die bovendien van diens zijde geheel vrijwillig was, en anderzijds door zijn verlangen om eenige weinige vragen te doen betreffende de twaalf heeren en dames, verborg hij zijn tegenzin en bood hem eenige ververschingen aan, welke hij aannam. Daarop zeide hij:

„Ik kan niet onderstellen, mijnheer Mackintosh, dat gij aan eene daad van dezen aard schuldig zijt, want gij hebt vele omstandigheden in uw voordeel. Want behalve mij zelven, die maar een tooneelspeler ben en voor mijn brood werk, kunt gij menschen van aanzien en ontwijfelbaar gewicht tot getuigen van uw alibi bijbrengen. Mijnheer Farmer en zijne vrienden, bij voorbeeld, zouden ongetwijfeld een groot aanzien hebben bij het Gerechtshof."

Het gelaat van Mackintosh onderging op het hooren van deze woorden eene zeer merkbare verandering. Hij schudde hevig met zijn hoofd en scheen bijzonder tot lachen geneigd.

Grimaldi, die op het punt van wereldsche zaken het eenvoudigste wezen was dat ooit geleefd heeft, bleef op een antwoord wachten, maar ziende, dat zijn bekende niet sprak, vervolgde hij: „En behalve dat — de dames. Mijn hemel! de verschijning der echtgenooten van die heeren zou bijna genoeg zijn om u terstond te doen bevrijden."

„Mijnheer Grimaldi," zeide Mackintosh, met eene kleine trilling in zijne stem, die, in spijt van zijn ernstigen toestand, ontstond door eene opkomende neiging tot lachen. — „Mijnheer Grimaldi, geen dezer vrouwen is getrouwd."

Grimaldi staarde hem ongeloovig aan.

„Geen enkele," zeide Mackintosh; „zij gaan

slechts door voor getrouwde lieden — maar inderdaad zijn zij het niet."

„Hoe durfdet gij het dan wagen." riep Grimaldi, terwijl hij boos scheen te worden, „mijne vrouw bij hen te noodigen en mij over te halen om haar daarheen te brengen?"

„Het spijt mij zeer dat ik het gedaan heb," zeide de man nederig.

„Dan zal ik u iets zeggen," viel de ander hierop in, „ik wil niet langer om den tuin geleid worden; thans is het geen tijd voor geheimzinnigheid en bedrog, en het is ook in uw voordeel, mij niets dan de zuivere waarheid te vertellen. Ik verzoek u nu, zonder omwegen te zeggen, wat en wie die menschen zijn, en waarom gij uw hoofd hebt geschud toen ik u sprak van hen als getuigen te gebruiken."

„Mijnheer Grimaldi," hernam de man, schijnbaar zeer deemoedig, „zij zouden niet komen al werden zij daartoe opgeroepen, en zelfs al deden zij het, dan zou het mij meer kwaad- dan goed doen, zij zijn bij het gerecht zeer bekende personen."

„Hoe, bij het gerecht bekend!" riep Grimaldi uit.

„Maar al te zeer, mijnheer!" zeide Mackintosh, „aartsbooswichten, allen, zonder onderscheid."

„Wat! ook Farmer?"

„Hij werd ter dood veroordeeld in het gerechtshof van Old-Bailey, en begenadigd toen hij onder de galg stond."

„En Williams?"

„Is een vervalscher van geschriften."

„En Jesson?"

„Hij en Barber zijn beiden huisbrekers."

„En die man die er zoo joodsch uitziet — ik ben den naam van den schurk vergeten — dezelfde die Kolly's liedjes zong — wat is die?"

„O, die helpt de valsche stukken in de wereld; hij heeft al driemaal te pronk gestaan."

„Er is er nog een, dien ik nog niet genoemd heb — die jonge, Jones — wat is die, een moordenaar?"

„Neen, mijnheer, hij is maar een inbreker," antwoordde Mackintosh. „Herinnert gij u niet, mijnheer Grimaldi, dat hij niet bij de partij te Woolwich wilde wezen?"

„O ja, zeer goed."

„Welnu, mijnheer, om u de waarheid te zeggen, hij ging denzelfden dag, dat de partij bepaald was, naar Cheshire, en hij is de man die toen de daad verrichtte, waarvan ik beticht word. Hij was de inbreker. Ik heb het vandaag eerst ontdekt; maar ofschoon ik het weet, kan ik het nu niet bewijzen, en al die lieden uit Charlotte-Street doen hun best om mij schuldig te doen verklaren en den eigenlijken dader, die meer bij hen gezien is dan ik, te redden."

De opsomming van al deze gruweldaden, de gedachte van met zulke ellendelingen nauw verbonden te zijn geweest, en de vrees van zijne onschuld met hunne misdaden te zien saamgesmolten, overstelpte Grimaldi geheel. Hij was eenige minuten geheel verstomd, maar eensklaps met een onbedwingbare woede opspringende, greep hij Mackintosh bij de keel, vragende hoe hij hem onder voorwendsel van zijn vriend te zijn, onder zulk een troep gauwdieven had durven brengen.

De man, door deze onverwachte opwelling van gramschap ontsteld, viel op de meest verslagene wijze op de knieën, smeekte om erbarmen en betuigde berouw.

„Antwoord mij op ééne vraag," zeide Grimaldi, terwijl hij hem losliet, „geef mij een klaar en onbewimpeld antwoord, want alleen door waarheid te zeggen kunt gij van mijne zijde op zachtheid rekenen; welke reden hadt gij om mij in gezelschap van die mannen en vrouwen te brengen, en waarvoor hadden zij mij noodig?"

„Bij den hemel, ik wil u de waarheid zeggen," antwoordde Mackintosh, „zonder de minste poging om het geringste voor u te verbergen. Zij waren van gedachte, dat gij zeer aardig in gezelschap zoudt zijn, en toen zij mij hoorden zeggen dat ik u kende, lieten zij mij geen rust voordat ik beloofde u in het huis in Charlotte-Street te brengen; ik stemde ten laatste hierin toe, onder bepaling (dat verzeker ik u bij mijne ziel), dat u nimmer eenig leed zou worden gedaan, en dat hunne ware betrekking bepaaldelijk voor u zou verborgen blijven. Gij voldeedt volkomen aan hunne verwachting, zij vermaakten zich bijzonder met uwe liedjes en geschiedenissen en ik moest beloven u terug te brengen. Dat is de volle waarheid."

Hoewel deze verklaring hem bevrijdde van de verschrikkelijke vrees betrekkelijk het doel

dat deze personen gehad konden hebben om hem in hun gezelschap te verzoeken, was het toch eene bittere gedachte voor hem, de hanstworst geweest te zijn voor een troep roovers en vagebonden. Toen deze gedachte bij hem oprees, Mackintosh was wijs genoeg zich te verwijderen, zoodra zijne bekentenis was afgeloopen.

Omtrent eene week na dit bezoek zat Grimaldi aan het ontbijt, toen zijne dienstmaagd eene dame aandiende, en tot zijne verwondering nie-



OP ZIJN RUG DROEG HIJ EEN MAND MET KNOLLEN EN WORTELS EN HIJ HAD ONDER DEN EENEN ARM HET VARKEN. (Blz. 92).

maakte zij hem bijna dol van gramschap.

Niet gewoon om zijne driften den vrijen loop te laten, was thans echter het uitwerksel van zijne vlaag van gramschap zóó hevig, dat het uren duurde voordat hij er van hersteld was.

mand anders dan mevrouw Farmer het vertrek binnentrad. Nadat zij zeer bedaard en vrijpostig had plaats genomen, zeide zij, zoodra de meid het vertrek verlaten had:

„Wel, Grimaldi, daar is Jack Mackintosh

aardig in de val geloopen, vindt gij niet?"

„Dat heeft hij inderdaad," zeide Grimaldi met groote verwondering, „en het doet mij zeer leed."

„Hemel! dat meent gij niet," hernam de dame. „Ik ben niet zoo gevoelig. Iedereen krijgt natuurlijk eens een beurt, en Jack heeft lang vrij geloopen."

Daar het nu blijkbaar was dat de troep, alle hoop verloren hebbende om langer verborgen te blijven, Grimaldi voor een der hunnen wenschte te doen doorgaan en het den schijn wilden geven alsof hij reeds lang met hun eigenlijk handwerk was bekend geweest, besloot hij een beslissenden stap te doen. Zoodra dus de dame opgehouden had te spreken, zeide hij: „Ik was dwaas en blind genoeg, mij te laten verleiden om met u en de uwen in gezelschap te komen. Ik heb vele redenen om deze gebeurtenis bitter te betreuren, en wel voornamelijk omdat ik daardoor gemeenschap had met zulk volk, en thans gedwongen ben om jegens eene vrouw met ongewone onvriendelijkheid te handelen. Daar mij echter niets anders overblijft, verzoek ik u, de goedheid te willen hebben om aan de heeren en dames, die ik het ongeluk had in Charlotte-Street te ontmoeten, te zeggen, dat ik hen verbied zich ooit weer hier te vertoonen, daar ik niet verlang hen weer te zien en veel minder te spreken."

De meid was intusschen op zijn vroeger roepen binnen gekomen, en hij vervolgde, tot deze sprekende:

„Zoodra deze juffrouw van hare wandeling zal uitgerust hebben, moet gij haar de deur wijzen, en voortaan zorg dragen om haar, noch een van degenen, die vroeger wel gewoon waren met haar hier te komen, weder binnen te laten."

Met deze woorden verliet hij het vertrek; de dame verwijderde zich spoedig daarna, en Grimaldi was blijde van haar gezelschap ontslagen te zijn.

Sadlers-Wells opende het jaar 1807 met een nieuw stuk, waarin hij in een nieuw karakter optrad. Dit stuk was intusschen niet gelukkig, daar het maar tien avonden volhield. In het daaropvolgend stuk had hij eene voorname rol te vervullen, en hij moest zich daarenboven elken avond nog haasten om naar Covent-Garden te komen, ten einde daar als clown werkzaam te zijn in „Moeder de Gans", welke pantomime daar nog steeds met de grootste belangstelling werd bezocht. Men kan dus begrijpen, dat hij veel vermoeienis leed gedurende de drie maanden, dat de beide komedies te gelijk open waren.

In Juli van hetzelfde jaar gebeurde er in Sadlers-Wells iets, dat geruimen tijd naderhand nog het onderwerp was van al de gesprekken in de buurt. De zaak droeg zich op de volgende wijze toe.

George Harris, kapitein van de Marine (die verwant was aan den heer Harris van Covent-Garden, en dien Grimaldi ook eenigszins kende), was pas van eene lange reis in Engeland teruggekeerd. Het scheepsvolk afbetaald zijnde, begaf hij zich gedeeltelijk naar Londen, om zich daar, volgens matrozen-manier, een weinig te vermaken.

Sadlers-Wells was toen eene bekende verzamelplaats van pikbroeken, en deszelfs bovenste gaanderij was dikwijls alleen door hen geheel ingenomen. Een groot gedeelte van het scheepsvolk van Harris verzamelde zich op zekeren avond op deze plaats. Onder hen was er een, die sedert vele jaren doofstom geweest was, en die door zijne makkers op de voorste rij geplaatst werd. Grimaldi was dien avond bijzonder in zijne kracht, en schoon het gansche publiek in eene aanhoudende lachbui verkeerde, scheen toch niemand meer genoegen van zijne geestigheden te hebben dan deze arme jongen. Een zijner makkers, die bijzonder goed de vingertaal verstond, vroeg hem hoe het hem beviel, waarop de doofstomme op dezelfde wijze antwoordde, dat hij nooit in zijn leven zoo iets komieks en pleizierigs had gezien.

Grimaldi's geestige streken werden hoe langer hoe lachverwekkender, en eindelijk keerde de doofstomme (na een lang aangehouden lachen van het gansche publiek, waarin hij zelf hartelijk gedeeld had) zich op eens naar zijn makker die naast hem zat, en schreeuwde, met een vroolijken glans op zijn gezicht: „Wel, wat een duivels grappige kerel is dat!"

„Wel, Jack!" stotterde de ander, terwijl hij verschrikt achteruitsprong, „kunt gij spreken?"

„Spreken!" herhaalde de ander; „wel zeker, spreken en hooren ook."

Toen men dit hoorde, deed de gansche troep

het gebouw van een donderend gejuich weergalmen, en begaf zich na afloop van het stuk in statigen optocht naar Hugh-Middleton, dat dicht in de buurt was, met den herstelden man in het midden, op de schouders van een half dozijn vrienden. Een groote hoop volks verzamelde zich voor de deur, en er ontstond eene groote opschudding, toen het bericht van mond tot mond ging, dat een doofstom man gehoor en spraak had teruggekregen, alleen door de bekwaamheid van Joe Grimaldi.

De herbergierster, denkende dat het Grimaldi zeker aangenaam zou zijn, zijn patient te zien, zeide aan dezen, dat hij morgen eens moest terugkomen, om den acteur te zien die hem zoo had doen lachen. Toen Grimaldi dit hoorde, ging hij op den bepaalden tijd naar de herberg, waar hij den patient in gezelschap van zijne makkers vond, die allen de levendigste belangstelling toonden in de plotselinge herstelling van hun vriend. Tot bewijs van hunne dankbaarheid, onthaalden zij iedereen in het huis. De herstelde, die een verstandig en welopgevoed jonkman scheen te zijn, verhaalde, dat hij in zijne jeugd altijd zeer goed had kunnen hooren en spreken, en dat hij het verlies van die zintuigen had toegeschreven aan de brandende hitte van de zon in dat deel van de wereld, van waar hij nu kortelings was teruggekeerd. Hij verhaalde verder, dat hij den vorigen avond langen tijd een sterken aandrang had gevoeld om zijn genoegen over hetgeen hij op het tooneel zag, aan zijne vrienden mede te deelen, en dat hij bij een zet van Grimaldi, die hem bijzonder had vermaakt, eene geduchte poging had gedaan om zijne gedachten mede te deelen, waarin hij, zoowel tot zijne eigene als tot zijner vrienden verwondering zoo bijzonder goed geslaagd was. De heer Charles Dibdin, die er bij tegenwoordig was, richtte verscheidene vragen tot hem, uit welker beantwoording duidelijk bleek, dat hij de waarheid sprak.

In de maand daaraanvolgende, ontving Grimaldi eene oproeping om bij de zaak van Mackintosh in Stafford te verschijnen. Hij gaf hiervan onmiddellijk kennis aan het bestuur van Sadler's-Wells, en Broadbury, van het Circus, werd als plaatsvervanger aangenomen. Hij begaf zich met den heer Harmer naar Stafford. Den dag na hun aankomst kwam de zaak voor.

De advocaat van den aanklager gaf zich in de beschuldigingsrede de moeite om het getuigenis van Grimaldi vooraf verdacht te maken als die van een gemeen komediant, een kwakzalver, een man, doorkneed van en verkeerende in de afzichtelijkste en laagste snoodheid; als van een man, dien men, als een bekenden systematischen leugenaar, in het minst niet vertrouwen kon! al legde hij ook eene verklaring onder eede af.

Gedurende die fraaie redevoering van dezen vernuftigen man, wiens naam ongelukkig voor het vaderland is verloren gegaan, keek de gevangene den getuige gedurig met angstvolle blikken aan, zonder twijfel bevreesd, dat deze, hetzij door kwade luim of stekeligheid jegens de rechtbank, hetzij door wraakzucht op hem zelven, over wien hij zooveel reden tot klagen had, hem eerder aan den strop dan aan de vrijheid helpen zou, doch zijne vrees was ongegrond. Grimaldi had zich daarheen begeven om te volbrengen wat hij een heiligen plicht noemde, en om, met terzijdestelling van alle persoonlijke belangen, zijn eerlijk getuigenis af te leggen in eene zaak, waarvan het leven of dood eens menschen afhing.

Hij was daarheen gegaan met het voornemen om te spreken op eene wijze, die voor hem zelven en voor de zaak het best paste, en zoo hij al eenige opwekking behoefde om zich bedaard en rustig te gedragen, dan zou hij die juist gevonden hebben in de bijtende spotternijen van de rechtbank, die bij hem de begeerte deden ontstaan om door zijn gedrag te toonen, dat dezelfde persoon, die als clown op een tooneel speelde, zich zeer goed als een gewoon burger kon gedragen.

Er werden niet minder dan negen getuigen tegen den beschuldigde in deze zaak gehoord, welke allen, tot Grimaldi's verwondering en afschuw, bepaaldelijk onder eede verklaarden, dat de gevangene werkelijk de dader was. Zoodra deze gehoord waren werd Grimaldi voor den beschuldigde gehoord. Nadat hij had verzekerd, dat de gevangene met hem te Woolwich in gezelschap was geweest op het oogenblik dat de inbraak plaats had, verhaalde hij verder zoo kort mogelijk al wat op dien dag en avond had plaats gehad.

Hij vermeed zorgvuldig iets aan te roeren wat, slechts op hem zelven of op zijne gevoelens betrekking hebbende, niet volstrekt bij de zaak dienstig was en den gevangene had kunnen schaden, en toonde het aanplakbiljet van dien avond, om te bewijzen dat er geene vergissing in den datum kon plaats hebben. Daarop moest hij een lang en tergend verhoor vol strikvragen ondergaan; maar hij verloor geen oogenblik zijne bedaardheid en week geen haarbreed van zijne vroegere verklaring af. Zijne edelaardigheid en onpartijdigheid vonden dan ook ruimschoots belooning in de bijzonder vleiende termen, waarin het den voorzittenden rechter behaagde zijne gevoelens over de wijze van handelen van Grimaldi te kennen te geven [1]).

Zijne vrouw, die de volgende getuige was, bevestigde volkomen zijne verklaring. Nog twee getuigen moesten verhoord worden toen de voorzitter aan de jury vroeg of men inderdaad meende dat er nog verder getuigenverhoor noodig was, daar hij niet aarzelde te verklaren, dat bij hem de stelllige overtuiging bestond, dat de getuigen ten nadeele zich vergist hadden en dat de aangeklaagde onschuldig was aan het hem ten laste gelegde feit. De jury stemde volkomen met den rechter in en verklaarde Mackintosh onschuldig, nadat de zitting meer dan negen uren geduurd had.

Voordat Grimaldi den volgenden morgen naar de stad terugkeerde, vroeg en verkreeg hij een kort en afzonderlijk gesprek met Mackintosh.

Hij beproefde bij deze samenkomst alle middelen, om het hart van den vrijgesprokene tot besef te brengen van zijn toestand en hem te bewegen het oog te slaan op zijne misdaden, en de onvermijdelijke gevolgen die zijn levenswandel hebben moest, als hij daarin volhardde. De man scheen door deze vermaningen inderdaad zeer getroffen, en betuigde daarvoor zijne innige dankbaarheid. Grimaldi zeide hem hierop, dat er voor het vervolg tusschen hen geen omgang meer kon plaats vinden, maar gaf hem verlof, opdat zijn berouw niet door het verlies van zijn eenigen vriend in gevaar gesteld mocht worden, aan hem te schrijven zoo hij zijne hulp mocht noodig hebben, met de verzekering dat, zoo het in zijne macht stond om hem te helpen, zijne bede nooit ijdel zou zijn. Het strekt eenigermate tot bewijs van de oprechtheid van des mans berouw en van zijne nog niet geheel bedorvene natuur, dat hij nooit van dit verlof gebruik maakte, en Grimaldi alzoo nooit meer iets van hem vernam, evenmin als van de zes heeren en de zes Lucretia's, in wier gezelschap hij zijne vrouw zoo onbedacht gebracht had, zoodat hij op dit punt verder nooit eenige onrust of verdriet ondervond.

---

1) De heer, die het eerst de herinneringen van Grimaldi heeft nagezien, voegde er de volgende aanmerking bij:

„Niemand, die den heer Grimaldi in het publiek heeft hooren spreken, zal denken dat hij in dit opzicht zich zelven onwaardig geprezen heeft. Hij toonde zich daarbij altijd als een man, die, terwijl hij de gepaste achting jegens zich zelven bewaarde, den aangesprokene ook behoorlijken eerbied toedroeg. Een duidelijk voorbeeld hiervan gaf hij steeds wanneer de plotselinge ongesteldheid van een acteur of een ander onvoorzien tooneelongeluk eene toespraak aan het publiek noodig maakte; bij zulk eene gelegenheid placht hij op te treden, en hij maakte het ongeval bekend met zulk eene edele ongedwongenheid en zoozeer met terzijdestelling van alle grimassen en hansworsterij, dat het publiek in weerwil van zijne bespottelijke kleeding en lachverwekkende verschijning, geheel den clown vergat en alleen den edelen man in hem aanschouwde."

EINDE VAN HET DERTIENDE HOOFDSTUK.



AANHANGSEL OP HET DERTIENDE HOOFDSTUK.

EENE INLASSCHING, GEVENDE DE FEITEN DIE BETREKKING HEBBEN OP DEN OMGANG VAN GRIMALDI MET MACKOULL, ALIAS MACKINTOSH EN HET PROCES.

Mackoull was vroeger gedurende twee jaren herbergier te Michaelmas geweest. Hij kocht later de herberg „George" te Hayes in Kent en geeft in zijne verdediging zelf de volgende bizonderheden.

„Ter rechtvaardiging van Grimaldi wil ik in 't kort verhalen wat de aanleiding is geweest van mijn omgang met hem.

Ik zag hem voor het eerst als gast in mijn huis te Hayes, waar hij mij later met zijne vrienden nog dikwijls bezocht.

Eenigen tijd later ontmoette ik hem met zijne vrouw toevallig te Londen en noodigde hun uit, bij mij te komen dineeren, hetwelk zij dan ook aannamen, terwijl hij daarentegen mij verzocht hem eens te komen bezoeken.

Onze geheele verkeering bestond uit niets anders, dan het wederkeerig bij elkaar dineeren, waarbij over niets dan zeer gewone onderwerpen gesproken werd."

Mackoull woonde in „De witte Leeuw", Throgmortonstreet en die toevallige gemeenzaamheid schijnt te hebben geduurd tot 1807, in welk jaar, op den dertienden Maart, Lund een benefiet in Woolwich-Théater had, terwijl de twee Bologna's, Grimaldi en Norman daar den Don Juan zouden opvoeren. Mackoull vergezelde John Bologna van Londen naar Woolwich in den morgen van den dertienden Maart en woonde daar de voorstelling bij. De uitvoering eindigde eerst laat in den avond en het geheele gezelschap, waaronder ook Mackoull, bleef tot twee uur 's morgens bij elkaar Toen vertrok Mackoull, nadat hij Grimaldi beloofd had, den volgenden Woensdag bij hem te komen dineeren.

Het gebeurde echter, dat in den nacht van den twaalfden op den dertienden Maart van de postkoets Edinburgh—Londen een pakket, door de Newark-Bank aan de heeren Kensington in de Lombardstreet verzonden, werd vermist.

Dit pakket bevatte voor een bedrag van 4500 Pond aan Banknoten en wissels betaalbaar te Londen en was, zooals later bleek, gestolen door een zekeren persoon, Treble genaamd, die op den bewusten avond in de postkoets had gezeten en later, om voor ophangen bewaard te blijven, zichzelf van het leven beroofde. Een ontsnapte banneling, Duffield, ontving de wissels en John Knight, een reizend komediant, die onder den valschen naam van Warren te Salisbury en op andere plaatsen Othello en dergelijke rollen vervulde, moest trachten deze wissels, door bedrog of inwisseling, aan den man te brengen. Hij deed dit onder zijn valschen naam van Warren en slaagde daarin met goed gevolg op 17 en 18 Maart op verschillende plaatsen.

Een beschrijving die de bankiers van dezen man gaven, had ten gevolge dat Mackoull, die toevallig veel overeenkomst met dat signalement had, op den derden April in zijn huis „De witte Leeuw" werd gevangen genomen.

Men beschuldigde hem van de postkoets bestolen te hebben en tevens van het aanbieden der wissels.

Hij werd den achtsten voor de rechters gebracht en als verdedigers waren hem toegevoegd de advocaten Alley en Harmer. Bij het derde verhoor op den elfden, werd hij onder allerlei verzwarende omstandigheden schuldig verklaard aan de ten laste gelegde feiten en vele personen bezworen zelfs, dat hij de persoon was die de wissels had aangeboden.

Aldus aangevallen bleef hem niets anders over dan een afdoen alibi te geven, hetgeen hij niet anders kon doen, dan door Grimaldi en zijne vrouw te noemen aangezien deze konden bewijzen dat zij den achttienden Maart bij hem gedineerd hadden. —

De vrouw van Grimaldi had hem om 5 uur verlaten om mede te werken in het oratorium dat dien avond in Covent-Garden gegeven werd, terwijl Grimaldi zelf tot elf uur 's avonds bij Mackoull was gebleven.

Het was dus duidelijk dat hij niet de persoon was, die de banknoten had omgewisseld en tevens bleek uit het getuigenis der twee Bologna's, Grimaldi en Norman en nog vele anderen, dat hij onmogelijk medeplichtig kon zijn aan den diefstal daar hij dien dag bij hen te Woolwich was geweest.

Toen de advocaat van Mackoull deze omstandigheden van hem vernomen had, besloot hij Grimaldi en zijne vrouw te bezoeken en hen als getuigen, indien noodig, op te roepen. Aan dit plan schijnt Harmer dan ook gevolg te hebben gegeven op den dag vóór dat advocaat Alley een alibi voor den beschuldigde zou trachten te geven, want deze gaf Grimaldi en zijne vrouw als getuigen op. —

Hierop kreeg Grimaldi op den dertienden een bezoek van een jongmensch, den zoon van een politieagent, Millar genaamd, die, vergezeld van een bediende van het kantoor uit Bowstreet, Grimaldi wilden overhalen om niet als getuigen op te treden en zij trachtten hem bang te maken met de waarschuwing dat hij een slechten naam zou krijgen.

Niettegenstaande Grimaldi zelf een afkeer van dergelijke zaken had, had dit bezoek geen invloed op zijn besluit om te verhoeden dat iemand onschuldig veroordeeld werd.

Hij verscheen dus wel voor de rechters en legde daar de genoemde getuigenissen af, alsook zijne vrouw. Twee punten waren voldoende in het alibi aangetoond, namelijk dat Mackoull onmogelijk den diefstal kon hebben begaan waarvan hij bij eerste instantie beschuldigd was, omdat de Bologna's, Grimaldi, Norman en anderen konden zweren, en dat ook deden, dat zij dien avond samen te Woolwich waren en wat de beschuldiging van den verkoop en het wisselen der banknoten betreft, ook dit werd behalve door Grimaldi en vele anderen bewezen dat Mackoull dien dag te Londen was. —

Niettegenstaande deze overtuigende bewijzen, hield de advocaat de beschuldiging vol dat Mackoull de schuldige was, daar in een vorige zitting door tal van personen gezworen was, dat hij en niemand anders de persoon was. Bovendien deed de bankier nog eenige zeer verzwarende opmerkingen die zijn zaak nog hopeloozer maakten.

Er hadden nog tal van zittingen plaats, doch door den invloed van het kantoor in Lombardstreet bleef alle getuigenis ten gunste van den beschuldigde zonder gevolg en scheen er voor de hardnekkige vervolging tegen Mackoull aan geen ontkomen meer mogelijk.

Dit had ten gevolge dat hij werd schuldig verklaard aan vijf misdaden: Vier er van waren elk op zich zelf reeds voldoende om ter dood veroordeeld te worden. —

Eindelijk toch, toen hij reeds op het punt stond naar Newgate te worden overgebracht, werd hij door tusschenkomst van Sir Lawrence, een der rechters van Kings-bench, vrijgesproken. —

EINDE VAN HET AANHANGSEL OP HOOFDSTUK XIII.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

1807—1808.

BRADBURY, DE CLOWN. — ZIJNE VRIJWILLIGE OPSLUITING IN EEN GEKKENHUIS OM EEN „ADELLIJKEN" DIEF TE REDDEN. — ZIJNE BEVRIJDING, ZIJN VREEMD GEDRAG, VOLGEND LEVEN EN DOOD. — VREESELIJK ONGEVAL IN SADLERS WELLS. — DE NACHTELIJKE TOCHTEN NAAR FINCHLEY. — UITSTAPJE NAAR BIRMINGHAM. — MIJNHEER MACREADY, DE REGISSEUR EN ZIJNE VREEMDE TOONEELGEREEDSCHAPPEN. — PLOTSELINGE TERUGROEPING NAAR DE STAD.

Zoodra Grimaldi in Londen was teruggekomen, ging hij naar Sadlers-Wells, waar hij echter, tot zijne groote verwondering, van den heer Dibdin vernam, dat zijne diensten voor het oogenblik niet vereischt werden, daar Bradbury voor veertien dagen was aangenomen en thans eerst de helft van dien tijd werkzaam was geweest. Hij voegde er nog bij, dat Bradbury veel opgang gemaakt had en zeer geliefd was geworden.

Dit bericht trof Grimaldi niet weinig, daar hij natuurlijk vreesde dat de plotselinge opgang van den nieuwen gunsteling hem zou kunnen schaden; maar zijne onsteltenis werd nog grooter, toen hij vernam, dat het bestuur verlangde dat zij op Bradbury's benefiet beiden tegelijk zouden spelen. Schoorvoetend stemde hij hierin toe, met de vaste overtuiging, dat het geheele verlies van zijne gunst bij het publiek hiervan het gevolg zou zijn. Toen men in zijne tegenwoordigheid hetzelfde aan Bradbury te kennen gaf, was het blijkbaar, dat ook deze er weinig zin in had — hetgeen juist niet vreemd was. Hij kon het intusschen niet weigeren, daar de beide krachten vereenigd, natuurlijk, eene volle zaal moesten lokken en hij de helft van de ontvangst van dien avond zou ontvangen.

Er werd bepaald, dat beiden den volgenden Zaterdag zouden optreden; Bradbury zou in de drie eerste tooneelen als clown spelen, Grimaldi in de drie volgende, en daarna zou Bradbury het stuk uitspelen. Grimaldi was met deze schikking zoo weinig in zijn schik, dat hij op den morgen van den bepaalden dag tot zijn vriend Lawrence zeide, zeker te weten dat het nu met hem gedaan was, omdat Bradbury hem geheel en al uit de gunst van het publiek had gedrongen.

De uitslag echter bedroog zijne verwachtingen en de daverendste toejuiching begroette zijne opkomst. Hierdoor aangevuurd, verdubbelde hij zijne pogingen en bracht zijne drie tooneelen onder een luid en aanhoudend handgeklap ten einde.

Deze ontvangst verbitterde Bradbury, die nu volgen moest, uitermate, en in zijne pogingen om zijn voorganger te overtreffen, onderging hij zulke nederlagen, dat hij uitgefloten werd en in groote verwarring het tooneel moest verlaten, hoewel men begrijpen kan dat er op zijn benefiet vele vrienden in de zaal waren.

Grimaldi moest in zijne plaats de pantomime afspelen, en de schitterende manier, waarop het afliep, bewees hem genoegzaam hoe ongegrond de vrees was geweest waaraan hij zich

had overgegeven. Toen de pantomime was afgeloopen verklaarde Bradbury openhartig, dat Grimaldi de beste clown was, dien hij ooit gezien had, en dat hij zich wel gewacht zou hebben om met hem te wedijveren, als hij vooruit zijne talenten gekend had.

Bradbury was op zich zelf een zeer goed speler en clown, maar zoo geheel verschillend in karakter van Grimaldi, dat er geene vergelijking tusschen hen was te maken. Hij was meer clown door zijne halsbrekende kunsten dan door zijne geestigheid. Zoo sprong hij onder anderen boven van de coulissen op het tooneel, en voerde meer dergelijke gevaarlijke kunsten uit. Hij had altijd langen tijd vooraf noodig om zich tot deze sprongen in staat te stellen, en beschutte daarbij zijn lichaam met negen sterke kussens, één aan het hoofd, twee aan de heupen, twee aan de ellebogen, twee aan de knieën en twee aan de hielen zijner schoenen. Dus gewapend, kon hij zich heen en weer gooien en smijten op eene manier, die op den met de voorzorgen onbekenden toeschouwer een indruk maakte alsof hij opzettelijk een ongeluk zocht.

Grimaldi daarentegen droeg nooit kussens aan zijn lichaam en trachtte ook niet naar zulke uitstekende kunsten als Bradbury. Hij was een veel bedaarder, ofschoon veel komieker en vermakelijker clown, hetwelk genoegzaam blijkt uit de zoo even beschrevene vergelijking tusschen hen beiden. Met dat al was Bradbury zeer origineel; hij volgde niemand bepaald na, want hij had zich zelven eene geheel bizondere manier gekozen, en week daar nimmer van af.

Na dien avond in Sadlers-Wells hoorde Grimaldi gedurende eenigen tijd niets meer van hem; maar eindelijk ontving hij van hem een briefje, dat tot zijne groote verbazing geschreven was uit een gekkenhuis in H o x t o n; hij werd daarin verzocht hem zonder uitstel aldaar te bezoeken, daar hij zeer verlangde hem te zien.

Grimaldi was over dit verzoek zeer verwonderd, want nooit had er bizondere genegenheid tusschen hen bestaan, en de plaats van waar de brief geschreven werd, was ook niet het gewone verblijf van Bradbury,

Daar hij niet wist, hoe in dit geval te handelen, liet hij den brief aan zijn vriend Lawrence zien, die hem ried in allen gevalle aan het verzoek te voldoen, en die tevens aanbood hem te vergezellen. Met vreugde nam Grimaldi het aanbod aan, en beiden begaven zich naar H o x t o n, waar zij Bradbury op de bepaalde plaats aantroffen. Deze werd even als de andere gekken behandeld; zijn haar was glad afgeschoren en hij zelf werd onder streng opzicht gehouden. Grimaldi maakte hieruit op, dat hij met een gek te doen had, en sprak hem aan op een toon als men bij gekken pleegt. Toen Bradbury dat bemerkte, barstte hij in een luid gelach uit. „Mijn goede vriend," zeide hij, „zie en spreek mij zoo niet aan; al vindt gij mij hier, als een gek behandeld en met kaalgeschoren kruin, ik ben toch niet gekker dan gij of een ander."

Grimaldi hechtte nog geen geloof aan deze verzekering, daar hij wist dat dit eene gewoonte van sommige krankzinnigen is. Hij hield zich dus op een eerbiedigen afstand; maar het duurde niet lang of hij bemerkte dat Bradbury's verzekering waarheid was. De oorzaken, die hem in dit gekkenhuis hadden gebracht, waren deze:

Bradbury leefde op schitterenden voet en verkeerde met vele personen van aanzien.

Eens toen hij in P l y m o u t h gespeeld had, was er juist te voren een oorlogsschip van P o r t s m o u t h aangekomen, onder welks officieren hij vele vrienden had en die hem medenamen aan boord. Er werd besloten te zamen in P o r t s m o u t h te soupeeren, en zij brachten dientengevolge een groot deel van den nacht in vroolijkheid door.

Tegen den morgen, toen Bradbury vertrekken wilde, miste hij tot zijne verwondering eene prachtige gouden snuifdoos, die hij ten gebruike zijner vrienden vóór zich op de tafel had laten staan. Hij maakte dit dadelijk bekend; en een nauwkeurig onderzoek werd terstond ingesteld, doch bracht niets anders aan het licht, dan dat de doos verdwenen was. Toen alle mogelijke vermoedens waren uitgeput en alles zonder gevolg was doorzocht, herinnerde men zich, dat een heer van het gezelschap, die reeds een adellijken titel voerde en daarenboven een gekroond wapen in het verschiet had, spoedig na den afloop van het souper de zaal verlaten had, zoodat men onderstelde dat hij de doos misschien

uit de grap had medegenomen, om den eigenaar eens een schrik op het lijf te jagen.

Bradbury begaf zich daarom met eenige anderen naar de kamer van dezen heer en deelde hem het verlies en hunne vermoedens in betrekking tot hem mede. De jonge heer ontkende bepaaldelijk alle kennis aan de doos, en nadat hij hun bittere verwijtingen had gedaan over hunne vermoedens, sloot hij hun de deur voor den neus dicht en liet Bradbury zeer verlegen en treurende over zijn verlies staan.

Den volgenden morgen, nadat men niets van het vermiste had kunnen ontdekken, liet de edelman (jegens wien Bradbury reeds ernstige vermoedens koesterde) aan zijne vrienden weten, dat hij zoozeer was gebelgd, over hunne onderstelling dat hij, zelfs uit de grap, iets had kunnen wegnemen, dat hij niet met hen wilde ontbijten, maar integendeel terstond de stad zou verlaten. In plaats dat deze boodschap Bradbury's vermoedens zou verminderen, zooals waarschijnlijk de bedoeling was, vermeerderde zij die; en toen hij vernomen had dat de jonge heer inderdaad eene plaats op den eersten wagen naar Londen had genomen, haastte hij zich een bevel tot gevangenneming te bekomen, waarmede hij hem, juist op het oogenblik dat hij in het rijtuig stapte, liet in hechtenis nemen. Bij het doorzoeken van den mantelzak vond men werkelijk de snuifdoos, met nog eene menigte andere artikelen, die hij zijnen makkers ontnomen had. Bradbury besloot de zaak te vervolgen, daar hij des jongens heers adeldom niet beschouwde als eene verschooning voor den diefstal, en deze werd dadelijk voor den rechter gebracht en wegens diefstal opgesloten.

Niet zoodra kwam deze zaak ter ooren van de betrekkingen van den schuldige, of zij boden Bradbury groote sommen aan, opdat hij de zaak zou laten rusten en hun goeden naam daardoor redden. Gedurende geruimen tijd weigerde Bradbury dit standvastig, maar toen zij hem ten laatste voor zijn geheele leven een goed jaargeld aanboden, was hij tegen deze verzoeking niet bestand en nam het voorstel aan.

Nu was echter de vraag hoe Bradbury het geld kon aannemen zonder daardoor zelf strafbaar te worden of den schuldige onder nog zwaarder verdenking te brengen. Hiertoe vormde hij een zonderling plan, dat hij ook ten uitvoer bracht. Hij liet behendig een gerucht verspreiden, alsof hij plotseling krankzinnig was geworden, bedreef vele wonderlijke daden, en werd korten tijd daarna, schijnbaar tegen zijn zin, maar inderdaad door zijn eigen toedoen, van zijn vrijheid beroofd en in het huis opgesloten waar Grimaldi hem thans bezocht. Het gevolg van dezen stap was, dat, toen de zaak van den schuldige voorkwam en er geen aanklager verscheen, hij niet schuldig verklaard, en dientengevolge ontslagen werd. Terstond werd hiervan bericht gezonden aan Bradbury, die daarop dadelijk aan zijne eigene bevrijding begon te arbeiden; dit was spoedig gedaan, en Grimaldi bezocht hem den avond vóór zijn vertrek uit het gekkenhuis. Zijn eenig doel met het schrijven van zijn brief, of liever het doen schrijven (want zelf kon hij geen woord schrijven noch lezen) was om Grimaldi te verzoeken op zijn eerstvolgend benefiet in Surrey-theater te spelen. Dit werd hem bereidwillig beloofd, en nadat Grimaldi den gevangene eene spoedige verlossing uit zijn onaangenamen toestand had toegewenscht, nam hij afscheid en vertrok.

Den volgenden dag verliet Bradbury het gekkenhuis, aan iedereen zeggende zoo wel te zijn als hij kon wenschen. Hij gaf voor, dat hij even plotseling was hersteld als hij krankzinnig was geworden.

Eene week later had zijn benefiet plaats. Grimaldi speelde en zong niet alleen voor hem, maar ontving ook voor hem het geld aan de gaanderij.

De zaal was geheel vol, en alles ging goed totdat Bradbury optrad, die echter aan eene plotselinge, vreemde gril toegaf en zich daardoor aan eene onvoegzaamheid schuldig maakte, waarvan het gevolg was, dat het publiek zich zeer gebelgd toonde en hem bij eene herhaling van zijn gedrag letterlijk van het tooneel verjaagde.

Dit was Bradbury's ondergang als pantomimist; in vele jaren verscheen hij op geen Londensch tooneel, en hoewel hij van tijd tot tijd in de landsteden optrad, kreeg hij nooit zijn vroegeren roem in het vak terug.

In zijn geldelijke omstandigheden hinderde dit hem in den beginne niet, doordien zijn jaargeld hem een onafhankelijk bestaan verschafte, maar hetzij hij dit naderhand verkocht en het geld

verteerde, of dat het jaargeld later ophield, zeker is het, dat hij zich bij zijn dood, in het jaar 1828 te Londen, in geheel andere, schier kommervolle omstandighedon bevond.

Covent-Garden opende dit jaar in October met „Moeder de Gans", hetwelk tot Kerstmis met denzelfden toeloop werd bezocht als vroeger en in het geheel weder negen en twintigmaal werd opgevoerd.

Omstreeks dezen tijd had er een vreeselijk ongeval in Sadlers-Wells plaats.

De pantomime werd vooraf gegeven, waardoor Grimaldi, die juist niets in Covent-Garden te doen had, in staat gesteld werd om vroeg naar bed te gaan. Omstreeks middernacht deed een groot rumoer op de straat en herhaald kloppen aan de deur hem ontwaken.

In den beginne meende hij dat het een vroolijk gezelschap was, dat naar huis keerde en zich vermaakte met hard aan de deur te kloppen en dan weg te loopen — welk geestig vermaak toen ter tijd ook bij lieden van hoogen stand in gebruik was; — maar toen hij bemerkte dat het aanhield en het rumoer op straat vermeerderde, trok hij spoedig eenige kleederen aan en haastte zich naar de voordeur.

De meesten dergenen die aanklopten waren vrienden, die bij zijne verschijning hunne vreugde te kennen gaven hem levend te zien, daar zij alleen gekomen waren om zich te overtuigen dat hij aan het gevaar ontsnapt was. Nu vernam Grimaldi, dat in Sadlers-Wells dien avond eenige ellendelingen onder de vertooning van het laatste stuk „brand" hadden geroepen en daardoor het publiek plotseling in groote verwarring hadden gebracht. Hierdoor was een vreeselijk gedrang ontstaan, waarbij verscheidene menschen het leven hadden verloren. Grimaldi wachtte niet langer om iets te vernemen maar liep dadelijk naar de komedie. Daar vond hij zulk een dichtgepakte volksmenigte voor de deur, dat het eene onmogelijkheid was om van dien kant te naderen. Door angst gedreven, en vast besloten om zich van de ware toedracht der zaak te overtuigen, liep hij naar de andere zijde van de rivier, sprong er in en zwom over. Het eerste venster dat hij open vond en waar hij licht zag branden, sprong hij binnen à la Harlequin; maar hoe groot was zijne ontzetting toen hij, rondziende, niet minder dan negen lijken ontdekte, die op den grond lagen uitgestrekt.

Ja! daar lagen de overblijfselen van negen menschelijke wezens, die, nu nog nauwelijks koud, voor weinige oogenblikken door hem tot vroolijkheid en lachen waren opgewekt. Door dit vreeselijk gezicht als verbijsterd, stond hij geruimen tijd onbewegelijk, en haastte zich toen naar de deur om het ontzettend tooneel te ontgaan. Deze was van buiten gesloten; vergeefs trachtte Grimaldi haar open te breken, en riep luid om hulp. De familie Hughes werd door dit geschreeuw, uit een vertrek dat zij alleen met dooden bevolkt waande, zeer verschrikt; Grimaldi's stem werd echter herkend, en men opende te deur, waarna hij zich haastte het vertrek te verlaten.

Den volgenden morgen kon men eerst nauwkeurig opmaken hoevele slachtoffers gevallen waren; men bevond toen, dat drie en twintig personen, zoo mannen als vrouwen, het leven er bij hadden ingeschoten, om niet te gewagen van de gevaarlijke en ernstige verwondingen van vele anderen.

Deze ongelukkige afloop wordt voornamelijk toegeschreven aan de onvoorzichtigheid van hen, die het eerst de deuren bereikten en toen, bemerkende dat het slechts een loos alarm was, weer naar hunne plaatsen trachtten terug te keeren. De ontmoeting van de vluchtenden en van de terugkeerenden veroorzaakte natuurlijk eene opeenhooping, en toen de overigen hieruit opmaakten dat de uitgangen verstopt waren, deden zij onmenschelijke pogingen om te ontsnappen, hetwelk voor het grootste deel noodlottige gevolgen had. Verscheidene menschen lieten zich van de gaanderij in het parterre nedervallen; anderen drongen zich hopeloos in de dichtste volksmassa en stikten of geraakten onder de voeten.

Daar dit ongeval slechts vier avonden voor de sluiting van het speelseizoen plaats vond, achtte men het 't best om het tooneel dat jaar niet weer te openen. Echter heeft het Bestuur hierin een wijziging gebracht, door op den tweeden en derden November uitvoeringen te geven, waarvan de geheele opbrengst ten bate der slachtoffers van den heilloozen nacht van vijftien October is gekomen. Alle vaste plaatsen werden vrijwillig afgestaan en de opbrengst der

twee avonden was 290 pond sterling en 7 shillings. Zij, die nog aanspraak hadden op benefieten, kregen die in den circus; en zoo eindigde het speelseizoen van 1807 op zulk eene treurige wijze als nooit een tooneeljaar van Sadlers-Wells was gesloten.

Den 26sten December werd ten tooneele gevoerd: „Harlekijn in zijn Element, of Vuur, water, aarde en lucht," waarin Bologna en Grimaldi de rollen van harlekijn en clown vervulden. Het stuk had zeer veel toeloop, en naar verdienste, zooals Grimaldi meende; hij beschouwde het als de beste pantomime waarin hij ooit speelde. Hij trad ook nog ditzelfde jaar op in een minder gelukkig melodrama, „Bonifica en Bridgetino."

Destijds bewoonde hij een kleine villa te Finchley, waar hij gewoonlijk na den afloop der voorstelling in zijne sjees heenreed. Als er geene repetitie was bleef hij daar tot den volgenden middag, anders reed hij des morgens na het ontbijt reeds weder stadwaarts. In den beginne had hij dit huis alleen gehuurd om zijn kleinen zoon, dien hij bijzonder lief had, gestadig de buitenlucht te doen genieten, maar hij zoowel als zijne vrouw werden zoozeer aan die plaats gehecht, dat hij voor verscheidene jaren tegelijk de huur vernieuwde toen het eerste huurcontract was afgeloopen.

Op zijne nachtelijke tochten daarheen had hij menigmaal kleine ontmoetingen; somtijds viel hij in slaap zoodra hij buiten de stad was, en werd eerst wakker als hij voor het hek van zijne woning was. Eens was hij zóó vermoeid door zijne rol, dat hij bleef slapen toen zijn paard, dat altijd den weg vond, reeds lang voor zijne deur stilstond. Het mooiste was nog, dat op dezen buitengewonen avond de knecht, die altijd op hem zat te wachten, ook in slaap was gevallen en binnen het hek zat te sluimeren, terwijl geene zes voeten verder zijn meester in het rijtuig zat te slapen. Dit duurde een geruimen tijd, tot eindelijk het hevige snuiven van het paard (dat waarschijnlijk verlangend werd om onder dak te komen) den knecht wekte, die daarop zijn meester wakker riep en alles spoedig in orde bracht. Een ander geval, dat hem op deze nachtelijke tochten overkwam, zal in een volgend hoofdstuk nauwkeuriger verhaald worden.

Den veertienden kreeg hij verlof van mijnheer Kemble om op het benefiet van zijne schoonzuster te Birmingham te spelen, waar het tooneel toen onder het beheer was van mijnheer Macready, de vader van den grooten treurspeler.

Zoodra hij aankwam begaf zich Grimaldi naar zijn logement, waar hij met zeer veel hartelijkheid en beleefdheid door mijnheer Macready werd verwelkomd; deze stelde hem voor, nog twee of indien mogelijk drie avonden na afloop van het benefiet, waarin hij zou optreden, in Birmingham te blijven spelen, op de zeer voordeelige voorwaarden, die hij hem thans mededeelde. Daar Grimaldi dit wel had voorzien, had hij vooraf onderzocht welke stukken in Covent Garden waarschijnlijk in de eerste dagen zouden vertoond worden, en was te weten gekomen, dat, zoo men bij het gemaakte plan bleef, hij nog in geene week noodig zou zijn. Hij had daarom besloten, elk goed aanbod, dat hem in Birmingham gedaan mocht worden, aan te nemen, en sloot dus zonder eenige aarzeling met Macready een contract. Na het ontbijt wandelden zij te zamen naar de komedie om repetitie te houden; Grimaldi ontdekte een groot gebrek aan tooneelbehoeften, voornamelijk voor de pantomime. Hij deed vele vergeefsche pogingen om iets te verzinnen waardoor hij die zaken kon ontberen, en deelde eindelijk zijne verlegenheid aan den directeur mede.

„Welke tooneelbehoeften?" riep deze heer uit. „Het is toch vreemd! Gij Londensche sterren hebt altijd honderd dingen noodig, waar wij buitenmenschen met één tevreden zijn. Kom hier, Will! ga naar de markt, en koop mij een klein varken, eene gans en twee eenden. Mijnheer Grimaldi heeft tooneelbehoeften noodig en zal ze hebben." De man grinnikte, nam het geld en ging heen. Grimaldi begreep na eenig nadenken, dat de bevelen van den directeur in zekere hem onbekende tooneeltermen waren vervat; hij ging dus dadelijk zes pantomimische tooneelen in gereedheid brengen, die dien avond de voorstelling zouden besluiten.

Terwijl hij hiermede bezig was, begroette een ontzettend geraas en gelach de terugkomst van den boodschapper, die in den letterlijken zin aan het bevel had voldaan en Gri-

maldi een klein varken, eene gans en twee eenden aanbood, alle even levend, met de complimenten van den heer Macready, die, zeide hij, met spijt moest bekennen, dat dit al de tooneelgereedschappen waren die hij had.

Met vele dankbetuigingen nam Grimaldi een en ander aan en richtte er zijn werk naar in. Hij deed den ouden man uit de pantomime met zijne dochter dadelijk na het opgaan van het scherm op het tooneel verschijnen, alsof zij juist van de markt teruggekomen waren, terwijl hij zelf als clown, en als hun knecht achter hen aankwam, hunne koopwaren dragende. Hij kleedde zich daartoe in een ouden livreirok met ontzettend groote zakken en een hoog opgetoomden hoed, natuurlijk over zijn clownskostuum heen. Op zijn rug droeg hij eene mand met knollen en wortels, had in beide zijzakken van zijn rok eene eend gestopt, die er met den kop uithing, en hield onder den eenen arm het varken en onder den anderen de gans. Dus aangekleed en beladen, verscheen hij voor het publiek en werd met groot gelach ontvangen. Al zijne liedjes moest hij herhalen, en een derzelve tot driemaal toe; zijne overwinning was volkomen.

De zaal was geheel gevuld, en eveneens den volgenden avond, toen hij de Scaramouche gaf; de derde avond was zoo goed als een der voorgaanden, en de vierde en laatste zoo voordeelig als de rest. Het was op dezen laatsten, juist toen hij op het tooneel wilde treden en daartoe reeds zijne levende tooneelgereedschappen had opgenomen, dat hem een briefje werd overgereikt, dat dien morgen met den meesten spoed uit Londen was afgezonden en nu pas was aangekomen.

Hij opende het haastig en las het volgende van de hand van een vertrouwden vriend:

„Waarde Joe!

„Men heeft aangekondigd, dat gij morgenavond in Covent Garden zult spelen. Daar zij weten, dat gij nog niet van Birmingham teruggekeerd zijt, vrees ik dat men het heeft gedaan om u te benadeelen. Verlies geen oogenblik, maar vertrek terstond na ontvangst dezes."

Terstond liep hij naar mijnheer Macready, toonde hem den brief en zeide dat, ofschoon het hem zeer leed deed zijne vrienden in Birmingham te leur te stellen, hij niet kon blijven spelen.

„Niet blijven spelen!" riep de directeur; „wel, mijn goede jongen, zij zouden het huis afbreken. Gij moet blijven spelen en Londen laten wachten. Ik zal zorgen, dat eene postsjees met vier paarden voor de deur gereedstaat en dat alles voor uw vertrek in gereedheid is, als uw rol afgeloopen zal zijn."

Hij speelde met glans voor eene schitterend volle zaal, ontving van de directeurs 294 pond, voor drie avonden, wierp zich in het rijtuig en was om twaalf uur des nachts, weinige oogenblikken nadat hij het tooneel had verlaten, op weg naar Londen.

Het weder was bijzonder stormachtig, de wegen waren in een ellendigen toestand, en wat de zaak nog erger maakte, hij behandelde de postiljons zoo mild, om hen vlug te maken, dat zij zoo dronken werden, dat zij nauwelijks op hunne paarden konden blijven zitten. Na aan vele gevaren te zijn ontkomen en na een ongemeen langen rit bemerkten de postiljons, dat zij drie uren van den weg waren afgedwaald, ten gevolge van slechts één enkelen verkeerden draai, zooals een van de kerels, onder veel hikken, met dronkemans-deftigheid verzekerde.

Deze samenloop van ongelukken had ten gevolge, dat hij Salt-Hill eerst den volgenden avond om zeven uur bereikte, nadat hij dus negentien uren op reis was geweest. Hier sprong hij in een ander rijtuig, dat gelukkig voor de deur gereed stond. Hij ijlde naar Londen zonder zich zelfs den tijd te gunnen om eenige ververschingen te gebruiken en ging rechtstreeks naar de komedie, waar zijne vrienden hem met veel onrust verwachtten. Toen hij hoorde, dat de ouverture van het stuk, waarin hij moest optreden, reeds gespeeld werd, gaf hij de 294 pond aan zijn vriend in bewaring, liep naar de kleedkamer, kleedde zich voor zijne rol, waartoe Farley zich reeds gereedmaakte, en verscheen op het tooneel juist op het uiterste oogenblik, tot groote blijdschap van zijne vrienden en tot groote teleurstelling van sommige leden van het bestuur, die een geheel anderen uitslag van zijne bezoeken in Birmingham hadden verwacht.

EINDE VAN HET VEERTIENDE HOOFDSTUK.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

1808—1809.

COVENT-GARDEN DOOR BRAND VERWOEST. — GRIMALDI DOET EEN UITSTAPJE NAAR MANCHESTER. — HIJ HEEFT DAAR DEZELFDE ONTMOETING ALS TE LIVERPOOL. — DE HERBERG SIR HUGH-MIDDLETON EN DE BESCHRIJVING VAN EENIGE HARER BEZOEKERS, NOODZAKELIJK TOT EEN VOLLEDIG BEGRIP VAN HET VOLGENDE HOOFDSTUK.

Het spreekt vanzelf, dat eene onvoorziene omstandigheid moest plaats vinden, waardoor Grimaldi onverwacht het zoo gemakkelijk verdiende geld zou kwijtraken. Hij had kort voordat hij naar Birmingham vertrok, toen hij slecht bij kas was, aan een vriend, in wien hij zeer veel vertrouwen stelde, opgedragen, een wissel van 150 pond op eene maand te disconteeren. Zijn vriend stak het wisseltje in zijne portefeuille en beloofde des avonds het geld te brengen. De avond kwam, maar het geld niet. Toen hij van Birmingham terugkeerde, was het geld evenmin als zijn vriend te vinden, en hij had kort daarna het genoegen de geheele som uit te betalen zonder er een duit van ontvangen te hebben.

In den loop van het tooneeljaar 1808 had Grimaldi in Sadlers-Wells zijne voornaamste en gelukkigste rol in eene operette, „Mevrouw Scaite in het serail." Zijne beide benefieten waren glansrijk en het tooneel sloot het jaar den 26sten September allervoordeeligst.

Het tooneel van Covent-Garden, dat op den 13den Juli was gesloten, werd weder geopend op den 17den September. Zeven dagen later brandde het gebouw tot op den grond toe af. Het gezelschap werd daarom naar de Italiaansche opera en vervolgens naar Haymarket verplaatst. Daar Grimaldi hierbij echter niet noodig was, nam hij een voorstel aan om in Manchester te spelen op het tooneel, dat toen werd bestuurd door de heeren Ward Lewis en Knight, en begaf zich daarheen. In die dagen bestond er tusschen de eigenaars der postrijtuigen langs dien weg een grooten wedijver, welke tot eene overeenkomst had aanleiding gegeven, waarbij tot zekerheid der reizigers bepaald was, dat een rijtuig nooit een ander zou mogen voobijrijden, tenzij een tijdelijk oponthoud van het eerste rijtuig het tweede veroorloofde de eerepost op zich te nemen. Grimaldi zat in het achterste rijtuig en dit reed door de duisternis van den avond zoo hard tegen het voorste, dat juist stilstond om van paarden te verwisselen, dat beide omrolden. Gelukkig bekwam niemand hierbij eenig letsel, behalve Grimaldi, op wiens lichaam vijf groote kerels rolden, die allen eerst door de portieren van de beide rijtuigen moesten klimmen eer hij van hun gewicht bevrijd was.

Gedurende dit uitstapje speelde hij zes avonden in Manchester en één in Liverpool, waarvoor hij te zamen 251 pond ontving. Op dezen tocht had hij slechts twee ongevallen, die, ofschoon erg genoeg, toch nog slechtere gevolgen had kunnen hebben. Hij arrangeerde

een aardig klein ballet, getiteld: „Luchtkasteelen,” waarin hij natuurlijk voor clown speelde. Hij zelf moest daarbij in het begin uit eene groote kom oprijzen, waarop geschreven stond: „Gooseberry-fool” [1]). Hiertoe was het noodzakelijk, dat hij van onder het tooneel opkwam door een valluik, dat de kom voor het publiek verborg. Den eersten avond dat hij het stuk spelen zou, rees hij bijtijds van beneden op, maar toen hij omtrent ter hoogte van het tooneel was gekomen, braken plotseling de touwen, die de ladder ophielden, en hij viel in de diepte neder. In den beginne was hij eenigszins bedwelmd door den val, doch hij herstelde zich spoedig, klom weder naar boven en speelde voort alsof er niets gebeurd was. Niettegenstaande deze uiterlijke kalmte was hij, het geheele eerste tooneel door, zeer pijnlijk; maar door het vuur van zijn spel verliet hem de pijn langzamerhand, en bij den afloop van de pantomime bevond hij zich even wel als voor den val.

Dit gebeurde te Manchester.

De schouwburg te Liverpool behoorde aan dezelfde eigenaars en werd door hetzelfde gezelschap bediend. Zij reisden gezamenlijk daarheen om een avond te spelen, met „Luchtkasteelen” voor nastuk, en hadden daarbij denzelfden machinist als in Manchester.

Grimaldi had dezen man uitgekozen en drukte hem vooral op het hart, alles voor dien avond wel te bezorgen, opdat niet weder een gelijk ongeluk als dat van den vorigen avond door zijne onachtzaamheid mocht plaats vinden. Hij beloofde het, maar verzuimde het toch, want juist hetzelfde ongeval gebeurde weder. Grimaldi was reeds op de hoogte van het tooneel gekomen, en zijn hoofd stak reeds boven de kom uit, toen, op het oogenblik dat eene uitbarsting van gelach hem begroette, de touwen weder braken en hij ten tweeden male naar beneden tuimelde. Een tijdlang hield hij zich aan de ladder vast, maar dit kon hij niet lang uithouden, zoodat hij eindelijk in de diepte stortte, waarbij hij zich belangrijk kwetste. Met veel moeite speelde hij het eerste tooneel af, maar bij de volgenden werd hij zoo aangevuurd door den grooten bijval dien hij ontmoette, en zoo warm door zijn spel, dat hij bijna niet meer aan zijn val dacht.

Toen hij eindelijk tot rust kwam, kostte het hem zeer veel moeite om zijn logement te bereiken, waar hij met de onfeilbare zalf braaf gesmeerd werd en in hulpeloozen toestand werd te bed gelegd. Den volgenden morgen werd hij, nog nauwelijks in staat om te kruipen, in de koets gedragen en naar huis gebracht.

Grimaldi speelde slechts weinig in Haymarket, met het gezelschap uit Covent-Garden, tot na Kerstmis, toen „Moeder de Gans” weder werd opgevoerd, met een nieuw slottooneel, waarin de bouwvallen van Covent-Garden werden voorgesteld, door de tooverroede van harlekijn in een nieuw prachtig gebouw herschapen. In Maart trad hij voor het eerst in „La Perouse” als Kanko op. Zijn benefiet had hij den 23sten Mei [1]). Weinige dagen later sloot het tooneelseizoen, en hiermede te gelijk, dit zij in het voorbijgaan opgemerkt, de loopbaan van den beroemden Lewis, die zich omstreeks dezen tijd van het tooneel terugtrok.

Sadlers-Wells bracht in 1809 niets nieuws te voorschijn. Het voornaamste was dat jaar „Johnny Armstrong”, waarin Grimaldi de rol van Kirstie, eene dergelijke als Touchstone, vervulde. Het stuk had veel toeloop en Sadlers-Wells sloot dat jaar, zooals bijna alle jaren het geval was, zeer voordeelig.

De pantomime werd gewoonlijk vooraf gegeven, zoodat Grimaldi veelal des avonds om half negen vrij was. Enkele malen ging hij dan in Sir Hugh-Middleton met eenige vrienden een glas wijn met water drinken, van waar hij in zijne sjees naar huis terugkeerde.

Reeds dikwijls had hij in deze herberg een zekeren George Hamilton, juwelier uit Clerken-Well, ontmoet, die zeer vroolijk en goed van aard was, maar zich een weinig te veel aan drinken en geldverteeren overgaf. Bovendien achtte hij zijn handwerk beneden zich en hield alle zinspelingen op hetzelve voor persoonlijke

1) Een drank, uit kruisbessen, melk en suiker samen gesteld.

1) Op Joe's benefiet werd gegeven „Woelgeest”, een stuk van Lewis en „Moeder de Gans”.

beleedigingen, terwijl hij gaarne voor een gentleman wilde doorgaan. Hij was met dat al zeer bedreven en knap in zijn vak en kon daarmede veel geld verdienen, hetgeen intusschen niet belette, dat zijne makkers vermoedden dat hij meer verteerde dan zijne inkomsten toelieten. Toen Grimaldi dit laatste vernam, gevoelde hij hierover zooveel leed, dat hij zich dikwijls voornam om den man zijne dwaasheid onder het oog te brengen, maar door hunne weinige bekendheid met elkander werd hij hiervan teruggehouden, en de man leefde op dezelfde wijze voort.

Ook lichamelijk had hij iets bijzonders, want hij miste, hetzij door een ongeluk of van natuur, den ringvinger van zijne linkerhand. Om dit gebrek te verbergen, hield hij altijd zijn pink tegen de palm van zijne hand gebogen, zoodat, als hij zat of liep met zijne hand half in den zak, zooals hij gewoonlijk deed, het gebrek niet was te merken; maar als hij zijne hand bij het spreken of om eenige andere reden te voorschijn haalde, viel het terstond in het oog.

Grimaldi raakte het eerst met dezen persoon in kennis in 1808, toen hij dikwijls in Sadlers-Wells en in Sir Hugh-Middleton kwam. Bij het eindigen van het zomerseizoen verloor hij hem uit het gezicht, doordien hij zich veeltijds naar elders begaf; maar toen met Paschen van 1809 Sadlers-Wells weder geopend werd en Grimaldi weder in Sir Hugh-Middleton verscheen, om er een half uurtje vóór zijn vertrek naar Finchley door te brengen, ontmoette hij den juwelier opnieuw. Deze was inmiddels getrouwd en bracht zijn aardig jong vrouwtje dikwijls met zich in de herberg, zooals toen vele werklieden uit de buurt gewoon waren te doen. In den beginne lette Grimaldi hierop bijna niet; maar er was eene verandering bij den man ontstaan, die onwillekeurig zijne aandacht trok. Hij was zeer hevig en opvliegend van aard geworden, zijne manieren toonden nu eene zenuwachtige onrust, en zijne onsamenhangende woorden en wilde blik gaven alle blijken van een onsteld den geest. Hij had zich ook anders gekleed; vroeger was hij netjes en had een deftig, gegoed uiterlijk, maar nu was hij zwierig en opzichtig gekleed, droeg een menigte goedkoope gouden versiersels en groote ringen, en had nog grooter begeerte dan vroeger om voor een aanzienlijk man gehouden te worden, zoo zelfs, dat hij, door op alle handwerken en wat daarmede in betrekking stond, te schimpen, de overige gasten dikwijls verbitterde en aanleiding gaf tot jammerlijke onaangenaamheden.

Blijkbaar leed zijne vrouw hierdoor veel, en ofschoon hij zich in haar bijzijn niet zoozeer als anders aan drank te buiten ging, zeide en deed hij genoeg om haar ongelukkig te maken, en menigmaal, als zij meende dat men haar niet zag, zat zij in een hoek te weenen.

Op zekeren avond bracht Hamilton een nieuwen vriend met zich, wiens ongunstig uiterlijk en gemeene manieren ieder dadelijk tegen hem innamen. Beiden waren, of ten minste schenen zeer dronken te zijn. De vreemdeling werd door zijn vriend aan Grimaldi voorgesteld en trad met dezen in gesprek; maar daar hij iets zoo bizonder terugstootends in zijne gelaatstrekken had, stond Grimaldi op en verliet het vertrek. Dikwijls kwam de juwelier terug met den vreemdeling, wien niemand lijden mocht, en opmerkelijk was het, dat Hamilton juist dan zijn vriend medebracht, als hij het ergst dronken was. De oude bezoekers van Sir Hugh schudden geheimzinnig het hoofd en hoopten dat hij niet in slecht gezelschap geraakt mocht zijn, ofschoon zij niet konden nalaten te denken dat de schijn zeer tegen hem was.

Eenigen tijd later zat Grimaldi alleen in de kamer eene courant te lezen, toen Hamilton met den vreemdeling en zijne ongelukkige vrouw binnenkwam.

De eerste was in zulk een staat van volslagen dronkenschap, dat hij nauwelijks kon staan. De vrouw had blijkbaar pas geweend en scheen zeer ongelukkig, maar des vreemdelings blik toonde zulk eene duivelsche zegepraal, dat hij er letterlijk afzichtelijk uitzag. Nieuwsgierig om te zien wat er gebeuren zou, hield Grimaldi de krant voor zijn gezicht en bespiedde hen nauwlettend. Zij herkenden hem niet, maar begaven zich naar het andere eind van het vertrek. Hamilton riep hikkend om drank, terwijl hij op de dringende vertoogen zijner vrouw ten antwoord gaf, dat hij dadelijk naar huis zou gaan, zoodra hij nog maar dit eene glaasje had gebruikt. Men bracht het glas, maar hij proefde er niet van, want zijn hoofd was op de

tafel gezonken en hij sliep reeds voordat de drank kwam.

De man, dien hij eene minuut vroeger voor de eerste maal bij zijn naam, „Archer", had genoemd, beschouwde zijn slapenden makker eenige oogenblikken en leunde toen achter hem om, ten einde zijne vrouw te bereiken, die hij zachtjes op den schouder tikte. Zij zag op, waarop hij met een verachtenden blik naar den slapenden dronkaard wees, en hare hand in de zijne nam op eene wijze, die men onmogelijk kon misverstaan. Verontwaardigd stond zij van haar zetel op en wierp een blik op den man, die hem dadelijk geheel en al den moed benam. Met de armen over elkander geslagen en de oogen op den grond gevestigd zat hij daar omtrent een kwartier uurs toen hij plotseling opstond en de vrouw hielp om haar slapenden man te doen ontwaken. Zijne barsche stem en zijne ruwe manieren hadden de uitwerking, welke de liefderijke bejegening van de vrouw niet had kunnen verkrijgen: Hamilton werd wakker, dronk zijn glas ledig, en gezamenlijk verlieten zij het vertrek, terwijl de ongelukkige vrouw zooveel mogelijk alle aanraking met Archer vermeed.

Dit kleine tooneel had Grimaldi met belangstelling gadegeslagen, en hij zat zoo lang over het gebeurde na te denken, dat het een uur later was dan gewoonlijk, toen hij thuis kwam. Hij gevoelde groote neiging om Hamilton te spreken en hem mede te deelen wat hij gezien had en wat hij er van dacht. Doch na rijp overleg besloot hij niet tusschen beiden te treden, maar de zaak aan het gezond verstand van de vrouw over te laten, die het gevaar kende en wel zou weten wat zij te doen had.

Intusschen waren zijne gedachten zoodanig door die personen ingenomen, dat hij zeer verlangde hen den volgenden avond weder te ontmoeten, als hij in de herberg kwam. Hij werd teleurgesteld, want hij vond alleen Hamilton in het vertrek. Toen hij binnentrad knikte deze hem toe en zeide: „Gaat gij van avond naar Finchley?"

„Neen," zeide Grimaldi. „Ik wenschte wel te gaan, maar ik heb in de stad iets te doen, dat mij verhindert."

„Ik meende dat gij gewoon waart, er des zomers iederen avond heen te gaan," zeide Hamilton, terwijl hij over een dagblad heenkeek en op eene losse manier sprak, alsof hij er weinig belang in stelde.

„Neen, niet altijd," zeide Grimaldi, „ofschoon wel vijf avonden van de zes."

„Dan gaat gij zeker morgenavond?" vroeg Hamilton.

„O ja! morgen zeker, en deze week iederen avond behalve vandaag."

Zij wenschten elkander goedennacht en scheidden. Het toeval wilde, dat Grimaldi tegen zijn zin genoodzaakt was in de stad te blijven; — niet alleen den volgenden nacht, maar ook den daaropvolgenden, doordien er eenige vrienden van hem van buiten waren aangekomen. Den derden dag, zijnde 9 Juli, kwam hij in de herberg om zijn gewoon glaasje te nemen voordat hij in zijn rijtuig stapte en vertrok, en nog steeds vervuld met de gedachte aan de ongelukkige vrouw en haar verkwistenden echtgenoot, onderzocht hij of Hamilton er dien avond ook geweest was. Hij was er niet gezien, en ook de twee vorige dagen niet — hij was er niet geweest sedert Grimaldi hem gesproken had.

Toen Grimaldi zijne vertering wilde betalen, zag hij dat hij niets anders dan twee briefjes van vijf pond bij zich had. Een daarvan gaf hij aan den knecht, met verzoek om het te wisselen; het andere stak hij in zijn vestzak. Gewoonlijk had hij bankbriefjes in een zakboekje, maar dien avond had hij dit niet in zijn zak, en geheel onverwachts had hij deze twee bankbriefjes in den schouwburg ontvangen, van iemand die hem geld schuldig was.

Hij deed het geld, dat hij terug kreeg, in zijne beurs en reed weg.

Op dien avond echter had Grimaldi eene boodschap te doen in Totten-Court-Raod, die hem eenigen tijd ophield. Toen hij Kentishtown doorreed, drong een vriend, die voor de deur stond, er op aan, dat hij een glas wijn bij hem zou drinken, daar het zeer warm was; dit hield hem weder eenigen tijd op, daar hij nog een half uurtje bleef praten, zoodat het omtrent middernacht was toen hij weder op weg ging naar zijn woning.

EINDE VAN HET VIJFTIENDE HOOFDSTUK.



OP EENS STAK HIJ ZIJN HOOFD UIT HET PORTIER EN IN EENE VAN ZIJNE BEROEMDE EN WELBEKENDE LACHEN UITBARSTENDE, DEED HIJ HET VOLK SCHATEREN. (Blz. 105).

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

1809.

GRIMALDI'S ONTMOETINGEN OP HIGHGATE-HILL, EN HARE GEVOLGEN.

De nacht was schoon en helder; de maan scheen niet, maar de sterren schitterden prachtig; de lucht was zacht en frisch en zeer verkwikkelijk na zulk een heeten dag. Grimaldi reed harder dan gewoonlijk, uit vrees dat men thuis over zijne late komst ongerust zou worden, daar hij juist eene klok kwart voor twaalven had hooren slaan. Plotseling stond het paard stil.

Dwars over den weg was eene holte, waardoor het water van de hooger gelegen landen afliep; deze holte was des winters gewoonlijk vol dikke modder, maar des zomers droog.

Het paard was gewoon, hier een oogenblik stil te staan, langzaam door de modder te stappen, en dan weder zijn gewonen draf te vervolgen. Terwijl Grimaldi vooroverboog, om te zien of hij aan deze plek was gekomen, hoorde hij een zacht gefluit, en terstond daarop sprongen drie mannen uit eene heg. De een greep het paard bij den teugel en de twee anderen schoten toe, plaatsten zich elk aan eene zijde van het rijtuig en eischten, terwijl zij hem pistolen voorhielden, zijn geld.

Eene poos zat Grimaldi sprakeloos van den plotselingen schrik, en toen hij den haan van de pistolen dicht bij zich hoorde overhalen, keek hij om zich heen en bemerkte spoedig dat hij tegen drie gewapende mannen niets kon uitrichten.

De man, die aan zijne linkerhand stond, zeide tot hem:

„U zal geen leed geschieden als gij dadelijk uw geld geeft."

„Neen, neen," zeide de man aan de rechterhand, „wij zullen u geen kwaad doen, wij moeten alleen uw geld hebben."

„Gij zult alles hebben," antwoordde Grimaldi, „zonder dat gij iets behoeft te doen."

Hij zocht nu in zijne zakken naar de beurs en beschouwde ondertusschen nauwkeurig zijne aanvallers; maar zij droegen allen zwart krip over hun gelaat, en zwarte kielen, zoodat er niets aan hen te herkennen was.

„Maak voort," zeide de man aan de linkerhand; „kom aan, wij kunnen hier niet blijven."

Grimaldi haalde zijn beurs uit en gaf die aan den spreker. De man, die de teugels hield, keek scherp toe en riep:

„Tom! wat heeft hij u gegeven?"

„Zijne beurs," was het antwoord.

„Dat is niet genoeg," zeide de man. „Gij hebt meer geld bij u, ik weet het zeker; kom aan, geef het spoedig over."

„Ik heb inderdaad niet meer," hernam Grimaldi. „Somtijds heb ik iets in mijn zakboekje, maar vandaag heb ik vergeten het mede te nemen."

„Gij hebt meer geld bij u, en dat weet gij zelf ook wel," zeide de man die het paard hield; „gij hebt een bankbriefje in uw linkervestzakje gestoken."

Dit was Grimaldi geheel ontgaan, maar toen hij er aan herinnerd werd, haalde hij de banknoot te voorschijn en gaf ze aan den man die de beurs had aangenomen.

„Nu is het in orde, Tom," zeide de man aan de rechterzijde; „het is nu maar het beste heen te gaan."

Terwijl de man sprak, draaide hij zich om het rijtuig, alsof hij wilde heengaan. Het was de eerste maal dat hij een woord sprak, en zijne stem trof Grimaldi als die van een bekende, ofschoon hij zich in de verwarring niet kon herinneren waar of wanneer hij die gehoord had. Hij had ook geen tijd om na te denken, want de man, die het paard hield, vroeg aan dien aan de linkerhand of hij het horloge al had. „Neen," zeide deze, „dat heb ik vergeten. Geef hier het horloge!" Hierbij hief hij zijn pistool, dat hij even had laten zakken, weder op. Grimaldi gaf het, maar niet zonder een zucht, want het was het horloge, dat hij ten geschenke had gekregen, met zijn portret op de plaat geschilderd.

Toen hij het overgaf zeide hij:

„Zoo gij wist wie ik ben, zoudt gij mij zoo niet behandelen."

„O! wij weten zeer wel wie gij zijt, mijnheer Grimaldi," zeide de man die het paard hield; „wij hebben u al drie avonden gewacht, en begonnen al te vreezen dat gij ook nu niet komen zoudt."

Een der anderen lachte, maar hij, wiens stem Grimaldi zoo bekend voorkwam, ried zijn makker om het horloge terug te geven. Toen dit niet spoedig genoeg geschiedde, rukte hij hem hetzelve uit de hand en gaf het aan Grimaldi terug.

Grimaldi nam het gretig aan, maar ontdekte daarbij, dat de hand, waaruit hij het ontving, slechts drie vingers had of scheen te hebben.

Zoodra hij het horloge had aangenomen, haastten de dieven zich weg, en Grimaldi bevond zich in nog grooter angst dan toen hij door de roovers omringd was. De uitwerking van dezen angst was zoodanig, dat hij een gevoel had alsof zijn heil alleen van eene oogenblikkelijke vlucht afhing, en dat deze nog veel sneller zou

zijn als hij liep, dan indien hij reed. Aan deze gedachten gehoor gevende, sprong hij op eens uit het rijtuig, maar viel, doordien hij den sprong in de haast te kort nam, voorover op den grond en bezeerde zich aan het hoofd tegen een keisteen. Hij was door den val en den schrik geheel verbijsterd, maar niet gevoelloos; dadelijk stond hij weder op en liep in een draf voort, totdat hij na een minuut of tien werd tegengehouden door een nachtwacht, die hem zeer goed kende. Hij herinnerde zich niets meer van zijn loopen, hoewel hij een geruimen tijd gedraafd had, en het eerste waarvan hij zich bewust werd, was dat hij door dezen man half werd gedragen en deze hem vele vragen deed omtrent zijn ongeval.

Hij beantwoordde deze vragen en vertelde wat er gebeurd was zoo duidelijk als zijne ontroering het toeliet.

„Ik heb wel gedacht, dat iets dergelijks den een of anderen nacht moest gebeuren," zeide de wacht. „Ik heb deze drie mannen dikwijls bespied; nog gisteravond heb ik hen gewaarschuwd, en gezegd dat het mij niet beviel, dat zij hier zoo rondslenterden, en ik hen dadelijk zou verdenken als er iets gebeurde. Maar wees bedaard, mijnheer, ik weet waar ik hen kan vinden, en verwed er mijn hoofd onder, dat ik hen in een paar uren gepakt heb."

„En wat moet ik doen?" vroeg Grimaldi.

„Van avond nog niets, mijnheer," antwoordde de nachtwacht; „alleen zou ik u raden, zoo gauw mogelijk naar huis te gaan. Morgen om twaalf uur komt gij in Bow-Street, en als ik u dan de kerels niet toon, zal ik even verwonderd zijn als gij nu geweest zijt."

Nu kwam ook het paard bedaard met de sjees achter zich aandraven. Grimaldi klom, op raad van den nachtwacht, er in, en nadat hij beloofd had den volgenden morgen te zullen verschijnen, begaf hij zich naar zijne woning, welke hij zonder verdere verhindering bereikte.

Zooals hij verwacht had, vond hij zijne vrouw zeer ongerust over zijn laat wegblijven, en het strekte niet tot hare geruststelling, toen zij zijne ontstelde manieren en de wond aan zijn voorhoofd bemerkte. Hij antwoordde zoo goed mogelijk op hare angstige vragen, en daar hij haar onnoodige onrust wilde besparen, zeide hij alleen, dat hij uit zijne sjees gevallen en daardoor duizelig en onpasselijk geworden was. Talloos waren de voorzorgen, die hij nam om het gebeurde voor haar bedekt te houden; nauwkeurig onderzocht hij elk dagblad dat in huis kwam, of er ook iets betrekkelijk den roof in stond, met het gelukkig gevolg, dat zij er eerst iets van vernam toen zij het buitentje te Finchley verlieten en naar de stad terugkeerden.

Haar eerste uitroep was: „O, Joe! als ik dat had geweten, zou ik geen nacht meer in Finchley hebben willen slapen."

Dit was juist wat Grimaldi had vermoed, en het verheugde hem niet weinig, dat hij al dien tijd op eene plaats had kunnen blijven wonen waaraan hij zoozeer gehecht was, en waar hij in gezelschap van zijne vrouw en zijn kind de gelukkigste uren van zijn leven had doorgebracht.

Grimaldi sliep slechts weinig, den nacht waarin hij was aangevallen, en dacht gedurig aan de gevolgen die het geval na zich kon slepen. Hij was tamelijk zeker, dat Hamilton een der roovers was; de stem en het gebrek aan de linkerhand waren voldoende bewijzen. Hierbij kwam nog, dat de dieven kennis droegen, dat hij een papier in zijn vestzakje had, hetgeen zij zeker in de herberg moesten bespied hebben, en dat zij drie avonden gewacht hadden, juist den tijd, dien Hamilton niet in de herberg was geweest. Hoe langer hij er over nadacht, hoe zekerder het hem werd, dat Hamilton, waarschijnlijk door Archer, wiens twijfelachig karakter Grimaldi reeds had opgemerkt, in slecht gezelschap geraakt en struikroover geworden was. Daarbij bedacht hij, dat, indien hij op zijne getuigenis ter dood werd veroordeeld, het lot van de arme vrouw, wier zachtaardigheid en braafheid hem verscheidene malen was gebleken, nog ellendiger zou worden. Den volgenden morgen stond hij koortsachtig en ontmoedigd op, de hoop koesterende dat de dieven mochten ontsnapt zijn, liever dan dat hij de oorzaak van den schandelijken dood van een zijner medemenschen wezen zou. Hij wendde een vroegtijdige repetitie voor, om dadelijk na het ontbijt naar de stad te vertrekken, en begaf zich naar Bow-Street, waar hij den nachtwacht reeds vond.

Zoodra hij den man zag, verdween alle hoop die hij nog voedde op de ontsnapping der dieven.

„Komaan, mijnheer!" riep de nachtwacht, terwijl hij Grimaldi uit het rijtuig hielp, „het is in orde. Ik heb drie mannen gekregen, en ik twijfel niet of het zijn de roovers."

Grimaldi's smart verdubbelde, en bevend vroeg hij of er iets van het gestolene bij de dieven was gevonden.

Het was blijkbaar met verdriet, dat de man zeide, zoo gelukkig niet geweest te zijn, en hij derhalve vooronderstelde, dat zij hun buit reeds kwijt waren, voordat hij hen in handen gekregen had; maar dat zij toch zeker zouden veroordeeld worden, als hunne identiteit bezworen werd; daarna zou hij ook wel eenig spoor van de banknoot weten uit te vinden. Na deze korte voorbereiding leidde hij hem terstond voor den rechter, aan wien Grimaldi de bijzonderheden van den aanval verhaalde, en tevens bedektelijk te kennen gaf, dat hij, geen persoonlijk letsel door de dieven bekomen hebbende, ook niet wenschte de zaak te vervolgen, als het kon vermeden worden, — een wenk, die de nachtwacht met inwendige gramschap aanhoorde, en welken de rechter beschouwde als eene zaak die later te pas kon komen in zoover zij strekken kon tot verlichting van straf, maar die nu nog niet in aanmerking kon genomen worden.

Daarna werd de nachtwacht ondervraagd, en nadat hij verklaard had wat hij in den nacht reeds aan Grimaldi had medegedeeld, verhaalde hij hoe en waar hij de dieven bemachtigd had. Uit zijne verdere verklaring bleek, dat er volstrekt geene bewijzen waren gevonden. De rechter vroeg daarop aan Grimaldi of hij de dieven zou herkennen, waarop deze antwoordde, dat hij er niet aan twijfelde, of één hunner zou hij wel herkennen. Hij werd in eene andere kamer gebracht, en de eerste persoon dien hij daar zag, was, zooals hij vermoed had, George Hamilton; de twee anderen waren hem volstrekt onbekend.

Zij hadden zich bij het gerecht uitgegeven voor „gentlemen", maar men kon met Mirabel [1]) hebben uitgeroepen: „Voor gentlemen hebben zij het meest schurkachtige gezicht, dat ik ooit gezien heb."

Hamilton gedroeg zich zeer bedaard en koelbloedig; zonder het minste blijk van onrust trad hij vooruit en zeide:

„Hoe vaart gij, Grimaldi? Het is een ongelukkig geval, niet waar, dat ik beschuldigd moest worden van zulk een oud vriend als gij zijt te hebben beroofd? Er gebeuren toch rare dingen in de wereld."

Hoe bedaard hij zich ook houden mocht, de laatste twijfel aan zijn schuld verdween bij Grimaldi volkomen, zoodra hij hem zag.

Het geoefende oog van een oud acteur was niet zoo licht te bedriegen, en het was hem duidelijk, dat de man groote moeite had om zich zoo bedaard te houden, overtuigd als hij was, dat alleen hierin de eenige kans was om de galg te ontgaan.

„Hoe! kent gij hem, mijnheer?" vroeg de gerechtsdienaar die hen had binnengeleid.

„Ja," zeide Grimaldi, terwijl hij Hamilton strak aanzag, „ik ken hem zeer goed."

„Welnu, mijnheer, dan kunt gij wel zeggen of hij een van de roovers is."

Hamilton nam eene houding aan alsof hij volstrekt niet voor het antwoord vreesde, en bleef de onschuldige spelen, maar toen de nachtwacht en de gerechtsdienaar met elkander fluisterden, en Grimaldi die gelegenheid waarnam om zijne linkerhand in de hoogte te steken en daarbij twee van zijne vingers neder te buigen, evenals Hamilton gewoon was, toen begreep de man terstond, dat hij herkend was geworden; al zijne geveinsde bedaardheid verliet hem, zijne kleur verschoot en hij beefde van het hoofd tot de voeten. Een oogenblik scheen hij op het punt van ineen te zakken; maar hij herstelde zich weder, wierp een smeekenden blik op Grimaldi, en bleef, met de vingers op zijne lippen, strak voor zich op den grond staren.

„Welnu, mijnheer," zeide de nachtwacht, „daar zijn zij; kunt gij zweren dat gij hen allen, of een van hen kent?"

Duizend gedachten doorkruisten Grimaldi's brein, maar ééne dreef boven, en deze was de begeerte om den jongen man te redden, dien hij stellig vermoedde, dat nog slechts weinig schreden op het slechte pad had gedaan. Na eene korte poos antwoordde hij, dat hij den verlangden eed niet doen kon.

„Dan zijt gij zeker op een verkeerd spoor geraakt," zeide de ander met een beteekenis-

1) In een blijspel „The inconstant,"

vollen blik tot den nachtwacht, „of het wild is al op eene vreemde manier ontkomen.”

Zoodra Grimaldi had verklaard, niet in staat te zijn om de identiteit der gevangenen te bezweren, haastte hij zich weg. In den namiddag werden de beschuldigden vrijgelaten, en had dus zijne ontmoeting met het gerechtshof een einde.

Hamilton kwam eenige dagen later Grimaldi aan zijn huis bezoeken en bekende deemoedig, dat hij een der roovers was geweest; dat hij daartoe gebracht was, deels door gebrek aan geld, dat hij spoediger noodig had gehad dan hij door werken kon krijgen, en deels door de overredingen van zijn vriend Archer; maar ook tevens dat het zijne eerste misdaad was geweest en ook stellig zijne laatste zijn zou.

Hij dankte Grimaldi op de hartelijkste wijze, waarna deze hem de inzichten van Archer betrekkelijk zijne vrouw mededeelde, en hem tevens de kwade gevolgen voor oogen hield, die zijne slechte levenswijze voor hem en ook zeker voor zijne vrouw moest hebben, doordien hij haar daardoor blootstelde aan de beleedigingen van lieden, die de gemeenste misdaden op hun geweten hadden. Hamilton verzekerde hem, dat zijn raad niet in den wind zou geslagen worden, en verliet hem onder de stelligste belofte, dat hij zijn leven beteren zou.

Grimaldi had reden om te gelooven, dat Hamilton zijne beloften gehouden en zijn slecht gezelschap vermeden heeft, want hij woonde nog twintig jaren in zijne zaak te Clerkenwell, zonder ooit zijn goeden naam te verliezen.

In dezen tijd had Grimaldi jaarlijks drie benefieten; namelijk twee in Sadlers-Wells en een in Covent-Garden. Jarenlang kwam elken morgen van zulk een dag geregeld een man aan zijn huis tien loge-lootjes koopen waarvoor hij het geld altijd juist afgepast bij zich had, en die terstond weder vertrok, alsof hij vreesde opgemerkt te worden. Daar Grimaldi dikwijls van ongenoemden geld voor lootjes ontving, lette hij niet bijzonder op dezen man; maar er was toch iets bijzonders bij, dat hem trof, want deze nam altijd voor beide tooneelen kaartjes, terwijl zijne gewone vrienden bepaaldelijk òf alleen voor Sadlers-Wells òf alleen voor Covent-Garden plaats namen.

Ten laatste werd men er bij hem zoo aan gewoon, dat zijne vrouw meestal des avonds, als hij de lootjes sorteerde, tot hem zeide: „Vergeet niet, er tien op den schoorsteenmantel te leggen voor den heer, die morgen vroeg komt.”

Dit had reeds twaalf jaren of langer geduurd, toen hij bij het aannemen van het geld dat de meid hem als gewoonlijk bracht, haar toevallig vroeg wat voor soort van heer het toch was.

„Er is niet veel bijzonders aan hem te zien,” antwoordde de meid, „behalve....”

„Nu, behalve wat?”

„Behalve dat hij maar twee vingers aan zijne linkerhand heeft.”

Hiermede was het geheim opgehelderd.

Het einde van dezen man was inderdaad beklagenswaardig. Het huis van zijn buurman in brand staande, begaf Hamilton zich met verscheidene anderen naar binnen, om de kinderen te redden, die gevaar liepen van in de vlammen om te komen. Door den rook heen, vloog hij de trappen op en bereikte de tweede verdieping; maar op het oogenblik dat hij zijn voet nederzette, stortte de zoldering in en hij viel naar beneden, waar reeds alles in vlam stond. Weinige dagen later werd zijn lichaam geheel verbrand uit de puinhoopen opgegraven.

EINDE VAN HET ZESTIENDE HOOFDSTUK.



ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

1809—1812.

OPENING VAN HET NIEUWE GEBOUW VAN COVENT-GARDEN. — HET GROOTE O. P. OPROER. — GRIMALDI'S EERSTE VERSCHIJNING ALS CLOWN OP DE OPENBARE STRATEN. — TIJDELIJKE VERLEGENHEID. — GROOTE TRIOMFEN IN CHELTENHAM EN GLOUCESTER. — HIJ BEZOEKT BERKELEY-CASTLE EN WORDT MET LORD BYRON IN KENNIS GEBRACHT. — VISCH SAUS EN APPELTAART.

Den 18den September van dit jaar werd het nieuwe tooneel in Covent-Garden geopend, met Shakespeare's treurspel: „Macbeth", en het muzikale nastuk: „De kwaker". — De rollen van Macbeth en Lady Macbeth werden vervuld door John Kemble en mevrouw Siddons.

Het was op dien tijd dat het groote O. P. [1]) oproer een aanvang nam, dat voortsproot uit de groote verontwaardiging, welke het tooneelminnende publiek toonde over de prijsverhooging van een shilling per persoon voor de loges en van six pence voor het parterre, waaraan eene groote vermeerdering van gesloten loges verbonden was. Meergemeld tooneelminnend publiek bewees elken avond hierover zijn ongenoegen, door tooneelen die moeielijk haars gelijken zullen vinden. Welke pogingen de acteurs ook mochten doen om zich te doen hooren, zij werden door het publiek volkomen overstemd, zoo zelfs, dat geen enkel woord van het tooneel op de eerste bank van het parterre kon verstaan worden.

De belhamels van het O. P. oproer hadden de gewoonte om de wanluidendste instrumenten mede te brengen, uit vrees dat hunne stemmen geen gerucht genoeg zouden maken. Eene heer, die steeds in eene loge zat, onthaalde zich zelven en het gezelschap elken avond op een nachtwachts-ratel, welken hij gedurende de voorstelling van tijd tot tijd deed hooren; een ander zat altijd bepaald in het midden van het parterre, gewapend met eene groote schel, die hij met zulk eene kracht en standvastigheid in beweging bleef houden, dat het alle toeschouwers verwonderde, terwijl nog een drietal andere aardige kerels levende varkentjes meebrachten, die, ter behoorlijker tijd geknepen, het effect van de voorstelling veel verhoogden.

Maar ratels, schellen, varkens, trompetten, stokken, paraplu's en fluitjes waren niet de eenige middelen, die het publiek bij die gelegenheid bij de hand nam. Kemble werd gestadig voorgeroepen, trad gestadig op, maar moest elken keer weder terug zonder dat hij gehoor had kunnen krijgen. Er waren eene menigte gerechtdienaars uit Bow-Street steeds bij de hand; maar zoodra zij trachtten een belhamel te vatten, werd deze door zijne makkers bijgestaan, waaruit gedurig gevechten ontstonden, in een van welke een man bijna gedood werd. Geen avond ging voorbij zonder hevige aanspraken uit het parterre, de loges en de gaanderijen, en somtijds gebeurde het

---

1) Oude prijzen-oproer.

wel dat een half dozijn redenaars tegelijk aan het woord was. De meeste tijd der rechters ging voorbij met onderzoek naar de wanorde in den schouwburg, en deze staat van zaken bleef omstreeks zeventig dagen achtereen voortduren. Er werden aan alle kanten van het huis biljetten aangeplakt, waarvan de volgende als voorbeelden kunnen genomen worden:

„*Bericht aan het publiek:*

„Dit gebouw met deszelfs aanhoorigheden is te koop, daar de heeren John Kemble & Co. hunne zaken aan kant denken te doen."

„*Bericht aan het publiek:*

„Het werkhuis in Covent-Garden is verbeterd en ten dienste van het publiek veel grooter geworden."

„*Rechtzaken:*

„John Bull, contra John Kemble. Verdict voor den aanklager."

Eene groote doodkist met het opschrift:

„Hier ligt het lichaam van Nieuwe Prijzen, die den 23sten September 1809 is overleden aan een fluithoest, in den ouderdom van zes dagen."

Voordat de voorstellingen begonnen, zat het publiek, zooals altijd, met het aangezicht naar het tooneel, maar zoodra het gordijn opging, keerden allen als één man den rug naar de acteurs, en zoodra het afgeloopen was, dat gewoonlijk door het vreeselijke rumoer reeds om halftien het geval was, vereenigden allen zich in het zingen van eene parodie op het „God save the king," waarvan het eerste vers dus luidde:

God zegen den grooten Bull,
Lang leev' onze edele Bull,
God zegen John Bull.
Schenk hem de zegepraal,
Maak hem woest en brutaal,
Met longen van metaal:
God zegen Bull.

Daarop volgde de O. P. dans en eene menigte aanspraken, waarna de oproermakers gewoonlijk bedaard heengingen.

De meeningen van de drukpers waren natuurlijk, evenals altijd, ook nu verdeeld. De „Times" en de „Post" steunden het nieuwe stelsel; en dit had ten gevolge, dat er eene week lang elken avond in het parterre een papier werd omhooggestoken. „De Times en de Post zijn beide door John Kemble's goud en trotschheid omgekocht."

De „Chronicle" trad aan de andere zijde als ijverige kampvechter voor de O. P. oproermakers op; in deszelfs kolommen verscheen een der meest opgang makende aardigheden, welke wij hier zullen laten volgen. Vooraf dient aangemerkt te worden, dat onder „Jack" John Kemble wordt verstaan, dat de „kat" mevrouw Catalani was, die destijds bij het tooneel van Covent-Garden geëngageerd was en als vreemdelinge zeer veel tegenstand ondervond, en dat de „loges" beteekenen de nieuwe gesloten loges, die toen bij het publiek zoozeer gehaat waren.

Het was eene parodie op zekere kindervertelling en luidde als volgt:

„HET HUIS DAT JACK BOUWDE.

„Dit is het huis dat Jack bouwde.

„Dit zijn de loges, die verhuurd worden aan de grooten, die het huis bezoeken dat Jack bouwde.

„Dit zijn de duivennesten boven de loges, die verhuurd zijn aan de grooten, die het huis bezoeken dat Jack bouwde.

„Dit is de kat, geëngageerd om te gillen voor de armen, in de duivennesten boven de loges, die verhuurd zijn aan de grooten, die het huis bezoeken dat Jack bouwde.

„Dit is John Bull, met den toethoorn, die ophitste de kat, geëngageerd om te gillen voor de armen in de duivennesten boven de loges, die verhuurd zijn aan de grooten, die het huis bezoeken dat Jack bouwde.

„Dit is de dievenvanger kaal en geschoren, die pakte John Bull met zijn hoorn, die ophitste de kat, geëngageerd om te gillen voor de armen in de duivennesten boven de loges, verhuurd aan de grooten, die het huis bezoeken dat Jack bouwde.

„Dit is de bestuurder met de ezelsooren.

„Die de prijzen verhoogde voor John Bull vol toorn.

„En aandreef den dievenvanger kaal en geschoren.

„Om te pakkén John Bull met zijn toethoorn, die ophitste de kat, geëngageerd om te gillen voor de armen in de duivennesten boven de loges, verhuurd aan de grooten, die het huis bezoeken dat Jack bouwde."

Nadat deze staat van zaken verscheidene avonden had geduurd, liet Kemble Grimaldi halen, en zeide dat zij de pantomimen zouden beproeven, daar het publiek geene samenspraken scheen te willen hooren, en zij zoodoende hun smaak beter zouden voldoen. Bijgevolg werd „Don Juan" tegen den volgenden avond aangekondigd, hebbende Grimaldi daarin zijne oude rol van Scaramouche te vervullen. Bij zijn eerste optreden werd hij met groote toejuiching ontvangen, en toevallig was er juist dien avond weinig of geen stoornis in de zaal. Deze omstandigheid, die Grimaldi natuurlijk eenigszins aan zijne eigene verdienste toeschreef, verheugde hem bijzonder zoowel als Kemble, die hem bij den afloop hartelijk de hand schudde en zeide: „Bravo, Joe, nu hebben wij hen, wij zullen dit morgen nog eens spelen." Het gebeurde ook; maar spoedig bleek het, dat zij hen niet hadden, want het oproer begon opnieuw, en zoo mogelijk nog geduchter dan vroeger, daar al de acteurs verzekerden, dat zij nog nimmer zulk een onbeschrijfelijk rumoer hadden bijgewoond.

Den 15den December nam het oproer daarmede een einde, dat de eigenaars den toegangsprijs tot het parterre verminderden, de nieuwe gehate loges en madame Catalini's engagement introkken, Brandon den boekhouder, die zich bij het publiek zeer gehaat gemaakt had, ontsloegen, alle vervolgingen tegen hen, die wegens wangedrag in den schouwburg waren aangeklaagd, opgaven, en eindelijk eene aanspraak aan het publiek richtten, ter verdediging. De onaangename taak om het laatste ten uitvoer te brengen, viel aan Kemble ten deel, die zich met buitengemeene waardigheid en zelfbeheersching daarvan kweet. Met veel toejuiching werd hij door het publiek ontvangen, en terstond rees uit het parterre een plakkaat omhoog met de woorden: „Wij zijn voldaan!" hetwelk spoedig door een gelijk bericht uit de loges werd gevolgd, en zoo eindigde het beruchte of beroemde oproer, dat inderdaad zijns gelijken noch in de geschiedenis van het tooneel noch in eenige andere geschiedenis gehad heeft. Met Kerstmis werd „Harlekijn Marskramer, of de Spookbron" met zulk een goed gevolg opgevoerd, dat het twee en vijftig avonden kon gespeeld worden. In Maart 1810 verscheen Grimaldi in „den Napelschen deserteur" voor het eerst als „Skirmish," en werd „Moeder de Gans" ook weer ten tooneele gebracht. De schouwburg werd in Juli gesloten en in October weder geopend.

Met Kerstmis 1810 trad Grimaldi als gewoonlijk in Covent Garden in de pantomime op, welke toen was: „Harlekijn Asmodeus, of Cupido op krukken." Dit stuk werd zes en veertig avonden achtereen opgevoerd en vervolgens bij afwisseling vertoond tot in Mei 1811.

In deze maand moest Grimaldi op beide tooneelen voor clown spelen, daar in Sadlers-Wells de pantomime als het eerste en in Covent-Garden als het laatste stuk gegeven werd. Daar hij geen tijd en ook geene reden had om van kleeding te veranderen, omdat hij in beide schouwburgen dezelfde rol vervulde, wachtte hem gewoonlijk een rijtuig voor Sadlers-Wells, om hem rechtstreeks naar Covent-Garden te brengen.

Op zekeren avond gebeurde het, door misverstand of door verzuim, dat de koetsier, die hem gewoonlijk haalde, niet op zijn post was. Het was een regenachtige avond, en hij had geen tijd te verliezen, zoodat hij om eene andere koets zond. Na lang, onrustig wachten kwam de uitgezondene buiten adem terug met het bericht, dat er geene koets te krijgen was. Er bleef dus niets anders over dan te loopen, en daar hij wist dat er in Covent-Garden op hem zou worden gewacht, besloot hij er toe en begaf zich op een drafje op weg. Daar de avond bijzonder donker was, ging dit in den beginne zeer goed; maar toen hij in de straten van Clerkenwell kwam, waar de lichten uit de winkels hem in zijne clowns-kleeding deden opmerken, begonnen de voorbijgangers opmerkzaam op hem te worden. Eerst keken eenige menschen hem na, vervolgens nog eenige,

en zoo kwam er langzamerhand een groote hoop volks, tot eindelijk een man, die op den hoek van eene straat stond, den gunsteling des volks herkende en luid begon te roepen: „Daar is Joe Grimaldi!"

Dit was genoeg. Grimaldi liep nog harder dan in het begin, en de gansche troep hem na, zijn naam uitschreeuwende, gillende en juichende, met de hoeden en petten in de lucht zwaaiende, met allerhande teekenen van sympathie. Met honderden op zijne hielen liep Grimaldi Holborn in, en was zoo gelukkig daar een rijtuig te vinden dat hij haastig besteeg. Dit strekte intusschen slechts om den aandrang van het volk nog te vermeerderen, dat met eene bewonderenswaardige standvastigheid het rijtuig achternaliep; maar op eens stak hij zijn hoofd uit het portier, en in eene van zijne beroemde en welbekende lachen uitbarstende, deed hij het volk in luide bijvalsbetuigingen en gelach uitschateren en als uit één mond verklaren, dat zij hem gezond en wel in Covent-Garden wilden zien. Zoo reed het rijtuig voort, te midden van de smerigste lijfwacht die men ooit gezien had, waarvan geen enkel man deserteerde voordat hij behouden aan de deur van Covent-Garden was afgezet. Daar aangekomen stormde dat gedeelte der lijfwacht, dat geld genoeg had, naar boven, om op de gaanderij recht tegenover het tooneel plaats te nemen, juist op het oogenblik dat Grimaldi hetzelve betrad, met een vervaarlijken kreet van: „Daar is hij weer!" en onder luid gejuich werd hij begroet, tot groot genoegen van al degenen die in den schouwburg waren en reeds eenige lucht van de geschiedenis gekregen hadden.

Gedurende het tooneeljaar 1811 werd „de Groote duivel" in Sadlers-Wells weder opgevoerd; Grimaldi vervulde hierin eene rol en werd met geestdrift toegejuicht.

In Juli bezeerde hij ernstig zijne borst door den val op een gespannen koord, waardoor hij genoodzaakt was al zijne tooneel-engagementen voor verscheidene weken op te geven. In October daaraanvolgende trad hij weder in Covent-Garden op in „Asmodeus", „Moeder de Gans" en „Agnes", in welk laatste stuk hij voor de eerste maal de rol van Robert vervulde.

Dit jaar was voor hem van belang door de tijdelijke verlegenheid waarin hij zich bevond, gedeeltelijk veroorzaakt, zooals hij zegt, door de groote uitgaven, waartoe hij kwam door tegelijk een huis in en een buiten de stad te hebben, en gedeeltelijk door de verkwisting van zijne vrouw, die, evenals de meeste vrouwen een gebrek had, namelijk eene onverzadigbare zucht tot fraaie kleederen, die bijna tot eene manie overging. Grimaldi begreep, dat bezuiniging aan de orde van den dag moest zijn; hij verkocht dus zijn paard, dankte zijn rijknecht af, deed zijne sjees van de hand, en stelde zijne zaken in handen van mijnheer Harmer, den zaakwaarnemer, met wien hij weinige jaren geleden op zulk eene vreemde wijze was bekend geraakt. Zeven of acht maanden waren voldoende om zijne zaken weder in orde te brengen bij het einde van welke alle schuldeischers tot den laatsten penning toe betaald waren.

In 1812 bracht Sadlers-Wells niets bijzonders voort. Zijn tweede benefiet, dat in October plaats vond, was bijzonder voordeelig en bracht hem 225 pond op. Vroeger meende men, dat de zaal niet meer dan 200 pond kon opbrengen; maar geen van zijne benefieten bracht hem minder op dan 210 pond; en één zelfs, waarover wij straks spreken zullen, bracht hem 270 pond op; wij kunnen echter niet verzekeren, dat allen, die hiertoe bijgedragen hadden, zich tegelijk in de zaal bevonden.

Op het einde van de maand maakte hij eene overeenkomst met den heer Watson, directeur van het tooneel te Cheltenham, die aannam hem de helft te geven van de bruto ontvangst. Voordat Grimaldi daartoe besloot, raadpleegde hij over deze speculatie met den heer Hughes, die hem zeide, dat Cheltenham eene slechte komediestad was, door de vele andere vermakelijkheden die er waren; maar hij dacht toch dat hij er behalve de kosten nog wel 40 of 50 pond zou kunnen halen. Ter bestemder tijd verliet Grimaldi dus de stad, nadat hij de verzekering van den heer Harris had gekregen, dat hij in Covent-Garden niet benoodigd was, speelde met éclat te Cheltenham voor Scaramouche, en zong Tipitywitchit. Den volgenden avond speelde hij voor clown in een klein ballet van zijne eigene vinding. Beide avonden was de zaal vol en werden de voorstellingen met groote

tevredenheid bijgewoond; zoodat de directeur Grimaldi overreedde om nog een paar dagen in die streek te blijven, en negen mijlen van daar in Gloucester te spelen, waar de directeur ook een gebouw had.

Vroeg in den morgen van den volgenden dag begaven zij zich derwaarts en speelde er dezelfde stukken als in Cheltenham, met hetzelfde goede gevolg.

Na afloop van de voorstellingen dineerde hij met den heer Watson, die tot hem zeide, zoodra de tafel was afgenomen:

„Joe, de tijd is zoo kostbaar, dat ik u maar kan toestaan één glas punch te gebruiken.”

„Ik begrijp u niet,” zeide Grimaldi.

„Wel,” hernam de ander, „ik meen dat het nu twaalf uur is en dus tijd om naar bed te gaan.”

„Met genoegen,” zeide Grimaldi. „Maar dit vroeg naar bed gaan is toch iets nieuws bij u, want ik herinner mij dat het gisteren drie uren later was dan nu, eer gij mij liet gaan, en eergisteren nog later.”

„Gij hebt gelijk,” hernam Watson, „maar van avond deden wij beter vroeg naar bed te gaan, want wij moeten morgen vroeg uitgaan.”

„Wat noemt gij vroeg?”

„Wij moeten morgen voor drie uur vertrekken.”

„Inderdaad?” zeide Grimaldi; „dan wensch ik u dadelijk goedennacht!” en zoo zeggende begaf hij zich onmiddellijk naar zijne kamer. Den volgenden morgen, toen zij in de postkoets gezeten waren, vernam Grimaldi, dat het doel van hun tocht was: Berkeley-Castle, welks eigenaar hun eene bepaalde uitnoodiging had gezonden.

Onder de vele voorname lieden, die daar bijeen waren, bevond zich ook Lord Byron, die Grimaldi zeer goed kende en altijd zijne benefieten in Covent-Garden bijwoonde, maar hem nooit gesproken had.

Kolonel Berkeley stelde hem voor aan allen die hem nog onbekend waren, en tegelijk met de overigen ook aan Lord Byron, die hem naderde en hem in tamelijk overdreven bewoordingen „zijn grenzenloos genoegen” betuigde over zijne kennismaking met een man van zulke zeldzame en groote talenten, enz. enz.

Grimaldi bemerkte spoedig, dat zijne lordschap geneigd was zich ten zijnen koste te vermaken, en gevoelde grooten lust hem op dezelfde wijze te antwoorden; maar hij liet zulks na, om geen aanstoot te geven, hoewel hij zich eene kleine wraak voorbehield. Hij beantwoordde driedubbel de buigingen en complimenten van al de gasten, en keerde zich na den afloop der plechtigheid tot kolonel Berkeley, met een vertrokken gelaat, dat zoowel dank als argwaan toonde en al de omstanders een lach afperste, terwijl Lord Byron, die er niet op gelet had, op zulk eene nuchtere wijze opkeek om de oorzaak van die vroolijkheid te zoeken, dat het gelach nog verdubbelde.

„Na het ontbijt,” zeide de kolonel tot Grimaldi, „moet gij met deze heeren er op uit en van middag hier met ons eten. Wij zullen dit vroeg doen, opdat gij bijtijds op het tooneel kunt wezen.”

Na een stevig ontbijt begaven zij zich ter jacht, en dadelijk na hunne thuiskomst gingen zij aan tafel. Byron bevond zich aan de linker- en een jong edelman, dien hij zeer goed van achter de schermen kende, aan de rechterhand van Grimaldi.

„Grimaldi,” fluisterde de laatste hem in het oor, toen zij gezeten waren, „hebt gij Byron ooit vroeger ontmoet?”

„Nooit, mijnheer,” antwoordde Grimaldi, „ten minste ik heb nooit met hem gesproken.”

„Dan hebt gij hem ook nooit aan een diner bijgewoond?”

„Nooit, mijnheer.”

„Welnu dan,” zeide de jonge man, die blijkbaar met Lord Byron gemeene zaak maakte tegen Grimaldi, „ik zal u zeggen waarom ik het u vroeg. Ik wilde u, indien gij misschien de bijzondere eigenschappen van zijne lordschap niet kent, op eene bijzonderheid in hem opmerkzaam maken, die, ofschoon van weinig beteekenis, toch zoodanig is, dat hij ongetwijfeld een afkeer van u zou opvatten, indien gij hem daaromtrent in den weg tradt; en ik behoef u niet te zeggen, dat het voor een publiek persoon, als gij zijt, beter is met zulke invloedrijke menschen op een goeden dan op een kwaden voet te zijn.”

Grimaldi gevoelde zich zeer dankbaar en zijn vriend vervolgde: „Hetgeen ik bedoelde is eenvoudig dit: Aan tafel is Byron altijd bijzonder hoffelijk, maar hij kan niet verdragen, dat eene zijner beleefdheden niet wordt aangenomen. Ik

zou u aanraden nooit iets van hetgeen hij u zal aanbieden, hetzij eten of drinken, van de hand te wijzen."

„Ik ben u zeer verplicht," antwoordde Grimaldi, „en zal uw raad stipt opvolgen."

Hij deed het ook, en had overvloedig gelegenheid om het te doen, want Lord Byron bood hem zooveel gerechten aan, waarvan hij er geen durfde weigeren, dat hij ten laatste bijna stikte en ernstig begon te vreezen, dat als het zoo voortging hij niet in staat zijn zou om dien avond te Gloucester te spelen.

Toen de maaltijd ten einde liep, bood zijne lordschap hem eene kleine appeltaart aan, die Grimaldi meende nog te kunnen bergen, te meer, daar het zijn lievelingsgerecht was. Hij begon dus zijn aanval, toen Lord Byron, die hem eene poos had gadegeslagen, schijnbaar met groote verwondering uitriep:

„Hoe, mijnheer Grimaldi, gebruikt gij geene soja bij uwe taart?"

„Soja, mylord?"

„Wel zeker, soja; die smaakt zeer goed bij zalm en behoort dus ook natuurlijk bij appeltaart."

De arme Grimaldi kon de juistheid van deze gevolgtrekking niet vatten en was op het punt om dit te zeggen, toen zijn vriend aan de rechterzijde hem aan den elleboog stiet, en hem daardoor zijne vroegere mededeeling herinnerde. Hij nam het aanbod van Byron aan en begon een weinig van de saus over de taart te storten; maar na een paar vergeefsche pogingen om eene mondvol te verzwelgen, wendde hij zich met grooten ernst tot Lord Byron en verzocht hem op te merken, dat niemand zijne vriendelijkheid meer eer bewijzen kon dan hij gedaan had, maar dat hij vertrouwde, dat de edele Lord hem vergeven zou, een mengsel te weigeren dat hij niet kende en dat hij, op het gevaar af om van slechten smaak beschuldigd te worden, aan appeltaart met soja niet de voorkeur kon geven.

Het strekte hem tot groote verlichting, dat Byron zijne verdediging niet euvel opnam, toen het overige gezelschap in luid gelach uitbarstte, — waarover kon hij niet zeggen, tenzij men hem eene poets had willen spelen. Wij voor ons gelooven, dat dit wel het geval geweest is, maar zijn evenwel sterk geneigd om te beweren, dat van de zijde des eenvoudigen meer beleefdheid werd betoond dan van dien des adels.

Weinig tijds daarna verlieten zij het gezelschap en keerden naar Gloucester terug, waar de schouwburg weer even vol was als vroeger. Alles liep in de beste orde af, en Watson stelde Grimaldi na den afloop 195 pond voor zijn aandeel ter hand.

Den volgenden morgen ten zeven uur was hij op weg naar Londen, waar hij dien avond nog aankwam. Hij liet den dag daarna aan Hughes zijn gouden oogst zien, waarbij hij dezen zijne kwade voorspellingen in herinnering bracht.

Toen hij dienzelfden avond in Covent-Garden kwam, berichtte Harris hem, dat de heer Diamond, die schouwburgen in Bath en Bristol had, hem voor zes weken wilde engageeren tegen 25 pond in de week, en de zuivere helft van een benefiet in beide plaatsen. Als hem die voorwaarden aanstonden, kon hij daarvan gebruik maken, daar hij tot Kerstmis in Covent-Garden geen rol te vervullen had. Intusschen zou hem zijn geld betaald worden, even alsof hij speelde. Grimaldi maakte onder vele dankbetuigingen aan Harris van deze vrijheid gebruik, en eene week na zijne terugkomst uit Gloucester was hij reeds op weg naar Bath.

EINDE VAN HET ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

1812-1816.

MIDDAGMAAL BIJ EEN GEESTELIJKE TE BATH. — HET EERSTE OPTREDEN VAN GRIMALDI'S ZOON, EN DE DOOD VAN ZIJN OUDEN VRIEND HUGHES. — GRIMALDI SPEELT IN ÉÉN AVOND OP DRIE TOONEELEN EN VERLIEST VOOR DANK ZIJN SALARIS. — HIJ WORDT GEVAARLIJK ZIEK. — TWEEDE REIS NAAR BATH. — DAVIDGE, „BILLY COOMBES" EN DE KOFFER. — DE GRAPPIGHEID VAN GENOEMDEN BILLY COOMBES.

Twee dagen na zijne aankomst in Bath verscheen Grimaldi op het tooneel en vond gelukkig de warmste toejuiching van een overgroot publiek. Niet minder gelukkig was hij in Bristol, waar de zaal, telkens als hij speelde, opgepropt vol was. Hij bleef vijf weken in dien omtrek, waarvan hij elke week vier avonden in Bath, en de overigen in Bristol speelde.

Hij verdiende door dezen uitstap 287 pond, waarvan 125 voor vast salaris en 162 voor zijne benefieten. Maar hoe voordeelig deze ook was, aangenaam was die niet; het weder was altijd even slecht en hij moest elken avond als hij in Bristol had gespeeld, naar Bath terugkeeren. Nachtelijke tochten waren in dien tijd niet aangenaam; hij leed veel van verkoudheid, en was over het geheel er niet droevig om, toen zijne verbintenis ten einde liep.

Gedurende zijn verblijf in Bath ondervond hij eene onbeleefdheid, van eene zijde van welke hij die het minst verwacht zou hebben.

Higman, een baszanger, die te dien tijde veel naam had, was met Grimaldi bij een geestelijke van de stad ten eten gevraagd. Zij namen de uitnoodiging aan en vonden bij hunne komst een goed gezelschap van heeren bijeen. Nauwelijks was de tafel afgenomen, toen de gastheer meer op den toon van een bevel dan van een verzoek, Higman vroeg om te zingen. Deze, den schijn willende vermijden om door nietige tegenwerpingen de waarde van zijn talent te verhoogen, stemde dadelijk toe, ofschoon hij nog nauwelijks gedaan had met eten. Hij werd door het gezelschap naar verdiensten toegejuicht, en terstond nadat de bijvalsbetuigingen van het gezelschap ophielden, wendde de weleerwaarde heer zich tot Grimaldi, van wien hij op denzelfden beslissenden toon een liedje eischte. Deze verzocht dat men hem voor ditmaal mocht verschoonen, daar het hem niet mogelijk was, zoo dadelijk na het eten te zingen.

„Hoe, mijnheer Grimaldi!" riep de gastheer daarop driftig uit: „Gij wilt niet zingen, mijnheer? Wel, ik heb u juist hier verzocht om te zingen."

„Inderdaad, mijnheer?" zeide Grimaldi, terwijl hij van de tafel opstond; „dan wenschte ik van harte, dat gij mij zulks had laten weten, toen gij mij liet uitnoodigen, in welk geval gij mij de moeite zoudt hebben bespaard om hier te komen en u, zooals ik thans doen moet, met zeer weinig complimenten goedennacht te wenschen."

Met deze woorden verliet hij het vertrek en spoedig daarna ook het huis.

Het zal velen inderdaad opmerkenswaardig

voorkomen, dat een clown geroepen moest zijn om een geleerd geestelijk heer eene les in de welvoeglijkheid te geven; maar het geval is werkelijk gebeurd gelijk het hier verhaald wordt. Wij zullen ons onthouden van den naam des geestelijken te noemen; deze zou anders aan velen nog bekend zijn.

De Kerstmis-pantomime heette „Harlequin en de roode dwerg" [1]).

Paaschmaandag van 1813 werd het melodrama: „Aladin of de wonderlamp" van den heer Farley voor het eerst gespeeld. Grimaldi had hierin de rol van een stommen slaaf, waarin hij in hooge mate uitmuntte. Dit was in Covent-Garden. Van Sadlers-Wells valt niets bijzonders te zeggen, dan dat het als gewoonlijk zeer voordeelig sloot en Grimaldi een dans voor dien schouwburg arrangeerde, die elken avond werd uitgevoerd.

Daar Grimaldi nu voor vliegen noch duiven meer te zorgen had, zijne buitenplaats in Finchley opgegeven en huis en tuin verkocht had, bekwam hij de beste gelegenheid om zijne ledige uren te besteden aan de opvoeding van zijn zoon, dien hij gedeeltelijk in de school waar hij zelf geleerd had, gedeeltelijk door meesters aan huis liet onderwijzen, daar de gedachte hem onverdraaglijk was, hem naar eene groote kostschool te zenden. Het is overigens een feit dat de vader groote zorg voor het onderwijs van zijn zoon gedragen heeft; want reeds op zijn twaalfde jaar was hij niet alleen ervaren in de gewone vakken van onderwijs, maar ook reeds bekend met de Fransche letterkunde en schreef hij die taal vlug en gemakkelijk. Reeds in zijne vroegste jeugd had hij groote voorliefde getoond voor muziek, voornamelijk voor de viool, en was hij op dat instrument onder de leiding van een der eerste meesters tot eene tamelijke hoogte gekomen.

Hij was een vlugge knaap en reeds een uitstekend danser en toonde daarbij groote neiging voor het tooneel, weshalve zijn vader, ziende dat de neiging van den knaap zich vanzelf daarheen richtte, besloot om hem daarin aan te moedigen. Hij begon hem dus onderwijs in de pantomime en het melodrama te geven.

Hij hoopte, in zijn ouderdom, wanneer de tijden van zijn eigen roem en geluk voorbij waren, een nieuw leven te scheppen in het geluk van zijn zoon, en de oude tijden weder levendig voor zijn geest te zien oprijzen, indien hij hem gevierd en toegejuicht zag in dezelfde karakters, die zijn vader in de gunst van het publiek gebracht hadden, en waardoor hij, na het verlies van zijn vermogen, tot een onafhankelijken en fatsoenlijken stand gekomen was. Deze wensch was zeer natuurlijk en werd jarenlang door den ouden man met warmte gekoesterd. Doch het was anders besloten; en hoewel de vernietiging van zijne hoop hem veel smart en verdriet veroorzaakte, deed hij zooveel in hem was, om het ongeluk met gelatenheid en onderwerping te dragen. Den 26sten April hervatte hij in Sadlers-Wells zijn loopbaan en speelde in een drama „de slaaf, zeeroover," met zeer veel bijval. Zijn eerste benefiet bracht hem 216 en zijn tweede 263 pond op, de grootste opbrengst die hij ooit in Sadlers-Wells ontving.

De oorzaak van den grooten toeloop daarbij was de verschijning van zijn zoon, die daarin voor de eerste maal in „Robinson Crusoë" voor „Vrijdag" speelde, terwijl zijn vader de hoofdrol vervulde, die alzoo zijn zoon ten tooneele inleidde in hetzelfde stuk, waarmede zijn vader hem drie en dertig jaar te voren daar had doen verschijnen. Zes weken lang had hij zich aanhoudend de meeste moeite gegeven om zijn zoon de rol goed in te prenten; doch meer om de vrees voor zich zelven wat het gelukken betreft, dan om de onbekwaamheid van den zoon, die niet alleen spoedig zijne rol kende, maar dezelve ook nog uitbreidde.

Zijne aanstaande verschijning op het tooneel werd zorgvuldig geheim gehouden, tot omtrent eene week voor den bepaalden avond; en toen het eindelijk was bekend gemaakt, was niet alleen, gelijk wij gezegd hebben, de schouwburg propvol, maar juichte men zijn zoon met de grootste geestdrift toe, en werden zijne pogingen evenzeer door de dagbladen als door het publiek geprezen. Zijn vader was er ook bijzonder mede ingenomen en verklaarde, dat als zijn zoon zich maar een weinig moeite gaf, hij den vader zeer spoedig zou evenaren, misschien wel overtreffen

Den 20sten December leed hij een zwaar ver-

1) Niettegenstaande de monteering hiervan zeer schitterend was had deze toch minder succes dan vorige pantomimes.

lies door den dood van zijn uitmuntenden vriend Richard Hughes, die hem sedert zijne jongelingsjaren altijd met raad en daad had bijgestaan, en aan wien hij door de herinnering aan zijne vroeg gestorven jonge vrouw dubbel gehecht was. Ten bewijze van de hevige zielesmarten, die een tooneelspeler dikwijls te lijden heeft, zij hier aangemerkt, dat hij, terwijl zijn beste vriend lag te sterven, genoodzaakt was dagelijks verscheidene uren door te brengen op de repetitie van een allergekst nieuw ballet, en dat hij zelf op den dag der begrafenis zoo spoedig mogelijk het kerkhof verlaten moest, om in de grootste haast naar de komedie terug te loopen, waar hij zijne rol van clown voor de laatste maal repeteeren moest.

Denzelfden avond moest hij die voor het publiek vertoonen, in een ballet, dat op het vertelsel van Whittington en zijne kat gegrond was. Hij was dien avond zoo zenuwachtig en akelig, dat hij zijne rol bijna niet ten einde kon brengen. Door geduchte krachtsinspanning gelukte het hem echter, en hoewel zijne gezondheid door deze en dergelijke inspanningen niet weinig leed, de toejuichingen van het publiek deden hem alles vergeten en brachten hem op het laatst geheel in vuur.

In Sadlers-Wells moest hij eenigen tijd later in „de pratende vogel" de rol van vogel vervullen, en later die van clown. In dezen tijd was het, dat hij op één avond drie rollen, waarvan twee als clown, te vervullen had, en wel op drie verschilende tooneelen. Een zijner vrienden had hem namelijk verzocht, een avond voor hem op het Surrey-theater te spelen. Grimaldi verzocht en verkreeg spoedig de toestemming daartoe van de directeuren van Sadlers-Wells, maar kon in Covent-Garden niet slagen, omdat de directeur Harris uit de stad was. Hij bekommerde zich hierover echter weinig, want sedert verscheidene dagen had men zijne hulp in Covent-Garden niet noodig gehad. Ongelukkig echter werd juist op den bepaalden avond „la Perouse" in Covent-Garden voor de eerste maal weer aangekondigd, en moest hij als clown daarin optreden.

Zoodra hij dit vernam, liep hij zoo spoedig mogelijk naar de directeuren van het Surrey-theater, aan wien hij het geval vertelde, met de verklaring, dat het hem nu onmogelijk was, zijne belofte te houden; maar deze heeren, die reeds algemeen bekend gemaakt hadden dat Grimaldi op hun tooneel spelen zou, namen hiermede geen genoegen en hielden stoutweg staande, dat er niets onmogelijks in de zaak was, en dat, als hij eerst in Surrey-theater speelde, hij tijdig genoeg in Sadlers-Wells kon wezen en daarna nog zijne rol in Covent-Garden kon vervullen. Ten slotte kwamen zij overeen, dat aan Surrey en Sadlers-Wells beide eene sjees met vlugge paarden zou gereedstaan, die hem ingeval van nood met den grootsten spoed van den eene schouwburg naar den anderen zou kunnen voeren.

Grimaldi had den moed niet om hiertegen iets in te brengen, en toen hij in Surrey zijne rol had afgespeeld, sprong hij met Bologna in de sjees en reed naar Sadlers-Wells. Toen zij dezen schouwburg bereikten was de ouverture van het ballet reeds begonnen. Hij haastte zich om zijn gelaat opnieuw te schilderen, daar de kleuren niet weinig hadden geleden door den regen, die daarop gevallen was toen hij zijn hoofd uit het rijtuig had gestoken om den koetsier tot meer spoed aan te manen; verkleedde zich inderhaast voor de rol van „den pratenden vogel," en was juist gereed toen men hem naar het tooneel riep.

De voorstelling duurde bijzonder lang, en Grimaldi, die tamelijk angstig begon te worden, zag herhaalde malen onrustig naar Bologna om, die eenige oogenblikken vóór hem in Covent-Garden moest optreden en wiens tegenwoordigheid hem dus telkens geruststelde. Eindelijk echter was het tooneel afgeloopen en beide vrienden sprongen ten tweeden male in de sjees, die hen nog tijdig aan Covent-Garden bracht. Zij hadden, toen zij zich verkleed hadden, nog eenige oogenblikken om uit te rusten, en nadat Grimaldi zich door een glas warme ale met een beschuitje verkwikt had, trad hij weder op het tooneel, waar hij zijne rol evengoed als de beide vorigen vervulde. Later roemde hij dikwijls op dezen avond, want hoewel hij vroeger vele avonden achtereen op twee tooneelen als clown gespeeld had, had hij het toch altijd als iets onmogelijks beschouwd in drie schouwburgen op een avond te spelen.

Den volgenden dag had hij ten gevolge zijner goedheid eene zeer onaangename ontmoeting.

Hij ging toen namelijk naar den betaalmeester van Covent-Garden, om zijn wekelijksch salaris van tien pond te ontvangen, maar vernam van dezen, dat mijnheer Fawcett hem bevolen had, dit deze week niet uit te betalen.

Grimaldi ging onmiddellijk naar dezen heer, die bij de afwezigheid van zijn vriend Harris de zaken in Covent-Garden bestuurde, en toen hij dezen de zaak medegedeeld had, kreeg hij eenvoudig ten antwoord:

„Mijnheer, gij hebt uw salaris van deze week verbeurd, daar gij hebt goedgevonden, in Surrey-theater te spelen zonder het ons te melden of onze toestemming gevraagd te hebben."

Grimaldi floot een liedje, om zijne volmaakte onverschilligheid te kennen te geven omtrent al wat mijnheer Fawcett doen of zeggen mocht, en mompelde, terwijl hij het vertrek verliet: „Voor ons en ons treurspel verzoeken wij allernederigst uwe toegenegenheid en aandacht[1])." Toen hij het gebouw verlaten wilde, ontmoette hij zijn vriend Harris, die zoo even in de stad teruggekomen was en met belangstelling naar zijne gezondheid vroeg.

„O, wat mijne gezondheid aangaat," zeide Grimaldi, „die kan niet beter zijn, in aanmerking genomen het verlies van mijn salaris."

„Hoe! wat hebt gij dan gedaan, Joe?"

„Voor mijn vriend Hayward in Surrey-theater gespeeld."

„Zoo, en waarschijnlijk zonder verlof."

„Natuurlijk, mijnheer, want naar mijn oordeel was er niemand hier, die dit geven of weigeren kon; gij waart uit de stad en met Fawcett ben ik nooit in eenige betrekking geweest. Alleen mijnheer Farley kwam hierbij naar mijne gedachte in aanmerking, en die heeft mij aangeraden aan het verlangen van mijn vriend Hayward te voldoen."

„Joe," zeide de directeur, „ga naar Brandon en zeg hem, dat hij u uw geld geeft; maar denk er aan, dat ik Diamond gesproken heb, die in October weder zaken met u doen wil. Als gij daarheen gaan wilt, zal ik zorgen, dat men u in dien tijd hier niet noodig heeft."

Joe bedankte hem voor zijn dubbelen vriendschapsdienst en verliet, nadat hij zijn geld ontvangen had, verheugd en tevreden den schouwburg.

Op zijn volgend benefiet in Sadlers-Wells waarop „Don Juan" werd opgevoerd, trad zijn zoon voor de tweede maal ten tooneele, en wel in de rol van Scaramouche. Hij speelde die zoo gelukkig, dat zijn vader zich van dien tijd af verzekerd hield, dat zijn zoon den naam Grimaldi niet alleen geene schande zou aandoen, maar dat hij dien nog veel meer bij het volk zou bekend en bemind maken. De ontvangst van dien avond bedroeg meer dan tweehonderd dertig pond. Drie maanden later had hij zijn tweede benefiet in Sadlers-Wells, maar op den bepaalden avond kon hij niet optreden, daar hij twee dagen vroeger door eene ziekte overvallen was, die hem in zijne ademhaling belemmerde en hem vier weken lang buiten staat stelde, op het tooneel te verschijnen. Zijne rol werd dus door een ander vervuld en de opbrengst bedroeg vijftig pond minder dan gewoonlijk.

Toen hij hersteld was, begaf hij zich ten gevolge van zijne overeenkomst met Diamond naar Bath, waar hij tot in de helft van December bleef, van tijd tot tijd ook in Bristol op het tooneel verschijnende. Hier leerde hij Davidge kennen, die in dien tijd harlekijn was in Bath en Bristol, en die, hoewel hij door zijne vlugheid uitmuntte, later beroemd is geworden door zijne zware en indrukwekkende gedaante.

Met dezen had Grimaldi spoedig eene nauwe vriendschap aangeknoopt en beiden hadden een ongemeenen afkeer van den Pantalon, die zij — om welke reden zullen zij zelven best geweten hebben — Billy Coombes noemden. De reden van deze verbittering was eene beleediging, welke Grimaldi reeds vergeten had, maar waarover Davidge zwoer, dat hij zich den een of anderen tijd wreken zou.

Op zekeren avond, toen de beide vrienden in een ballet met geestdrift werden toegejuicht, maakte Davidge Grimaldi op een koffer opmerkzaam, waarin Billy binnen weinige oogenblikken kruipen moest, en vroeg of hij geen zin had dien dicht te sluiten. Grimaldi gaf hiertoe gereedelijk zijne toestemming, en zoodra Pantalon in de kist gekropen was, werd hij tot groot genoegen van het vroolijk publiek daarin opgesloten. Toen zij eenige oogenblikken later weder op het tooneel moesten zijn, vroeg Gri-

1) Uit den Proloog van „Hamlet".

maldi zijn vriend of hij Billy al uit zijne gevangenis verlost had.

„Neen," antwoordde Davidge haastig, „nog niet, maar ik zal het doen zoodra ik van het tooneel kom." Dit gezegd hebbende, sprong hij dansend op het tooneel gevolgd door Grimaldi, wiens verwonderlijk uiterlijk den gewonen indruk op het publiek maakte. Weinige minuten later viel het gordijn, en Grimaldi, die ten gevolge van zijne ziekte en de voorstelling uitgeput en vermoeid was, ging terstond huiswaarts, waar hij bijna oogenblikkelijk na zijne aankomst sliep.

Den volgenden morgen werd het geheele gezelschap in den schouwburg bijeengeroepen, om eenige veranderingen te bespreken, die men voor dien avond in de voorstelling maken wilde. Pantalon echter kwam niet en was nergens te vinden, en zonder hem kon men niets uitvoeren. Toen Davidge kwam, zeide Grimaldi hem, dat hij oordeelde, dat Billy uit kwaadheid over hunne grap zou zijn weggebleven.

„Wat meent hij?" vroeg Davidge verwonderd.

„Wel," zeide Grimaldi, „Billy Coombes is nog niet hier, en is ook in zijn huis niet te vinden."

„Hemel!" zeide Davidge, „ik heb hem nog niet bevrijd."

Vol angst vroegen zij naar den koffer (want geen van allen had den vorigen avond aan Pantalon gedacht), en vernamen, dat men dien naar den kelder onder het tooneel gebracht had. Toen zij de kist openden, vonden zij hun vriend Pantalon in een beklagenswaardigen toestand daarin liggen; maar beiden gevoelden zich niet weinig verlicht toen zij bemerkten, dat hij nog leefde. Men stelde dadelijk middelen in het werk om hem te herstellen, zoodat het voorval dan ook voor het vervolg geen nadeeligen invloed op zijne gezondheid had. Billy zeide, dat hij zoo hard mogelijk geschreeuwd, gestampt en gegild had, maar dat niemand in het minst op hem gelet had, hetgeen hij toeschreef aan het rumoer, dat men na afloop der voorstelling op het tooneel had gemaakt. Men had in de grootste haast de kist langs eene ladder in den kelder laten glijden, zonder dat iemand iets gehoord had van de angstige noodkreten van Pantalon, die zich toen rustig in zijne nieuwe woning, welke gelukkig op vele plaatsen doorboord was, had te slapen gelegd.

Dit alles vertelde hij, en Grimaldi twijfelde volstrekt niet aan de waarheid van zijn verhaal; hoewel wij voor ons gelooven, dat hij zeker meer overeenkomstig de waarheid zou gehandeld hebben, indien hij verteld had, dat hij dien morgen in den koffer gekropen was, om zijne vrienden in verlegenheid te brengen, vooral daar hij eenige geschenken, die Grimaldi en Davidge hem aanboden, onmiddellijk aanam, met de verklaring dat hij nu volkomen tevreden was.

Deze zelfde Billy Coombes bracht eens door eene aardigheid het geheele publiek aan het lachen. Hij vervulde namelijk eens in „Romeo en Julia" de rol van Simson. Daar er gebrek aan kleederen was, had men hem een bijzonder bont en onpassend gewaad gegeven. Zijn rok vooral was veel te groot, en de mouwen bedekte zijne handen bijna geheel. Hoewel Billy zeer ontevreden was over het malle figuur, dat hij in deze kleeding maakte, kwam hij aldus toegerust op het tooneel, en werd door het publiek natuurlijk met een luiden lach begroet.

In het eerste tooneel moet Simson tegen Abraham, den knecht van zijn meesters vijand, op zijn duim bijten, (wat hetzelfde beduidt als de tong tegen iemand uitsteken), waarop dan de volgende samenspraak volgt:

Abraham. Bijt gij den duim tegen ons, mijnheer?

Simson (ter zijde). Is het recht aan onze zijde, als ik het doe?

Gregory. Neen.

Simson. Neen, mijnheer; ik bijt mijn duim niet tegen u, maar ik bijt mijn duim.

Billy Coombes was zoo vrij, het bijten op zijn duim bij dit tooneel achterwege te laten; maar de acteur, die voor Abraham speelde, oordeelde het best hierop niet te letten en vervolgde zooals gewoonlijk:

„Bijt gij uw duim tegen ons, mijnheer?"

„Neen," antwoordde Billy met eene heldere en duidelijke stem, „neen, mijnheer; ik zou het gaarne doen, maar mijn meester heeft mij zulk een grooten rok gegeven," (en hierbij hield hij zijne hand, die door de lange mouw geheel bedekt was, in de hoogte), „dat ik mijn duim

nooit met mijn mond in aanraking kan brengen, mijnheer."

De toehoorders schaterden, de tooneelspelers lachten, en eenige minuten was er een stilstand in de voorstelling, terwijl Billy alle moeite in het werk stelde om zijne hand te ontblooten, en toen hij eindelijk goedgevonden had daarin te slagen, werd de voorstelling voortgezet.

Toen Grimaldi weder in Londen teruggekeerd was, begon men in Covent-Garden een nieuw ballet in te studeeren: „Harlekijn en de sylphide van den eik, of de blinde bedelaar van Bethnal-green." Dit werd vele avonden met grooten bijval opgevoerd, en werd in April 1816 gevolgd door Pocock's tooneelstuk „Robinson Crusoë" of „de onverschrokken vrijbuiter", hetwelk een duurzamen indruk op het Londensche publiek maakte en ook nu nog van tijd tot tijd gegeven wordt.



TOEN HIJ HET GEKKE GEZICHT VAN GRIMALDI, WIENS MOND BIJNA AAN ZIJNE OOREN REIKTE, BOVEN HET WITTE LAKEN ZAG UITSTEKEN, LACHTE HIJ HET HARDST VAN ALLEN. (Blz. 117).

EINDE VAN HET ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

1816—1817.

GRIMALDI VERLAAT SADLERS-WELLS TEN GEVOLGE VAN ONAANGENAAMHEDEN MET DE EIGENAARS. — LORD BYRON. — JOHN KEMBLE VERLAAT HET TOONEEL. — ONTZAGLIJKE TOELOOP EN GROOTE WINSTEN IN DE PROVINCIE. — VERMAKELIJK TOONEEL IN EEN BARBIERSWINKEL.

Sadlers-Wells werd dit jaar geopend met een nieuw melodrama, „Filip en zijn hond," dat veel opgang maakte. Sedert acht en dertig jaren was Grimaldi op dit tooneel, met uitzondering van één jaar, onafgebroken werkzaam geweest. In 1817 werd hij niet weer aangenomen, en wel om de volgende reden: De heer Dibdin liet hem vragen tegen welke voorwaarden hij het volgend jaar in Sadlers-Wells spelen wilde. Hij antwoordde, dat hij tevreden zou zijn als men hem in het vervolg zooveel guinjes gaf als vroeger ponden. Hiermede was men tevreden; maar men voegde er bij, dat de eigenaars besloten hadden hem in het vervolg niet meer twee, maar slechts één benefiet toe te staan. Grimaldi schreef echter aan de directie, dat hij hierin geen genoegen nam, en hoewel hij geen antwoord kreeg, hield hij zich overtuigd, dat de directie wijs genoeg zou zijn om toe te geven. Hij had zich echter bedrogen, want hij hoorde verder niets van Dibdin, en vernam later, dat men in zijne plaats een zekeren Paulo tot clown aangenomen had.

Hij had dus in November van dat jaar gelegenheid om naar Brighton te gaan, waar een zekere John Brunton, een zeer goed acteur, eigenaar van den schouwburg was.

Met dezen heer gaf hij verscheidene der beste balletten die hij vroeger in Londen gespeeld had. Zij maakten dan ook geen geringen indruk, en Grimaldi was binnen vier dagen weer in Londen terug, honderd pond rijker dan hij die stad verlaten had.

Omtrent dezen tijd leerde hij Lord Byron, van wien hij niet zelden uitnoodigingen ontving, beter kennen. Grimaldi schildert hem ons af als een hoogst zonderling man, die altijd in uitersten verviel.

„Nu eens," zegt hij, „was zijne lordschap geheel in diepe zwaarmoedigheid verzonken en teekende zijn gelaat de uiterste wanhoop, want altijd waren zijne hartstochten op zijn levendig en verstandig gelaat te lezen; dan weder was hij uitermate vroolijk en liet met zekere gemaaktheid onophoudelijk zijne witte handen en tanden zien; maar of hij ernstig of vroolijk, levendig of stil was, hij was altijd vol bittere en bijtende spotternijen."

Grimaldi hoorde nooit iemand zulke verschrikkelijke uitdrukkingen gebruiken als Byron dagelijks bezigde, en dit droeg niet weinig bij om het ontzag te vermeerderen, dat hij steeds voor hem koesterde. Voor het overige was Byron jegens Grimaldi altijd uiterst beleefd en inschikkelijk; dikwijls praatten zij uren achtereen te zamen en stond hij 's avonds, als Grimaldi in Sadlers-Wells zijne rol vervulde, achter de coulissen op hem te wachten, om het

gesprek voort te zetten waar zij het hadden afgebroken. Bij deze gesprekken droeg Grimaldi altijd zorg, zijne lordschap niet tegen te spreken, uit vrees, dat ook op hem zijne spotternijen zouden losschieten, en als er iets ter sprake kwam, waaromtrent hij de gevoelens van Byron niet kende, was hij steeds voorzichtig genoeg om er onderzoek naar te doen, voordat hij hem misschien door zijne aamerkingen beleedigen mocht.

Vóórdat Byron Engeland verliet, om er nooit terug te keeren, schonk hij Grimaldi (ter gedachtenis, zooals hij zeide), eene zilveren snuifdoos met het inschrift: „Geschenk van Lord Byron aan Jozef Grimaldi," die natuurlijk met groote zorgvuldigheid bewaard en in groote eer gehouden werd. Overigens had Byron zich altijd zeer mild jegens Grimaldi gedragen en toen hij hem in 1808 voor de eerste maal op zijn benefiet had zien spelen, liet hij hem vragen, hem in het vervolg bij elk zijner benefieten een loge-biljet te zenden. Grimaldi deed zulks en ontving daarvoor den volgenden dag altijd eene banknoot van vijf pond.

Toen in het volgende jaar Sadlers-Wells geopend werd en Grimaldi niet verscheen, ontstond er eene hevige opschudding onder de toeschouwers. Het was niet bekend geworden, voordat het op de aanplakbiljetten openlijk afgekondigd was; en Grimaldi, die eenige dagen uit de stad geweest was en juist bij de opening terugkwam, was niet weinig verwonderd, toen hij op verscheidene huizen in den omtrek van den schouwburg plakkaten zag, waarop te lezen stond: „Leve Joe!" of: „Weg met Paulo!" en ook aan den anderen kant: „Weg met Grimaldi!" Men hield het er voor, dat hij zelf de hand hierin had, maar hij ontkent het ten stelligste.

In Sadlers-Wells zou men „Filip en zijn hond" en „de April-gekken" opvoeren, en Joe, die vernomen had, dat Dibdin voornemens was, om, indien er opschudding ontstaan mocht, zelf op te treden en het publiek te verzekeren, dat Joe op zijn eigen uitdrukkelijk verlangen ontslagen was, nam plaats in eene loge, om hem in dat geval tegen te spreken. Deze moeite werd hem echter door het publiek bespaard, daar dit geen ander bewijs van ontevredenheid gaf, dan dat het wegbleef. Terwijl vroeger alle zit- en staanplaatsen waren bezet, was nu de zaal bijna geheel ledig. In de loges waren niet meer dan veertig personen, bijna alle vrienden van de eigenaars, en in het parterre nog geen honderd. Grimaldi verliet den schouwburg dan ook spoedig, om in Covent Garden „de Gelaarsde kat" te helpen opvoeren.

Den volgenden morgen las men in al de couranten, dat Grimaldi niet meer in Sadlers-Wells speelde, met de voorzegging, dat die schouwburg daaronder niet weinig lijden zou. Zij erkenden wel, dat Paulo een bekwaam clown was, maar voegden er bij, dat hij twee dingen tegen zich had: zijne onbekendheid in Sadlers-Wells, en de plotselinge verdwijning van een uitmuntend speler, die gedurende zoovele jaren de lieveling van het volk geweest was.

Zoodra het bekend werd, dat Grimaldi niet weder in Sadlers-Wells geëngageerd was, wedijverden al de directeuren in de provincie met elkander om hem tot zich te trekken. Hij nam van al de aanbiedingen, die hem gedaan werden, eene van den tooneeldirecteur in Edinburg aan, die hem voor zes avonden aangenomen had, nadat Covent-Garden zou gesloten hebben. Grimaldi zou voor zich de ontvangst van den besten avond hebben en de helft van de ontvangst der vier minste, na aftrek van dertig pond per avond voor de kosten. Nauwelijks was zijne overeenkomst met dezen directeur gesloten of Knight, directeur van de schouwburgen in Manchester en Liverpool, kwam hem bezoeken en engageerde hem voor drie weken op even voordeelige voorwaarden. Behalve deze, ontving hij nog zóóvele aanbiedingen, dat hij met groot voordeel zijn tijd zou hebben kunnen besteden al had hij in plaats van zes weken twaalf maanden tot zijne beschikking gehad.

Covent-Garden werd buiten verwachting eenige dagen gesloten, waardoor Grimaldi gelegenheid vond om nog een uitstapje naar Birmingham te doen, waar hij met zijn zoon zeven avonden achtereen speelde en twee honderd pond verdiende. Toen hij op zijn terugtocht Worcester doortrok, bleef hij, op het verzoek van den tooneeldirecteur, ook daar nog een avond spelen, waarvoor hem veertig pond was toegezegd, doch hem, toen hij zijn avondmaal gebruikte, een banknoot van vijftig pond overhandigd werd, met de verzekering, dat het den

directeur aangenaam zijn zou, later met den heer Grimaldi eene overeenkomst te treffen voor meer avonden. Deze onbekrompen manier van handelen maakte zulk een gunstigen indruk op Grimaldi, dat hij ten stelligste beloofde, den directeur bij de eerste gunstige gelegenheid weder een bezoek te zullen brengen.

Toen hij den volgenden dag in Londen terugkwam, hoorde hij met genoegen, dat men zijne hulp gedurende zijn uitstap in Covent-Garden niet had noodig gehad, en vond hij in zijne woning eene groote verzameling van brieven, die allen van tooneeldirecteuren buiten Londen kwamen en voor het grootste gedeelte zeer gunstige aanbiedingen inhielden, van welke hij echter tot zijn spijt geen gebruik kon maken, omdat hij bij de opening van Covent-Garden niet kon gemist worden en hij bijna al zijn vrijen tijd noodig had om aan zijne verbintenissen met de directeuren van Edinburg en Liverpool te voldoen.

Den 21sten Juni van dit jaar speelde John Kemble voor de laatste maal in: „Coriolanus" en „het Portret van Cervantes," waarin hij de hoofdrollen met zijne gewone waardigheid en bevalligheid vervulde, en bij welke gelegenheid hij de voorstelling besloot met eene korte aanspraak tot het publiek, dat hij dikwijls zoo aangenaam had beziggehouden. Men wierp hem eene satijnen sjerp toe, waaraan een krans bevestigd was; zij viel in het orkest, en Talma, die daar juist tegenwoordig was, raapte haar op en legde ze, onder de daverendste toejuichingen van het publiek, voor Kemble op het tooneel.

Toen Covent-Garden weinige dagen later sloot, begaf Grimaldi zich oogenblikkelijk op weg naar Edinburg, en vernam daar, tot zijne niet geringe verbazing, dat de tooneeldirecteur Murray eene overeenkomst met zekeren Emery getroffen had en hij nu niet meer dan drie avonden kon spelen, in plaats van zes, en zulks niet in Edinburg, zooals de afspraak was, maar in Glasgow. Hij moest hierin, hoewel tegen zijn zin, genoegen nemen en begaf zich naar Glasgow in eene postsjees, die den afstand van zes uren in bijna het dubbel van dien tijd aflegde.

Zijne voorstellingen hadden den bijzonderen bijval waaraan Grimaldi nu reeds gewoon was, en toen hij drie avonden in Glasgow gespeeld had, begaf hij zich, op verzoek van Murray, naar Edinburg, waar hij nog twee avonden speelde met zulk een gunstigen uitslag, dat hij bij den afloop der laatste voorstelling voor zijn deel ruim vierhonderd pond ontving, die hij oogenblikkelijk tegen Engelsche banknoten inwisselde.

Van Edinburg ging Grimaldi naar Berwick, waar hij, volgens zijne belofte, twee avonden spelen zou. Hij verwonderde zich niet weinig, toen hij den schouwburg aldaar zag. Deze was boven een stal gebouwd en kon men niet anders bereiken dan langs twee steile trappen; de ingang zag er smerig en onaangenaam uit, zoodat er vooral voor dames niets uitlokkends aan was. Doch was zijne verbazing groot, toen hij zag hoe terugstootend het uiterlijk van den schouwburg was, hij verwonderde zich niet minder toen hij het inwendige, dat uiterst keurig en sierlijk was, er van beschouwde. Toen hij 's avond ten tooneele trad, had hij zulk een aanzienlijk gehoor als hij maar wenschen kon. De tweede avond was evengoed als de eerste en de gezamenlijke opbrengst bedroeg twee en negentig pond voor hem. Toen hij na den afloop der tweede voorstelling met den directeur aan het avondmaal zat, bracht een knecht in livrei, die zich terstond verwijderde, hem het volgende briefje:

Mijnheer!

Neem het inliggende aan als eene belooning voor uw verdienstelijk spel en het genoegen dat gij ons dezend avond verschaft hebt.

Een vriend.

Donderdag 24 Juli 1817.

Het „inliggende" was een banknoot van vijftig pond.

Den volgenden dag nam Grimaldi afscheid van Berwick, en vijf dagen later was hij in Liverpool, waar hij, volgens gemaakte overeenkomst, drie weken spelen zou. Hij had daar twaalf pond per week en een benefiet, waarvoor hij veertig pond voor de kosten betalen moest. Op den laatsten avond van zijn verblijf in Liverpool had hij zijn benefiet, en daar hij des morgens van den bepaalden dag niet meer dan

vijftien lootjes voor het parterre verkocht had, begon hij tamelijk onrustig te worden. Toen hij in deze stemming in den loop van den morgen aan den schouwburg kwam, liep de directeur hem te gemoet, zeggende:

„Wel, Joe, gij zult een gelukkig benefiet hebben!”

„Dat geloof ik,” zeide deze met een zucht.

„Hebt gij al eens in het kasboek gezien?” vroeg de directeur verder, niet weinig verwonderd over Joe's neerslachtigheid.

„Neen,” zeide Grimaldi; „ik ben waarlijk bang om het te doen.”

„Bang!” herhaalde de directeur. „Op mijn woord, Grimaldi, ik weet niet wat gij verlangt of waarvoor gij bang zijt; al de plaatsen in de loges zijn verkocht, en indien er meer waren, zouden er zonder twijfel nog meer verkocht zijn.”

Grimaldi onderzocht het en bevond dat het volkomen waar was. De voorstelling bracht driehonderd acht en twintig pond op. Na den afloop noodigde hij verscheidene zijner vrienden op eene vroolijke bijeenkomst, en twee dagen later reisde hij naar Preston, waar hij ten gevolge eener overeenkomst zou spelen. Daar aangekomen werd hij een weinig angstig, toen hij eene menigte kwakers op de straat zag loopen, wier tegenwoordigheid hem niet veel goeds voorspelde. De eigenaar van den schouwburg had echter betere gedachten, en — gelijk later bleek — niet zonder grond. Hij speelde er twee avonden en verdiende daarmede zes en tachtig pond. Op den tweeden dag van zijn verblijf in Preston had hij eene kleine ontmoeting, die hij zeer geschikt oordeelde voor een ballet, hoewel hij ze daartoe nooit gebruikt heeft. Hij liep namelijk een barbierswinkel voorbij, en daar hij zich herinnerde dat zijn baard wat ruw was, liep hij dien binnen; hij drukte de deur open en bemerkte een zeer lief meisje van een jaar of zestien, dat in den winkel zat te naaien. Zij stond op, en antwoordde op zijne vraag of de meester thuis was:

„Neen, mijnheer, maar hij zal wel oogenblikkelijk komen.”

„Zeer goed,” zeide Grimaldi; „dan zal ik intusschen eens rondloopen en aanstonds terugkomen.”

Nadat hij eenigen tijd had rondgeloopen ontmoette hij zijn vriend Howard, met wien hij een gesprek aanknoopte, en beiden sloegen den weg in naar den schouwburg, maar daar zij den barbierswinkel moesten passeeren ging Grimaldi er nog eens binnen, om te zien of de meester nog niet thuis gekomen was. Het meisje zat nog aan haar naaiwerk, maar legde het ter zijde toen de bezoekers binnentraden, zeggende dat haar vader tot hare spijt nog niet teruggekomen was.

„Het spijt mij ook,” zeide Grimaldi, „want ik heb nog maar weinig tijd.”

Het meisje was er mede verlegen en liep naar de deur, om de straat eens even op te kijken; maar er was nog geen barbier te zien.

„Hebt gij iets bijzonders met hem te bespreken?” vroeg Howard eindelijk.

„O neen!” zeide Grimaldi, „ik moet geschoren worden.”

„Geschoren, mijnheer!” riep het meisje uit; „hadt gij mij dat maar vroeger gezegd; — ik scheer bijna al de klanten van mijn vader, al is hij ook thuis.”

„Wel zeker,” zeide Howard, „ik zelf ben wel vijftigmaal door haar geschoren.

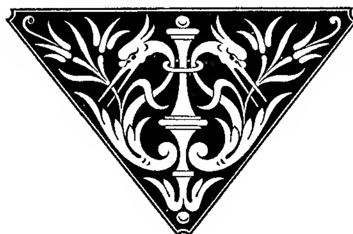
„Zoo!” zeide Grimaldi. „Welnu, ik heb er niets tegen, ik ben gereed, lief kind!”

Grimaldi ging in een grooten stoel zitten en het meisje aanvaardde hare taak met zulk een ijver, dat Grimaldi eene hevige neiging tot lachen gevoelde. Hij bleef echter meester over zijn lachlust; maar toen het meisje, aan zijne bovenlip gekomen zijnde, zijn neus met een stukje bruin papier tusschen hare twee vingers nam, kon hij zich niet langer bedwingen, en terwijl hij in lachen uitschaterde trok hij zulk een allerkoddigst gezicht tegen Howard, dat ook deze zijn lach geen meester bleef. Toen het meisje de reden van dit lachen ontdekt had, liet zij, schuddend van lachen, haar scheermes uit de hand vallen, en — op dit oogenblik trad de barbier binnen, die zich niet weinig verwonderde, toen hij daar drie personen als om het hardst zag lachen; maar toen hij het gekke gezicht van Grimaldi, wiens mond bijna aan zijne ooren reikte, boven het witte laken zag uitsteken, liet hij zich in een stoel neervallen, en lachte, terwijl hij zijn hoed zonder omstandigheid voor zich op den grond wierp, het hardste van allen; in afgebroken woorden te kennen

gevende, „dat de heer, die daar geschoren werd, de grappigste heer was dien hij ooit gezien had,” en dat, „als die heer zijn gezicht niet bedwong, hij zich zou doodlachen.” Dit duurde zoo voort totdat allen geheel uitgeput waren, toen het meisje hare taak hervatte en van Grimaldi een shilling tot belooning kreeg.

Hij ging met zijn vriend naar den schouwburg, ontving zijn geld en was een dag later in Liverpool.

EINDE VAN HET NEGENTIENDE HOOFDSTUK.



TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

1817.

VERBAZENDE BIJVAL BUITEN LONDEN. — BOLOGNA EN ZIJNE ZUINIGHEID. — VERGELIJKENDE KOSTBAARHEID VAN GEROOSTERDE KAAS EN PATRIJZEN. — ZONDERLINGE, MERKWAARDIGE EN DWAZE MANIER OM GELD TE SPAREN.

Grimaldi, die geene bijzondere reden had om zich in Liverpool op te houden, vertrok twee dagen nadat hij daar aangekomen was naar Hereford, waar hij met den tooneel-directeur Crisp het inwendige van den schouwburg ging bezichtigen. Tot zijne groote verwondering zag hij, dat deze niets meer was dan eene groote vierkante zaal, met een tooneel van vier el in het vierkant en omtrent even hoog; het hoofd van een standbeeld van den steenen gast in „Don Juan", was geheel onzichtbaar door de coulissen die er voor stonden.

Hij verkoos dus niet, hier volgens afspraak vier avonden te spelen, maar toen hij er in twee avonden drie en veertig pond verdiend had, ging hij naar Worcester, waar hij de twee volgende avonden negentig pond voor zich ontving.

Hiermede was Grimaldi's tooneelreis afgeloopen; hij begaf zich naar Cheltenham, waar hij eene week vertoefde en zijn ouden vriend Richer ontmoette, van wien wij reeds vroeger, in het begin van dit werk, hebben melding gemaakt. Richer had zijn beroep verlaten en was met de weduwe van een rijk geestelijke getrouwd, met wie hij op een grooten voet en — zoo het scheen — zeer gelukkig leefde.

De volgende opgave van Grimaldi's winsten gedurende zijne korte reis kan tot bewijs strekken van den ongemeenen opgang dien hij overal maakte. De sommen overtroffen dan ook zoo verre zijne verwachting, dat hij zelf nauwelijks gelooven kon, dat de volgende berekening in orde was. Hij had ontvangen:

	Pond.	Shilling.
Brighton, vier avonden . . .	100	—
Birmingham, zes	210	—
Worcester, een	50	—
Glasgow en Edinburg, negen .	417	—
Berwick, twee	102	7
Liverpool, zestien	324	14
Preston, twee	86	—
Hereford, twee	43	10
Worcester (tweede bezoek), twee	90	8
Te zamen in 44 avonden	1423 pd.	19 sh.

Toen hij in Londen teruggekeerd was, vernam hij, dat de eigenaren van Sadlers-Wells dit jaar zeer slechte rekening gemaakt hadden.

Hij had in Covent-Garden vooreerst niets te doen, en daar hij nog vervuld was van de aangenaamste herinneringen aan zijn reis, besloot hij een aanbod van Ellington in Birmingham aan te nemen, waar hij in vier avonden honderd vijftig pond verdiende. Van daar ging hij naar Leicester, waar hij twee avonden speelde. Hij verliet deze stad zoodra de voorstelling afgeloopen was, weer in de

grootste haast in eene post-sjees, om de zeven volgende avonden in Chester te spelen. Toen hij in de herberg aldaar afstapte, zag hij uit den Londenschen wagen, die daar juist aangekomen was, tot zijne niet geringe verbazing, zijn vriend Bologna stappen, die, zooals hij nu ontdekte, aangekomen was om met hem in „Moeder de Gans" op te treden.

Beiden verheugden zich zeer over de onverwachte samenkomst, lieten zich in eene afzonderlijke kamer brengen, bestelden een middagmaal en begonnen lustig te eten en te praten. Grimaldi bemerkte spoedig, dat de oude spaarzaamheid van zijn vriend eer toe- dan afgenomen was, want toen de waardin den eersten lekkeren schotel had binnengebracht, zag hij zijn vriend verlegen aan; en toen zij later glimlachend gezegd had, dat zij zeer goed wist wie de heeren waren, en dat zij zich bevlijtigen zou om hen van het beste te bedienen wat er in huis was, verklaarde Bologna uitdrukkelijk, dat hij een ander logement wilde opzoeken.

„Waarom?" vroeg Grimaldi.

„Het is hier te duur," antwoordde Bologna; „zie maar eens welk eene kamer, welk servies! Gij begrijpt, dat wij voor dat alles zullen moeten betalen, en ik maak dus dat ik wegkom, Joe."

„Gij kunt doen wat gij wilt," zeide Grimaldi, „maar volg liever mijn raad, blijf waar gij zijt, want ik weet bij ondervinding, dat men in de beste herbergen altijd het goedkoopst bediend wordt; in die van minderen rang wordt men slecht bediend en daarenboven afgezet."

Bologna nam er eindelijk genoegen in, zich tevreden stellende met allerlei bezuinigingsplannen, die hij in praktijk begon te brengen toen een knecht binnenkwam om te vragen of zij een avondmaal verlangden.

„Een avondmaal!" zeide Bologna, „wel neen, volstrekt niet; avondeten is altijd zeer ongezond, ik gebruik het nooit."

„Breng dan een avondmaal voor mij," zeide Grimaldi, „om halftwaalf van nacht."

„Wat verkiest gij, mijnheer?"

„Dat laat ik aan de juffrouw over, zij zal het wel goedmaken."

„Mijn hemel!" zeide Bologna zoodra de knecht vertrokken was, „gij zult hier eene goede rekening te betalen hebben."

Zij wandelden de stad eens rond, maakten met den tooneel-directeur de afspraak, dat de voorstelling den volgenden avond ten zes ure met „Moeder de Gans" beginnen zou, en keerden 's avonds tegen etenstijd naar hunne kamer terug, waar een paar malsche patrijsjes voor den hongerigen Grimaldi werden gebracht. Zijn makker bekeek ze met begeerige blikken, maar mompelde dat hij toch blij was elken avond eenige stuivers te zullen besparen.

Hierop volgden eenige oogenblikken stilte, alleen afgebroken door het gekletter van vork en mes en het kraken der beentjes. Eindelijk vroeg Bologna of de patrijzen malsch waren. „Ze zijn voortreffelijk," was het antwoord, en Bologna begon opnieuw, zonder spreken, de kamer op en neer te loopen en trok eindelijk driftig aan de schel. Toen de knecht verscheen gaf hij last om eene portie geroosterde kaas te brengen. Het kwam. Bologna liet den knecht wachten en vroeg aan zijn vriend:

„Zijt gij voornemens elken avond te eten?"

„Zeker."

„Nu dan, John, breng mij elken avond, als mijnheer Grimaldi zijn avondmaal gebruikt, eene portie geroosterde kaas. Ik heb het wel niet noodig, maar ik zit niet graag toe te zien als een ander aan het eten is. Denk er om."

„Ik beloof het u, mijnheer."

Zoodra hij vertrokken was, barstte Grimaldi in lachen uit, dat zijn vriend beantwoordde door een stroom van aanmerkingen over buitensporigheid en onnoodige verteringen. Geen hunner gaf toe, en elken avond herhaalde zich hetzelfde tooneel. Grimaldi kreeg elken avond wild of gevogelte en Bologna troostte zich dan geregeld met zijne geroosterde kaas, in de overtuiging dat hij zijn geld bespaarde, en met de opmerking dat Grimaldi het nutteloos verspilde. Zij vertoefden er negen dagen, waarna zij hunne rekeningen vroegen, die, gelijk Grimaldi voorzegd had, zeer billijk waren.

„Welnu," zeide hij tot Bologna, „zijt gij tevreden?"

„Tamelijk," antwoordde deze; „ik moet bekennen dat de rekening niet zoo hoog is als ik gevreesd had; maar in mijne rekening is eene grove vergissing geslopen. Zie eens, zij hebben mij voor mijn avondmaal evenveel gerekend als u. Dat moet eene fout zijn, want gij weet dat

ik nooit iets anders dan geroosterde kaas gebruikt heb.

„Ja," zeide Grimaldi, die de rekening eens inzag; „laat den knecht maar eens komen, die zal u de zaak waarschijnlijk wel kunnen ophelderen."

De knecht kwam.

„Er is eene fout in de rekening, vriend," zeide Bologna; „gij hebt op mijne rekening elken avond een souper geschreven, en gij zult toch wel weten, dat ik geen enkelen avond iets anders dan geroosterde kaas heb gebruikt. Laat dat dus veranderen."

„Verschooning, mijnheer," zeide de knecht, nadat hij terloops de rekening eens doorgezien had. „Zij is volmaakt in orde."

„Volmaakt in orde?"

„Volmaakt, mijnheer: het is de gewoonte hier in huis, en in al de logementen in deze streek, om de rekeningen op die manier in te richten. Eene halve kroon voor een avondmaal, mijnheer; koud ossevleesch, vogels, wild, of brood met kaas, altijd eene halve kroon. Gij hadt verscheidene andere spijzen kunnen krijgen, maar gij herinnert u, dat gij bepaaldelijk voor uw avondmaal geroosterde kaas verlangd hebt."

De spaarzame man kon tegen deze redeneeringen niets inbrengen, en hij betaalde negen halve kronen voor negen porties kaas.

Den volgenden morgen keerden zij naar Londen terug.

Onderweg gaf Bologna een nieuw bewijs van zijne zuinigheid, dat Grimaldi deed besluiten in het vervolg niet meer met hem te reizen. Toen het rijtuig voor de deur stond, fluisterde de spaarzame harlekijn zijn vriend toe, dat hij eene plaats buitenop genomen had en daardoor ten minste een pond uitwon.

„Nu," zeide Grimaldi, „lijd den geheelen nacht kou, na de verhitting op het tooneel; dat kan u misschien twintig pond kosten."

„Wat dat aangaat," zeide Bologna, „laat mij daarvoor zorgen. Er is nog eene leege plaats binnenin en het rijtuig behoort aan onze waardin; ik zal haar herinneren hoeveel geld wij bij haar verteerd hebben en haar zeggen dat wij spoedig terugkomen, en bij haar onzen intrek zullen nemen, indien zij mij, ten minste een gedeelte van den weg, de plaats binnenin geeft."

Grimaldi stelde alle middelen in het werk om hem hiervan terug te houden; maar tevergeefs. De goede waardin stond Bologna's verzoek toe, echter onder voorwaarde, dat hij, indien er onderweg een reiziger bijkwam, buitenop moest gaan zitten of bijbetalen.

Zij reden voort, en reeds toen het rijtuig voor de eerste maal van paarden verwisselde, meldde zich iemand aan, die in het rijtuig wilde mederijden. De conducteur opende het portier en herinnerde Bologna beleefdelijk aan de gemaakte voorwaarde; maar deze verklaarde, dat hij evenmin buitenop wilde zitten als betalen. De postiljon, die van verbazing bijna verstomde, deelde het geval aan de daar aanwezige stalknechts en postiljons mede, die hem luidkeels begonnen toe te schreeuwen en uit te jouwen. Grimaldi was geheel buiten zich zelven van verlegenheid, maar Bologna bleef bijzonder kalm, totdat de conducteur verklaarde hem er uit te zullen werpen. Dit had het gewenschte gevolg; Bologna stapte knorrig uit het rijtuig en ging ontevreden bovenop zitten. In Islington verliet Grimaldi de diligence en gaf de rijknechts dubbele fooien, om daardoor zoo duidelijk mogelijk te toonen, dat hij niet verlangde met zijn vriend te worden gelijk gesteld. Eenige dagen later, toen zij elkander in Londen ontmoetten, vroeg Grimaldi hoe het hem aan het laatste station gegaan was.

„O, zeer goed," zeide Bologna; „zij raasden en tierden verschrikkelijk."

„Dat had ik wel verwacht," zeide Grimaldi „Het deed mij veel genoegen."

„Waarom?"

„Wel, toen behoefde ik hun geen fooi te geven, mijn goede vriend. Als zij beleefd geweest waren, zou ik immers den conducteur zoowel als den postiljon iets hebben moeten geven, maar nu had ik een goed voorwendsel om al mijn geld in mijn zak te houden."

Bologna had echter ook vele goede eigenschappen en Grimaldi bleef altijd zijn vriend, maar reisde in het vervolg niet weder met hem.

EINDE VAN HET TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

1817—1818.

OPVOERING VAN „DE BARON VAN MUNCHHAUSEN". — HOE ELLAR DE HARLEKIJN DOOR DE MAAN SPRONG EN DAARBIJ ZIJNE HAND VERZWIKTE. — GRIMALDI WORDT MEDE-EIGENAAR VAN SADLERS WELLS. — ANEKDOTES VAN DEN HERTOG VAN YORK EN SIR GODFREY WEBSTER. — EENE GOUDEN SNUIFDOOS. — EEN NEWCASTLE-ZALM EN EENE KOLENMIJN.

Grimaldi had zich niet zoo behoeven te haasten, want er verliep eene maand eer hij in Covent-Garden moest optreden en zelfs toen nog maar voor twee avonden. Hij durfde echter in dien tusschentijd geene aanbiedingen buiten Londen aannemen, omdat hij niet wist, wanneer men hem zou noodig hebben.

Het afgeloopen jaar was voor Sadlers-Wells zoo slecht geweest, dat men het er voor hield dat het na een dergelijk jaar in andere handen zou moeten overgaan.

Voor Grimaldi zelven echter was het ten hoogste voordeelig geweest, want behalve de veertien honderd en drie en twintig pond, die hij op zijn eersten tocht in vier en veertig avonden verdiend had, had hij op de twaalf avonden van zijn volgenden tocht nog drie honderd twintig pond opgedaan, dus te zamen een duizend zeven honderd en drie en veertig pond, in zes en vijftig avonden, terwijl hij in Sadlers-Wells in honderd tachtig avonden nooit meer dan zes honderd zestig pond verdiend had.

In Covent-Garden werd het volgende jaar „de baron van Munchhausen" opgevoerd, welk stuk zeer voldeed on aanleiding gaf tot een ongeval, dat wij hier willen mededeelen, om de verregaande onbeschaamdheid van een man, die aan Covent-Garden verbonden was.

Men had dezen namelijk opgdragen, een kleed vast te houden, waarop de acteurs in de balletten bij hunne sprongen werden opgevangen. Eens ging hij naar den harlekijn Ellar, wien hij zeide, dat het kleed zeer droog was, waarmede hij wilde te kennen geven, dat hij een drinkgeld verlangde. Ellar, die den kerel haatte, deed alsof hij den zin hiervan niet begreep en antwoordde met een paar woorden, zonder het verlangde er bij te voegen. De man vertrok nijdig en ontevreden, en den volgenden dag vernam Ellar, dat men hem had hooren zeggen, dat hij zich wreken zou. Hij lachte er echter om, en alles ging goed, totdat hij eindelijk 's avonds, in het derde bedrijf door de maan moetende springen, bleef dralen en Grimaldi, die achter hem stond, in het oor fluisterde: „Ik vrees, dat de kerels mij niet zullen opvangen; ik heb driemalen geklopt, en gevraagd of zij gereed waren, maar geen antwoord gekregen."

„Dat is onmogelijk," zeide Grimaldi. „Wie zou zoo iets kunnen vermoeden? Voorwaarts, vriend, waag den sprong."

Ellar weifelde, maar Grimaldi maakte hem opmerkzaam, dat de toeschouwers ongeduldig begonnen te worden.

„Nu, welaan dan," zeide Ellar, „ik waag

den sprong, maar de hemel weet hoe het afloopt."

Zijne vrees was niet ongegrond. De mannen hielden het kleed zoo, dat de beste springer het onmogelijk zou hebben kunnen bereiken, en Ellar, die het geval vooruitgezien had en liever eene hand dan zijn hals wilde breken, liet zich daarop nederkomen en speelde zijne rol, hoewel met groote pijn, uitmuntend ten einde.

Het geheele geval werd onmiddellijk aan de heeren Harris en Fawcett medegedeeld, die terstond al degenen, die het kleed hadden vastgehouden, voor zich liet komen, en verklaarden, dat allen terstond zouden ontslagen worden, indien mijnheer Ellar meende, dat zij met opzet zoo gehandeld hadden. Ellar verscheen, maar zeide zonder bedenken, dat hij het niet geloofde, en fluisterde Grimaldi bij het uitgaan in het oor: „De schurk heeft eene vrouw en zes kinderen."

Dit gedrag was vooral prijzenswaardig, omdat Ellar overtuigd was, dat de onbeschaamde met opzet zoo gehandeld had, en hij zonder twijfel zijn nek zou gebroken hebben, als hij zijne hand niet had vooruitgestoken.

Grimaldi heeft in zijne loopbaan weinig dergelijke ongelukken gehad; maar dit laat zich hieruit verklaren, dat hij weinig halsbrekende kunsten uitvoerde en alle verdraaiingen van zijn lichaam vermeed, die even pijnlijk voor den toeschouwer als voor den kunstenaar zijn. Wenschelijk ware het, dat de tegenwoordige en vooral de aankomende clowns hem hierin navolgden; zij zouden er zich zonder twijfel veel beter bij bevinden.

In het begin van het volgende jaar gaf men hem verscheidene wenken, dat men in Sadlers-Wells gaarne weder een engagement met hem zou aanknoopen, als hij zich slechts tot de eigenaars wilde wenden. Grimaldi had daarin echter weinig zin; het zomerreisje had aan zijne gezondheid en zijne beurs geen kwaad gedaan en hij was de behandeling door heeren bestuurders nog niet vergeten; maar toen eindelijk mevrouw Hughes, de weduwe van zijn besten vriend, zelve bij hem kwam, liet hij zich overreden. Hij maakte daarbij echter de voorwaarde, dat men hem deelgenoot van de jaarlijksche winsten van den schouwburg maken zou, waarmede hij geloofde goede zaken te doen; maar hij bedroog zich hierin zoowel als in vele andere denkbeelden. Zijn voorslag werd aangenomen; hij kocht verscheidene aandeelen en zijn engagement werd bepaald op dezelfde voorwaarden als vroeger, slechts met deze verandering, dat hij jaarlijks zes weken vrijheid zou hebben om eene zomerreis te doen.

Het eerste jaar was intusschen zeer ongunstig voor hem als mede-eigenaar, want hoewel alles in den beginne goed ging, bleef het gebouw zoodra hij vertrokken was bijna elken avond ledig, en toen hij in het laatst van September teruggekeerd was, werd hem aangezegd, dat hij in plaats van winst een deel van het verlies zou moeten dragen. Hierover was hij evenzeer teleurgesteld als verwonderd, want Sadlers-Wells had vroeger altijd veel winst opgeleverd. Hij verzuimde dus niet de vergadering der eigenaren bij te wonen, en vernam daar, dat zijn aandeel in het verlies drie honderd, drie en dertig pond bedroeg. Hij betaalde het, en was wel een weinig ontevreden; maar aan zijn wensch om mede-eigenaar van Sadlers-Wells te worden was voldaan. Hij had er wel berouw van, maar het was te laat.

Eens toen hij in Covent-Garden in „de Baron van Munchhausen" speelde, zag hij in eene der loges den hertog van York, die met Sir Godfrey Webster en nog een ander heer hartelijk zat te lachen. Toen Grimaldi midden in het ballet van het tooneel stapte, kwam Sir Godfrey hem te gemoet, zeggende:

„Zwaar werk, Grimaldi!"

„Zwaar en warm, Sir Godfrey!"

„Neem een snuifje tot verkwikking," zeide Sir Godfrey, terwijl hij hem de grootste gouden snuifdoos voorhield, die Grimaldi ooit gezien had; Grimaldi beschouwde ze met verwondering, en de ander zeide lachend, terwijl hij naar Pantalon wees, die heen en weer over het tooneel liep: „Ga naar dien heer en vraag hem of hij een snuifje wil."

Grimaldi nam er genoegen in en verscheen weldra met zijne monsterachtige snuifdoos op het tooneel en bood Pantalon een snuifje aan, met de gemaakte, hoffelijke deftigheid, waarin hij zoo bijzonder uitmuntte.

Het publiek lachte hartelijk over de zonderlinge snuifdoos, en Pantalon, die hem achterdochtig aankeek, vroeg hem:

„Hoe komt gij aan die doos?”

De clown zag verlegen voor zich.

„Gij hebt ze gestolen,” ging Pantalon voort.

De beleedigde clown ontkende dit ten sterkste, en verklaarde met vele buigingen en strijkages op zijne eer, dat het een geschenk was.

„Een geschenk aan u!” riep Pantalon. „En wie was gek genoeg om het u te geven?”

Hij antwoordde slechts met een beteekenisvollen blik naar de loge, waarin Sir Godfrey nu weer had plaats genomen. De hertog, aan wien de doos toebehoorde, schaterde het uit, en zijne beide vrienden niet minder, terwijl het publiek, dat de eene of andere aardigheid vermoedde, luidruchtig medelachte.

„Waar wilt gij de doos brengen?” vroeg Pantalon verder, toen Grimaldi zich verwijderen wilde.

„Waar zij reeds meermalen geweest is,” schreeuwde Grimaldi, terwijl hij naar boven wees, „bij mijn oom [1]);” en dit zeggende verliet hij, onder een daverend gejuich, het tooneel.

Nauwelijks was hij achter de coulissen, of Sir Godfrey kwam hem weer opzoeken, daar hij misschien vreesde, dat Grimaldi zijne bedreiging betreffende de doos vervullen zou.

„Voortreffelijk, Grimaldi!” riep hij hem toe; „gij hebt eene weddenschap voor mij gewonnen, wij zullen die eerlijk deelen.”

Dit zeggende, drukte hij hem vijf guinjes in zijne hand.

De hertog was Sir Godfrey ongemerkt gevolgd en zeide lachend: „Ha, ha! de heeren deelen daar vroolijk mijn geld; maar ik verzeker u, Sir Godfrey, al is mijnheer Grimaldi geen kruier, voor dien prijs zou hij gaarne elken avond uwe doos naar het tooneel meenemen.”

Na deze aardigheid gezegd te hebben, keerde Zijne Koninklijke Hoogheid naar zijne loge terug en Grimaldi zag hem later nog maar éèns weder, toen hij het tooneel reeds verlaten had en de Hertog, aan den maaltijd ten voordeele van het tooneelfonds presideerende, zijn wensch te kennen gaf Grimaldi te zien. Deze was op dat oogenblik aan den maaltijd als hofmeester werkzaam en verwonderde zich niet weinig over het verlangen van Zijne Hoogheid. Hij kwam echter. De hertog was zeer vriendelijk jegens hem en betoonde hem zijn leedwezen, dat hij wegens lichaamszwakte het tooneel had moeten verlaten, hoopte dat hij nog eens weder zijne krachten zou terug erlangen, en eindigde met te zeggen, dat zijn verlies een „nationaal ongeluk” zijn zou. Toen Grimaldi hem bedankt had, vervolgde hij: „Ik heb uw vader zeer goed gekend; hij was een grappig man en heeft mij met eene mijner zusters les in het dansen gegeven. Als ik u ooit van dienst zou kunnen wezen, Grimaldi, wend u dan altijd gerust tot mij.”

In zijne jonge jaren had Grimaldi George den Vierden dikwijls in Drury-Lane als prins van Wales gezien. Eveneens, zag hij koning Wilem den Vierden, toen hij nog hertog van Clarence was, meermalen in Covent-Garden. Zijn gedrag stak niet weinig af bij dat van andere adellijke heertjes, die hem somtijds vergezelden.

Eens, toen Grimaldi haastig van het tooneel van Covent-Garden in de kleedkamer liep, zag hij daarin tot zijne groote verwondering den hertog met twee heeren zitten praten. Hij wilde een weinig bedremmeld met eene buiging vertrekken, maar de hertog verzocht hem te blijven.

„Ik bid Uwe Koninklijke Hoogheid om verschooning,” zeide Grimaldi, „ik vrees u te storen.”

„Storen,” zeide de graaf lachend, „ik ben hier de eenige stoorder.”

Met deze woorden stond hij op, zeggende, dat hij niet zou gaan zitten voordat Grimaldi plaats genomen had.

Toen Covent-Garden dit jaar sloot, had het eene aanmerkelijke winst, en Joe's benefiet bracht hem tweehonderd drie en veertig pond op. Den volgenden dag begon zijne tooneelreis, die hem nieuwe lauweren en groote sommen gelds aanbracht. Doch toen hij Edinburg naderde, van welke stad hij de grootste verwachting had, kreeg hij een brief van Harris, die hem verzocht onmiddellijk naar Londen terug te keeren, daar zijne tegenwoordigheid volstrekt bij de opening van Covent-Garden vereischt werd. Hij begaf er zich dus heen en ontmoette er reeds twee dagen later den heer Harris, met wien hij de volgende onaangename samenspraak had.

„Zoo, Joe!” zeide hij met groote verwondering, „zijt gij daar? Ik had u nog in geene drie weken verwacht.”

1) De bank van leening.

„In drie weken?" vroeg Grimaldi, niet minder verwonderd.

„Ik had gedacht dat gij naar Schotland zoudt gaan."

„Dat was ook mijn voornemen, maar ik kreeg uw brief en heb aan deze roeping gehoor gegeven, met opoffering van mijn tocht naar Edinburg en wellicht van vijfhonderd pond."

„Zoo," zeide Harris, „nu begrijp ik het; gij hebt waarschijnlijk mijn brief in Newcastle ontvangen en zijt toen dadelijk vertrokken."

„Ja, mijnheer!"

„Dat is ongelukkig. Den volgenden dag heb ik mij bedacht en u een anderen brief gezonden, waarin ik u verlof gaf nog drie weken weg te blijven; maar daar gij nu toch hier zijt, zullen wij maar met „Moeder de Gans" openen; gij kunt dan in het vervolg wel eens naar Edinburg gaan."

Grimaldi was hiermede tevreden en Harris hield zijn belofte.

Toen Grimaldi nog in Newcastle was, had hij zich herinnerd, dat de beste gezouten zalm van daar kwam en naar die plaats genoemd werd! hij besloot dus zich er eens op te onthalen, natuurlijk vermoedende, dat deze hier zeer keurig zijn zou, en gaf last, dat men ze voor zijn avondmaal zou gereedmaken. De knecht beloofde er voor te zullen zorgen, maar op zulk een toon, dat Grimaldi het niet vertrouwde. Hij vroeg hem dus of hij het verstaan had.

„O, zeker, ja mijnheer," was het antwoord, „ik zal het bezorgen."

Grimaldi ging weltevreden naar den schouwburg en verheugde zich reeds bij voorbaat over de zalm, die hij nu eens met de Londensche zou vergelijken. Zoodra hij terugkwam liet hij de tafel dekken.

De knecht kwam, zette alles voor hem gereed en plaatste eindelijk een schapebout voor hem.

„Deze is uitmuntend, mijnheer!" zeide hij.

„Dat geloof ik wel," zeide Grimaldi, „maar ik heb gezouten zalm besteld."

„Ik verzoek verschooning, mijnheer; hebt gij, mijnheer?" zeide de knecht, schijnbaar verlegen.

„Wel zeker heb ik het besteld, weet gij het niet meer?"

„Misschien heb ik het vergeten, mijnheer; ik geloof dat ik het vergeten heb, mijnheer!"

„Nu, denk er dan morgenavond om."

Den volgenden avond noodigde Grimaldi den tooneel-directeur uit, die met hem ging. Nauwelijks zaten zij, of de tafel werd gedekt en een stuk gebraden ossevleesch vertoonde zich voor hunne verwonderde oogen.

„Wat is dat! hebt gij de gezouten zalm weer vergeten?"

„Ik — ik dacht waarlijk dat gij ossevleesch besteld hadt, mijnheer," zeide de knecht stotterend; „maar morgen zal ik er voor zorgen."

„Nu, denk er dan ook om, want morgen is de laatste dag van mijn verblijf hier, en ik ben zeer verlangend om gezouten zalm te proeven, voordat ik de stad verlaat."

De tooneel-directeur was intusschen met vleesch tevreden, en Grimaldi troostte zich er mede, dat zijn verlangen den volgenden dag zou voldaan worden.

Den volgenden avond keerde hij, nadat hij voor een zeer talrijk publiek twee rollen uitgevoerd en zijn geld ontvangen had, zeer vermoeid naar zijn logement terug.

„Niet vergeten, vriend?"

„Neen, mijnheer."

„Goed, breng mij dan tegelijk met de zalm mijne rekening, want ik moet morgen vroeg vertrekken."

Grimaldi ging hoopvol aan de tafel zitten, die reeds gedekt was, en de knecht zette voor zijne oogen — niet de lang gewenschte zalm, maar een kalfsbout. Deze driemaal herhaalde teleurstelling maakte hem zoo woedend, dat hij hevig aan de schel trok en naar den waard vroeg.

Deze kwam, en toen Grimaldi hem het geheele geval had medegedeeld, scheen hij er even weinig van te begrijpen als zijn knecht. Na veel praten echter vernam Grimaldi, dat gezouten zalm geheel onbekend was in Newcastle, omdat al de Newcastle-zalm naar Londen gezonden werd. De goede knecht, die nooit van gezouten zalm gehoord had en zijne onwetendheid niet wilde bekennen, had besloten de spijzen maar op te dragen, die het meest gevraagd werden, in de hoop, dat daarbij wel eens het verlangde zijn zou.

Op dezen tocht bezocht Grimaldi een kolenmijn, waarnaar hij door de levendige beschrij-

ving van een tooneel-directeur zeer nieuwsgierig was geworden. Hij liet zich in eene mand drie honderd voet diep in den grond zakken en liep toen in gezelschap van een gids een nauwe gang in; maar hij was nog niet ver gegaan, toen er op een kleinen afstand van hem een ontzettend stuk steen neerstortte.

„Hemel," zeide Grimaldi, „welk een donderend geraas is dat?"

„O," zeide de gids, „dat is een stuk kool, dat loslaat; dit gebeurt alle dagen twee- of driemaal."

„O, zoo!" riep Grimaldi, terwijl hij, zoo hard hij kon, naar de opening terugliep; „ik zou wel weer naar boven willen."

Men liet de mand zakken; Grimaldi ging er in zitten en was blij toen hij behouden zijn voet weer op den grond gezet had.

EINDE VAN HET EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.



TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

1818—1823.

WINST EN VERLIES. — VERSCHIJNING VAN ZIJN ZOON IN COVENT-GARDEN. — ZIJN LAATSTE ENGAGEMENT IN SADLERS-WELLS. — DE REUZEN IN HET DUBLIN-PAVILJOEN TEVREDENGESTELD. — SLECHTE TOESTAND ZIJNER GEZONDHEID. — ENGAGEMENT AAN COBURG. — MILDHEID VAN HARRIS. — SNEL KRACHTVERLIES, ZWARE PIJNEN EN LAATSTE VERSCHIJNING OP COVENT-GARDEN. — GRIMALDI'S TOCHTEN NAAR CHELTENHAM EN BIRMINGHAM EN DERZELVER GOEDE GEVOLGEN. — KOLONEL BERKELEY, CHARLES KEMBLE EN MIJNHEER BUNN.

Op zijn laatsten tocht had Grimaldi zes honderd, twee en tachtig pond verdiend, maar de slechte afloop van het laatste speeljaar van Sadlers-Wells, en de uitgaaf van al zijn gereed geld om aandeelen in dien schouwburg te koopen, hadden hem zoozeer uitgeput, dat hij, niettegenstaande zijne ontzaglijke winsten, in den herfst van dat jaar bijna geheel van geld ontbloot was. Hij hoopte echter op het volgende jaar, en toen Covent-Garden gesloten had, maakte hij van eene gelegenheid gebruik, om vier avonden in Norfolk te spelen, waarmede hij honderd zestig pond verdiende.

Sadlers-Wells had bij zijne opening met veel moeielijkheden te kampen. Charles Dibdin, de tooneel-directeur, had plotseling voor zijn post bedankt, en Grimaldi was daardoor genoodzaakt, dien voorloopig waar te nemen, waardoor hij tot zijne groote spijt verhinderd werd, dit jaar zijne gewone tooneelreis te maken. Hij vervaardigde een nieuw ballet voor Sadlers-Wells, „het Noodlot", dat bijzonder veel toeloop had en het geheele jaar door met goed gevolg gegeven werd. Bij het opmaken der rekening bevond men dan ook, dat elk der eigenaars meer ontving dan waarop zij gerekend hadden.

Langzaam maar zeker voelde Grimaldi in den loop van dit jaar zijne gezondheid verminderen, terwijl zware en pijnlijke verzwakkingen hem bekropen. Hij troostte zich bij deze ongemakken echter met de ongewone geestdrift, waarmede zijn zoon, die dit jaar voor het eerst een vast engagement had aangenomen, overal werd ontvangen.

Het volgende jaar beproefden de eigenaren van Sadlers-Wells het op eene andere manier en verhuurden het geheele gebouw aan zekeren heer Howard Payne, die echter zoo ongelukkig slaagde, dat hij tot groot verlies van de eigenaren zijne schulden niet betalen kon.

Grimaldi echter, wiens benefieten bijzonder goed waren afgeloopen, begaf zich in het begin van September goedsmoeds naar Dublin, waar hij eenigen tijd spelen zou, niet vermoedende, dat hij, behalve bij zijn afscheidsbenefiet, nog maar eenmaal op het tooneel van Sadlers-Wells verschijnen zou.

Hij maakte de reis naar Dublin in gezelschap van Ellar en zijn zoon. De reis was veel aangenamer dan zijne vorige, omdat de wegen aanmerkelijk verbeterd waren en de oude, onaangename zeilschepen door stoombooten vervangen waren.

De schouwburg, waarin zij te Dublin spe-

len zouden, heette het „Paviljoen” en was vroeger eene vergaderzaal geweest. De zaal was geheel rond en zeer ongeschikt voor tooneelvoorstellingen; het tooneel was zoo bekrompen, dat men in „Harlekijn Gulliver” nooit wist waar de reusachtige Brobdignakkers geplaatst moesten worden. Deze personen waren zóó hinderlijk en stonden zóó in den weg, dat men genoodzaakt was ze in een donkeren hoek van het tooneel te stoppen, waaruit ze niet te voorschijn kwamen, voordat hunne tegenwoordigheid volstrekt vereischt werd. Zoodra zij hunne rol afgespeeld hadden, moesten ze weer bedaard naar hun hoek terug stappen en daar zoo rustig blijven als mogelijk was, omdat zij in hunne reusachtige gestalte het tooneel niet verlaten konden. Dit was wel zeer onaangenaam en lastig voor hen, maar er was niets anders op te vinden, en de ongelukkige reuzen waren genoodzaakt, hoe ongemakkelijk hunne kleeding ook was, zich aan de schikking te onderwerpen en eenige uren onder een drukkenden last en in eene gebogen houding door te brengen, totdat het gordijn gevallen was en zij hunne natuurlijke grootte weer konden aannemen. Grimaldi gevoelde zooveel medelijden met hen, dat hij zich, na de eerste opvoering, verplicht achtte hen te zeggen dat het onmogelijk was eenige verlichting in hun moeielijken toestand te brengen, en hun in bedenking te geven of zij elken avond in die gedwongen houding zouden kunnen doorbrengen.

„Wij hebben er te zamen eens over gesproken, mijnheer,” zeide een hunner, die de rol van redenaar op zich nam, „en wij zijn overeengekomen het elken avond te doen, als uwe edelheid (lang moge zij leven!) ons slechts één ding beloven wil, namelijk een slokje whisky zoodra die groene lap gezakt is.

Het bescheiden verzoek werd ingewilligd, en de reuzen, die zich in het vervolg zeer goed gedroegen, maakten er geen misbruik van.

De voorstelling in Dublin duurde zes weken en Grimaldi kwam in Londen terug met drie honderd pond meer dan hij er uit meegenomen had

Covent-Garden was het volgende jaar weer zeer voorspoedig, want een nieuw ballet, „de kers en de schoone ster,” waarin ook Grimaldi eene voorname rol had, werd daar langen tijd achtereen met den grootsten bijval gegeven.

Sadlers-Wells werd dit jaar verhuurd aan zekeren Egerton, die bij het publiek reeds bekend was als iemand, die vroeger in Covent-Garden gespeeld had. Hij was sedert jaren bekend geweest met Grimaldi, maar daar deze zich ten sterkste tegen de verhuring verzet had en zelfs weigerde zijne handteekening onder het contract te zetten, begon hunne vriendschap merkelijk te bekoelen. Grimaldi had echter veel achting voor hem en zegt, dat Egerton in zijn besten tijd een uitmuntend acteur geweest is.

Ook in dit jaar was Grimaldi in de gelegenheid eene tooneelreis te maken. Hij ging dus naar Birmingham, waar hij vijf weken lang twintig pond per week verdiende, en negen pond per week voor zijn zoon behalve een half benefiet; en vervolgens naar Dublin, waar hij twee en dertig avonden achtereen met zulk goed gevolg speelde, dat hij zeer gaarne langer zou vertoefd hebben, ware het hem eenigszins mogelijk geweest. Op den negentienden avond van zijn verblijf in Dublin werd hij door eene hevige verzwakking zoo plotseling overvallen, dat men het slechts korten tijd voordat hij optreden moest, aan het publiek had kunnen bekend maken. Men riep den voornaamsten geneesheer der stad tot zijne hulp, en deze bracht het door zijne kunst zóó ver, dat Grimaldi eene week later weder op het tooneel verschijnen kon. Van dezen tijd af gevoelde hij echter, dat zijne gezondheid van dag tot dag aanmerkelijk verminderde en dat zijne herstelling, al wilde hij dit voor zich zelven ook niet bekennen, van een tijdelijken aard was. Hij voelde, dat de ouderdom met een heirleger van kwalen hem te gemoet snelde.

Den zesden December nam men in de grootste haast de terugreis aan, want de spelers hadden zich door den bijzonderen bijval van het publiek laten overhalen, langer in Dublin te blijven dan vroeger hun voornemen geweest was. Zij bereikten na eene onaangename zeereis Holyhead en reden van daar zonder oponthoud naar Londen, waar zij reeds den dag na hunne aankomst op eene repetitie verwacht werden.

Door zijne reeds zeer geschokte gezondheid had Grimaldi op dezen tocht veel van zeeziekte te lijden, maar hij onderdrukte zijne kwaal met groote halsstarrigheid, verscheen op den bepaal-

den tijd op de repetitie in Covent-Garden, en vervulde met Kerstmis daaraanvolgende de hoofdrol in het ballet, waarin ook zijn zoon eene groote rol had.

Indien hij er in dezen tijd toe had kunnen reis te doen. Maar de eigenaar van het Coburg- (tegenwoordig Victoria-) theater overreedde hem om voor eene aanzienlijke som zes weken lang in zijn schouwburg te spelen, en dit deed hij met zulk een goed gevolg voor deszelfs



HET TOONEEL WAS ZOO BEKROMPEN, DAT MEN NOOIT WIST WAAR DE REUSACHTIGE BROBDIGNAKKERS GEPLAATST MOESTEN WORDEN. (Blz. 128).

overgaan om rust te nemen, zou dit wellicht nog heilzaam voor hem geweest zijn, en hij had hiertoe wel aanleiding, daar zijne tegenwoordigheid in Sadlers-Wells dit jaar niet vereischt werd en hij te zwak was om zijne zomer-

eigenaars, dat men hem gaarne weder voor eenigen tijd zou hebben aangenomen, als hij niet door ziekte was verhinderd geworden. Deze nam nu zoozeer de overhand, dat men hem raadde voor zijne gezondheid naar Chelten-

ham te gaan. Hij deed zulks, en met zeer gewenscht gevolg. Toen zijne gezondheid gedeeltelijk hersteld was, kon hij een aanbod van den tooneeldirecteur aldaar niet weerstaan; hij speelde twaalf avonden en verdiende daarmede honderdvijftig pond, en — of het geld, het water, of de verandering van lucht er de oorzaak van waren — hij kwam in Londen vrij gezond terug en gevoelde zich in staat om weer als vroeger, geregeld in Covent-Garden te spelen.

Het nieuwe ballet vond aldaar dit jaar weder een bijzonderen bijval, zooals dit reeds sedert verscheiden jaren het geval geweest was. Dit succes was voornamelijk toe te schrijven aan de onbekrompenheid van Harris, die niet alleen veel geld besteedde aan de machinerieën en de coulissen, maar ook de spelers flink betaalde. Daarenboven gedroeg hij zich steeds zeer voorkomend jegens hen; bij elke voorstelling stond eene flesch wijn ter beschikking van elk der voornaamste acteurs, terwijl zij na den afloop eener eerste voorstelling altijd op een vriendschappelijk souper ten zijnen koste bijeenkwamen. Hierdoor waren zij altijd zeer hartelijk onder elkander en vriendelijk gezind jegens hun directeur.

Met Paschen gaf men een ander ballet in Covent-Garden, „het visioen van de zon, of Orpheus in Peru," waarin Grimaldi ook eene voorname rol had, die hem echter, bij zijn dagelijks toenemende zwakheid, zooveel moeite kostte, dat er altijd aan beide zijden van het tooneel iemand moest gereed staan om hem op te vangen, als hij van het tooneel strompelde, en hem in te wrijven, opdat hij in staat zou zijn, de laatste helft van zijne rol behoorlijk af te spelen. Dit was volstrekt noodig, want dikwijls had hij zulke hevige krampen, dat zijne leden zich als een knoop samenwrongen, en men hem krachtig wrijven en schudden moest, eer hij weer tot zich zelven kwam. De toeschouwers die bij zijne grappen zoo dikwijls schudden van lachen, dachten er weinig aan, dat zijne inspanning hem zooveel pijn kostte. Dit duurde zoo vier en twintig avonden voort, doch toen kon hij niet langer; hij was genoodzaakt zijne rust te nemen en alle mogelijke middelen tot verzachting aan te wenden, want dien avond had hij zulke verschrikkelijke pijnen geleden, dat hij ongeloofelijk veel moeite had, bij zijne lachverwekkende grappen niet te gillen van pijn. Hij speelde echter zijne rol ten einde en werd uitgeput en doodelijk zwak naar de kleedkamer gebracht. Dáár begon hij ernstig en droevig na te denken over zijn ellendigen toestand, over de ziekte die hem met langzamen maar vasten tred genaderd was, die hem zijne spierkrachten verlamd had; die met groote halsstarrigheid de kunst van een der grootste geneesheeren had bedrogen, en hem eindelijk, nadat zij hem geheel uitgeteerd had, noodzaakte zijn beroep vaarwel te zeggen. Deze laatste gedachte vooral vervulde zijne ziel met zulk een onbeschrijfelijken angst, dat zijne lichaamssmarten daarbij niet in aanmerking kwamen; hij bedekte zijn gelaat met beide handen en weende als een kind. Den volgenden morgen zond hij eene boodschap naar den schouwburg, dat hij door ziekte verhinderd werd, zijne rol vooreerst waar te nemen.

Zijn zoon had echter in één dag de rol zijns vaders ingestudeerd en speelde ze dien avond tot algemeen genoegen. De oude Grimaldi, die nu rustig leefde, begon weder een weinig te herstellen, maar hij verlangde dat jaar niet zijne rol weder te vervullen, en vertrok dus naar Cheltenham, waar hij vroeger eenigen tijd met gunstig gevolg voor zijne gezondheid had doorgebracht.

Gedurende zijn tweede verblijf in Cheltenham herstelde hij weder in zooverre, dat hij er eenige avonden zonder nadeelige gevolgen spelen kon. Eens kreeg hij er een bezoek van den heer Bunn, directeur in Birmingham, die hem vertelde, dat Charles Kemble, een jongere broeder van John Kemble, van wien vroeger herhaalde malen melding is gemaakt, bij hem speelde, en dat hij, daar kolonel Berkeley beloofd had op zijn benefiet te spelen, naar Cheltenham gekomen was om te informeeren, welke rol de kolonel wenschte te vervullen. Mijnheer Bunn voegde er bij dat hij evenzeer gekomen was om Grimaldi te spreken, en daar hij Grimaldi's beurs tegelijk met de zijne wenschte te vullen, stelde hij dezen voor met hem mede te gaan. In den beginne sloeg Grimaldi dat voorstel af; maar toen de heer Bunn er op bleef aandringen, ging hij er toe over, onder voorwaarde, dat het voor slechts twee avonden zijn zou en dat zij de winst samen zouden deelen.

Hij kwam op den bepaalden tijd met zijn zoon in Birmingham aan en vond er Charles Kemble, die in dien tijd een der eigenaars van Covent-Garden was en overal met geestdrift ontvangen werd. Hij verhaalde hem, dat men zijn zoon in Drury-Lane acht pond per week had aangeboden, maar dat deze, uit aanmerking van de onbekrompen manier van handelen der heeren directeuren van Covent-Garden, besloten had, dáár een engagement aan te nemen, als men hem zes pond per week wilde toestaan.

„Joe," zeide Kemble, „uw aanbod is goed en ik neem het aan; uw zoon zal in Covent-Garden spelen op de voorwaarden, die gij opgegeven hebt."

Zij schudden elkander hartelijk de hand, en Grimaldi strompelde voort naar de kleedkamer, waar hij den kolonel Berkeley ontmoette, die als liefhebber dikwijls tot genoegen van het publiek hoofdrollen vervuld had. Deze zeide, dat hij veel lust had om met Grimaldi den „Ourson en Valentijn" te geven, en kwam met hem overeen, dat zij dit plan in Cheltenham ten uitvoer zouden brengen, waarbij de kolonel „Valentijn", Grimaldi „Ourson" en zijn zoon de „groene knecht" zou zijn.

„Zeer goed," zeide Berkeley, toen dit alles afgesproken was. „Ik zal de noodige schikkingen met den directeur maken en gij zult honderd pond voor uwe moeite hebben; dan zullen wij eens zien, wat wij doen kunnen om het volk genoegen te geven."

Grimaldi had zich voorgenomen, dit jaar niet meer te spelen, als de beide voorstellingen in Birmingham zouden zijn afgeloopen; maar de vriendelijke en edelmoedige manier, waarop Berkeley hem de zaak voordroeg, en de geestdrift, waarmede hij naar dien avond scheen te verlangen, hadden zijn besluit veranderd.

Voor Birmingham vervaardigde Grimaldi een nieuw ballet, „Pick en de Puddings", waarin hij zoo algemeen werd toegejuicht, dat hij zich na den afloop der tweede voorstelling nog niet vermoeid gevoelde, en besloot, er nog een derden avond te spelen. De toeloop was niet minder en kon niet grooter zijn, dan de beide vorige avonden; en toen het gordijn gevallen was, overhandigde de directeur hem ruim honderd tachtig pond, en uitte de hartelijkste gelukwenschen met zijne spoedige en gelukkige herstelling, de hoop te kennen gevende dat zij van langen duur mocht zijn.

Deze wensch mocht echter niet vervuld worden. De voor hem zelfs ongewone geestdrift, waarmede hij was toegejuicht, had zijne krachten slechts voor eenige oogenblikken opgewekt; het was de laatste poging zijner verzwakte natuur, en hij betrad later nog slechts tweemaal en wel bij zijne afscheidsbenefieten het tooneel, dat hij van zijne vroegste kindsheid af betreden had en waarop hem zoo dikwijls het schaterendst gelach had tegengeklonken, dat sedert verscheiden jaren zijne doodsklok was geweest.

EINDE VAN HET TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.



DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

1823—1827.

NIEUWE SMARTEN TEN GEVOLGE VAN HET SLECHTE GEDRAG EN DE VERKWISTING VAN ZIJN ZOON. — HIJ MOET COVENT-GARDEN VERLATEN EN WORDT DOOR HEM OPGEVOLGD. — NIEUWE SPECULATIE IN SADLERS-WELLS. — VERANDERING IN HET BESTUUR EN DE GEVOLGEN DAARVAN. — SIR JAMES SCARLET EN EEN BLOZENDE GETUIGE.

Van het tijdstip af, waartoe wij nu genaderd zijn, tot aan zijne laatste levensjaren toe bestond Grimaldi's leven uit eene gedurige aaneenschakeling van droefheid en ellende, welker gewicht hem diep deed buigen en waarvan een uitgebreid verslag evenmin nuttig als aangenaam zou zijn. Het verhaal van een onophoudelijk lijden, zelfs als het zielelijden is, heeft voor den lezer zeer weinig aantrekkelijks; maar als het lijden grootendeels lichamelijk is, verliest het al het belang, dat het eerste mocht bezitten, en wordt zelfs walgelijk. Dit in aanmerking nemende, zullen wij Grimaldi's voorbeeld in dit opzicht volgen en in de overblijvende bladzijden de groote lijst van zijne ongelukken zoo kort mogelijk aanstippen.

Toen Grimaldi in Cheltenham was teruggekeerd werd hij door een zeer ernstige ziekte aangetast, welke hem gedurende meer dan eene maand aan zijn bed gekluisterd hield en waarvan hij niet dan als een kreupele voor geheel zijn leven opstond.

Behalve deze lichamelijke smarten stond hem nog smartelijk zielelijden te wachten.

Hij was innig aan zijn zoon gehecht, die zijn eenig kind was en voor wien hij zich steeds vele opofferingen had getroost. Aanvankelijk had de jongeling zich die zorgen steeds waardig getoond, en allengs was hij in de gunst van het publiek en in voorspoed vooruitgegaan. Plotseling echter veranderde hij geheel van levenswijze en begon zulk een slechten weg te bewandelen, dat men genoodzaakt was hem aan het tooneel zijn afscheid te geven.

Het eerste bericht van de buitensporigheden zijns zoons kreeg Grimaldi gedurende zijn verblijf te Cheltenham, toen hem door twee stadsdienaars werd bericht, dat zijn zoon in de gevangenis was gezet voor in dronkenschap begane dolle streken. Dadelijk betaalde Grimaldi het geld, dat men van hem eischte, waardoor zijn zoon weder in vrijheid kwam. Deze had bij eene schermutseling met de gerechtsdienaars, met een stok, eene ernstige verwonding aan de hersenpan bekomen. Men vooronderstelt, dat hierdoor zijn verstand gekrenkt werd, daar hij van dien tijd af vlagen had van krankzinnigheid. In 1828 had hij zulk een ernstigen aanval, dat men hem een dwangbuis moest aandoen.

Grimaldi keerde met zijn krankzinnigen zoon onder zijne hoede naar Londen terug, en raadpleegde daar omtrent zijn eigen toestand de beroemdste geneesheeren. Onder hunne behandeling was hij in een gedurigen staat van spanning, doordien hunne uitspraak van dag tot dag werd verschoven. Al hunne pogingen waren vergeefs, tot zij hem eindelijk in het laatst van October verzekerden, dat er voor

hem geene hoop meer bestond het gebruik zijner leden ooit terug te bekomen. Ofschoon de natuur, vereenigd met groote zorg van zijn kant en gedurige geneeskundige verpleging, zekerlijk zijne hevige pijnen wel eenigszins zouden kunnen verminderen, was zijne volmaakte herstelling bijna eene onmogelijkheid. Verder moest hij alle gedachte, om ooit zijn beroep weder te kunnen aanvaarden, voor altijd laten varen.

Verscheidene genees- en heelmeesters, die hem persoonlijk onbekend waren, stonden hem in dit tijdperk van zijn lijden geheel kosteloos met hunne hulp ter zijde.

Grimaldi was bijna wanhopig toen hij vernam, dat hij voor zijn gansche leven kreupel en misschien gestadig aan het bed gebonden zou zijn, zonder zelfs het minste uitzicht te hebben van ooit weder de werkzaamheden te kunnen hervatten, waaraan hij zich van zijne vroegste jeugd af gewijd had, en welke hem tot nu toe hadden in staat gesteld om een jaarlijksch inkomen te genieten van vijftien honderd pond; en dat zonder eenig rentegevend eigendom te bezitten behalve zijne aandeelen in Sadlers-Wells, welke tot hiertoe slechts verlies hadden opgeleverd.

Langen tijd nadat hij dit bericht had ontvangen was hij door het vooruitzicht van zijne ongelukkige toekomst als verplet, en het duurde lang eer hij van zijne verslagenheid bekwam. Zoodra hij genoegzaam weder hersteld was, schreef hij aan het bestuur van Covent-Garden, om het met zijn hopeloozen toestand bekend te maken en met de onmogelijkheid waarin hij zich bevond om zijne verbintenissen na te komen, daar het reeds in den tijd was, dat men beschikkingen maakte voor de pantomime van Kerstmis.

Zijn bericht werd met groot leedwezen en met vele goede wenschen voor zijn herstel ontvangen.

Na lang overleg werd er besloten zijn zoon als hoofdclown in de Kerstmispantomime te doen optreden. Deze verscheen het eerst als zoodanig in „Harlekijn en de arme Robin, of het huis dat Jack bouwde," en zijn debut viel volkomen goed uit. Op dezen avond zat de vader vlak tegenover het tooneel, en was evenzeer verheerlijkt door de ontvangst welke zijn zoon van het publiek genoot als door de gelukwenschen, die iedereen hem toebracht toen hij zich naar het tooneel begaf.

Het stuk bleek zeer voordeelig te zijn; het had grooten toeloop, en de eigenaars van het tooneel verhoogden het salaris van den jongen Grimaldi van zes op acht pond wekelijks. Ook jegens den vader toonden zij zich zeer mild, want toen zijn salaris natuurlijk moest ophouden, bleven zij hem toch nog vijf pond per week gedurende het overige van het jaar toestaan, op welk blijk van erkenning van vroegere verdiensten Grimaldi volstrekt niet had gerekend.

Daar thans de drie jaren verstreken waren, gedurende welke Egerton Sadlers-Wells had gehuurd, werd hem gevraagd, of hij verlangde de huur voort te zetten of dat hij die zou laten varen. Toen men zag, dat het onmogelijk was om met hem in eene schikking hieromtrent te treden, werd het gebouw voor een jaar afgestaan aan zekeren Willevans, die toen ook het Surrey-theater had en eene poging had gedaan om Sadlers-Wells te krijgen.

Spoedig nadat het contract was gesloten kwam hij Grimaldi bezoeken, die hem vroeg welke plannen hij had met het huren der beide schouwburgen.

„Ik ben van plan," was het antwoord, „om één gezelschap voor beide tooneelen te gebruiken. Ik wil in de eerste helft van den avond een gedeelte van het gezelschap in Sadlers-Wells gebruiken, en dat dan naar Surrey laten brengen, om daar te sluiten; daar zal ik evenzoo handelen, en ik laat nu rijtuigen maken om de spelers heen en weer te brengen."

Aan dit plan, dat naderhand (schoon zonder rijtuigen) ook door de beide andere groote huizen in praktijk is gebracht, werd gevolg gegeven. Op Pinkstermaandag van het jaar 1828 begonnen de rijtuigen hunne tochten, en beide tooneelen openden gelijktijdig. Maar, gelijk Grimaldi had vermoed, de speculatie viel slecht uit; de ondernemer verloor zelfs veel geld en bleef veel aan de eigenaars schuldig, welke, uit vrees voor verdere schaden, zelf het bestuur weder opvatten. Zij sloten intusschen ook met nadeel, daar de tijd te kort was geweest om toebereidselen te maken.

In den loop van dat jaar had Grimaldi groote

zorgen, zoowel door geldverlegenheid als door het gedrag van zijn zoon. Hij leefde van de weinige honderd ponden die hij had overgewonnen, zoodat hij gedurig zijne papieren moest verkoopen en daardoor van dag tot dag armer werd. Zijn zoon, die thans een goed inkomen had en steeds in zijn vak vooruitging, verliet plotseling het huis zijns vaders en begon zich over te geven aan allerlei buitensporigheden. Zijn vader schreef hem, om tot hem terug te keeren, en bood hem alle schikkingen aan, die hij mocht verlangen. Nooit echter kreeg hij antwoord en zijn zoon bleef zijne losbandige levenswijze volgen. Deze schok trof Grimaldi bij zijne zwakke lichaamsgesteldheid zeer diep en dreigde hem in het graf te slepen.

Gedurende vier jaren zag hij zijn zoon niet weder, behalve somtijds op het tooneel van Sadlers-Wells, waar hij tegen vijf pond in de week was geëngageerd, en indien hij hem op straat ontmoette, placht zijn zoon naar de andere zijde van de straat te gaan, om zijn vader te ontwijken. In al dien tijd kreeg hij ook geen enkelen brief van hem, behalve in 1825. Grimaldi had aan den jongen man geschreven en hem bekend gemaakt met zijne gesteldheid en met de armoede die hem dreigde, hem herinnerende, dat hij thans wekelijks aan beide tooneelen te zamen dertien pond verdiende, en hij hem om eenigen geldelijken bijstand verzocht. In den beginne gaf hij geen antwoord op den brief, maar toen verscheidene van Grimaldi's vrienden hem hiertoe ernstig hadden aangemaand, schreef hij eindelijk het volgende;

„Waarde vader!

„Ik ben voor het oogenblik zelf in verlegenheid, maar zoolang ik een schelling heb, zult gij de helft er van hebben."

Deze verzekering was zeker fraai genoeg op het papier; maar had geen andere verdienste, daar hij zijn vader nimmer eenig geld gezonden heeft, en deze zag hem ook niet weder voordat hij hem bij zijne twee afscheidsbenefieten zijne hulp aanbood en hij eindelijk in 1828 op een avond voor zijne deur kwam en om huisvesting smeekte.

In 1825 besloten de eigenaars van Sadlers-Wells, het gebouw voor eigen rekening te gebruiken, waartoe zij den heer Dibdin als tooneeldirecteur benoemden, onder medehulp van Grimaldi, die daarvoor vier pond in de week zou genieten. Grimaldi nam natuurlijk het aanbod gretig aan. Geene zorgen en moeiten werden gespaard om de zaak voordeelig te maken en men voerde de halve prijzen voor de helft van den avond in, maar daar men niet zuinig genoeg was sloot het jaar met een nadeelig slot van veertien honderd pond.

Het volgende jaar volgde men een ander plan en voerde meer zuinigheid in, voornamelijk op aandringen van Grimaldi, die begon met van zijn eigen salaris de helft af te trekken. Men beproefde ook wedloopen, en zóó veranderlijk is het geluk van een tooneel, dat alleen tusschen Paschen en Pinksteren evenveel werd gewonnen als het verlies van het geheele vorige jaar bedragen had.

Het volgende jaar was ook zeer voordeelig, zoodat Grimaldi weder eenige hoop begon te voeden dat hij eenig voordeel zou genieten van zijne aandeelen.

Het was omtrent dien tijd, dat Grimaldi werd gedagvaard als getuige in eene zaak tusschen twee personen die aan het tooneel verbonden waren, namelijk Mr. Glossop en een ander. Een gelukkig antwoord van zijne zijde op de aanmerking van een raadsheer wekte in het hof groot gelach op.

Toen zijn naam werd afgeroepen en hij in de getuigenbank verscheen, verwekte hij eenige opschudding, daar iedereen hem wenschte te zien.

Sir James Scarlett, die hem moest ondervragen, stond bij zijne verschijning op en zeide schijnbaar met groote belangstelling: „Veroorloof mij eene vraag, mijnheer. Zijt gij de groote Grimaldi, die vroeger aan het tooneel van Covent-Garden verbonden was?"

Deze vraag, die natuurlijk nog meer de algemeene aandacht van de toehoorders tot Grimaldi moest trekken, maakte hem zeer verlegen. Hij werd rood en antwoordde:

„Ik ben als pantomimist in Covent-Garden werkzaam geweest."

„Juist," zeide Sir Scarlett. „Ik herinner mij u nog wel. Gij zijt een knap man, mijnheer." Hij zweeg een paar oogenblikken, en hem

daarop vlak in het aangezicht ziende zeide hij;

„En gij zijt dus waarlijk Grimaldi?" Deze vraag maakte hem nog meer verlegen, en Grimaldi dook blozend in de bank terug.

„Bloos niet, mijnheer," zeide Sir Scarlett, „bloos niet, er is niet de minste reden om te blozen."

„Ik bloos niet," zeide de getuige.

„Ik verzeker u," hernam de ander, „dat gij volstrekt niet behoeft te blozen."

„Ik vraag vergiffenis, mijnheer; ik bloos waarlijk niet," herhaalde de getuige, die nu boos begon te worden, met zulk een rood gezicht, dat het publiek begon te grinniken.

„Ik verzeker u, mijnheer Grimaldi," zeide Sir Scarlett (Scharlaken) glimlachend, „gij bloost zeer."

„Ik vraag verschooning," herhaalde Grimaldi; „gij zijt waarlijk in de war. De gloed, dien gij op mijn aangezicht bemerkt, is scharlakenrood, ik beken het, maar ik verzeker u, het is niet anders dan een afschijnsel van uw eigen gelaat."

Het gansche publiek barstte in lachen uit. Sir James vereenigde zich met hunne vroolijkheid en ging zonder verdere aanmerkingen met het getuigenverhoor voort.

EINDE VAN HET DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.



VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

1828.

GROOTE VRIENDELIJKHEID VAN MEJUFFROUW KELLY JEGENS GRIMALDI. — ZIJN AFSCHEIDS-BENEFIET IN SADLERS-WELLS. — VOORBEREIDINGEN TOT ZIJN LAATSTE OPTREDEN IN COVENT-GARDEN. — DIT PLAN WORDT VERIJDELD. — EEN BENEFIET VOOR HEM DOOR DE BEMIDDELING VAN LORD SEGRAVE, IN DRURY-LANE. — ZIJNE LAATSTE SAMENKOMST MET CHARLES KEMBLE EN FAWCETT.

In Februari 1828 verscheen eene zeer hooggeachte en welwillende vriendin, de even geachte als beminnenswaardige en begaafde tooneelspeelster mejuffrouw Kelly, in Grimaldi's woning om naar zijne gezondheid te vernemen en te onderzoeken of het waarschijnlijk was, dat hij nog éénmaal zou optreden. Met blijkbare smart antwoordde hij, dat hij alle hoop opgegeven had.

„Waarom zorgt gij dan niet voor een afscheidsbenefiet?" vroeg mejuffrouw Kelly. „Zijt gij zoo rijk om de winst te versmaden, die gij daarvan zoudt kunnen verwachten?"

Grimaldi schudde zijn hoofd en zeide dat hij armer was dan menigeen vermoedde; maakte haar met zijn toestand bekend, en vergat ook niet aan te merken, dat hij ook zijne laatste middelen van bestaan zou verliezen, als de eigenaars van Sadlers-Wells besloten, om dit tooneel nogmaals te verhuren. Wat het benefiet aanging verklaarde hij, dat hij aan de eene zijde daartoe te zwak was, en anderzijds ook geen geld genoeg bezat om zich te durven blootstellen aan het gevaar dat het zou mislukken.

„Laat dat alles maar aan mij over," zeide mejuffrouw Kelly, „ik zal geen oogenblik verzuimen om in uw belang werkzaam te zijn. Gij moet een benefiet in Sadlers-Wells en een in Covent-Garden hebben. Sadlers-Wells moet het eerst aan de beurt liggen; spreek daarom zoo spoedig mogelijk met de eigenaars, terwijl ik elders voor uwe belangen zorg draag."

De vastberadenheid en de hulp van mejuffrouw Kelly boezemden hem eenigen moed in, en hoewel hij aan krampen leed, die tusschenbeide zoo hevig waren, dat zij hem de spraak benamen, ging hij onmiddellijk naar Sadlers-Wells, waar hij zijn voornemen te kennen gaf om een afscheidsbenefiet te geven. De directeuren ontvingen hem zeer voorkomend en gaven hem een bewijs van hunne oprechte genegenheid door hem het kostelooze gebruik van het huis aan te bieden. Men bestemde den 17den Maart tot de uitvoering van het plan, en de heer T. Dibdin verzamelde het geheele gezelschap, en gaf te kennen, dat hunne kostelooze medewerking zoowel eene gepaste erkentenis jegens Grimaldi, als een ware hulp voor hem zijn zou. Al de leden van het gezelschap, zoowel als die van het orkest, boden terstond hunne diensten aan en betoonden den meesten ijver, om met al hunne krachten „den schouder tegen het wiel te zetten voor den armen Joe."

Het aanplak-biljet voor het benefiet was volgenderwijze opgesteld:

SADLERS-WELLS.

BENEFIET VOOR DEN HEER GRIMALDI,

EN ZIJN LAATSTE OPTREDEN OP DIT TOONEEL.

Maandag 17 Maart 1828.

Hierbij wordt het geëerde publiek bericht, dat de heer Grimaldi, wegens zijn smartelijk en aanhoudend lichamelijk lijden, dat reeds vier jaren geduurd heeft, en dewijl alle hoop op beterschap vervlogen is, zich genoodzaakt ziet eene loopbaan te verlaten, waarin hij van kindsbeen af met zooveel gunst en toegevendheid is vereerd geworden, als slechts zelden iemand ten deel valt, die naar de genegenheid van het publiek streeft. Hij kan dan ook het tooneel waarop hij zijne loopbaan begon, die hij gedurende zoovele jaren met bijzonderen bijval voortzette, niet verlaten, zonder persoonlijk zijne dankbaarheid te betuigen; en hoe onvolkomen het hem moge gelukken om zijne innige en oprechte gevoelens uit te drukken, zoo is het toch zijn verlangen, zijne vrienden en begunstigers openlijk dank te zeggen voor de menigvuldige blijken van welwillendheid hem betoond, en zijne diensten dáármede te besluiten, dat hij den smartelijken plicht vervult, hun een hartelijk VAARWEL toe te roepen.

De voorstelling zal beginnen met de beroemde romance „Sines of de Duivel" en zal Grimaldi de rol vervullen van Hock, den dronken gevangene. Daarna de geliefde operette „Himphney Clinker" en nog eenige kluchten.

Na den afloop van de voorstellingen zal de heer Grimaldi zijne afscheidsaanspraak houden, en het geheel zal besloten worden met een prachtig vuurwerk, als zinnebeeldige voorstelling van

GRIMALDI'S DANK.

Op den avond van de voorstelling was de zaal stampvol. Grimaldi speelde met groote moeite, maar met ontzaglijken bijval eene onbeduidende rol, die hij in het eerste stuk te vervullen had.

Na den afloop der voorstelling hield hij volgens belofte, eene aanspraak, waarin hij het publiek voor deszelfs toegenegenheid en de tooneelspelers en leden van het orkest voor hunne belangelooze hulp hartelijk dankte. Hij eindigde met de woorden:

„En nu, mijne heeren en dames! blijft mij nog, voordat ik vertrek, het uitspreken van een schrikkelijk woord over: — vaartwel! — God zij met u allen. Moogt gij allen met uwe betrekkingen u steeds in den zegen eener goede gezondheid en elk ander geluk verheugen! — Vaartwel!"

Door de welwillende en voorkomende manier, waarop men hem op het tooneel ontvangen en aangehoord had en het smartelijke van het afscheid, was hij zoozeer getroffen, dat hij er eenige dagen geheel door van streek was en zich zeker niet aan eene tweede vuurproef in Covent-Garden zou gewaagd hebben, indien mejuffrouw Kelly hem niet in zijn vroeger voornemen gesterkt had.

De ontvangst van dien avond was tweehonderd en dertig pond; hij ontving echter bovendien, van ongenoemden nog verscheidene brieven met banknoten, tot een gezamenlijk bedrag van vijfentachtig pond, hetwelk een zeer gewenschte tegemoetkoming voor hem was.

Weinig tijds daarna trad de heer T. Dibdin uit het bestuur van Sadlers-Wells. Zijn opvolger was Campbell, die het tooneel verscheidene jaren tot zijne eer en tot genoegen der eigenaars bestuurde, totdat het eindelijk weder verhuurd werd. Den 25sten Maart begaf Grimaldi zich naar Covent-Garden waar het tooneelgezelschap hem zeer broederlijk ontving, Kemble schudde hem hartelijk de hand en zeide:

„Joe, ik hoop dat gij komt om ons te vertellen, dat gij u weder sterk genoeg gevoelt om tot ons terug te keeren."

Grimaldi ontkende zulks en gaf zijn verlangen te kennen om in Covent-Garden een afscheidsbenefiet te geven; hij verzocht Kemble om zijne voorspraak, opdat hij het gebouw zoo mogelijk tot een verminderden, of althans tegen den gewonen prijs mocht bekomen.

Kemble hoorde hem opmerkzaam aan en antwoordde:

„Mijn goede Joe, ik begrijp uw verlangen zeer goed, en als het gebouw mij toekwam, zou ik dadelijk zeggen: „Neem het — gij hebt het zelfs zonder er iets voor te geven;" maar ongelukkig is er een proces over onzen schouwburg bij de kanselarij aanhangig, en wij mogen niets doen zonder de toestemming van anderen. Intusschen komen de eigenaars elken Dinsdag

bijeen; ik zal de zaak voordragen en gij zult zoo spoedig mogelijk den uitslag van mij vernemen."

Grimaldi dankte hem en vertrok; maar Kemble liet tot den 13den April niets van zich hooren.

Grimaldi las toen in de dagbladen, dat Kemble naar Edinburg vertrekken zou, en besloot hem een briefje te schrijven. Hierop kreeg hij, niet van hem zelven, maar van de hand van den achtenswaardigen Robertson, den betaalmeester van het tooneel, het volgende antwoord:

„Geachte Heer!

„De eigenaars hebben mij opgedragen, u, op uw verzoek betreffende een benefiet, te antwoorden, dat het hun leed doet dat de verwikkelingen, waarin zich het tooneel thans bevindt, hun niet toelaten aan uw wensch te voldoen."

Grimaldi was over dit antwoord natuurlijk bedroefd, en zich herinnerende hoevele jaren hij in Covent-Garden was werkzaam geweest, en met hoeveel bijval de bezoekers hem steeds hadden bejegend, kon hij niet nalaten, de weigering van de eigenaars om hem de zaal voor slechts één avond, zelfs tegen behoorlijke betaling, af te staan, als eene hoogst onvriendelijke en ondankbare handelwijze te beschouwen.

Een paar malen kwam het hem in de gedachten om zich tot den toenmaligen huurder van Drury-Lane, den heer Price, te wenden; maar hij meende dat het toch vergeefsche moeite zijn zou, en liet daarom dit denkbeeld varen. Omtrent drie weken waren op deze wijze verloopen, toen hij op een morgen een briefje ontving van der heer Dunn, den kassier van Drury-Lane, waarin deze hem schreef, dat de heer Price hem wenschte te spreken, en derhalve verzocht den volgenden dag om twaalf uur in Drury-Lane te komen. Hij voldeed aan deze uitnoodiging en sprak Dunn, die hem zeide dat de heer Price verhinderd was hem te zien, maar hem last had gegeven aan Grimaldi te zeggen, dat hij, zijn verlangen vernomen hebbende om een benefiet te hebben, hem den avond van Vrijdag 27 Juni 1828, den voorlaatsten van het speelseizoen, aanbood. „Het is," voegde de heer Dunn er bij, „ongelukkig de eenige avond dien wij nog beschikbaar hebben; had de heer Price vroeger uw verlangen gekend, dan zou hij u een avond hebben laten kiezen, en zich gelukkig hebben geacht, zulk een uitstekenden veteraan van dienst te kunnen zijn."

Met dankbare vreugde nam Grimaldi het aanbod aan. Hij bezon zich langen tijd, wie het geweest mocht zijn, die den heer Price zoo gunstig omtrent hem had gestemd, en kwam eindelijk tot de overtuiging, dat het Lord Segrave (de reeds meermalen genoemde overste Berkeley) zijn moest, te meer daar mejuffrouw Kelly hem zeide, dat deze lord, toen zij hem het ongelukkig lot van Grimaldi had medegedeeld, daarover zijne verwondering had te kennen gegeven, en gezegd had dat hij binnenkort den heer Price zou spreken.

Ieder, die daartoe in de gelegenheid was, verleende Grimaldi allen bijstand tot zijn benefiet. Voornamelijk had hij groote verplichtingen aan drie heeren, James Wallach, B. Barrymore en Peake, welke laatste even geacht was bij het publiek als bij zijne medetooneelisten, en die zich gedurende verscheidene jaren met veel zorg aan de dramatische letterkunde gewijd had.

Toen Charles Kemble in het midden van Juni van zijne reis was teruggekeerd, besloot Grimaldi hem te bezoeken, om hem te bedanken voor de moeite, welke hij niet twijfelde dat Kemble aangewend had om hem een benefiet in Covent-Garden te bezorgen, en hem tevens bekend te maken met zijn aanstaand benefiet in Drury-Lane, waarover Kemble zich natuurlijk zeer zou verheugen, dewijl hij altijd zulk eene belangstelling in het welzijn van zijn ouden bekende getoond had.

Toen Grimaldi bij Kemble kwam, was deze alleen; hij deelde hem daarom dadelijk mede wat hij had voorgenomen. Blijkbaar was deze over het bericht van Grimaldi verwonderd, en toonde niet de minste vreugde over zijne mededeelingen. Integendeel was hij tamelijk onvriendelijk en riep eindelijk uit:

„Een benefiet in Drury-Lane!"

„Ja, mijnheer," zeide Grimaldi; „en daar ik weet dat gij zeer veel belang stelt in mijn geluk, zoo ben ik tot u gekomen, om u voor al uwe betoonde welwillendheid te bedanken en

u te laten zien wat ik op den bewusten avond denk te geven."

Met deze woorden overhandigde hij hem een aanplakbiljet, dat aldus luidde:

KONINKLIJKE SCHOUWBURG:
DRURY-LANE.

LAATSTE OPTREDEN VAN DEN HEER GRIMALDI VOOR HET PUBLIEK.

Vrijdag 27 Juni 1828.

Hierbij wordt aan het geëerde publiek bericht, dat de heer Grimaldi, na vierjarig lichamelijk lijden, nu er geene hoop op herstel voor hem overblijft, zich genoodzaakt ziet een beroep vaarwel te zeggen, waaraan hij zich van kindsbeen af onder de voortdurende gunst van het publiek heeft gewijd.

Vele van zijne begunstigers hebben hunne verwondering er over te kennen gegeven, dat het benefiet van den heer Grimaldi niet in Covent-Garden plaats greep. Het is daarom dat hij de vrijheid neemt, zijne vrienden en beschermers te berichten, dat hij, na zijn afscheid in Sadlers-Wells genomen te hebben, zich tot de tegenwoordige directeuren van Covent-Garden heeft gewend, die hem op de beleefdste wijze hun leedwezen hebben betuigd, dat zij, om deswege bestaande dringende omstandigheden, niet in staat waren aan zijn wensch te voldoen. Hij voegt er met levendig genoegen bij, dat daarop de heer Price, met een bereidwilligheid waarvoor hij steeds dankbaar zal blijven, aan zijn wensch is te gemoet gekomen.

De heer Grimaldi is het eerst in Drury-Lane opgetreden, en twintig jaar aan dat tooneel verbonden geweest, totdat een onbeduidend misverstand deze verbintenis heeft doen ophouden.

Het is echter voor hem eene hoogst verblijdende omstandigheid, dat hij zijne werkzaamheden juist däär besluiten kan, waar hij ze begon en onder voortdurende goede gezindheid van het publiek gedurende bijna het vierde eener eeuw voortzette.

Vele belangstellende vrienden, die, vol deelneming, naar de oorzaak gevorscht hebben waarom de heer Grimaldi, na zulk eene lange en voordeelige loopbaan, zich nog in de noodzakelijkheid ziet om den bijstand van het publiek in te roepen, kan hij alleen wijzen op de groote kosten benoodigd voor het verplegen van een door moeiten en zorgen uitgeput lichaam, waarvan hij den drukkenden last gevoeld heeft eenige jaren voordat hij genoodzaakt was de werkzaamheden te staken, die hem, bij eene voortdurende gezondheid, spoedig een onafhankelijk bestaan zouden verschaft hebben. Hoe weinig hij zich ook daartoe in staat gevoelt, is het zijn voornemen, de moeielijke maar toch aangename taak te vervullen van persoonlijk zijne dankbaarheid aan het publiek te betuigen. Ofschoon woorden alléén niet in staat zijn om zijne diepe gevoelens uit te drukken, zoo hoopt hij toch het publiek te overtuigen van het innig gevoel van dankbaarheid dat hem bij zijn laatst vaarwel bezielt.

Kemble las het biljet zeer aandachtig van het begin tot het einde door, en legde het bedaard op tafel, hoewel nog altijd met een verstoord gelaat. Grimaldi, die niet wel wist wat hij zeggen zou, sprak geen woord, en zoo bleven beiden een paar minuten het stilzwijgen bewaren, totdat Fawcett het vertrek binnentrad.

„Hier, Fawcett," riep Kemble hem toe, „hier is een biljet voor u, lees dat eens."

Fawcett las het onder diep stilzwijgen, en toen hij gedaan had, keek hij in het rond, alsof hij niet begreep wat het beteekende en wat hij zeggen moest. Ten laatste vroeg hij wat hij er eigenlijk uit moest opmaken, en Kemble was gereed om hem te antwoorden, toen Grimaldi hem in de rede viel.

„Ik vraag u verschooning, mijnheer," zeide hij, „maar als de heer Fawcett in deze zaak geroepen wordt, dan is het niet meer dan billijk dat hij vooraf al de bijomstandigheden kenne." Hierop begon hij zoo kort mogelijk alles te verklaren. Toen hij geëindigd had, viel Kemble er tamelijk gramstorig op in: „Waarom zeidet gij niet dat gij naar een ander gebouw zoudt omzien, zoo gij hier niet terecht kwaamt? Veeleer had men u hier een avond kosteloos het gebouw afgestaan, dan dat ik had toegelaten dat gij er daar een voor geld krijgt."

Deze aanmerking was zeer onverwacht, en Grimaldi antwoordde niet anders dan dat het nooit zijn plan was geweest zich tot Price te

wenden, maar dat deze heer, vermoedelijk op aandringen van een onbekend vriend, hem een aanbod had gedaan. Daarop verzocht hij den heer Fawcett, die nu de gansche zaak kende, te zeggen wat hij er van dacht.

„Wel," zeide deze, „wanneer ik in mijnheer Grimaldi's plaats was geweest, dan had ik zeker gehandeld evenals hij. Als het eene gebouw mij niet werd toegestaan en het andere mij werd aangeboden, dan zou ik niet aarzelen het aanbod aan te nemen. Maar met dat al," voegde hij er na deze oprechte verklaring bij, „zou ik gelooven, Grimaldi, dat het beste was, — en ik hoop dat gij mijn raad zult opvolgen, — dit biljet niet zoo in de wereld te zenden. Men kon er ergernis aan nemen, en het kan naar mijn inzien daarentegen volstrekt geen goed doen."

Grimaldi dankte hem en beloofde zijn raad op te volgen. Zich daarop tot Kemble richtende, zeide hij, dat het hem, na al het voorgevallene, toescheen dat hij zelfs kosteloos een benefiet in Covent-Garden had kunnen bekomen, maar dat het hem geweigerd was omdat Kemble verondersteld had dat hij geen benefiet in Drury-Lane kon krijgen; dat dit niet de handelwijze was van een vriend en hij dit niet van hem had verwacht. Daarop verliet hij het vertrek en zag geen der beide heeren ooit weder.

Toen hij bedaarder nadacht, gevoelde hij zich geneigd om te gelooven, dat Kemble uithoofde van de omstandigheden waarin het tooneel zich thans bevond, geheime, misschien zeer goede redenen kon gehad hebben om te handelen zooals hij gedaan had. Dit is ook zonder twijfel het geval geweest, want het is niet mogelijk dat hij het voornemen kan gehad hebben om een man te benadeelen, dien hij steeds met achting en vriendelijkheid behandelde.

Het publiek ontbeert thans de talenten van beide deze heeren. Fawcett is sedert eenigen tijd gestorven, en John Kemble heeft zich na eene schitterende loopbaan teruggetrokken van het tooneel, hetwelk hij langen tijd tot sieraad verstrekt had.

EINDE VAN HET VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.



VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

1828—1836.

GRIMALDI'S AFSCHEIDSBENEFIET IN DRURY-LANE. — LAATSTE OPTREDEN EN AFSCHEIDSREDE. — DOOD VAN ZIJN ZOON. — ZIJN VROUW STERFT. — HIJ VERDWIJNT VAN HET TOONEEL.

De uitslag van zijn benefiet overtrof Grimaldi's stoutste verwachtingen. Onder zijne medehelpers bevonden zich, behalve de tooneelisten van Drury-Lane, verscheidene beroemde pantomimisten van andere tooneelen, benevens de jonge Grimaldi. James Wallach bezorgde het geheel, met een ijver als had het zijn eigen benefiet gegolden. Het aanplakbiljet was van den volgenden inhoud:

AFSCHEIDSBENEFIET VAN DEN HEER GRIMALDI.

Vrijdag den 27sten Juni 1828

ZAL WORDEN GEGEVEN:

JONATHAN IN ENGELAND,

GEVOLGD DOOR

EEN MUZIKAAL QUODLIBET;

DAARNA

HET AANGENOMEN KIND,

EN EINDELIJK

HARLEKIJN ALS POTSENMAKER;

waarin de heer Grimaldi in één tooneel voor clown spelen en een liedje zingen zal, en het geheel zal besluiten met zijne

AFSCHEIDS-AANSPRAAK.

Het was voor dit benefiet eene zeer gunstige omstandigheid, dat Covent-Garden den vorigen avond het seizoen gesloten had. Een half uur na de opening waren parterre en gaanderijen reeds geheel gevuld, en ook de loges waren in het begin vrij goed bezet, doch later in den avond, toen de prijs slechts de helft was, werden zij even vol als de andere gedeelten van het gebouw.

Grimaldi speelde in het laatste stuk één tooneel, echter zittende, want staan kon hij niet. Maar nog was hem zooveel geestigheid overgebleven, dat hij verscheidene malen hevige lachbuien bij de toeschouwers verwekte. Ook zijn lied ging zoo goed als ooit, en toen hij bij den afloop in burgerkleeding te voorschijn trad, werd hij daverend toegejuicht. Zoodra hij zich kon doen hooren, sprak hij met eene van aandoening trillende stem het volgende:

„Mijne heeren en dames, ik heb het kostuum van clown afgelegd; veroorloof mij nu ook, dat ik de stilzwijgendheid van den clown ter zijde stel om een paar woorden tot u te richten. Vroeg begon ik mijne loopbaan, en vóór den tijd moet ik die vaarwelzeggen. Ik heb slechts acht en veertig jaren geleefd, en het gaat sneller met mij berg af, dan met dien anderen Joe — John Anderson [1]). Evenals de hartstochtelijke eerzucht, ben ik mijn eigen doel voorbijgeloopen, en ondervind nu mijne straf in een vroegtijdigen ouderdom. Als ik nu nog neiging tot duikelen heb, dan is dit alleen uit zwakte, want ik sta tegenwoordig slechter op mijne voeten, dan ik vroeger op mijn hoofd deed. Het is nu vier jaar geleden dat ik mijn laatsten sprong deed, — mijne laatste oester slurpte, mijne laatste worst braadde — en het tooneel moest verlaten. Ik moet bekennen, dat ik in de dagen van mijne afzondering veel minder goed verzorgd was dan in de dagen van mijn clownschap, toen ik, zooals velen van ulieden zich nog herinneren zullen, in den eenen zak een gebraden haan en in den anderen de saus droeg.

„Ik heb hedenavond nog eens het bonte pak aangetrokken — het knelde zich aan mijn lichaam vast toen ik het weder uittrok, en de oude schellen van mijne kap klonken treurig, toen ik hen voor altijd van mij verbande.

„Ik sta hier voor u, mijne laatste toeschouwers! met dezelfde gevoelens van hoogachting

---

1) Hier wordt gedoeld op het lied van Burns: „John Anderson my jo, John," waarin eene vrouw haar ouden man herinnert aan een gelukkig doorgeleefden echt, en aan den korten tijd die hun nog overblijft.

als vroeger, — voor u, goedwillige bezoekers, die zoo volkomen het spreekwoord tot schande maakt, hetwelk zegt, dat gunstelingen geene vrienden hebben. Neemt voor uwe goede gezindheid, die u hierheen voerde, den warmsten dank aan, en weest verzekerd, dat Jozef Grimaldi een dubbel afscheid van u neemt, met een vaarwel op zijne lippen en een traan in zijne oogen.

„Vaartwel ! De oprechtste wensch van uw getrouwen en dankdaren dienaar is, dat het beste aardsche goed — gezondheid – uw deel zij en blijve, God zegene u allen met zijn besten zegen !"

Niet zonder groote inspanning gelukte het Grimaldi, deze aanspraak geheel ten einde te brengen, ofschoon de toeschouwe..s hem op velerlei wijzen aanmoedigden en hem de levendigste belangstelling bewezen. Nadat hij gesproken had, stond hij een paar minuten bewegingloos op dezelfde plaats vastgenageld. Hij was zoo ontsteld, dat de weinige krachten, die hem nog waren overgebleven, hem geheel verlieten. Eindelijk erbarmde Harley zich over hem, die den zoon van Grimaldi een wenk gaf en hem met diens hulp van het tooneel voerde. Tot bewijs van zijne achting en dankbaarheid nam Grimaldi een nieuwe pruik van zijn hoofd en reikte die over aan Harley, met de geschreven aanspraak, die hij nog in zijne handen had. Onze vriend bewaarde die bij meer andere zaken, in een klein museum van pruiken, handschriften, portretten en andere gedachtenissen van de uitstekendste mannen van het vak, onder welke Grimaldi zich sedert twintig jaren even verdienstelijk als gezien gemaakt had.

Met eenige glazen madera werd Grimaldi gesterkt voor de zwaardere proef, die hij nog had te doorstaan bij het afscheid van zijne kunstgenooten. De straat was vol met menschen, die hem de deur wilden zien uitkomen, en hij steeg onder een daverend „hoera !" in het gereedstaande rijtuig, dat hem, onder het gestadig gejuich van honderden menschen, naar huis bracht. Eerst toen hij eene afscheidsbuiging aan de deur had gemaakt verstrooide zich de geheele troep, die het huis nog als belegerde.

Het benefiet bracht 270 pond op. Hierbij kwamen nog geschenken in geld van onbekenden, ten bedrage van 310 pond. Nog aangenamer waren intusschen voor hem de ondubbelzinnige bewijzen van de welwillende gezindheid zijner vrienden die hij bij zijne benefieten had mogen ondervinden. Grimaldi kon het evenwel voor zich zelven niet verhelen, dat ook de groote sommen, die hem bij de laatste gelegenheid waren toegevallen, voor zijn verder bestaan niet toereikend zouden zijn, zoodra in Sadlers-Wells zijn salaris ophield; hij wendde zich daarom tot de eenige hulpbron, die hem nog overig bleef.

Er bestaat zoowel in Drury-Lane als in Covent-Garden een verzorgingsfonds voor hulpbehoevende tooneelspelers. Bij dat van Drury-Lane had hij zelf dertig jaar bijgedragen en bovendien dikwijls daarvoor werkzaam geweest.

Hij wendde zich dus tot den bestuurder van dit fonds en bekwam dadelijk de toezegging van een levenslang pensioen van 100 pond, hetwelk hem ten minste de vrees benam, geheel tot armoede te zullen vervallen. Maar grooter was zijne smart over het lot van zijn zoon. Nadat hij dezen twee jaren lang als krankzinnige bij zich in huis had gehad, verdween hij op zekeren avond, en eerst in het midden van het volgende jaar keerde hij even krankzinnig terug. Een jaar later werd hij door de directie van Sadlers-Wells, om zijn ongebonden levenswandel, ontslagen. Hij wist zich daarop in Drury-Lane een engagement te verschaffen, maar ook hier werd hij wegens liederlijkheid en dronkenschap weggezonden.

Hierop werd hij in Whitechapel Road geëngageerd, maar toen hij daar insgelijks om zijn slecht gedrag met schande verjaagd was, zonk hij zoo laag, dat zijne ouders hem zelfs niet herkenden, toen hij bij hen kwam om hulp te zoeken. Zij namen hem op, en eindelijk kreeg hij weder nieuwe engagementen; maar het kostte zijn vader belangrijke sommen, om hem uit de schuldgevangenis te bevrijden. Nogmaals kreeg hij engagementen; doch toen hij ten derden male als bedelaar bij zijne ouders terugkeerde, verlangde zijne moeder dat hij niet meer zou opgenomen worden; de vader echter vergaf hem ook ditmaal en nam hem weder bij zich in huis.

In 1832 werd Sadlers-Wells aan mevrouw Fitz-William en den heer W. H. Williams verhuurd, waardoor Grimaldi een deel van zijn in-

komen moest verliezen. Hij huurde derhalve eene nederige woning in Woolwich, ook in de hoop, dat de verandering van lucht een gunstigen invloed zou uitoefenen op zijne vrouw, die sedert eenigen tijd ziekelijk was.

Tegen het einde van September betrokken de beide echtelingen hunne nieuwe woning, en kort daarop kreeg de zoon eene uitnoodiging van een vriend om op een benefiet mede te werken. Het gevolg hiervan was een nieuw engagement aan „Coburg Theater", op den dag dat hij zijn een en dertigste jaar bereikte. Zijn vader zag er hem spelen, en had den volgenden dag eene samenkomst met hem in het huis van een vriend.

De jonge man had veel geleden, maar scheen goede voornemens te hebben. Kort na het middagmaal vertrok hij, zeggende, dat hij in het eerste tooneel moest optreden. Zijn vader zag hem echter nooit weder, maar ontving het bericht van zijn dood toen hij aan het ziekbed van zijne vrouw zat. Al zijne vaderliefde kwam bij deze gelegenheid terug en de smart bracht hem geheel buiten zich zelven. De jonge man was in eene hevige vlaag van krankzinnigheid gestorven, en het duurde lang, voordat Grimaldi zich van den slag herstelde. Zijne vrouw herstelde er nooit van, maar werd twee jaren later uit haar onophoudelijk lijden door den dood verlost.

Van nu aan stond Grimaldi alleen op de wereld. Zijn verlies was te treffender, omdat hij zijn genoegen in huis gezocht had. Bij zijn smartelijk lijden en zijne zwakke zielsgesteldheid had hij zorgvuldige verpleging en opwekkend gezelschap noodig. Hij schreef daarom aan een vriend, wiens vrouw nog zijne eenig overgebleven bloedverwant was, en liet door dezen een klein huisje in Pentonville huren, in datzelfde deel van Londen waar hij in betere omstandigheden zoolang gewoond had en waar ook thans zijn vriend woonde. Deze woning betrok hij terstond.

Velen van zijne oude vrienden bezochten hem hier, de buren bewezen hem de vriendelijkste behulpzaamheid, en tot zijne laatste oogenblikken hield de heer Hughes de belofte in gedachte, die hij zijne stervende zuster gedaan had.

Grimaldi besluit zijne Gedenkschriften met een veel vroolijker terugblik op zijne omstandigheden, dan men van een man, zoo zwaar en van zoovele zijden beproefd, zou verwachten. De laatste woorden van zijn handschrift luiden als volgt:

„Mijne vrienden en bekenden verheugen mij menigmalen door hun bezoek; dan spreken wij over den verleden tijd en vergelijken dien met den tegenwoordigen. Heden was mijn geachte vriend Alfred Bunn bij mij, en morgen verwacht ik (als zij mij vergunt haar zoo te noemen) mijne beminnenswaardige beschermster mejuffrouw Kelly.

„In mijne eenzame oogenblikken — die ik, ondanks de zorg mijner vrienden, in menigte heb — wenden zich mijne gedachten dikwijls naar mijn vorig leven terug, en dan is er altijd eene gedachte, die mij steeds eene onvermengde vreugde schenkt.

„Het is eenvoudig deze, dat ik mij niet een enkel geval kan herinneren, waarin ik iemand, hetzij groot of klein, met opzet heb gekrenkt of benadeeld.

„Het is heden de 18de December 1836. Ik ben den 18den December 1779 geboren en heb alzoo mijn zeven en vijftigste jaar voleind.

„JOZEF GRIMALDI."

BESLUIT.

Grimaldi stierf den 31sten Mei 1837, vijf maanden nadat hij zijne levensbeschrijving geëindigd had. In dien tusschentijd had zijne gezondheid zich aanmerkelijk verbeterd, ofschoon hij niet in geest- of lichaamskrachten had toegenomen. Zijne vroolijkheid was teruggekeerd; hij gevoelde zich gelukkig in den omgang met zijne oude vrienden, en had over niets te klagen dan over de verveling in zijne eenzaamheid. Met onbeschrijfelijk verlangen zag hij de openbaarmaking van zijn handschrift te gemoet, en den dag, waarop hij het zijnen vrienden gedrukt zou kunnen voorleggen, stelde hij zich voor als den heerlijksten van zijn leven. Maar hij zou deze vreugde niet beleven.

Sedert eenigen tijd bracht hij 's avonds een

paar uren door in eene herberg, die een paar schreden van zijne woning verwijderd was en waarheen hij zich altijd op den rug van een man moest laten brengen, daar hij niet gaan kon. Op zekeren avond, nadat hij zijne vrienden, die hem gezelschap hielden, vroolijk goedennacht had gewenscht en beloofd hadden volgenden avond te zullen terugkomen, liet hij zich naar huis dragen en begaf zich te bed. Kort daarop meende zijne huishoudster eenig gerucht in zijne kamer te hooren en ijlde naar beneden, maar alles was stil. Eene poos daarna, toen zij nog eens ging zien, vond zij hem dood.

Hij moest reeds een paar uur dood geweest zijn, want het lijk was koud.

Den volgenden dag had eene lijkschouwing plaats. De dokters verklaarden, dat hij een natuurlijken dood gestorven was, en de uitspraak van de jury luidde, dat hij gestorven was „door de bezoeking Gods."

Maandag 6 Juni werd zijn lijk begraven. Naast hem ligt zijn vriend Charles Dibdin, die zoovele stukken gemaakt had waarin Joe in zijn beste dagen schitterde, de dichter van zoovele liedjes, waarmede hij het publiek zoo dikwijls het hartelijkste gelach had afgeperst.

Het zou vermetel zijn, hier Grimaldi's bijzondere eigenschappen te willen schetsen, want het is onmogelijk om hen, die hem nooit in zijn glans gezien hebben, eene behoorlijke voorstelling te geven van zijn bewonderenswaardig talent. Wij kennen niemand met wien wij hem kunnen vergelijken, niets waarnaar wij hem kunnen afmeten. Zijne voortreffelijkheid zat in hem alleen, en geen onzer tegenwoordige clowns heeft eenige gelijkheid met hem. Wij zeggen dit geenszins om de verdiensten van vele voortreffelijke clowns van dezen tijd te verkleinen; voorzeker zijn er nog velen, die bijzonder uitmunten, maar hun spel is zoo geheel verschillend met dat van Grimaldi, dat men hun geen onrecht doet, als men zegt, dat de eigenaardig komieke, de koddige gezichten trekkende, de onwederstaanbare clown met Grimaldi van het tooneel verdwenen is.

Ook in het bijzondere leven was Grimaldi algemeen en bij alle standen evenzeer bemind. Dat hij welgezind, en in eenvoudigheid des harten een kind gelijk was, zal geen mijner lezers betwijfelen. Hij was zoo onbedreven in wereldsche zaken, dat hij zich verscheidene malen door een eerlijk gezicht liet bedriegen.

Van zijne vele werken van weldadigheid mag — ofschoon hij zelf de minste zinspeling daarop zorgvuldig vermeed — vermeld worden, dat hij eens een medetooneelspeler uit den kerker te Lancaster verloste, met zoovele bewijzen van goedhartigheid en fijn gevoel, dat het een vorst eer gedaan zou hebben.

Ofschoon hij blootgesteld was aan talrijke verzoekingen om zich aan de tafelvreugde te verslaven, muntte hij steeds uit door matigheid, en nooit heeft men hem dronken gezien. Hij at daarentegen veel, zooals de pantomimisten, die weinig drinken, gewoonlijk doen, en men vooronderstelt ook, dat eene indigestie de eigenlijke oorzaak van zijn dood geweest is.

Velen mijner lezers zal het belachelijk voorkomen, zich een clown voor te stellen als een gevoelvol en prikkelbaar man; maar hoe dit zijn moge, Grimaldi was een zoodanige, en de rampen, die hem troffen, gevoelde hij diep. Het verlies zijner eerste, hartelijk geliefde vrouw trof hem zeer, en de smart daarover bleef hem vele jaren achtereen bij. De slechte levenswandel en de dood van zijn zoon bogen hem diep ter neder, vergalden een groot deel van zijn leven en hebben zonder twijfel zijn dood vervroegd. Hij was echter onder al zijn lijden en verdriet geduldig en gelaten, zoodat hij, in spijt van namelooze smarten, en in bekrompen omstandigheden verkeerende, tevreden en opgeruimd zijne dagen eindigde.

Dit geduldig verdragen van zulke zware rampen bewijst veel treffender dan duizend predikatiën, dat er geene smarten zijn, die door den tijd niet verzacht worden en die door krachtigen wil niet te overwinnen zijn. Mogen zij, die er over glimlachen, dat wij zulk eene afgesletene zedenles trekken uit de levensgeschiedenis van een clown, dáárop indachtig zijn, dat, hoe geringer de kracht is die iemand uit zich zelven bezit, de verdienste om over het ongeluk te zegepralen, zooveel grooter is; mogen zij zich herinneren, dat in het leven van onzen vriend Grimaldi de glans en het leven van een schitterend tooneel bijna altijd moesten plaats maken voor het treurige schemerlicht van eene ziekenkamer.